

VIÊN GIÁC

SỐ NR **254** TẠP CHÍ CỦA KIỀU BÀO VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM TỰ NẠN TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC
Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnamflüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland
PL. 2.566 NĂM THỨ 44 - THÁNG 4 NĂM 2023 - JAHRGANG 44. April 2023 - AUSGABE IN VIETNAMEISCH

Tưởng Niệm Quốc Hận
30.4.1975

Tranh . *Nguyễn Văn Thọ*

maiwell

nailbeauty & wellness equipment
Hochfelder Weg 75
26123 Oldenburg

maiwell
nailbeauty & wellness equipment

Telefon: +49 441 379 4848 0
Mobil: +49 162 21 98 222
+49 172 66 65 866
www.maiwell.com
mal@maiwell.com

Bàn Nail thế hệ mới

Kiểu dáng trang nhã
Máy Hút mạnh mẽ, bền bỉ
Bộ Lọc Bụi có than hoạt tính
Mặt đá nhân tạo sang trọng

O·P·I   gelfish   CACEE   ibd   LEEHAY   LA PALM   URAWA   KUPA   AORA   NOVA FLAIR

Giá đặc biệt dành cho quý khách mở tiệm mới!

Hơn 3500 sản phẩm chuyên dụng từ A tới Z cho spa và các tiệm nail trên toàn Âu châu.
Xin vào thăm trang mạng www.maiwell.com hoặc gọi số +49 441 379 4848 0 để được tư vấn.

MÁY LỌC NƯỚC THÔNG MINH ĐIỆN GIẢI KIỂM ION KHÔNG THỂ THIẾU TRONG MỌI NHÀ

Máy lọc nước Kangen được phân phối trên toàn THẾ GIỚI, mua trực tiếp tại nơi sản xuất, không qua môi giới. Máy có 7 công năng hỗ trợ cho sức khỏe của gia đình, đang được trang bị trên hơn 300 bệnh viện ở bên Nhật. 6500 Giáo sư trên thế giới đã trao giải thưởng đây là máy lọc nước Y Khoa. Có nó như có 1 Bác Sĩ trong nhà. Hãy sử dụng máy lọc nước Kangen đó là quyết định thông minh và sáng suốt nhất

Nhiều người khi mới biết về máy lọc nước điện giải KANGEN vẫn nghĩ rằng máy lọc nước là để lọc cho nước sạch, lọc bớt vài vật rơi lại sau đó lại đất thôi. Nếu chỉ là vậy thì chúng ta chỉ cần một máy lọc vài trăm đồng thôi, đâu cần bỏ một số tiền vài ngàn cho một máy lọc nước phải không?

☛ Sự khác biệt giữa máy lọc nước KANGEN và các loại máy lọc nước khác như thế nào?

☛ Máy Lọc nước Kangen Nhật Bản được sử dụng trên hơn 300 bệnh viện bên Nhật.

☛ Máy lọc nước Kangen không phải là máy lọc nước sạch. Kangen là máy lọc nước loại bỏ những thành phần không tốt như chì, thủy ngân, Axit cloric và tách Axit có trong nước là dấu nối cho những căn bệnh hiện nay.

☛ Kangen sử dụng công nghệ điện phân để phân tách các phân tử nước thành những phân tử siêu nhỏ, giàu hydrogen và sạch đến 99.999% vi khuẩn. Đồng thời nhờ công nghệ điện phân giúp phân tách các phân tử nước, và tại cấp trúc các phân tử nước hình thành nguồn nước ion kiềm (hay còn gọi là nước Kangen) mang đến những lợi ích to lớn cho sức khỏe người sử dụng, đã được hơn 6500 giáo sư trên thế giới chứng nhận.

☛ Bộ Y tế Nhật chứng nhận nước điện giải ion kiềm có hiệu quả làm sáng đối với bệnh lý mãn tính, chứng khó tiêu, đầy bụng, sự lên men bất thường trong dạ dày và ruột, bệnh

gout, high cholesterol, tiểu đường.

☛ 96 người chết do ung thư hiện nay đáng báo động vì vậy chúng ta hãy chủ động bảo vệ sức khỏe ngay từ bây giờ. Nhất là hiện nay tình trạng thực phẩm sử dụng chất bảo quản, thuốc trừ sâu phân bón, sử dụng máy lọc Kangen để loại bỏ hoàn toàn những chất độc hại bám trong thực phẩm để có những bữa ăn an toàn cho gia đình.

☛ Uống nước Kangen để trung hòa lượng Axit dư thừa trong cơ thể, vì thế bảo ung thư ko thể sống trong môi trường kiềm mà rất thích sống trong môi trường axit.

☛ Chỉ khi dùng máy kangen mới hiểu và cảm nhận được hết giá trị của nó. Máy Phân phối Toàn Cầu

☛ Vì vậy giá quá rẻ so với hiệu quả nó mang lại được trả góp trong vòng 3-6-16-24 tháng, mua tận gốc nơi sản xuất +915733193993Viber.

ADVANCED JAPANESE WATER TECHNOLOGY
Alkaline * Micro-Clustered * Antioxidant
Hydrating * Demineralizing

KANGEN WATER
Change Your Water Change Your Life

00491573319399
3Viber

Leoluk K8

Rửa sạch bồn rửa, thực phẩm
Nước uống giúp cân bằng sức khỏe
Nước uống thuốc & phụ nữ an thai
Trọng lượng chuẩn như đá & băng
Sạch khuẩn và khử trùng

IONUKONZ

CÔNG TY ĐANG TUYỂN DỤNG NGƯỜI LÀM VIỆC TRÊN TOÀN CẦU. LÀM 1, 2 TIẾNG HAY 8 TIẾNG/ngày. TUỔI 18-75

Glatzer.8 - 90473 Nürnberg - Tây Đức
(0049) 1573 319 399 3 (Viber, Zalo)
(0049) 911 25 35 07 01
natur1@gmx.net

Công ty đang tuyển dụng người làm việc trên TOÀN CẦU. Làm 1, 2 tiếng hay 8 tiếng/ngày. Tuổi 18-75

Glatzer.8 - 90473 Nürnberg - Tây Đức
(0049) 1573 319 399 3 (Viber, Zalo)
(0049) 911 25 35 07 01
natur1@gmx.net

công ty kiều hối Hoa Le Finanztransfer GmbH

chuyển tiền . . .

đến mọi miền đất nước
một cách an toàn và nhanh chóng !

Đến với chúng tôi, Quý khách sẽ hài lòng với dịch vụ hợp pháp, bảo đảm, thuận lợi và nhanh chóng nhất; các phương thức phục vụ đạt hiệu quả cao với lệ phí thấp.

Khách hàng có thể nhận Euro, đồng VN (theo tỷ giá niêm yết của ngân hàng Việt Nam), tại một trong những điểm phát đặt ở hầu hết các tỉnh, thành trong cả nước; bưu điện địa phương; tài khoản riêng; hoặc chúng tôi giao đến tận nhà.

hoalefinanz
finanztransfer GmbH
địa chỉ đăng tin cây của Quý khách

Hoa Le Finanztransfer GmbH
Schwabstr. 22 • 70197 Stuttgart
info@hoale.net • www.hoale.net

Bankverbindung: LBBW / BW-Bank
IBAN: DE45 6005 0101 0405 5781 68
BIC: SOLADEST600

fon: 0711/ 35 14 294 & 295
fax: 0711/ 35 14 296

MileCOM

Bauprojekt & Werbung

GmbH

CHUYÊN THIẾT KẾ & THI CÔNG

TIỆM NAILS, NHÀ HÀNG, TRÀ SỮA, NHÀ,...

ĐÓNG BÀN THỜ TẠI ĐỨC, CUNG CẤP KHẮP CHÂU ÂU.

- Xưởng gỗ công ty tại khu công nghiệp Braunschweig làm theo và kích cỡ yêu cầu.
- Đóng đồ gỗ:
  - + Bàn Nails, quầy tính tiền, tủ đựng màu,...
  - + Bàn ghế, quầy nước, Deco, Deco nhà hàng, Trà sữa
- * Làm bàn ghế nhà hàng, Deco,...
- * Quảng cáo trong nhà, ngoài trời
- * Cắt Deco, Logo trên máy CNC, máy Laser
- * Hộp đèn, Chữ nổi 3D
- * Vẽ 3D cho tiệm

Thông dịch và Phiên dịch viên hữu thế tận tâm, nhiều kinh nghiệm
Dipl.- Ing. Trần Hữu Lộc
Nhận :

- * Dịch tại các Cơ quan, Bệnh viện, MPI/TÜV, Luật sư ...
- * **Dịch và hoàn lại trong ngày nhận** văn kiện **Đức/Việt mỗi trang 15, Euro.**
Xin **gửi thường** (không bảo đảm) phong bì chứa **phóng ảnh** văn kiện cần dịch kèm **lệ phí** cùng cho biết **tên người nhận** và **số điện thoại** để tiện liên lạc.

Địa chỉ, số điện thoại và số Fax mới từ **01.03.2014** như sau: **Trần Hữu Lộc**
Schmitenstr. 9.
89522 Heidenheim a. d. Br.
Tel. 07321- 35 35 487.
Handy : 0172-76 50 135

Thông dịch & Phiên dịch viên hữu thế
(Nhiều năm kinh nghiệm trong nghề)
Dipl. Sozialpäd. HỒ TRÂM

Alter Post Weg 95 F. 21075 Hamburg.
Tel. : 040 - 653 898 26. Fax : 040 - 654 92 632

- ▶ Nhận dịch các văn kiện giấy tờ từ tiếng Đức sang tiếng Việt và ngược lại.
- ▶ Lệ phí cho mỗi tờ (như khai sinh, hôn thú, chứng nhận độc thân, bằng lái xe, bằng cấp, giấy cho nhập quốc tịch ...) là **15 Euro + Tem**

Rechts- & Steuerberatung
Luật-Thuế-DịchThuật
Phú-Hải Ngô

Rechtsanwalt - Luật sư

- **absolvierte Fachanwaltslehrgänge** -
- **Tốt nghiệp khóa Luật sư chuyên môn** -

* **Steuerrecht** - Luật thuế

* **Arbeitsrecht** - Luật lao động

* **Bank- und Kapitalmarktrecht**

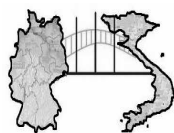
- Luật ngân hàng và thị trường chứng khoán

* **Bankkaufmann**

- * **Gerichtlich beeidigter Dolmetscher/Übersetzer**
- Thông dịch viên hữu thế

10365 Berlin
Herzbergstrasse 128
Fone: +49 (30) 50 59 83 90
e-mail: phu-hai.ngo@web.de

Dipl.Ing.Phiên-dịch Lê Nguyễn
Kinh-nghiệm phiên-dịch từ năm 1971
Nhanh-Chính xác-Công chứng

- được tòa-án cấp con dấu tuyên-thệ
  - được quyền công-chứng bản dịch
  - dịch các văn bản Đức&Việt
- và là đối-tác trách-nhiệm các công sở:
- Sở Hộ-tịch (Standesamt):
Kết-hôn, Khai sinh, xác-nhận là cha
  - Sở Thanh-niên (Jugendamt)
Xác-nhận là cha, tranh quyền nuôi con
  - Tòa-Án, Công An:
Ly-hôn, Tranh-chấp, hình-sự
  - Văn-phòng Công-chứng Notar:
Mua nhà, mượn tiền, cam-kết

Đc : Keplerstr. 1, 68165 Mannheim
Tel.: **0178 51 108 92**(Zalo, Viber, Whatsapp)
Email: **PhienDichLeNguyen@yahoo.de**
Chú-y: Chỉ gửi bản Scan qua Mail, không cần bản gốc

Văn phòng luật sư HÀ HUỲNH
thành lập năm 1999 tại Düsseldorf

Trọng tâm lĩnh vực trợ giúp pháp lý :
Luật doanh nghiệp.

Cố vấn thành lập công ty, thực hiện hợp đồng.
Hỗ trợ thân chủ trong quá trình kiểm thuế vụ, kiểm báo hiểm xã hội.

Luật hôn nhân, gia đình.

Cố vấn trong hợp đồng hôn nhân, cấp dưỡng, ly hôn, bảo vệ quyền nuôi con.

Luật cư trú.

Bảo lãnh thân nhân, đoàn tụ gia đình.
Chúng tôi luôn tận tâm cố vấn và đại diện tranh tụng bảo vệ quyền lợi cho thân chủ trong và ngoài tòa.

Tel: (0211) 164 66 12. Mobil: 0176 601 888 96

Fax: (0211) 164 66 41

Klosterstraße 82, 40211 Düsseldorf

Email: info@huynh-kanzlei.de , www.huynh-kanzlei.de

ĐÀ LẠT
Party Service

CHUYÊN NHẬN NẤU THỨC ĂN CHO CÁC BUỔI TIỆC ĐÍNH HÔN - TÂN HÔN - SINH NHẬT - LIÊN HOAN - V.V...

CÓ ĐẦY ĐỦ TIỀN NGHI, HỢP KHẨU VỊ, VỪA TÚI TIỀN
- Phục vụ Quý Khách tận tình với nhiều món ăn Việt, Hoa đặc sản. Có nhiều kinh nghiệm lâu năm được sự tín nhiệm của cộng đồng người Việt.

- Cho mượn khay trà, Mâm quả, Cổng hoa, Bao ghế v.v...

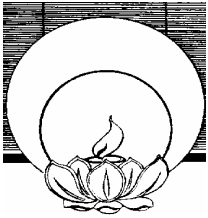
Xin liên lạc : **Phượng và Thanh** -

Tel. : 0421 801 668

^(t) **Mobil: 0159 06495777**

^(p) **và : 0159 06495888**

THƯ TÒA SOẠN

Đã hai cái Tết trôi qua trong lặng lẽ từ năm 2021-2022, vì đại dịch COVID 19. Năm nay dịch đã tạm lùi bước và ngày đón giao thừa đúng vào tối thứ bảy; nên nhiều người trẻ đã về chùa từ lúc 17 giờ chiều để chờ đợi giờ Sám Hối vào buổi tối cũng như xem văn nghệ do Gia Đình Phật Tử Tâm Minh trình diễn. Giữa khuya khi tiếng đại hồng chung vừa điểm 3 tiếng, mở đầu một năm mới do Hòa Thượng Phương Trượng khai chung, kế tiếp là trống và chuông mõ gia trì, là lễ bái Tam Bảo và trì tụng bài tựa của Thần Chú Thủ Lăng Nghiêm. Kế tiếp Thầy Hạnh Giới đại diện cho Tăng Ni Phật Tử chúc Tết Hòa Thượng Phương Trượng như thông lệ hằng năm. Sau phần đáp từ, khuyến tấn và lì xì cho giới xuất gia của Hòa Thượng là phần nghe đạo từ của Viện Tăng Thống gửi từ trong nước ra, do Thầy Hạnh Định Trụ Trì Tổ Đình Viên Giác tuyên đọc. Sau phần này tất cả Phật Tử đồng hương tham dự đón giao thừa quay mặt, đối diện nhau để chúc Tết và cầu nguyện cho năm Quý Mão gặp được nhiều thắng duyên trong cuộc sống hằng ngày.

Ngoài hiên chùa pháo vẫn nổ vang rền như ngày mở hội; trong khi ba con lân do Gia Đình Phật Tử Tâm Minh múa để mừng xuân năm nay thật là đặc sắc hơn bao giờ hết; nên đã được Thầy Trụ Trì, Thầy Hạnh Lý và bà con Phật Tử lì xì lấy hên cho lân quá rộn ràng; khiến cho ba con lân mãi mê với tiếng trống, quên hẳn cả lối về. Sau màn múa lân náo nhiệt là phần phát lộc đầu xuân do Quý Thầy trong chùa đảm trách. Phải chia ra 4 cửa ra vào của chánh điện để phát. Thế mà đến tận 3 giờ sáng ngày mồng một Tết mới xong. Đêm giao thừa năm nay có thể lên đến trên dưới 2.000 người về chùa đón Tết, đặc biệt là giới trẻ, người Việt cũng như người Á Châu và người Đức.

Ngày mồng một nhằm ngày chủ nhật, tuyết đã rơi từ tối hôm qua, cứ ngỡ rằng hôm ấy sẽ không có nhiều người về chùa lễ Phật, xin xăm, cầu nguyện đầu năm. Đến chừng 10 giờ sáng thế là hàng hàng lớp lớp, nam phụ lão ấu khắp mười phương đều quy tụ về Tổ Đình để lễ bái đầu năm và tham dự lễ cúng Tổ cũng như chư hương linh thờ tại chùa. Nếu kể đến những phong bao lì xì được phát ra chỉ trong ngày mồng một, chắc cũng hơn 2.500 phong bì như vậy. Mãi đến chiều tối bà con Phật Tử vẫn còn nấn ná ở lại trò chuyện với nhau, mặc dầu bên ngoài sân chùa tuyết vẫn còn phủ kín.

Hai tuần sau là lễ Rằm Tháng Giêng, năm nay cũng nhằm vào ngày chủ nhật; nên mọi người về chùa Lễ Tam Bảo, quy y, cúng hương linh cũng như nghe Hòa Thượng Phương Trượng chúc Tết đầu năm và trình bày những công việc Phật sự trong năm 2023 này của Tổ Đình Viên Giác và của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Á Châu và xa hơn nữa là Giáo Hội Mẹ tại quê nhà qua sự lãnh đạo của Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ. Đồng thời Hòa Thượng Phương Trượng cũng đã trình bày cho Đại Chúng hôm đó nghe qua về thành quả của việc in ấn Thanh Văn Tạng tại Thái Lan do Hội Đồng Hoằng Pháp và Hội Đồng Phiên Dịch Tam Tạng Lâm Thời của GHPGVNTN trong cũng như ngoài nước thực hiện.

Đến ngày 19 tháng 3 năm 2023 tại Santa Ana có lễ giới thiệu Thanh Văn Tạng gồm 29 tập đã in xong tại Thái Lan đợt 1 gồm 1.300 bộ để gửi đi các nơi trên thế giới. Đây là thành quả miệt mài của nhiều năm qua do Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ, Chánh Thư Ký Viện Tăng Thống chủ trương, cùng sự hợp lực của chư Tôn Đức Tăng Ni và những Cư Sĩ hữu công, mới thành tựu được như vậy. Đây là dấu mốc lịch sử của Phật Giáo Việt Nam đã và đang dày công cố gắng hiến cho nền văn hóa của Phật Giáo nước nhà. Hôm đó, qua hệ thống Zoom đã có nhiều chư Tăng Ni và Phật Tử khắp nơi trên thế giới vào tham dự, ngoài các cơ quan

truyền thông, báo chí, truyền hình tại Nam California đã đến trực tiếp tham gia lễ giới thiệu này tại một nhà hàng ở Santa Ana, California. Đây chỉ là thành quả lúc ban đầu thuộc Thanh Văn Tạng của Đại Tạng Kinh. Bồ Tát Tạng và Mật Tạng sẽ được lần lượt hình thành trải qua nhiều năm tháng kế tiếp nữa. Vậy kính mong chư Tăng Ni và Quý thức giả Phật Tử quan tâm trợ duyên việc hình thành Đại Tạng Kinh tiếng Việt để lại ngàn đời sau cho Phật Giáo cũng như con cháu chúng ta.

Nhìn lại lịch sử nước nhà cũng như lịch sử Phật Giáo, chúng ta không khỏi ngậm ngùi, vì chiến tranh, vì tang thương đổ nát bởi vô minh vọng tưởng của con người gây ra, làm trì trệ ở mọi khâu phát triển. Phật Giáo cũng phải chịu một tang thương đổ nát chung với dân tộc. Nay tiếng chuông Đại Hùng đã điểm, chúng ta Tăng Ni và Phật Tử ở trong cũng như ngoài nước một lòng, chung sức chung lòng để gây dựng nên dòng Pháp, nhằm tô bồi và phát triển cho Phật Giáo Việt Nam qua sự hình thành Đại Tạng Kinh này, là một công đức không nhỏ, mà suốt gần 2.000 năm lịch sử truyền thừa của Phật Giáo, chúng ta đã mong chờ.

Nhìn khắp năm châu bốn bể, ở đâu cũng có nạn đói, ở đâu cũng có chiến tranh, lụt lội, bão táp, mưa sa. Đặc biệt là chiến tranh giữa Nga và Ukraine, khiến cho làng mạc, phố thị, cơ sở sản xuất, nông trang, trường học, bệnh viện v.v... suốt một năm qua đã mang lại sự bất an cho thế giới và loài người. Thế mà những người chủ trương làm bá chủ quê hương, đất đai của người khác vẫn không chịu ngưng chiến. Bởi lẽ sự tham vọng của Putin không có giới hạn, khiến cho cả hằng mấy trăm ngàn lính Nga và mấy trăm ngàn lính của Ukraine vùi thân nơi chiến trận. Họ đã chẳng có tội tình gì trong cuộc chiến vô nghĩa này. Chỉ có người mang quân sang chiếm đóng nước Ukraine mới là điều đáng lên án. Bởi lẽ người dân Ukraine đang sống yên bình sau hơn 30 năm từ bỏ chế độ cộng sản Đông Âu; nay lại phải chiến đấu với chủ nghĩa bá quyền thống trị của Putin, làm cho Âu Châu và thế giới trở nên náo loạn, vì phải chu cấp đạn dược cho Ukraine và phải giải quyết nơi ăn chốn ở cho cả mấy triệu người Ukraine chạy sang lánh nạn tại Âu Châu. Đúng là đất bằng dậy sóng là đây vậy.

Sóng dâng cao, sẽ có ngày hạ xuống; nhưng khi ngọn thủy triều của sự phẫn nộ, tham sân ấy dừng thì đất nước Ukraine cũng sẽ tan hoang như những trận động đất vừa qua xảy ra tại Thổ Nhĩ Kỳ và Syrien. Không ai là không động tâm với những thiên tai này cũng như chiến tranh hủy diệt. Do vậy các tổ chức thiện nguyện đã kêu gọi lòng từ tâm của mọi người giúp đỡ tiền bạc và nhu yếu phẩm cho những cảnh sống cơ hàn trong sự đói lạnh ấy.

Chỉ khi nào con người; nhất là những người lãnh đạo đất nước biết chính thân phận mình phải hy sinh cho đại cuộc như thế nào thì dân chúng mới nhờ cậy được. Nếu chỉ là tham vọng cá nhân để củng cố quyền lợi và địa vị, nhằm dúi vào túi tham không đáy như những người chóp bu trong đảng cộng sản Việt Nam trong thời gian vừa qua, thì chẳng biết đến bao giờ người dân Việt Nam mới sống được dưới một thể chế chính trị hoàn toàn tự do dân chủ được? Tham những gì mà từ thượng tầng cơ cấu của đảng, nhà nước cho đến hạ tầng cơ sở địa phương, nhìn đến đâu cũng nghe nói đến hai chữ tham nhũng. Thử hỏi nước Việt Nam chúng ta bao giờ mới có thể ngẩng mặt lên cùng thế giới để hãnh diện rằng: Tôi là người Việt Nam.

Sau cơn mưa trời lại sáng. Đó là một lẽ tự nhiên của đất trời và luật nhân quả của nhà Phật cũng đã xác định rõ rằng: không bao giờ có một loại nhân xấu, mà có thể sinh trưởng ra quả tốt hay ngược lại, chẳng có một nhân tốt nào mà sinh ra quả xấu cả. Nhưng nhân quả ấy cũng tùy thời gian và không gian để hình thành và qua nhân quả, sẽ chứng minh được tất cả những điều này.

Xin cầu chúc cho Quý Vị độc giả của báo Viên Giác luôn được an vui dưới ánh từ quang của chư Phật và chư vị Bồ Tát.

• Ban Biên Tập Báo Viên Giác

ĂN QUẢ NHỚ KÈ TRỒNG CÂY UỐNG NƯỚC NHỚ NGƯỜI ĐÀO GIẾNG

• Thích Như Điển

Ai trong chúng ta là người Việt Nam hay người Trung Quốc đều hay dùng đến thành ngữ này. Nguyên thủy tiếng Hán Việt là: “Thực quả bất vọng chủng thọ nhơn, ẩm thủy tư nguyên”. Điều này cho chúng ta biết rằng: Ân nghĩa và tình người vốn là những biểu tượng thiêng liêng, mà chúng ta cần phải quan tâm đến, nhất là ân đức của người xưa. Nếu không có người đi trước, làm sao chúng ta có mặt nơi này được. Dầu cho kết quả của việc này như thế nào đi chăng nữa thì đây vẫn là một bổn phận của người đi sau phải thực hiện.

Kể từ ngày 13 đến ngày 16 tháng 10 năm 2022 vừa qua, Hòa Thượng Thích Tâm Phương, Viện Chủ và Thượng Tọa Thích Nguyên Tạng, Trụ trì Tu Viện Quảng Đức tại Melbourne, Úc Châu đã đứng ra chức tổ Lễ Lịch Đại chư Tổ Sư và Về Nguồn lần thứ 12, đồng thời cử hành lễ kỷ niệm 32 năm thành lập Tu Viện Quảng Đức tại Melbourne. Lễ ra những sự kiện này đã được cử năm từ hành 2020, nhưng vì đại dịch Corona 19 hoành hành khắp hành tinh nơi chúng ta đang sinh hoạt, nên chư Tôn Đức khắp các châu lục cũng như quý đồng hương Phật tử đây đó rất ngại việc đi xa và tập trung chốn đông người, do đó phải dời lại đến hai năm sau. Đây là lý do tại sao kỳ này phải dời đến năm 2022 mới được tổ chức.

Nhưng tại sao lại là lần thứ 12? Đây là câu hỏi mà ít người quan tâm đến, nên hôm nay chúng tôi xin giải bày trong khả năng về sự hiểu biết riêng của mình. Nếu có điều gì thiếu sót, kính mong quý Ngài và quý vị hoan hỷ bỏ sung cho. Khoảng thời gian trước năm 2007, khi Lễ Hiệp Kỳ kỳ thứ 11 được tổ chức tại Chùa Pháp Vân, nơi Hòa Thượng Thích Tâm Hòa trụ trì, thì Chư Tôn Hòa Thượng trong môn phái Liễu Quán mỗi năm thường hay tổ chức Lễ Hiệp Kỳ Tổ Quán tại một trong những chùa đó đây thuộc Lâm Tế Liễu Quán. Trong lần tổ chức tại Phật Học Viện Quốc Tế ở cùng Los Angeles Hoa Kỳ, Chư Tôn Hòa Thượng, chư Thượng Tọa trong

môn phái Liễu Quán đã bàn thảo và thống nhất tên gọi cho sự kiện này là: Tăng Ni Việt Nam Hải Ngoại - Lễ Hiệp Kỳ chư Đại Tổ Sư. Và trong lần đầu tiên, chư Tôn Đức Tăng Ni vân tập tại Chùa Pháp Vân vào năm 2007, có trên dưới 100 vị từ khắp năm châu về đây phó hội và cùng đồng ý với nhau là thêm chữ Về Nguồn vào sự kiện Lễ Hiệp Kỳ, và Về Nguồn 1,2,3,4.... bắt đầu luân phiên từ đó cho đến nay tại các châu lục. Sau ngày tổ chức tại Chùa Pháp Vân, đa phần bị chụp mũ là những thành phần tách rời ra khỏi đường lối của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, vì trong thời gian này Giáo chỉ số 9 mới được ban hành và những ai không tuân thụ Giáo Chỉ số 9 đều bị quy chụp như vậy. Do vậy một số chư Tôn Đức Tăng, sau khi tham dự ngày Tăng Ni Việt Nam Hải ngoại từ Canada về gồm: Hòa Thượng Thích Như Huệ, Hoà Thượng Thích Bảo Lạc, Hoà Thượng Thích Quảng Ba (Úc Châu), Hòa Thượng Thích Thăng Hoan, Hòa Thượng Thích Tín Nghĩa (Hoa Kỳ), Hòa Thượng Thích Bổn Đạt (Canada), Hòa Thượng Thích Minh Tâm (Pháp), Hoà Thượng Thích Như Điển (Đức) cùng một số Chư Tôn Giáo Phẩm tại các châu lục vân tập về Úc Châu, nhân Khóa Tu Học Phật Pháp kỳ thứ 7 tại Moriset gần Sydney vào cuối năm 2008 và Quý Ngài đã bàn bạc với nhau: Bây giờ Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất ở Hải Ngoại, chúng ta phải làm thế nào để tồn tại, hoạt động mà không bị lệ thuộc trực tiếp bởi Giáo Chỉ số 9 đã được ban hành? Thế là quý Ngài đã đồng thanh quyết nghị rằng: Danh xưng Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hải Ngoại vẫn giữ nguyên, vì chúng ta không hoạt động ra ngoài Hiến chương của Giáo Hội năm 1964, và chúng ta chỉ cử Ban Điều Hợp của Liên Châu, nhiệm kỳ 2 năm luân phiên, có nghĩa là nhiệm kỳ đầu Âu châu lãnh trách nhiệm điều hợp, thì 2 năm sau châu Mỹ và tuần tự tiếp theo là châu Úc, Canada. Nếu tổ chức đều đặn như vậy thì sau 8 năm, địa phương tổ chức lần đầu mới trở lại phiên tổ chức của mình.

Nhờ vào sự quyết định sáng suốt này của quý Ngài Trưởng Thượng trong các Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất tại các châu lục, mà ngày Về Nguồn Lễ Hiệp Kỳ Lịch Đại chư Tổ Sư của Liên Châu mới còn tồn tại đến kỳ thứ 12 này. Trong 12 kỳ vừa qua, thì liên tiếp 10 kỳ đều được tổ chức vào mỗi năm do các chùa trong các châu lục thay phiên nhau đảm nhận, nhưng sau đó đến kỳ Hiệp Kỳ lần thứ 10 được quy định lại là 2 năm tổ chức 1 lần và thời điểm thì có thể

linh động để phù hợp với các sự kiện Phật sự của nơi đảm nhận. Ví dụ năm 2022 Tu Viện Quảng Đức tại Úc tổ chức, lễ ra kỳ tổ chức tới phải là năm 2024, nhưng năm 2023 là năm quan trọng đối với Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu, nên Pháp Quốc đã đứng ra đăng cai tổ chức Lễ Hiệp Kỳ chư Đại tổ Sư lần thứ 13, nhân kỷ niệm 10 năm cố Hòa Thượng Thích Minh Tâm viên tịch, thêm vào đó có tổ chức Đại Giới Đàn Minh Tâm để thí giới cho các giới tử tại gia và xuất gia của các Giáo Hội vân tập về trong những ngày lễ trọng đại này.

Trên đây là một số sự kiện duyên khởi để chúng ta cùng ôn lại những gì trong 12 kỳ đã qua. Phần chi tiết tổ chức năm nào và ở đâu, quý vị có thể tham khảo bài tường thuật nhanh về những ngày Lễ Hội tại Tu Viện Quảng Đức do Cư Sĩ Huệ Hương và Cư Sĩ Thanh Phi chấp bút thì quý vị sẽ được tường tận hơn.

Y cứ theo Thông Điệp Xuân Nhâm Tý năm 1972 của Đức Tăng Thống Thích Tịnh Khiết ban hành, trong này có sử dụng hai từ Về Nguồn, nên có lẽ vì thế mà Chư Tôn Trưởng Lão sau khi hội ý tại Chùa Pháp Vân thuở trước đã quyết định dùng 2 chữ này, và chính hai chữ này cũng đã có một thời được bàn cãi rất sôi nổi. Người tán đồng rất nhiều mà kẻ không muốn tiếp tục dùng nữa cũng không ít. Do vậy nhân phiên họp tiền Hội Nghị của Chư Tôn Đức từ Châu Âu, Châu Mỹ, Canada và Úc Châu vào tối ngày 13 tháng 10 năm 2022 tại Tu Viện Quảng Đức, Melbourne, Úc Châu dưới sự chủ tọa của Hòa Thượng Thích Bảo Lạc, Chánh Văn Phòng Điều Hợp Úc Châu cùng chư Tăng trong các châu lục đã đi đến quyết định rằng: Trong tương lai cứ hai năm sẽ tổ chức Hiệp Kỳ một lần và hai chữ Về Nguồn sẽ không dùng đến nữa. Nếu có, chỉ để trong ngoặc đơn mà thôi. Như vậy chúng ta đã rõ ngọn ngành là tại sao như vậy và nên thể hiện như thế nào trong những ngày Hiệp Kỳ sắp đến.

Từ lần Hiệp Kỳ cách đây 8 năm về trước, Văn Phòng Điều Hợp Liên Châu của các Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất đề nghị cứ mỗi lần Hiệp Kỳ như vậy nên đề nghị một số chư Tôn Đức Tăng Ni thuyết trình và hội thảo hai hay ba đề tài về hành trạng của chư Tổ Sư tiền bối để con cháu của Tổ nhớ lại ân đức của người xưa mà tấn tu đạo nghiệp. Đây chính là: "Ăn quả nhớ kẻ trồng cây, uống nước nhớ người đào giếng". Năm nay có hai đề tài được đề nghị thuyết trình hội thảo như sau: Đề tài Hội Thảo 1 do Hòa

Thượng Thích Trường Sanh (Tân Tây Lan) và Hòa Thượng Thích Thông Hải (Hoa Kỳ) thuyết trình về "Tổ Giác Tiên, Hành Trạng và Sự nghiệp mở đầu chấn hưng Phật Giáo, khai hóa thành lập Hội Phật Giáo Trung Việt" và đề tài Hội Thảo 2 do Ni Trưởng Thích Nữ Giới Châu (Hoa Kỳ), Ni Sư Thích Nữ Tâm Lạc (Úc Châu) và Sư Cô Thích Nữ Giới Bảo (Nhật Bản) thuyết trình về "Sư Trưởng Như Thanh và sự nghiệp thành lập Ni Bộ Nam Việt đến Ni Bộ Bắc Tông". Nhìn chung cả hai đề tài Hội Thảo rất đa diện và nhiều tài liệu đã được dẫn chứng cũng như cử tọa đặt nhiều câu hỏi thật hay để điểm xuyết thêm vào hành trạng của các Ngài, khiến chúng đệ tử xuất gia hơn 100 vị và tại gia trên dưới vài trăm vị, đã không ngừng tán dương công hạnh của chư vị tiền bối hữu công. Chúng ta nên lấy đó làm hành trang đi vào sự thực hiện việc truyền trao giáo pháp đến mọi người để được lợi ích chung cho công cuộc quang huy nền Phật Giáo Việt Nam ở trong cũng như ngoài nước.

Ngày hôm nay, sau 32 năm nếu có người đến viếng thăm Tu Viện Quảng Đức tại Melbourne chắc hẳn cũng phải trầm trồ tán thán về ngôi đại tự, bởi lẽ nơi mà mỗi ngày có 4 mùa Xuân, Hạ, Thu, Đông mà Hòa Thượng Viện Chủ Thích Tâm Phương và Thượng Tọa Trụ trì Thích Nguyên Tạng đã gây dựng nên chốn Phạm Vũ quy mô nhất nhì so với hơn 1.500 ngôi tự viện của người Việt Nam chúng ta xây dựng ở ngoại quốc từ năm 1975 đến nay, phải nói rằng chúng ta rất đáng tự hào. Bởi lẽ người Phật tử tại gia đã luôn luôn ủng hộ chư Tăng Ni về vật chất để xây dựng nên những Đạo tràng như thế này, quả là một phước báu vô cùng to lớn mà trước năm 1975, ở ngoại quốc Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất từ trong nước, dẫu cho có mong muốn đi nữa thì cũng đã khó thực hiện được. Sau năm 1975 với bao nhiêu sự mất mát từ vật chất đến tinh thần, chúng ta người Việt ly hương cũng đã có được rất nhiều việc, trong đó có hình ảnh của những ngôi chùa để sưởi ấm tình tự quê hương, khi chuyện vui lẫn chuyện buồn xảy đến với người con Phật, thì chúng ta vẫn còn có thể nương tựa vào nơi chốn chùa chiền.

Chúng ta thử tưởng tượng ngày ấy cách đây 32 năm về trước, Hòa Thượng Thích Tâm Phương và các đệ tử tại gia ở vùng này mua lại một ngôi trường học cũ, vốn đã bị bỏ hoang lâu ngày của chính quyền địa phương và suốt trong thời gian 32 năm đó, Thầy trò của Hòa Thượng và sau này có thêm Thượng Tọa Nguyên Tạng về

đây góp phần trùng hưng chốn Già Lam này, nên từ Chánh điện cho đến Tổ đường, Tăng xá, Khách đường, Phương Trượng đường, Hậu liêu, Văng sanh đường, Cư xá làm nơi cư trú cho Phật tử khi có khóa tu, có nơi chốn trú ngụ lại nhiều ngày để tu tập v.v.... Chỉ ngần ấy hạng mục thôi, đã có không biết bao nhiêu mồ hôi và công sức, tiền bạc tích góp lâu ngày mới có thể thành tựu được như vậy.

Ngày xưa Cụ Nguyễn Công Trứ là một Uy Viễn tướng công của triều đình đã có lần viết rằng:

"Ngã kim nhật tại tọa chi địa

Cố chi nhưn tăng tiên ngọa tọa chi....

(Chỗ đất mà ngày hôm nay chúng ta đang ngồi
Người xưa đã từng nằm ngồi đây ở rồi....)

Như thế chúng ta chẳng đáng tự hào và hãnh diện sao, mỗi lần chúng ta bước chân vào một ngôi Đại Điện nào đó của Phật giáo Việt Nam hay bất cứ Phật giáo nào trên thế giới, chúng ta nên biết rằng: trước khi chúng ta đến đây đã có người đến trước để xây dựng rồi và ngày nay chúng ta đến chỉ để vun bồi thêm vào phước báu ấy, để cho đến đời sau hay muôn ngàn năm sau nữa, hình bóng của chư Tăng Ni và không biết bao nhiêu Cư Sĩ hữu công đã tạo ra những nơi chốn trang nghiêm như thế này để chúng ta có nơi chốn phụng thờ Tam Bảo và Gia Tiên của người Phật tại hải ngoại ngày nay.

Xin chấp hai tay nguyện cầu cho Phật giáo Việt Nam luôn tồn tại với Dân tộc ở trong cũng như ngoài nước. Xin nguyện cầu cho chư Tôn Đức Tăng Ni có đủ năng lực để chuyên chở niềm tin của người Phật tử đến được bảo sở và làm sao từ chúng hữu tình cho đến vô tình đều được hàm triêm lợi lạc, thì đó mới có thể đáp đền được phần nào thâm ân của chư Phật, chư Tổ Sư truyền thừa đã dày công hóa độ từ trước cho đến nay.

Nam Mô Công Đức Lâm Bồ Tát Ma Ha Tát tác đại chứng minh.

(Viết xong lúc 10 giờ sáng ngày 19.11.2022 tại
Tu Viện Quảng Đức Melbourne, Úc Châu
nhân Khóa Huân Tu Tịnh Độ từ ngày 18 đến
ngày 20.11.2022).

Thích Như Điển

THƠ ĐƯỜNG HT. THÍCH NHƯ ĐIỂN DỊCH

Xuân Vãn **Nguyên tác**

春晚

年少何曾了色空，
一春心在百花中。
如今勘破東皇面，
禪板蒲團看墜紅。

Xuân Vãn

Niên thiếu hà tăng liễu sắc không,
Nhất xuân tâm sự bách hoa trung.
Như kim khám phá đông hoàng diện,
Thiền bản bồ đoàn khán trụ hồng.

(Vua Trần Nhân Tông)

Dịch nghĩa: Chiều Xuân

Thuở nhỏ chưa từng hiểu thấu lẽ Sắc Không.
Mỗi khi xuân đến vẫn gửi chuyện lòng trong
trăm hoa.

Ngày nay đã thấy rõ được bộ mặt chúa Xuân
(đông hoàng),
Ngồi trên nệm cỏ giữa tấm phản nhà chùa
ngắm cảnh hoa hồng rơi rụng.

Xuân Muộn

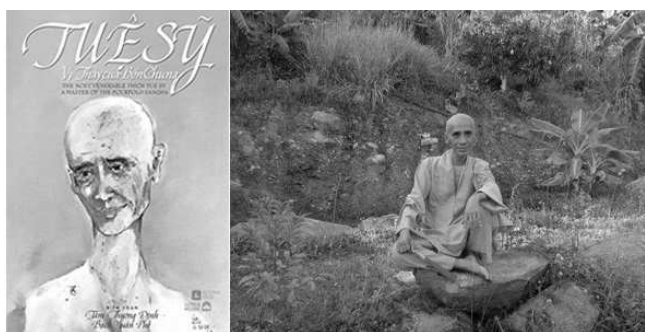
Ngày xưa tuổi trẻ hăng say,
Có không cứ mãi đổi thay chưa dừng.
Hoa xuân nở nhụy tương bừng,
Ngất ngây tắc dạ như chùng chưa nguôi.
Đến nay tuổi đã chín muồi,
Cũng là xuân ấy nhưng lụi vào trong
Giường thiền gối cỏ khi nằm,
Ngắm xem xuân rụng qua năm tháng ngày.

(Thích Như Điển)

THÍCH TUỆ SỸ

• Tường Năng Tiến

“Nếu chúng ta để đạo Phật suy yếu trong thời kỳ của chúng ta, đó là lỗi của chúng ta, thưa tất cả những người con Phật!” Nguyễn Thủy Dương – 06/02/2023

Tôi sống hơi lâu, qua hai ba thế kỷ (và thể chế chính trị) nhưng chưa bao giờ nghe lắm lời than phiền về chùa chiền và tăng lữ như ở chế độ hiện hành:

– Thái Hạo: “Chùa, còn gọi là tịnh xá, là thiền môn, tức là chốn thanh tịnh để tu hành. Bất cứ chùa nào khuyến khích hay quảng bá nhằm thu hút dân chúng đến để thu tiền hoặc sử dụng các dịch vụ thì đều không phải chùa. Nó là các cơ sở kinh doanh núp bóng chùa. Kéo nhau đến những nơi như thế đều là đang tiếp tay và làm giàu cho bọn gian thương, vừa bị mất tiền, vừa bị cười vào mặt”.

– Tạ Duy Anh: “Thậm chí có thể nói rằng, nơi những cửa chùa mà tôi có dịp đến ‘ăn mày Phật’ giờ đây là nơi nhiều nhốn nháo nhất. Tràn ngập là xôi, thịt và những lời cầu khẩn còn nặng mùi xôi thịt hơn nhiều lần”.

– Trần Tân: “Trước kia, tôi cũng hay đến chùa, tôi theo Đạo Phật, tôi kính Đức Thích Ca Mâu Ni, tôi còn kính cả Chúa cả Phật... Tôi vẫn cảnh chùa để hòa mình vào khung cảnh thanh tịnh, ăn chút cơm chay, cúng một số tiền nhỏ, vậy thôi... Nhưng từ khi thấy sư sãi giờ đã (không nói hoàn toàn) xa rời cuộc sống tu hành khổ hạnh mà họ coi tu hành là nơi kiếm ăn, hưởng lạc... Tôi xin quay lưng với chùa”.

Ừ! Chớ chùa nào mà kỳ cục dữ vậy cả?

T.S Nguyễn Văn Huy tường thuật: “Hiện nay Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất chỉ còn giữ được khoảng 10% tổng số cơ sở đã có trước 1975. Tất cả những cơ sở còn lại được chính quyền cộng sản Việt Nam giao cho Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam quản lý”.

Hòa Thượng Thích Không Tánh cho biết thêm chi tiết: “Tính đến năm 2013, khoảng 10% các

cơ sở trước năm 1975 của Giáo Hội PG Thống Nhất còn thuộc quyền đảm nhiệm của Giáo Hội. Số còn lại 90% đã bị chính quyền giao cho Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam quản lý”.

Nhà giáo Thảo Dân góp ý: “Cần phân biệt chùa chiền với những cơ sở kinh doanh tâm linh. Đánh đồng tất cả rồi hô lên ‘tôi quay lưng với chùa’, chính là một cách ứng xử vô thần, không phân định chính, tà hàm hồ, xôi thịt”.

Để tránh “đánh đồng tất cả” và có thể “phân biệt” được chính/tà tường cũng cần phải biết rõ rằng trong số 18.491 ngôi chùa hiện nay thì tuyệt đại đa số (14.500) đều do sư tăng quốc doanh “trụ trì.” Chính cái đám người này đã biến thiên môn thành những nơi “nhốn nháo, tràn ngập xôi thịt” (hay “nơi kiếm ăn, hưởng lạc”) khiến bao tín hữu chỉ vừa bước chân vào là vội vã quay lưng!

Những ngôi chùa đơn lẻ còn lại của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất – GHPGVNTH – thường rất nghèo nàn và vắng vẻ vì không có những lễ hội, cúng tế màu mè để lôi kéo khách thập phương. Phần lớn tăng ni ở đây không chỉ phải sống trong cảnh bần hàn mà còn thường xuyên bị đe dọa hay sách nhiễu:

- Kon Tum: Cường chế Sơn Linh Tự nhằm “triệt tiêu chùa không theo Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam”.

- Đà Nẵng cường chế giải tỏa chùa An Cư.

- Chùa Thiên Quang Bà Rịa tiếp tục bị chính quyền gây sức ép, cường chế tháo dỡ công trình đang xây dựng.

Kể trên mới chỉ là vài ba câu chuyện nhỏ, tại địa phương. Ở bình diện quốc gia, còn có nhiều chuyện “kinh thiên động địa” hơn nhiều nhưng vẫn thường không được dư luận biết rõ hoặc quan tâm đúng mức. Từ năm 1981, GHPGVNTH đã bị nhà đương cuộc Hà Nội ngang nhiên giải thể và đặt ngoài vòng pháp luật. Họ lập ra tổ chức mới, mệnh danh là GHPGVN, một thành viên của Mặt Trận Tổ Quốc Việt Nam.

Nói cách khác là nhà nước đã biến Giáo Hội thành bàn tay nối dài của Đảng. Tuy dài thật nhưng nó không thể che được mặt trời. Dù bị đe dọa/sách nhiễu thường xuyên, và bị chia rẽ/phân hóa đến tận cùng, GHPGVNTH vẫn không bị triệt tiêu như những kẻ đang nắm quyền bính ở Việt Nam mong đợi.

- Thích Huyền Quang (1919 – 2008): “Hãy bỏ khẩu hiệu ‘Đạo pháp – Dân tộc – Chủ nghĩa xã hội,’ vì Phật giáo Việt Nam chưa bao giờ và sẽ tiếp tục không bao giờ tồn tại, hoặc làm công cụ tuyên truyền cho bất cứ một chủ nghĩa chính trị nào.”

- Thích Quảng Độ (1928 – 2020): “Chúng tôi phải có đa nguyên chính trị, quyền bầu cử tự do, quyền lựa chọn hệ thống chính trị ... Tóm lại, chúng tôi phải có quyền định đoạt tương lai và số phận của mình.” Ảnh lấy từ Tạp Chí Luật Khoa, không rõ nguồn.

Ngày 1 tháng 9 năm 2022, Hội Đồng Giáo Phẩm Trung Ương GHPGVNTN công bố: “Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất không phải là một hiệp hội thế tục, do đó, không tự đặt mình dưới sự chỉ đạo của bất cứ quyền lực thế tục, không là công cụ bảo vệ sự tồn tại của bất cứ xu hướng chính trị, của bất cứ tổ chức thế tục nào; không hành đạo, hoằng đạo theo bất cứ định hướng ý thức hệ nào; duy chỉ một định hướng duy nhất: Thập phương Bạc-già-phạm nhất lộ Niết-bàn môn; một cứu cánh duy nhất là giải thoát”.

Qua hôm sau, hôm 2 tháng 9, VOA loan tin: “Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ trở thành lãnh đạo tối cao của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất”.

Trước sự kiện này, nhiều người đã không giấu được nỗi hân hoan:

Nhạc sỹ Tuấn Khanh:

“Việt Nam xôn xao tin tức về sự ra mắt của Hòa thượng Thích Tuệ Sỹ, chính thức vào chức vụ Chánh Thư Ký – Xử lý thường vụ Viện Tăng Thống. Bạc minh sư lâu nay ẩn danh đột nhiên xuất hiện ở lễ nhận di chúc, ấn tín, và khai ấn từ Đệ ngũ Tăng Thống Thích Quảng Độ khiến những người yêu Phật giáo chân chính và tự do của Việt Nam đều vui mừng...”

Sự có mặt của Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ chính là ngọn đuốc thắp sáng đức vô úy của những Phật tử và những người hướng Phật trong một thế giới chập choạng không còn rõ lẫn ranh Ma-Phật. Nó là điểm tựa của tư duy Phật giáo trong lành trong thời pháp nạn. Ngài là hiện thân của tín ngưỡng, đạo pháp sống và chết vì quê hương và dân tộc. Ít nhất, Ngài đang là điểm tựa của những người tinh thức.”

Tác giả Huỳnh Kim Quang, bình bút của tờ Việt Báo, còn lạc quan hơn nữa:

“Đây không những là một tin rất hoan hỷ đối với cộng đồng Phật Giáo Việt Nam trong và ngoài nước, mà còn là bước ngoặt mở ra trang sử mới của GHPGVNTN”.

Tôi hoàn toàn chia sẻ sự “hoan hỷ” và tinh thần lạc quan của tất cả mọi người, dù vẫn có chút băn khoăn là cá nhân Hòa Thượng Tuệ Sỹ sẽ không thể “mở ra một trang sử mới cho GHPGVNTN” như chúng ta mong đợi. Ông đơn độc quá. Tấm thân gầy guộc và bờ vai mong manh của vị cao tăng uyên bác e không đủ sức để gánh vác trọng trách này, giữa vòng vây thắt chặt của bạo quyền, và trước sự thờ ơ (hay ngu tối) của chúng sinh.

An tâm/hoan hỉ xoa tay vì Phật sự đã có người tài đức đứng ra đảm nhiệm, và quay lưng trước cửa thiền (mặc cho *quỷ lộng chùa hoang*) e không phải là cách ứng xử hoàn toàn đúng đắn của một Phật tử giữa mùa Pháp Nạn, hay một công dân trong cơn quốc nạn.

Viết thêm: Chả hiểu sao mỗi khi nhìn thấy hình ảnh gầy guộc, mong manh của Thích Tuệ Sỹ là tôi lại nhớ đến ngay một nhân vật lịch sử khác – bà Aung San Suu Kyi. Họ sinh cùng thời, cùng vô tình lạc bước vào lịch sử, và cùng có một bờ vai mảnh dẻ/nhỏ nhắn như nhau.

Chiến thắng vang dội của đảng National League for Democracy (NLD) qua cuộc bầu cử 2015 khiến cho mọi người thở phào nhẹ nhõm, và toàn thể nhân loại yên tâm đặt hết mọi khó khăn/thách thức của Miến Điện lên bờ vai nhỏ bé của Suu Kyi. Bà đã không chu toàn được trọng trách (tất nhiên) và cũng đã nhận được hơi nhiều... gạch đá của đám đồng!

Trước sự kiện này, nhà báo Rodion Ebbighausen (The Indian Express) bình luận: “Sau năm năm lãnh đạo của Aung San Suu Kyi thì rõ ràng là không có cây gậy thần nào giải quyết được những vấn đề của Myanmar cả. Quốc sự cần sự tham gia của tất cả mọi người. *After five years of leadership of, it has become clear that is not a magic wand that will solve Myanmar’s problems. The nation’s politics needs to include everyone.*”

So với Aung San Suu Kyi thì Thích Tuệ Sỹ cô đơn hơn nhiều lắm!

● **Tưởng Năng Tiến**

17/02/2023

LÝ TƯỞNG CỦA NGƯỜI BỒ TÁT

Chương II

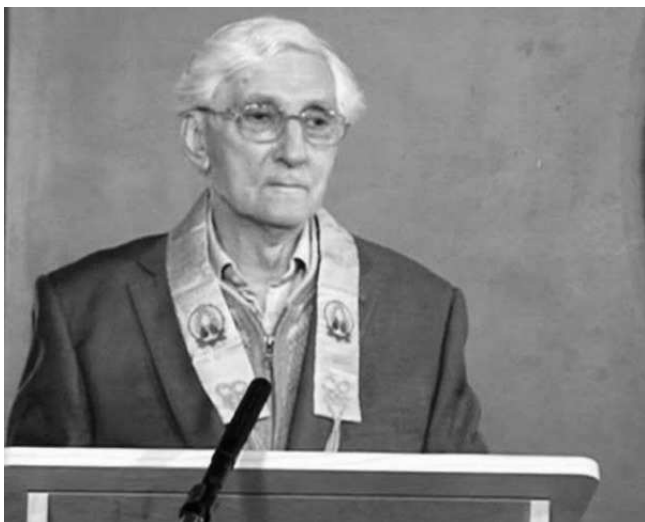
Sự bừng tỉnh của con tim bồ-đề

Bài 14

Sự xuất hiện của bodhicitta

(tiếp theo VG 253)

• Hoang Phong

Nhà sư Ugyen Sangharakshita.

Kinh sách đưa ra thật nhiều phương pháp khác nhau giúp khởi động bodhicitta (bồ-đề tâm), thế nhưng đối với phương pháp nào cũng vậy, nếu việc luyện tập thật chuyên cần thì mình cũng sẽ đạt được mục đích đó. Phương pháp mà chúng ta chọn khi mới khởi sự không quan trọng lắm, điều quan trọng hơn hết là phải dốc toàn lực của mình vào việc luyện tập, không một chút do dự nào cả. Tuy nhiên chúng ta cũng có thể dễ bị rơi vào một tình trạng thoái mái (thích thú, mãn nguyện) trong cuộc sống tâm linh của mình (chẳng hạn như trường hợp một người cư sĩ chăm chỉ tụng niệm, thường xuyên đi chùa, tạo được một chút thán phục của những người chung quanh, hoặc trường hợp của một người xuất gia lâu ngày đạt được một phẩm trật cao, khiến Phật Tử và những người đồng tu trọng vọng và kính nể. Đây là những cái bẫy rất nguy hiểm của sự thoái mái và mãn nguyện. Mục đích của việc tu tập là quên chính mình để xả thân vì kẻ khác). Nếu muốn tránh cái cạm bẫy đó thì sau khi đã chọn cho mình một phương pháp luyện tập, dù là thuộc lãnh vực nào cũng vậy: đạo đức,

thiền định, nghiên cứu, việc làm (công quả, xây chùa, cứu trợ...), hào phóng (bố thí), hoặc bất cứ gì khác, thì phải luôn cố gắng một cách nghiêm chỉnh.

Ngoài trừ một phương pháp thiền định thật chuyên biệt được giảng dạy trong Phật Giáo Tây Tạng (thật ra trong Phật Giáo Tây Tạng có rất nhiều phương pháp giúp khởi động bồ-đề tâm, phương pháp phổ biến nhất là "nhận chịu" khổ đau của kẻ khác và "hiến dâng" hạnh phúc của mình cho họ, phương pháp thiền định này rất tinh xảo và hiệu nghiệm, có thể đây là phương pháp mà nhà sư Sangharakshita muốn nói đến chăng (?). Ngoài ra cũng còn một phương pháp khác cũng khá đại chúng, đó là cách "đồng hóa mình với kẻ khác" để nhận thấy kẻ khác cũng như mình, cũng mong cầu được hạnh phúc và tránh khỏi khổ đau) thì Phật Giáo nói chung có hai phương pháp chính yếu nhất nêu lên các điều kiện cần thiết giúp cho bodhicitta hiển hiện. Phương pháp thứ nhất gọi là phương pháp Shantideva (Tịch Thiên), phương pháp thứ hai là Vasubandhu (Thế Thân), (Vasubandhu và người anh cùng cha khác mẹ với mình là Asanga/ Vô Trước là hai vị sáng lập học phái Cittamatra/ Duy thức). Cả hai vị này đều là các vị Thầy người Ấn, Shantideva sống vào thế kỷ thứ VII và Vasubandhu khoảng thế kỷ thứ IV, và theo truyền thống thì cả hai đều là các vị Bodhisattva. Hai phương pháp tuy khác nhau thế nhưng thật ra là bổ khuyết cho nhau. Dưới đây là phương pháp Shantideva.

Anuttara puja hay puja gồm bảy yếu tố

Phương pháp Shantideva là một phương pháp luyện tập hoàn toàn dựa vào sự sùng kính, gọi là Anuttara puja (anuttara trong tiếng Phạn có nghĩa là thượng thặng, tuyệt vời, puja có nghĩa là các nghi thức hay nghi lễ) gồm một loạt bảy phép luyện tập, hay bảy cung cách hành xử giúp biểu lộ các cảm tính tín ngưỡng thiêng liêng của mình, có thể xem như là cả một khía cạnh tâm tính của con người mình. Các câu tụng niệm cùng các phép luyện tập này được gọi chung là "puja gồm bảy yếu tố".

1. Sự tôn kính

Yếu tố thứ nhất là sự tôn kính (veneration). Tôn kính ở đây chủ yếu là hướng vào Đức Phật, không những với tư cách là một con Người đích thật, một Nhân Vật lịch sử, mà còn là một Biểu Tượng của lý tưởng Giác Ngộ. Với tất cả lòng sùng kính và ngưỡng mộ sâu xa, chúng ta hãy tỏ bày sự kính cẩn từ bên trong con tim mình trước

sự tuyệt vời và cao cả của lý tưởng Giác Ngộ [của Đức Phật] vì sự tốt lành của tất cả chúng sinh. Các cảm nhận tôn kính sâu xa và mãnh liệt đó tràn ngập lòng mình, khiến mình không còn biết phải làm gì hơn là tìm mọi cách để cúng dường một cái gì đó, hiến dâng một cái gì đó. Những vật cúng dường thường là bông hoa, một ngọn nến, một ngọn đèn dầu, một nén hương, hoặc nhiều thứ khác nữa (*một tách nước trà, một ly nước lã... hoặc cũng chỉ cần hai bàn tay chắp lại, một phút yên lặng trong tâm hồn hay một thoáng yêu thương trong lòng... cũng có thể là những vật cúng dường*). Các vật cúng dường đó hiến dâng lên Đức Phật để tỏ bày lòng tôn kính của mình trước Lý Tưởng Giác Ngộ Tối Thượng, dù lý tưởng đó vẫn còn rất xa vời đối với mình.

2. Vái lạy

Yếu tố thứ hai là vái lạy (*salutation*). Vái lạy là một cách nói lên sự tôn kính của mình bằng cử chỉ. Cảm nhận được một cái gì đó trong tâm thức mình chưa đủ. Chúng ta không phải chỉ gồm có tâm thức, tư duy và tình cảm, mà còn có cả thân xác và ngôn từ, vì thế nếu muốn việc luyện tập được hiệu quả thì cả ba thứ ấy (*tâm thần, thân xác và ngôn từ*) đều phải góp phần vào đó, dù thật kín đáo cũng vậy. Vì thế chúng ta phải chắp tay, cúi đầu để vái chào với tất cả sự kính cẩn và khiêm tốn của mình. Dầu sao thì đây cũng chỉ là bước đầu giúp mình hé thấy lý tưởng mà thôi. Chúng ta phải ý thức rằng trong lúc này lý tưởng đó còn rất xa vời đối với mình. Lý tưởng đó cũng chẳng khác gì với các đỉnh núi Hy-mã Lạp-sơn lấp lánh ở tận chân trời. Tất cả những gì mà chúng ta phải làm trong lúc này là cất bước lên đường, và con đường thì thật là dài.

3. Tham dự các khóa ẩn cư

Yếu tố thứ ba là "tham dự các khóa ẩn cư". Trong lúc này chúng ta chỉ mới chắp nhận lý tưởng, chỉ thoáng thoáng trông thấy nó, tôn kính nó, hồi đáp nó bằng các xúc cảm của mình mà thôi (*chưa trực tiếp cảm nhận được nó từ bên trong con người của mình*). Chúng ta phải công nhận là còn lâu mình mới đạt được lý tưởng đó. Hiện tại, tức là trong giai đoạn thứ ba này (*tham dự các khóa ẩn cư*), chúng ta phải tích cực thực hiện lý tưởng đó. Khi nào hiểu được lý tưởng đó đối với mình vẫn còn xa tít tận chân trời và hiện chúng ta vẫn còn giậm chân tại chỗ, thì tất chúng ta sẽ hiểu rằng mình nên quyết tâm cất bước ngay. Vậy chúng ta hãy cùng gia nhập với Tam Bảo (Đức Phật, Giáo Huấn của Ngài và Tăng

Đoàn), tức là phần cốt lõi sâu xa nhất của toàn thể tín ngưỡng Phật Giáo.

4. Sám hối

Tiếp theo là yếu tố thứ tư là sự "thú nhận các lỗi lầm" (*confession of faults/ kinh sách Hán ngữ gọi là "sám hối"*). Một số người cho rằng giai đoạn luyện tập này rất khó, lý do là vì chữ "sám hối" (*confession/ thú tội*) nói lên một sự tiêu cực (*thú nhận các lỗi lầm và sai trái của mình*). Trong tình trạng hiện tại (*cấp bậc tu tập sơ khởi của mình*) thì đây là sự công nhận một số khía cạnh nào đó nơi con người mình mà mình không muốn kẻ khác trông thấy, ngay cả chính mình cũng vậy, cũng không muốn nhận thấy những thứ ấy nơi con người của mình. Thế nhưng thật ra lúc nào chúng cũng cứ đeo đuổi mình, tương tự như Méphistopheles đeo đuổi Faust trong một thi phẩm nổi tiếng của Goethe (*Goethe, 1749-1832, là thi hào lừng danh nhất của nước Đức. Faust và Mephistopheles là hai nhân vật chính trong hai vở kịch khác nhau của thi hào Goethe, nhưng mang cùng một tên là "Faust". Nội dung của hai vở kịch này là nhằm nêu lên hình ảnh của một nhân loại khổ đau, bị cấu xé giữa sự suy nghĩ và hành động. Faust là một nhân vật siêu nhiên và thần bí, nội tâm luôn khắc khoải, không bao giờ cảm thấy thỏa mãn với sự hiểu biết của mình. Mephistopheles là một nhân vật hoàn toàn trái ngược lại với Faust trên mọi phương diện, một loại yêu ma, thế nhưng lúc nào cũng đeo đuổi và đồng hành với Faust trong các biến cố xảy ra*). Thú nhận lỗi lầm là cách tự nhận các sự yếu đuối nhỏ nhặt của mình, các khiếm khuyết hoặc đôi khi cũng có thể là các sự hung dữ của mình. Điều đó không có nghĩa là phải đấm ngực mà chỉ đơn giản là cách nhận định mọi sự việc một cách thực tế hơn, kèm với quyết tâm là trong tương lai mình sẽ làm tốt hơn và hành xử qua một cung cách khác hơn. Lỗi lầm là cả một gánh nặng trên vai mà mình phải trút bỏ hầu giúp mình bước đi nhẹ nhàng hơn trên con đường hướng vào Giác Ngộ.

Sám hối giữ một vai trò rất quan trọng trong Phật Giáo Theravada, đặc biệt hơn cả là trong nếp sống nơi tự viện. Trong sự sinh hoạt bình thường của một Sa-di hay một nhà sư Theravada cũng vậy, đều đặn trong từng ngày, vào lúc sáng sớm và chiều tối, họ phải xin vị thầy mình thứ lỗi cho mình về những điều sai lầm trên thân xác, trong ngôn từ và cả tâm thức mà mình đã lỡ vi phạm trong ngày hoặc trong đêm hôm trước. Nếu có một ý nghĩ không tốt – nhất là đối với thầy mình – dù chỉ là trong giấc mơ, thì cũng

phải sám hối. Hơn nữa, ít nhất là trên nguyên tắc, sau khi sám hối xong thì phải tụng niệm Pratimoksa, tức là các giới luật dành cho người tu hành trong chốn thiền môn (*giới luật giúp người tu hành giữ sự tinh khiết trên thân xác, ngôn từ và tâm thức, đồng thời cũng giúp tạo ra cho toàn thể Tăng đoàn một nếp sống hài hòa và đoàn kết. Người thế tục tự do hơn, không bị ràng buộc bởi vô số các giới luật khắt khe dành cho những người xuất gia, họ chỉ cần tôn trọng một số giới luật căn bản, không cần phải sám hối trong từng ngày, thế nhưng họ phải thường xuyên canh chừng và kiểm soát từng cử chỉ, ngôn từ và tư duy của mình, hầu giúp mình bước đi thanh thản hơn và nhẹ nhàng hơn trong thế giới nhiều nhướng này. Tiếc thay, dường như một số người tự nhận mình là người Phật Giáo thế nhưng không mấy khi nghĩ đến giới luật trong sự suy nghĩ, lời nói và hành động của mình*).

Sám hối không phải là một khía cạnh đặc thù của Đại Thừa, thế nhưng nếu Phật Giáo Theravada xem sám hối là một hình thức thú nhận tội lỗi, thì Phật Giáo Đại Thừa lại xem hành động đó là một cách trút bỏ sự hối hận sâu xa, kèm theo một sự quyết tâm mãnh liệt sẽ không tái phạm lỗi lầm ấy nữa trong tương lai. Sự quyết tâm đó được nêu cao trong tập Bodhicaryavatara (*Con Đường Đưa Đến Giác Ngộ/ Nhập Bồ-đề Hành Luận*) của Shantideva/ Tịch Thiên. Nếu Shantideva nêu lên sự sám hối với những lời thật quyết liệt đầy xúc động, thì trái lại trong kinh Ánh Sáng Rạng Rỡ Của Vàng Ròng (*The Sutra of golden light, tiếng Phạn là Suvarnaprabhasa-sutra, tiếng Hán là "Kim Quang Minh Kinh", là một bản kinh Đại Thừa rất nổi tiếng*) các lời kinh mang thật nhiều thi tính, các khía cạnh thi vị quả không mấy khi được thấy trong kinh sách Pali.

5. Hân hoan trước những hành động xứng đáng

Yếu tố thứ năm trong puja là niềm hân hoan trước những hành động xứng đáng (*merit/ công đức, những điều tích cực và đạo hạnh*). Nếu muốn khơi động niềm vui sướng đó trong lòng thì phải nghĩ đến cuộc sống của những bậc cao quý, rộng lượng, đạo đức, thánh thiện. Hoặc cũng có thể nghĩ đến chư Phật, chư Bồ-tát, các thánh nhân, hiền giả, các đại thi hào, các nhạc sĩ, các khoa học gia, kể cả những người nhân từ và đạo đức mà mình quen biết. Sự hồi tưởng đó là một sự cổ vũ lớn lao, mang lại thật nhiều cảm ứng giúp chúng ta nhận ra trong thế giới tì tiện

và khổ đau này cũng có những người thật đáng kính, dù họ không đông đảo đi nữa thế nhưng thỉnh thoảng cũng thấy xuất hiện những con người như vậy. Chúng ta sẽ cảm thấy hân hoan khi nghĩ đến trên toàn thế giới này và suốt trên dòng lịch sử nhân loại, luôn có những con người thánh thiện, giác ngộ, đầy lòng tốt, đứng ra giúp đỡ phần còn lại của nhân loại bằng mọi cách. Họ có thể là các thánh nhân, các người thông thái, các vị thầy thánh thiện, các khoa học gia, các người lãnh đạo, các nhân viên bệnh viện, kể cả những người ủy lạo tù nhân. Trước những con người như vậy, chúng ta không tránh khỏi cảm thấy một niềm vui sướng hiện lên trong lòng. Thay vì chỉ biết gièm pha và chỉ trích như thường thấy trong thế giới ngày nay, thì chúng ta hãy cứ nhìn vào các tấm gương đạo đức, các công trình nhân đạo để ngưỡng mộ và chiêm nghiệm, điều đó sẽ giúp chúng ta cảm thấy vui sướng hơn.

6. Cầu khẩn

Yếu tố thứ sáu là sự cầu khẩn. Chúng ta cầu khẩn những người có trình độ giác ngộ cao hơn mình hãy giảng dạy cho mình. Thế nhưng điều đó không có nghĩa là phải xum xoe, chiều chuộng và cầu cạnh họ để họ giảng cho mình nghe, mà là cách tạo ra một sự mở rộng bên trong chính mình hầu đón nhận những lời thuyết giảng của họ. Thiếu sự mở rộng đó chúng ta sẽ không thể nào tiếp nhận được bất cứ một thứ gì cả, nhất là bodhicitta.

7. Hồi hướng công đức và từ bỏ cái tôi của mình

Yếu tố thứ bảy và cũng là yếu tố sau cùng là sự "hồi hướng công đức và từ bỏ cái tôi/ cái ngã của mình". Đối với tín ngưỡng Phật Giáo, mỗi khi thực hiện được một hành động thuận lợi (*cử chỉ, lời nói hay tư duy tích cực*) thì mình cũng sẽ thừa hưởng được một chút punya (*phước đức, công đức*) tức là một sự xứng đáng (*merit*). Một phần lợi ích trong việc thực thi puja (*nghi lễ*) cũng sẽ hiện ra với mình dưới hình thức đó (*có nghĩa là cúng dường, vái lạy, tụng niệm cũng mang lại cho mình đạo đức và sự xứng đáng*). Do đó punya mang hai ý nghĩa: trước hết là sự "xứng đáng" (*merit*), sau đó là "đạo đức" (*virtue*). Nói một cách khác thì đây là một chút vốn liếng tồn lưu dưới hình thức nghiệp lành. Ý niệm về punya liên hệ mật thiết với ý niệm karma/ nghiệp (*karma là tiếng Phạn, tiếng Pali là Kamma, có nghĩa là hành động, dịch sang tiếng Hán là nghiệp/業. Chữ nghiệp nguyên nghĩa trong tiếng Hán là "nghề nghiệp", "việc làm",*

"công việc" hay "sản nghiệp"... , trong khi đó chữ karma trong Phật Giáo mang ý nghĩa bao quát và trừu tượng hơn nhiều, chẳng hạn như sự suy nghĩ, các xúc cảm, lời nói, cử chỉ cũng là một "hành động"/ action, bất cứ một "hành động" nào cũng đưa đến hậu quả của nó: tích cực, tiêu cực hay trung hòa. Trung hòa ở đây có nghĩa là không tạo ra một nguyên nhân cụ thể khác đưa đến một hậu quả khác mà chỉ gây ra các tác động "nhẹ", không tạo ra nghiệp lâu dài, tương tự như các hành động đạo đức hay hung bạo, nhưng vẫn gây ra một tác động nào đó liên kết và níu kéo với các hiện tượng khác trong thế giới này. Do đó người tu tập phải hết sức thận trọng trong từng cử chỉ, lời nói và tư duy của mình). Nếu chúng ta thực hiện được các hành động tốt lành (trong trường hợp này punya sẽ mang ý nghĩa là "đạo đức") thì sau đó chúng ta sẽ cảm nhận được những niềm vui sướng, bởi vì mình đã gom góp được một ít punya (trong trường hợp này punya sẽ có nghĩa là các sự "xứng đáng") (xin lưu ý các lời ghi chú bằng chữ đứng đặt trong hai dấu ngoặc trên đây là trong bản gốc).

Thế nhưng sau khi thực thi punya và đạt được các sự xứng đáng (trong tiếng Việt còn gọi là "đức") thì chúng ta hãy mang ra để hồi hướng. Chúng ta không giữ lại cho mình các sự xứng đáng ấy nhằm mang lại sự giải thoát cho cả nhân mình, mà là để chia sẻ với tất cả chúng sinh. Ở cấp bậc cao nhất của nó, ước nguyện ấy (tức là sự hồi hướng) sẽ là bodhicitta.

Các tập tục, lễ lạc, tụng niệm là những thứ được bày ra nhằm mục đích hỗ trợ những gì chủ yếu và sâu xa hơn trong việc tu tập, đó là cách tạo ra cho mình một loạt các sự cảm nhận và các cảm tính sùng kính. Thật vậy, khi nào con tim mình ngập tràn bởi sự kính cẩn, lòng mộ đạo và sự tôn kính, khi nào thật sự cảm nhận được những gì tách rời mình ra khỏi lý tưởng (các sinh hoạt phù phiếm trong cuộc sống), khi nào thật sự tạo được cho mình quyết tâm thực hiện lý tưởng đó, khi nào trông thấy thật mình bạch các khía cạnh tối tăm của bản chất mình, khi nào phát động được một cách thành thực niềm hoan khi trông thấy kẻ khác thực hiện được những điều tốt lành, khi nào thật sự mở rộng được lòng mình để tiếp nhận các tác động tâm linh thuộc các cấp bậc cao hơn, khi nào không còn ước nguyện giữ lại cho riêng mình bất cứ một thứ gì, thì vào một hôm nào đó, nhờ vào các phẩm tính ấy, bodhicitta sẽ hiện lên với mình.

Khi đã được gieo trồng trong mảnh đất đó thì hạt giống bodhicitta sẽ nảy mầm và lớn mạnh.

Không khiếp sợ sự hiện hữu trong hiện tại và cả sự hình thành trong tương lai

Trong quyển Bodhicaryavatara (Con Đường Đưa Đến Giác Ngộ/ Nhập Bồ-đề Hành Luận) Shantideva có cho biết là tác động của lòng hào hiệp (generosity/ rộng lượng, hào phóng) và puja (các nghi thức lễ lạc) – nói một cách vắn tắt là chọn cho mình cuộc sống của người tu hành – sẽ khiến mình "không còn sợ hãi trước sự hiện hữu này và cả sự hình thành trong tương lai". Bước theo con đường của người Bồ-tát là cách giúp mình không còn biết lo lắng là gì. Các bạn chỉ cần biết là mình đang bước trên con đường tâm linh thể thôi. Các bạn sẽ không còn quan tâm đến sự sống hay cái chết, giàu có hay cơ hàn, ngợi khen hay chê cười, hay bất cứ những gì đại loại như thế. Các bạn chỉ cần biết là mình đang bước đi trên Con Đường và cũng chỉ có vậy. Cho đến khi nào các bạn vẫn còn tự hỏi phải làm gì đây trong cuộc đời mình, chẳng hạn như ước tính phải dành ra bao nhiêu thời giờ cho việc tu tập, bao nhiêu thời giờ cho các thú vui thể tục, thì khi đó các bạn vẫn còn hoang mang và thiếu sáng suốt, mất hết sự tự tin. Thế nhưng một khi đã quyết định và dẫn thân, thì dưới một góc nhìn nào đó mọi sự sẽ diễn tiến một cách suôn sẻ và tự nhiên, chẳng có gì để mà lo nghĩ cả.

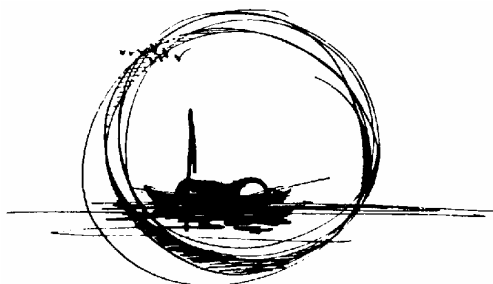
Chúng ta thường có xu hướng cho rằng nếp sống tu hành quá gay go, cuộc sống thể tục thoải mái hơn, thế nhưng quan điểm đó quả không hợp lý chút nào. Cuộc sống của người tu hành đôi khi tỏ ra ít khổ nhọc hơn nhiều, so với sự cố gắng biến cải cải thể giới (tạo ra các điều kiện thuận lợi hầu cải thiện cuộc sống của mình) hoặc cố gắng tạo một sự nghiệp có thể mang lại cho mình hạnh phúc và mọi sự thành công. Dưới một góc nhìn nào đó thì sự Giác Ngộ không hề đòi hỏi mình quá nhiều cố gắng đến như vậy. Thật hết sức khó thành công trong thế giới (bởi vì có quá nhiều trở ngại ngăn chặn các hoạch định của mình) (lời ghi chú này là trong bản gốc), thế nhưng một khi đã bước vào con đường tu tập và nếu cố gắng, thì sớm muộn chúng ta cũng sẽ gặt hái được thành quả. Tuy nhiên, dù các việc cúng dường, hồi hướng, quên bản thân mình là những gì thật quan trọng, thế nhưng đây cũng chỉ là bước đầu trên đường tu tập. Các thứ ấy chỉ là cách chuẩn bị cho sự xuất hiện của bodhicitta sau này, nhưng chưa phải là một sự cảm nhận đích thật về nó. Sự cảm nhận

đích thật về nó đòi hỏi một sức mạnh tâm linh cao hơn như thế. Những gì mà mình đang làm trong hiện tại chỉ là cách nói lên ước vọng của mình mà thôi. Puja (*các nghi thức lễ lạc*) chỉ là cách giúp chúng ta thoát lên – ít nhất là trong tâm trí mình – với chư Phật và chư Bồ-tát: “Xin hãy chấp nhận tôi. Trước đây tôi muốn làm gì thì làm, thế nhưng từ nay tôi sẽ làm theo những gì chư Phật và chư Bồ-tát muốn tôi phải làm”. Trong giai đoạn tiên khởi này, thật hết sức quan trọng là sự đối thoại phải được nảy mầm. Nói một cách giản dị hơn là khi nào bodhicitta đã hiện lên với mình thì cứ theo đó mà làm (*không cần phải cầu xin hay van vái gì nữa cả*). Không còn cần phải phát động sự quyết tâm giúp mình làm những gì mà mình muốn làm. Con người mình bắt đầu chuyển động thật tự nhiên, tương tự chiếc đàn bodhicitta bật lên các âm thanh của nó.

Thế nhưng trước khi điều đó có thể xảy đến với mình thì chúng ta cũng phải tạo ra cho mình khả năng tiếp nhận nó, có nghĩa là phải biết cúng dường (*hiến dâng lễ vật, chẳng hạn như: một cánh hoa, một nén hương, một tách nước..., hoặc hai bàn tay chắp lại như đã được nói đến trên đây*), và tiếp theo sau đó là hiến dâng cả con người của mình bằng cách thoát lên: “Xin chư Phật và chư Bồ-tát hãy đón nhận tôi, tôi ước mong được hướng dẫn, không phải bởi sự quyết tâm hướng vào cái tôi (*cái ngã*) mà là sự quyết tâm hướng vào sự Giác Ngộ. Mong sao sự quyết tâm đó sẽ được khơi động trong tôi, xâm chiếm tôi”. Khi nào hiểu được ý nghĩa của những gì mà mình đang làm (*bảy yếu tố nghi lễ*) thì khi đó mình sẽ ý thức được puja là một phép luyện tập vô cùng quan trọng, đòi hỏi thật nhiều cố gắng./.

Bures-Sur-Yvette, 04.07.2020
HOANG PHONG chuyển ngữ

* Xem tiếp trong số báo tới: **Bài số 15 - Bốn yếu tố của Vasubandhu.**

KHAI TÂM MỞ TRÍ

• Nguyễn Thượng Chánh, DVM

Chuyển ngữ từ bài phỏng vấn Nhà sư Matthieu Ricard: "S'ouvrir aux autres est preuve d'intelligence" (Mở rộng cõi lòng là bằng chứng của trí tuệ) được đăng tải trong tạp chí Psychologies Magazine Nov 2010.

Nhà sư Matthieu Ricard

Lòng vị tha (*altruisme*), tâm từ bi (*compassion*), lòng tử tế (*gentillesse*) và sự hợp tác (*coopération*): hơn lúc nào hết đó là những từ thường được đề cập đến trong xã hội ngày nay thông qua các buổi hội thảo, các cuộc nghiên cứu về thần kinh, tâm lý, cũng như về kinh tế học.

Đối với Nhà sư **Matthieu Ricard**, những biến đổi trên cho thấy có một thay đổi thật sự trong nền văn hóa của nhân loại.

1) Hỏi- Theo Ngài, tại sao lại có sự quan tâm bất ngờ về những giá trị chẳng hạn như lòng tử tế.

MR đáp- Chúng ta ý thức rằng tâm từ bi, lòng vị tha, tử tế và sự hợp tác đều nằm trong bản chất của loài người. Đó cũng không phải là điều gì mới lạ cả:

Darwin đã từng nói đến sự cần thiết của vấn đề tương trợ trong thế giới loài người và của cả loài vật nữa.

Adam Smith đã nhấn mạnh đến tầm quan trọng của sự hợp tác trong lãnh vực kinh tế.

Chỉ đến đầu thế kỷ XX các viễn tượng giáo điều (perspectives dogmatiques) mới được đem ra áp đặt nhằm mục đích chối từ những ý niệm cổ điển.

Freud cho rằng lòng vị tha chẳng qua là sự bù đắp của sự ham muốn làm hại người khác, và như vậy vị kỷ là một dấu hiệu của sức khỏe tâm thần (signe de santé psychique).

Nhiều kinh tế gia đã khẳng định là lòng vị tha có hại cho việc sản xuất.

Các nhà khoa học, chẳng hạn như nhà sinh vật học Richard Dawkins có nói đến gene vị kỷ (gene égoïste), các triết gia như Ayn Rand đã ca tụng đức tính của lòng vị kỷ.

Nhưng ngày nay thì người ta đã lùi lại. Trong lãnh vực tâm lý học, những khảo cứu của Daniel Batson cho thấy rằng lòng vị tha chân thật có thể có mặt trong lãnh vực kinh tế.

Ernst Fehr chứng minh về sự cần thiết phải quan tâm đến lòng vị tha trong việc thiết lập mô hình kinh tế.

Có biết bao là luồng tư tưởng đang làm thay đổi nếp văn hóa của chúng ta.

2) Nhưng tại sao lại xảy ra ngay lúc này vậy?

MR đáp- Lý do là hiện tượng toàn cầu hóa (globalisation) đã làm cho chúng ta có cảm tưởng là mọi người đều ngồi chung cùng một xuồng với nhau.

Đối diện với vấn đề môi sinh, với sự sai biệt giữa giàu và nghèo, giữa Bắc và Nam bán cầu, chúng ta ý thức rằng đây không còn phải là lúc để cạnh tranh với nhau nữa, nhưng là thời điểm của sự hợp tác.

Và, xét về tầm mức cá nhân, chúng ta biết rằng lòng vị kỷ và chủ nghĩa cá nhân (individualisme) đã làm cho chúng ta khổ khổ. Chính đó là những nguyên nhân làm cho con người cảm thấy cô đơn, hao mòn tinh thần, và đẩy chúng ta vào tâm trạng trầm cảm.

3) Xét về sự kiện, việc chối bỏ (các giá trị đạo đức) và sự tồn tại của tính hung hãn vẫn còn đang ngự trị ...

MR- Phải chăng tính hung hãn (agressivité) đang dẫn dắt và làm cho chúng ta cảm thấy khó chịu vì nó không phù hợp với bản chất của con người? Anh đang ở bên vệ đường vì xe bị bẻ bánh nhưng chờ mãi cũng không thấy có ai ghé lại giúp mình. Anh cảm thấy tức giận! Nếu lòng ích kỷ là mẫu số chung của tất cả mọi người, thì nó không làm cho anh khó chịu. Và trong hoàn cảnh khó khăn trên anh vẫn chịu đựng được một cách dễ dàng.

4) Nhưng muốn có lòng tử tế không thôi cũng chưa đủ. Thông thường, những hành vi vị kỷ mạnh hơn chúng ta vì chúng không nằm trong khuôn khổ của ý thức.

MR- Anh không thể nào không rút tay ra khỏi lửa và than phiền rằng anh bị phỏng! Nếu Anh không hiểu là lòng ích kỷ đã làm anh khổ sở, thì hãy bỏ ra một cuối tuần chỉ để vun bồi vấn đề này và anh sẽ cảm nhận thế nào vào buổi chiều chúa nhật. Cuối tuần kế tiếp, anh hãy cố gắng vun bồi thêm tính tử bi và lòng vị tha, và sau đó anh hãy so sánh.

Mở rộng cõi lòng và quan tâm đến người khác sẽ giúp cho mình có được một cảm giác thật sự dễ chịu.

Đó là một luồng gió mát vì nó phù hợp với hiện thực của đời sống: chúng ta đều tương thuộc lẫn nhau (interdépendance).

5) Ngài chối từ điểm chúng ta có thể có khuynh hướng vị kỷ?

MR- Không phải thế! Mình là một tổng hợp vừa bóng tối và vừa ánh sáng. Nhưng các hành vi vị kỷ do mình tạo ra sẽ ảnh hưởng thế nào đến tâm thể của chúng ta và ngược lại các hành động vị tha thì đem đến cho chúng ta những lợi ích nào?

Lòng thù hận hay ganh tị đến rất nhanh, rất mạnh và chúng ta không cần vun bồi chúng làm chi. Ngược lại, một sự suy tưởng rất cần thiết để tìm hiểu cơ chế của sự khổ ải, và của tâm an lành.

Huấn luyện trí tuệ là việc cần phải làm để vun bồi lòng vị tha.

6) Ngài muốn nói đến việc thiên định?

MR- Vâng. Nhưng không nhất thiết theo nghĩa Á Đông hay tâm linh. Xét về mặt từ ngữ học, thiên định có nghĩa là vừa dung hòa một vấn đề một cách trí thức và cũng vừa chú tâm đến nó. Đây là một trạng thái tư duy thông qua việc định tâm để "nhận biết cái gì đang xảy ra trong giây phút hiện tại" (Chánh niệm, Pleine conscience, Mindfulness) phát xuất từ lòng vị tha hay tâm tưởng gắn liền đến tha nhân, chấp nhận lý vô thường và sự tương thuộc lẫn nhau giữa vạn vật và con người.

7) Cụ thể hơn, có những ngày mà tôi muốn mình tỏ ra thật dễ thương hơn với người thân, nhưng dù muốn dù không tôi vẫn là người không ai chịu nổi?

MR- Thay gì suy nghĩ trong 30 giây «Phải chi tôi tử tế thì tốt biết mấy!» Bạn hãy tự hỏi «Quả thật, tôi vụng về, nhưng thật ra tôi không muốn

mình đau khổ hay làm người khác đau khổ». Riêng đôi với người đã làm tôi bức mình, anh ta cũng vụng về đối với chính anh ta và đối với người khác, và chắc chắn là lúc thức dậy ban sáng anh ta cũng không muốn làm hại ai cả.

Nếu tôi đặt giá trị vào sự mong muốn mình được hạnh phúc thì tôi cũng phải cầu xin cho người kia cũng được hạnh phúc như họ hằng mong muốn nữa.

Đây là giai đoạn tiên khởi để nhận biết người này có liên hệ với người kia và như thế cần phải có sự tương kính lẫn nhau. Kế đến là giai đoạn vun bồi lòng vị tha. Bắt đầu bằng những người mà mình thương yêu: con cái mình, con mèo của mình, người bạn của mình...

Hãy nghĩ tưởng tới họ và để luồng sóng yêu thương tăng thêm trong trí não chúng ta.

Hãy thực hiện lối quán tưởng trên 20 phút trong một ngày.

Một tháng sau bạn sẽ cảm nhận được sự thay đổi và khi phải đối đầu với hoàn cảnh khó khăn, đầu óc bạn sẽ giải quyết vấn đề một cách dễ dàng hơn.

Các nghiên cứu về sự mềm dẻo của não bộ (neuroplasticité) cho thấy có sự thay đổi về cấu trúc và chức năng trong não bộ của những người áp dụng thiền định:

Thiền quán lòng vị tha 30 phút/ngày trong vòng từ 2 tới 3 tháng bạn sẽ thấy có sự thay đổi và tiến bộ đáng kể, chẳng hạn như về khía cạnh lo âu, buồn rầu và trầm cảm.

8) Tự mình trở thành vị tha hơn có ý nghĩa gì trong một thế giới thiên về những giá trị ngược lại?

MR- *Hãy thẳng thắn, không phải chỉ ngày trước ngày sau mà chính phủ tuyên bố «mọi người phải trở nên vị tha». Các vấn đề thay đổi về văn hóa đều phải bắt nguồn từ dân chúng. Tôi tin tưởng vào tác dụng của «giọt mưa rơi»: chỉ vài giọt bên lề đường, sau đó có thêm nhiều giọt khác và tiếp nối thêm nữa và từ đó chúng ta sẽ có một vùng nước. Chẳng mấy chốc cả lề đường đều ướt sũng hết.*

Chính các tổ chức phi chính phủ ONG, những người nắm giữ các mối dây liên hệ của xã hội là những ngọn đèn pha chiếu sáng tạo ra những điểm chuyển hướng (points d'inflexion).

Kế đến là khuynh hướng tự nhiên hay bắt chước của chúng ta cũng nhảy vào vòng chiến.

Và như thế mà văn hóa thay đổi.

9) Nhờ thế mà con người đã trở nên khác hơn chăng?

Triết gia André Comte Sponville có nói rằng con người hiện đại cũng không có khác gì hơn Aristote và chỉ có xã hội mới thay đổi mà thôi.

Đứng về mặt khoa học thì đó có nghĩa là nhà hiền triết Cổ Hy Lạp Aristote (384 BC-322BC) và chúng ta ngày nay đều mang cùng chung một loại di thể (gène). Đúng vậy; phải cần 50 ngàn năm mới có sự thay đổi.

Nhờ vào các khảo cứu của ngành biểu sinh (épigénétique), chúng ta mới biết được rằng tuy cơ thể chuyển biến trong một khuôn mẫu ổn định nhưng có một vài gènes lại biểu lộ ra những đặc tính của chúng trong khi những gènes khác thì vẫn nằm yên.

Và chính những gènes bất động trong cả chục ngàn thế hệ này tự nhiên lại bộc phát ra tính chất của chúng dưới ảnh hưởng của những loại kích thích nào đó từ bên ngoài.

Đồng thời, tính mềm dẻo của não (neuroplasticité) cho thấy một sự phơi bày thụ động và lâu dài trong một môi trường cá biệt nào đó có thể ảnh hưởng đến đường nét của não bộ chúng ta.

Chúng ta không thể nào vẫn còn y như cũ nếu chúng ta trưởng thành trong một nền văn hóa đề cao lòng vị tha dù rằng các gènes trong người chúng ta cũng không khác biệt gì với gènes của Aristote, là người bảo vệ mạnh mẽ chế độ nô lệ hóa.

Nói như thế, chúng ta cũng đừng nên mong đợi đến lúc thế giới đổi thay để chúng ta thay đổi.

** Đức Đạt Lai Lạt Ma đã nói « Không thể nào có được sự giải giới bên ngoài nếu không có một sự giải giới từ bên trong».

10) Ngài nói đến Đức Đạt Lai Lạt Ma, hiện thân tối cao của lòng vị tha. Tuy thế, việc làm trên cũng không đủ để dàn xếp ổn thỏa hoàn cảnh của dân tộc Tây Tạng...

MR- *Anh có nghĩ rằng nếu chúng ta làm nổ tung các phi cơ Boeing của Trung Quốc và lao vào trong vòng xoáy trả thù, người dân Tây Tạng sẽ bớt khổ hay sao? Khi có một tí hy vọng thương thuyết giữa Do Thái và Palestine thì người ta ban thưởng cho giải Nobel về Hòa Bình.*

(12 Décembre 1994: Yitzhak Rabin, Shimon Peres và Yasser Arafat được trao tặng giải Nobel về Hòa bình).

Nhưng khi Đức Đạt Lai Lạt Ma sốt sáng trong ý hướng đàm phán thì Ngài lại bị kết tội là hèn yếu. Tuy nhiên, theo Ngài «có ý muốn mở rộng cõi lòng trước người khác không phải là một dấu hiệu của sự yếu hèn nhưng đó là một bằng chứng của trí tuệ».

11) Nhiều khi chúng ta chôn từ sự tử tế vì sợ bị xem như đó một lời thú nhận của sự hèn yếu và sẽ bị người ta đè bẹp mình.

MR- *Vậy giải pháp thay thế là gì theo ý bạn?*

Người kia hành xử không đúng, mình cũng làm y như họ và cuối cùng thì tất cả mọi người đều thua thiệt hết.

Hãy ngược lại, bạn là người tốt và hào hiệp. Nếu người kia hài lòng, thì càng tốt, bằng không thì đó là việc của họ. Chẳng có ích lợi gì mà mình phải noi theo thái độ của người đó, người mà mình đã chê trách thậm tệ.

Bị người ta chửi mắng, Đức Phật hỏi lại người kia:

«Nếu một người nào đó đưa cho anh một món quà nhưng anh không nhận, vậy gói quà còn nằm trong tay người nào? Người khách trả lời: «nằm trong tay người muốn cho».

Đức Phật «Vậy thì, nếu tôi không nhận những lời khiếm nhã, nó vẫn còn thuộc về anh».

Đôi dòng về Nhà sư Matthieu Ricard

Matthieu Ricard: sinh năm 1946 tại Aix les Bains (Savoie) Pháp quốc. Doctorat en génétique cellulaire, môn đệ của Gs François Jacob (prix Nobel médecine 1965).

Nhờ có cơ duyên với Phật pháp, nên đã từ bỏ cuộc sống thế tục từ hơn 30 năm nay và xuất gia thọ giới Cao Tăng Tây Tạng ở vùng núi Hy Mã Lạp Sơn.

Ngài đã trở thành Nhà sư (1989) và đã biên soạn nhiều sách rất giá trị về Phật giáo.

Trong số công trình của Ngài, cần phải kể đến tác phẩm **L'infini dans la paume de la main, du Big Bang à l'Éveil** và **The Quantum and the Lotus** bàn về nhân sinh quan và vũ trụ quan qua cái nhìn của Phật giáo và của Khoa học (1997).

Tác phẩm đã được biên soạn chung với Gs Trinh xuân Thuận, Ph.D. Astrophysicien, đại học Virginia, Hoa Kỳ.

Các tác phẩm khác của Ngài là: *Le Moine et le Philosophe* (1997), *Plaidoyer pour le bonheur, La Citadelle des Neiges, l'Art de Méditation* (2008), *Chemins Spirituels* (2010).

Ngài cũng dịch ra Pháp ngữ nhiều tác phẩm Tây Tạng rất có giá trị: *La Vie de Shabkar, les cent conseils de Padampa Sanguié, Au Seuil de l'Éveil, La fontaine de grâce, Au cœur de la compassion, Le trésor du coeur des êtres éveillés, petite anthologie du Bouddhisme tibétain.*

Ngài đã dành tất cả tiền thu được từ các bản quyền để giúp thực hiện trên 40 dự án nhân đạo và phúc lợi công cộng tại Tây Tạng, Népal, và Ấn Độ (Chẩn y viện, Trường học, Viện mồ côi, Cầu đường...) dưới danh nghĩa Association Karuna-Sechen.

Ngài cũng là một nhà nhiếp ảnh tài ba lỗi lạc. Từ 40 năm nay Ngài ghi lại trong ống kính hình ảnh của các Đại sư Tây Tạng, sinh hoạt và đời sống trong các chùa chiền, và cảnh đẹp của Tây Tạng, Bhoutan, Népal. Ngài là tác giả của nhiều tác phẩm về nhiếp ảnh như *L'Esprit du Tibet, Moines danseurs du Tibet v.v...*

Năm 2000, Ngài là thành viên của Hiệp hội *Mind and Life Institute* (Viện Tâm linh và sự Sống). Tổ chức này là nơi gặp gỡ và trao đổi giữa khoa học và Phật giáo.

Ngài cũng đã tham gia rất tích cực vào những công trình khảo cứu về mối liên hệ giữa sự luyện trí lâu dài và ảnh hưởng trên não bộ (*plasticité neuronale*) tại các Đại học như Université de Madison- Wisconsin, Princeton, Berkeley, tại Hoa Kỳ và tại Zurich, Thụy Sĩ.

Từ năm 1997, Nhà sư Matthieu Ricard là thông dịch viên Pháp ngữ của Đức Đạt Lai Lạt Ma và Ngài trụ trì tại chùa Shéchèn, Népal ./.

Vidéo: *Cultiver l'empathie, conférence de Matthieu Ricard (27 mn)*

<http://www.buddhachannel.tv/portail/spip.php?article20706>

-Psychologies.com -S'ouvrir aux autres est une preuve d'intelligence

<http://www.paperblog.fr/3834484/pourquoi-la-gentillesse-avec-matthieu-ricard/>

(Montreal, Nov 2013)

SỰ KHÁC NHAU GIỮA TIẾNG CHUÔNG NHÀ THỜ & TIẾNG CHUÔNG CHÙA

• **Tác giả: Bella**

Nguồn: FB Linh Mục Mi Trầm

Tiếng chuông mang nhiều ý nghĩa khác nhau như: tiếng chuông đồng trở thành hiệu lệnh trong các chùa chiền, làm thước đo thời gian để các Tăng Ni tuân thủ giờ giấc; tiếng chuông giúp con người được thanh tịnh, xua tan những mệt mỏi, lo toan hàng ngày. Chiếc chuông đồng làm tăng thêm sự uy nghi, linh thiêng của ngôi chùa.

Vậy tiếng chuông nhà thờ và tiếng chuông chùa khác nhau như thế nào?

Một bên hướng ngoại và một bên hướng nội! Nếu để ý nhắm mắt lắng nghe sẽ thấy có sự khác biệt thú vị trong tiếng chuông chùa và nhà thờ.

Cả hai đều là chuông đồng, loại khí cụ dùng với mục đích gây sự chú ý của con người, hướng suy nghĩ tập trung về nơi đức tin mình có, xả bỏ những áp lực lo lắng hiện tại và chữa lành thân tâm.

CHUÔNG NHÀ THỜ

Nguyên chất từ đồng đỏ và đồng vàng, chế tạo khó hơn chuông chùa, thời gian nóng chảy khi đúc lâu hơn, chiều dài của chuông ngắn hơn nhưng độ dày và trọng lượng nặng hơn. Phần miệng loe ra, hoạt động bằng cách rung đẩy

chuông để con lắc tác động vật lý từ bên trong... đặc biệt chuông luôn được đặt rất cao so với mặt đất. Hình ảnh chuông nhà thờ

Phân tích ngũ hành:

Con lắc (kim) + chuông (kim) + hành động rung lắc nhịp càng nhanh về sau theo thể động (Thủy) + vị trí trên cao giúp khuếch đại âm thanh vang xa theo chiều hướng ngang (hỏa) = Âm Chủy vang nhiều vọng ít kết thúc nhanh - sự Hỉ lạc.

Tiếng chuông sẽ giống như: Đi... đi... đi... ta đi... ta đi. "Hãy xin, sẽ được; hãy tìm, sẽ gặp; hãy gõ cửa, sẽ mở cho. Bởi vì, hễ ai xin thì được; ai tìm thì gặp; ai gõ cửa thì được mở, trích kinh thánh Mt. 7:7".

Tiếng chuông thúc giục con người hãy thay đổi đi, mở lòng ra, đi tìm chân lý, học hỏi và thực hành đức tin của mình - hướng Ngoại.

CHUÔNG CHÙA

Chế tác từ nguyên liệu là đồng đỏ thanh khiết, không lẫn tạp chất, thiếc chuẩn và sẽ được nung chảy ở nhiệt độ cao. Khi đồng đã ở dạng lỏng, người thợ tiến hành pha thêm tỷ lệ các kim loại Thiếc - Đồng, thời gian nóng chảy đúc nhanh hơn, kết cấu thân dài không loe vành, sử dụng chày gỗ tác động từ bên ngoài và treo không quá cao so với mặt đất.

Phân tích ngũ hành:

Chuông (kim)+ chày (mộc) nhịp không nhanh chuông đứng im không rung lắc, theo thể tĩnh nên âm thanh theo chiều hướng thẳng đi xuống (thổ) = Âm Thương trầm độ vang ít nhưng độ vọng nhiều kết thúc lâu - sự Định tâm.

Tiếng chuông sẽ giống như: Vô ... vô ... đi vô ... đi vô. "Canh phòng tâm thật kỹ càng! Hãy tự mình cứu lấy mình! Mỗi người hãy tự thả đuốc mà đi. Trích kinh Pháp cú từ 155 -327".

(Xem tiếp trang 19)

RẤT BUỒN CHO NỀN GIÁO DỤC NƯỚC NHÀ HIỆN TẠI

• Nguyễn Thị Minh Trâm

Cũng lâu lắm rồi tôi không quan tâm đến chuyện học của bọn trẻ. Bữa nay ngồi ăn cơm, mọi người trong nhà có dịp tề tựu nên nói chuyện về việc học hành của bọn trẻ con..., tôi giật mình tá hỏa khi thấy các cháu mình học những môn lạ hoắc lạ huơ...

Thật ra, tôi nghỉ hưu đã khá lâu nhưng chính thức rời bục giảng mới chỉ 3 năm. Những đổi thay trong chương trình giáo dục với tôi không lạ nhưng năm học 2021-2022 thì đúng nhiều chuyện lạ.

Từ chuyện bỏ môn lịch sử trong chương trình học chính đến bỏ chữ P trong bảng chữ cái, tôi đã nhìn thấy một sự thật tha hóa trong ngành giáo dục đến kinh hoàng.

Đúng là: khi quyền lực vào tay kẻ bất tài; con đường học vấn bằng ưu tiên, bổ túc chuyên tu, học giả bằng cấp thật... thì sẽ là đại họa cho muôn dân, cho Dân Tộc.

Ngành giáo dục, nơi chứa nguyên khí của quốc gia, đã bao lần cải tiến và thay đổi, nhưng xét cho cùng mọi sự thay đổi ấy không làm cho giáo dục tốt hơn mà nó đang làm cho hệ thống giáo dục trở nên lụi tàn và băng hoại.

Giáo dục hôm nay không hình thành nhân cách người tử tế mà toàn gieo vào đầu trẻ lối sống mộng lung, ảo tưởng, thực dụng, ngu dần. Cao hơn cả, mọi cải cách giáo dục không làm cho trẻ tiến bộ hơn về tri thức, trao cho trẻ tri thức thì ít mà giáo dục khoan vào túi tiền của cha mẹ chúng thì nhiều.

Những năm tôi còn đứng lớp, SGK (Sách Giáo Khoa) các con tôi học chỉ mua một lần. Bọn trẻ đưa trước học đưa sau học tiếp..., vậy mà 10 năm sau cháu nội tôi đi học cha mẹ chúng mỗi năm mỗi mua vì có quá nhiều thay đổi bổ sung. Những thay đổi bổ sung rất vẻ vời mà cô đứng lớp buộc mua nguyên combo trường bán, không dùng cho học tập mà cho khoản thu tiền của trường. Cũng bộ SGK ấy mua ở nhà sách phải bỏ vì thiếu mấy cuốn thực hành. Một kiểu moi tiền bệnh hoạn!

Nội dung những thay đổi đó muốn gì?

Chắc chắn chúng chỉ muốn tiền, còn thực chất những đổi thay ấy cực kỳ lếu láo. Nếu có thời gian, các vị hãy đọc những cải cách ở bậc

tiểu học... Rất nhiều lỗi sơ đẳng vừa thiếu văn hóa vừa vô giáo dục, vừa dạy trẻ bạo lực ngông cuồng.

Viết sách kiểu gì mà một đứa trẻ được dạy dỗ trong gia đình tử tế nó cũng nhận ra sách viết bậy bạ. Tôi thất vọng vô cùng bởi những đổi thay băng hoại ấy.

Ở bài viết này, tôi không có ý đi tìm những điểm đen trong cải cách giáo dục. Tôi chỉ muốn nói đến mục đích cuối cùng của cải cách giáo dục ở VN là gì?

Xét cho cùng với thái độ nghiêm túc cho giáo dục Việt Nam trong tương lai nhất định cần trách nhiệm và tiếng nói của chúng ta. Không thể im lặng để chấp nhận những trò ngu xuẩn và điên đảo.

Những cải cách ngu dân và bần cùng hóa thực hiện mưu đồ chính trị của giáo dục Việt Nam thật trần trụi, trơ trẽn..., nó thể hiện bản chất của nền giáo dục bệnh hoạn.

Tại sao tôi nói vậy? Các bạn cùng nghe nhé.

1- Tại sao phải bỏ môn Lịch sử đưa vào tự chọn để làm gì?! Có phải lịch sử Việt Nam từ 1945 -2022 đã viết sai nên giờ muốn viết lại?! Có phải họ muốn con em chúng ta biết sử Tàu mà quên đi sử Việt?!

Kiến thức lịch sử dạy không đúng sự thật thì làm sao giáo dục được tinh thần yêu nước, yêu dân tộc mình cho thế hệ trẻ?! Làm sao bọn trẻ ý thức được niềm tự hào dân tộc về lịch sử đất nước mình?! Nếu không yêu lịch sử dân tộc mình thì chỉ biết cúi đầu làm nô lệ.

Gần 100 năm dưới sự lãnh đạo của Đảng CS, dân tộc Việt Nam đang đi về đâu khi lịch sử Việt Nam không có thật và chứa đầy dối trá?!

Thật ra không học sử, dân Việt Nam sẽ trở lại thời kỳ trước 1945, toàn dân làm nô lệ..., khác là trước 45 làm nô lệ tiếp cận văn minh phương Tây, còn bây giờ cho bọn man rợ mọi rợ! Thất vọng ê chề.

2- Chữ viết.

Từ khi tôi biết đọc viết làm người, tôi luôn cảm ơn người đã tạo ra chữ viết Việt cho dân tôi. Một mẫu chữ cực kỳ văn minh và đẹp, nó vô cùng thuận lợi cho tất cả những ai muốn học tiếng Anh, Pháp, Đức, Tây Ban Nha...

Sau gần thế kỷ dưới sự lãnh đạo của Đảng CS đã không làm cho tiếng Việt tốt hơn, tại sao lại cho học sinh bỏ dần đi chữ cái trong bảng chữ cái tiếng Việt?!

Mục đích bỏ dần chữ cái tiếng Việt để làm gì?!

Có thể nói đây là một cái tiến ngu đần nhất mà tôi biết. Không có dân tộc nào tự đâm vào thân xác mình để hủy hoại văn hóa dân tộc mình như giáo dục VN.

Đến đây ai cũng thấy cái cách giáo dục ở Việt Nam đã hiện nguyên hình sự điên rồ, ngu xuẩn của mình..., kể cả kẻ vô tâm nhất cũng phải nhìn thấy sự tàn lụi của giáo dục với con em chúng ta. Nó sẽ gieo rắc nọc độc bệnh hoạn về văn hóa Việt. Ăn tục, nói bậy, gian tham, quý quai, mưu mô thủ đoạn, ngu dốt trong văn hóa ứng xử: "rõ ràng, sòng phẳng, mẹ nó, sợ gì!".

Nó sẽ hình thành trong nhận thức và tư duy của con em chúng ta một kiểu người bệnh hoạn. Tôi không lạ khi văn hóa Việt ngày càng tha hóa ngay trong hàng ngũ lãnh đạo Đảng và nhà nước Việt Nam, nói gì đến học trò.

Con đường tôi đi không còn dài nữa. Tôi chỉ muốn viết vài hàng để mọi người suy ngẫm. Đã đến lúc chúng ta không thể phó thác con em chúng ta cho giáo dục Việt Nam. Phải dạy lại cho con em mình từ chính nền nếp gia đình mình.

Mất nước có thể 10 năm, 100 năm, nhưng văn hóa chữ viết Việt không thể mất và muốn giữ gìn nó chỉ có thể là sự gìn giữ từ mỗi gia đình Việt.

Cám ơn các vị đã lắng nghe./.

SỰ KHÁC NHAU GIỮA TIẾNG CHUÔNG NHÀ THỜ & TIẾNG CHUÔNG CHÙA

(Tiếp theo trang 17)

Tiếng chuông là lời nhắc nhở mỗi người hãy thực hành Thiên Minh Sát Vipassana mỗi ngày để quán chiếu bản thân trên con đường giác ngộ - hướng nội.

Mỗi lần nghe tiếng chuông ngân nơi cửa Phật là lòng tôi như được thức tỉnh, chở che giữa chốn Thiên đình, Thanh tịnh.

Trong 6 tần số điện từ âm thanh Solfeggio:

- Chuông chùa âm hưởng Rê - Mi từ 417 - 569hz giúp loại tắc nghẽn tâm thức, cân bằng ADN, thôi thúc tình cảm và xả bỏ phức tạp.

- Chuông nhà thờ âm hưởng Sol - La từ 529 - 890hz đánh thức giác quan, kết nối cộng đồng, tăng cảm xúc và cân bằng suy nghĩ hướng tích cực.

Tùy vào cơ chế hoạt động mà tạo ra tần số tác động riêng biệt.

Lắng nghe âm thanh, hiểu về cuộc sống.... Sẽ thấy cuộc đời này thi vị, đa dạng và đẹp làm sao.

Tác giả: Bella

Nguồn: FB Linh Mục Mi Trầm

ẢO ẢNH

*đã có bao lần ta thầm hỏi
em còn không? hương tóc một thời
áo vai phơi gió chiều trơ trọi
thắm giọt sương - ngỡ, hạt mưa rơi!*

*cưỡi năm gà gặt chiều độc ẩm
tưởng như có tiếng gọi bên đường
lá cuốn lao xao lẫn hờ hững
thấy bụi đường bay mà vẫn vương*

*dạo ấy thấy cầu vồng lơ lửng
em hỏi? vì sao trời giăng ngang
treo chi, bao nỗi lòng trần trở
có phải là đường lên thiên đàng!*

*thiên đàng? là dòng sông xa vắng
có nắng chiều theo bước qua cầu
chao, gió lau chau vờn con sóng
soi bóng em cùng ta trên cao*

*từ đó, ta đi về mỗi hướng
hạt mất thiên đường, dưới đáy sâu
em lạc về đâu ta ngỡ ngáo
ngập chốn trăng sao vạn sắc màu*

*em đi một hướng - đời muôn hướng
xoải cánh mây ngàn bạt nơi đâu
khuất bóng hình sau màu ảo ảnh
ta giạt - mờ xa bến giang đầu (*)*

*...
ta về, qua lại cầu hẹn cũ
soi thấy hình mình dưới đáy sông
có sắc cầu vồng trôi lấp lửng
nơi kia, ai? còn mãi trong lòng!*

• **Thu Hoài**

Cuối Năm 2022

(*) Quân tại Tương giang đầu/Thiếp tại Tương Giang vĩ...

(*) Bến Giang Đầu - tên bài hát của Lưu Trọng Nguyễn

48 NĂM NHÌN LẠI (30.04.1975 – 30.04.2023)

• Tích Cốc Ngô Văn Phát

Cán bộ, bộ đội **nón cối** cụ Hồ
Xây dựng cơ đồ bằng xác thân
dân miền Nam vô tội!!!

Đôi dép râu giẫm nát đời trai trẻ
Nón tai bèo che khuất nẻo tương lai!!!

Những câu vè trên đây do người dân miền Nam rỉ tai truyền miệng cho nhau đã nói lên tình trạng bi đát, thương đau của họ sau ngày Quốc Hận 30.04.1975.

Sơ lược diễn biến:

Trước ngày 30.04.1975

Đỗ Mười (02.02.1917-01.10.2018), làm nghề thiến heo, một hôm ông thiến một con heo, sau đó bị nhiễm trùng chết, ông sợ bị bồi thường nên bỏ trốn vào rừng theo cộng sản. Rồi lần lượt, ông bò lên đến chức Phó Thủ Tướng kiêm Bộ Trưởng Bộ Xây Dựng nhà nước XHCN miền Bắc trước năm 1975. Ông đã tuyên bố

một câu đố lôm, sặc mùi cộng sản, biểu tượng cho lá cờ đỏ sao vàng phát phới tới đâu là nước mất, nhà tan, gia đình ly tán, đầu rơi tới đó:

„Giải phóng miền Nam, chúng ta có quyền tịch thu tài sản, trưng dụng nhà cửa, hãng xưởng, ruộng đất của chúng nó. Xe của chúng nó ta đi. Vợ chúng nó ta lấy. Con của chúng nó ta bắt làm nô lệ. Còn chúng nó thì ta đày đi làm lao động khổ sai tại vùng kinh tế mới, nơi rừng sâu nước độc. Chúng nó sẽ chết dần, chết mòn... ”.

Sau ngày 30.04.1975

Khi đảng cướp cộng sản ngoài Bắc (Đảng cướp Bắc cộng) xâm lăng, cưỡng chiếm được miền Nam xong, cán bộ nón cối cụ Hồ thi hành triệt để y theo lệnh của tên thiến heo Đỗ Mười nên đã gây ra vô vàn tội ác man di, mọi rợ, vô nhân, tàn nhẫn đối với dân miền Nam, trong đó có gia đình tôi.

1.- Cưỡng bức trên một triệu Quân Cán Chính (QCC; trong đó có tôi) đi tù khổ sai không án mà chúng gọi là „*học tập cải tạo*” trên khắp mọi miền đất nước từ Nam ra Bắc. Trên mấy chục ngàn người đã bỏ thân trong rừng sâu, núi thẳm vì đói không có ăn, đau không có thuốc uống...

2.- Vợ con QCC và những người giàu có bị tống đi vùng kinh tế mới, nơi khi ho, cò gáy, nắng cháy bốn mùa, gây ra những cái chết thương khổ, oan ức cho cả trăm ngàn người để cho đảng rảnh tay cướp nhà, cướp đất, cướp ruộng và cướp tài sản của họ.

3.- Còn con cháu của QCC thì sao? Thì bị xếp vào loại công dân hạng 3, con „ngụy” không được học hành đến nơi đến chốn, bị đày đi đào mương, vét kinh, khai thông rạch cống với không công, ăn uống tự lo ở các vùng nước độc xa xôi mà Bắc cộng gọi là „*làm thủy lợi*” để trả thù cho hả dạ!!!

4.- Đổi tiền: Bằng thủ đoạn bần cùng hóa, kéo lùi sự phồn vinh của dân miền Nam thành những người dân khố rách áo ôm giống như người Bắc. Bắc cộng cho đổi tiền tới 3 lần, gom hết tài sản của dân miền Nam:

- **Ngày 12.09.1975**, từ 08 giờ sáng đến 23 giờ cùng ngày, chỉ có 15 tiếng đồng hồ để hoàn thành việc đổi tiền cho gần 07 triệu người. Làm sao đổi cho kịp, nếu ai trễ, tiền còn lại phải đổi chui, thế là đảng cướp tiền lần thứ nhất.

Thế thứ: 500 đồng VNCH đổi lấy 01 đồng HCM. Mỗi gia đình chỉ đổi được 100.000đ cũ lấy 200đ mới. Phần còn lại phải nộp cho nhà nước giữ, thế là đảng cướp tiền lần thứ hai.

Ghi chú: Trước 30.04.1975, giá 1 tạ gạo (100kg) từ 700 đến 800 đồng tiền VNCH. Có 500đ, người dân có thể mua 62,5 kg gạo (500:8=62,5). Khi đổi 500đ VNCH lấy 01đ của Hồ mua không được 01 kg gạo!!! Người dân, nhứt là những tên ăn cơm Quốc Gia thờ ma công sản bắt đầu đổi phải ăn khoai mì, khoai lang và bo bo thay gạo mới thậm chí được hai chữ „*giải phóng*” của đảng Bắc cộng!!!

- **Ngày 03.05.1978:** Theo tiền tệ hiện lưu hành tại hai miền Nam-Bắc phải đổi lấy tiền mới:

Thế thức: 100đ cho mỗi gia đình 1 người.

200đ cho mỗi gia đình 2 người.

Gia đình trên 2 người thì người thứ ba trở đi chỉ được đổi 50đ/người.

Thành phố: Tối đa cho mỗi gia đình bất kể số người là 500đ.

Nông thôn: 100đ cho mỗi hộ 2 người.

Gia đình trên 2 người thì người thứ 3 trở đi được đổi 30đ/người.

Tối đa cho mỗi gia đình dưới quê bất kể số người là 300đ.

Số tiền trên mức tối đa phải khai nộp và ký thác vào ngân hàng nhà nước, thế là đảng cướp tiền lần thứ ba.

- **Ngày 14.09.1985:** Cả Nam lẫn Bắc, đổi 10đ cũ lấy 01đ mới.

Mỗi gia đình chỉ đổi 20.000đ cũ lấy 2.000đ mới.

Gia đình độc thân 15.000đ cũ lấy 1.500đ mới.

Gia đình kinh doanh công thương nghiệp được đổi 50.000đ cũ lấy 5.000đ mới.

Số tiền còn lại phải khai nộp ký thác vào ngân hàng, thế là đảng cướp tiền lần thứ tư.

Còn những tên cán bộ nón cối, chân mang dép râu, trên răng dưới dế, khi từ trong rừng tuôn ra cưỡng chiếm được miền Nam thì sao? Thì 48 năm sau, chúng trở thành tỷ, tỷ phú đô la Mỹ, tân tư bản nhờ cướp nhà, cướp đất lần cướp tiền v.v... Khi người dân bị cướp đến cạn tài, ráo máng, thì đảng „ta” thay đổi chiến lược cướp là buôn dân khắp năm châu làm nô lệ, bán nước cho Tàu để xây dựng cơ đồ!

Với những tội ác dã man, đối với dân miền Nam như vậy, làm sao chúng tôi hòa hợp hòa giải được với đảng cướp Bắc cộng.

Gần đây, ông Trịnh Hữu Long, người Bắc, hiện sống ở Việt Nam có viết một bài phân tích: „**Vì sao miền Nam vẫn chưa thân quen miền Bắc**”. Ông viết khá trung thực, nhưng chỉ nói lên

những lỗi lầm chung chung của đảng Bắc cộng, cho nên tôi mới viết phần trên đây để bổ sung thêm bài của Ô. Long cho người đọc biết đây đủ tội ác của đảng cộng.

Bài của ông Trịnh Hữu Long Vì sao Miền Nam vẫn chưa thân quen Miền Bắc

Sự khác biệt vùng miền là chuyện hết sức bình thường, ở nước nào cũng có. Nhưng để cho những sự khác biệt đó trở thành lỗi ứng xử kỳ thị vùng miền thì là đại họa, bởi nó là ngọn nguồn của bạo lực. Hiểu về những điều khác biệt đó để tìm ra cách ứng xử phù hợp, do vậy, trở nên đặc biệt quan trọng.

Sự khác biệt, và cả kỳ thị, mang tên Bắc Kỳ – Nam Kỳ là một câu chuyện bắt buộc phải có lời giải trong một cộng đồng dân tộc. Trong bài này, tôi xin chia sẻ một số hiểu biết rời rạc của bản thân nhằm giúp những người miền Bắc như tôi hiểu hơn về vài điều nhạy cảm về chính trị của miền Nam. Không có gì là tuyệt đối, tôi không quy chụp mọi thứ cho một vùng miền nào, nhưng có những khác biệt đáng kể mang tính phổ biến.

Tôi không có ý lên án những người miền Bắc thiếu tế nhị trong cách hành xử với người miền Nam, bởi chính tôi cũng chỉ học được những điều dưới đây khi gặp nghề độ tuổi 30. Và tôi viết những điều này với ý thức rằng sự kỳ thị có thể đến từ cả hai phía. Không có tham vọng giải quyết hết được mọi vấn đề trong một bài viết, tôi mạn phép thảo luận chuyện này từ một góc còn ít được nói đến hiện nay.

1. Người miền Nam nhìn "cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước" khác người miền Bắc.

Người miền Bắc không có cách nào khác để nhìn nhận giai đoạn lịch sử 1954 – 1975 ngoài "cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước". Họ coi việc đất nước bị chia cắt là không thể chấp nhận, coi Mỹ và chính quyền Sài Gòn là kẻ thù, và coi người dân miền Nam là những nạn nhân cần phải được "giải phóng".

Nhưng mọi chuyện rất khác khi nhìn từ lăng kính của người miền Nam. Họ coi một nửa đất nước – miền Nam – là một quốc gia hoàn chỉnh có tên Việt Nam Cộng Hòa (từ 1955). Góc nhìn này trùng khớp với góc nhìn của công pháp quốc tế.

Họ trân trọng lá cờ vàng ba sọc đỏ, quốc kỳ của Việt Nam Cộng Hòa. Trong khi đó, lá cờ này lại bị xa lánh, kỳ thị ở miền Bắc.

Họ không sống với lý tưởng phải “giải phóng” miền Bắc. Toàn bộ giai đoạn 1954 – 1975 là cuộc đấu tranh gìn giữ miền Nam trước các cuộc “xâm lăng” và “khủng bố” của miền Bắc. Nếu nghe lại các bài nhạc vàng, ta dễ thấy họ gọi quân miền Bắc là “giặc”, “quân thù”. Rất nhiều người miền Nam đã mất mạng ngay trên đất miền Nam dưới nòng súng của miền Bắc, đặc biệt là trong trận Mậu Thân năm 1968. Họ coi chính quyền Sài Gòn là chính quyền hợp pháp của họ. Họ kính trọng Tổng Thống Ngô Đình Diệm của nền Đệ nhất Cộng hòa, Họ lập ra Hiến pháp 1967 và bầu ra chính quyền Nguyễn Văn Thiệu của nền Đệ nhị Cộng Hòa. Và mặc dù có rất nhiều bất đồng với các quan chức, họ không coi chính quyền đó là kẻ thù.

Họ coi Mỹ là đồng minh, là một đất nước tiến bộ. Thời Việt Nam Cộng Hòa, người miền Nam coi việc đi Mỹ du học là một thành tựu lớn trong đời. Họ nhìn lính Mỹ ở miền Nam như những người bảo vệ họ trước miền Bắc, mặc dù có thể họ không hài lòng với việc có quân đội ngoại quốc trên đất Việt Nam.

Khác với niềm tin mãnh liệt của người miền Bắc thời kỳ đó, người miền Nam không có nhu cầu được giải phóng. Họ có một nền kinh tế, giáo dục, kỹ nghệ, nông nghiệp phát triển hơn hẳn miền Bắc. Và đặc biệt, họ có thứ tự do chính trị mà chính Hồ Chí Minh đã tuyên xưng tranh đấu nhưng lại hoàn toàn vắng bóng ở miền Bắc.

Ngày 30/4/1975 với phần lớn người miền Nam là ngày “mất nước” và là ngày bắt đầu một chuỗi bi kịch khổng lồ.

2. Người miền Nam bị truy bức về chính trị sau năm 1975.

Sau ngày mà người miền Bắc gọi là “giải phóng miền Nam”, người miền Nam bắt đầu bị truy bức về chính trị.

Những ai từng đi lính hay làm việc cho chính quyền Việt Nam Cộng Hòa đều bị đưa đi trại cải tạo. Gọi là trại cải tạo (re-education camp) nhưng về bản chất không khác gì các trại tập trung (concentration camp) của phát-xít Đức ngày xưa. Có đến 21 trại cải tạo được lập ra sau chiến tranh, giam giữ khoảng 300 nghìn người, trực tiếp ảnh hưởng tới hàng triệu người khác.

Người miền Nam bị bắt vào đây mà hoàn toàn không qua bất kỳ một phiên tòa xét xử nào. Họ phải lao động khổ sai. Rất nhiều người đã chết ở đây, suy kiệt sức khỏe và tinh thần ở đây. Họ bị

giam giữ hàng năm, thậm chí hơn mười năm trời mà không được, hoặc rất ít khi được gặp gia đình. Những ai sống sót trở về thì gia đình hoặc là cũng đã ly tán, hoặc là khánh kiệt, bị chính quyền mới phân biệt đối xử, gặp khó dễ khi làm giấy tờ, con cái không được đi học đại học, nhìn chung đã rơi xuống đáy xã hội.

Người miền Bắc hay đùa cợt về việc “đi cải tạo”, biến nó thành một thành ngữ mà không cần nhắc kỹ đến bi kịch khủng khiếp này của hàng triệu người miền Nam. Với người miền Nam ngày nay, “đi cải tạo” vĩnh viễn là một cơn ác mộng, một nỗi đau không bao giờ dứt.

3. Người miền Nam bị bản cùng hóa sau năm 1975.

Sau khi “giải phóng” xong, chính quyền mới áp đặt nền kinh tế kế hoạch hóa, tập thể hóa lên toàn miền Nam. Ngày nay, chúng ta biết rằng đó là một thảm họa kinh tế đã dẫn toàn bộ đất nước tới khủng hoảng trầm trọng và ngấp nghé bờ vực sụp đổ vào thập niên 1980. [10] Cuộc khủng hoảng đó nghiêm trọng tới nỗi Đảng Cộng sản phải thừa nhận sai lầm, từ bỏ giáo điều kinh tế Mác – Lê-nin để “đổi mới”, chuyển sang kinh tế tư bản chủ nghĩa, mà ngày nay họ gọi là kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.

Cái nền kinh tế thị trường ngày nay, trên thực tế, đã từng là một hiện thực ở miền Nam trước năm 1975. Chuyện mở công ty làm ăn, phát hành cổ phiếu, giao thương với nước ngoài, tiếp nhận các nhà đầu tư nước ngoài là chuyện hết sức bình thường.

Với một nền kinh tế thị trường tự do như vậy, miền Nam đã có các đô thị thịnh vượng. Mặc dù mức sống ở nông thôn còn thấp nhưng không đến mức đói khổ như miền Bắc, và cơ hội làm giàu luôn hiện hữu, khác với miền Bắc coi làm giàu là chuyện sai trái.

Người miền Nam sau năm 1975 như bị đẩy xuống vực sâu, bởi tài sản của họ bị tịch thu, doanh nghiệp phải đóng cửa, việc làm ăn buôn bán bị cấm đoán, hàng hóa tắc nghẽn vì ngăn sông cấm chợ, đường nhựa ở đô thị bị cày lên trồng khoai, rất nhiều người bị đưa đi các vùng kinh tế mới, v.v... Cùng với nạn truy bức chính trị thì việc bị bản cùng hóa về kinh tế như vậy càng làm dày thêm tấn bi kịch của họ.

4. Người miền Nam phải liêu mạng bỏ nước ra đi.

Người miền Bắc hay đùa cợt chuyện “vượt biên” nhưng không biết gì đáng kể về phong trào vượt biên ở miền Nam sau năm 1975.

Vì bị truy bức chính trị, bị bần cùng hóa về kinh tế, và bị phân biệt đối xử nặng nề, rất nhiều người miền Nam đã đi đến một quyết định táo bạo, và với họ là quyết định duy nhất hợp lý: liều mạng vượt biển đi tìm một cuộc sống mới.

Ước tính có hơn một triệu người đã vượt biển bằng thuyền với hy vọng được tầu nước ngoài cứu hoặc đến được với bờ biển của các nước, vùng lãnh thổ láng giềng như Philippines, Malaysia, Indonesia, Thái Lan, Hong Kong. Họ trở thành một hiện tượng lịch sử, một thảm họa nhân đạo có tên "Thuyền nhân Việt Nam" (Vietnamese Boat people).

Hàng trăm ngàn người trong số họ chết trên biển. Số còn lại đạt được mục đích và sau này đi định cư ở các nước như Mỹ, Canada, Úc và một số nước châu Âu. Một số ít khác đến Ấn Độ, Nhật, tùy thuộc vào việc họ được tầu nước nào cứu. Họ ngày nay trở thành phần lớn của cộng đồng người Việt hải ngoại.

Một số khác thì vượt biên đường bộ sang Campuchia rồi tới Thái Lan. Số này không nhiều bằng thuyền nhân.

Khi ra đi, họ mang tâm thề rằng nếu đi được sẽ liên lạc về gia đình, gửi tiền về nuôi gia đình, và nếu thuận lợi thì sẽ tìm cách đưa gia đình ra nước ngoài. Thực tế là sau khi đã định cư được ở các nước tự do, họ đã làm thủ tục bảo lãnh đưa gia đình sang.

"Tỵ nạn" là một từ hay bị mang ra để chế giễu ở miền Bắc, nhưng họ không biết rằng với hàng triệu người miền Nam, đi tỵ nạn từng là lối thoát duy nhất cho cuộc sống của họ.

5. Bi kịch của người miền Nam chưa bao giờ được thừa nhận.

Tất cả những bi kịch khổng lồ như vậy của người miền Nam chưa bao giờ được thừa nhận, chứ chưa nói gì đến một *lời xin lỗi* từ chính quyền.

+ Họ không được thừa nhận là đã bị truy bức chính trị.

+ Họ không được thừa nhận là đã bị cướp mất kế sinh nhai.

+ Họ không được thừa nhận là đã bị phân biệt đối xử nặng nề.

+ Họ không được thừa nhận là đã bị ép vào đường cùng phải liều mạng bỏ Tổ quốc ra đi.

Không những không được thừa nhận, không được xin lỗi, năm nào người miền Nam cũng phải chịu đựng những lời ngợi ca "chiến thắng 30/4". Nghĩa trang quân nhân Việt Nam Cộng Hòa không có mấy ai chăm sóc, bị hoang hóa đi theo

thời gian. Thương phế binh Việt Nam Cộng Hòa bị chính quyền bỏ mặc, phải nương tựa vào nhau và vào sự hỗ trợ của cộng đồng. Trong khi đó, những người miền Nam xưa kia bỏ nước ra đi giờ đây đang gửi mỗi năm hàng chục tỷ đô-la tiền mặt về nước (trong tổng số kiều hối năm 2020 là 17,2 tỷ USD).

Với chừng ấy vết thương mà lịch sử để lại, người miền Nam trở nên đặc biệt nhạy cảm với hàng loạt từ, ngữ, điển ngôn chính trị cũng như cách hành xử. Người miền Bắc nên biết rằng những vết thương này chưa bao giờ được vá lại và *ên chọn lấy cách ứng xử phù hợp nhất trong cả lời nói lẫn hành động.*

(Trịnh Hữu Long)

LỜI CUỐI:

Muốn người **miền Nam Quốc Gia** thân quen với **người miền Bắc cộng sản**, chúng tôi đề nghị với đảng cướp Bắc cộng, thông qua ông Trịnh Hữu Long như sau:

Trả lại cho dân miền Nam chúng tôi những gì đảng cướp từ sau ngày 30.04.1975 đến nay:

***Nhà cửa, đất đai, ruộng vườn, tiền bạc
Quyền làm người được sống tự do
Quyền được nói những gì dân muốn nói
Quyền bình đẳng mưu cầu hạnh phúc***

Các quyền trên đây đã được ghi trong bản Tuyên Ngôn Độc Lập ngày 02.09.1945 do chính miệng Hồ Chí Minh đọc tại vườn hoa Ba Đình.

*Khi đó, chúng tôi, người miền Nam Quốc Gia sẽ mới nghĩ tới việc thân quen với người miền Bắc cộng sản với điều kiện là họ phải chặt đứt cái đuôi „**định hướng XHCN**“, không còn tôn thờ **Mác-Lê-Mao-Hồ!!!***

Còn người miền Bắc không cộng sản thì sao? Thì không cần phải thân quen nữa, vì họ đã là thân bằng quyến thuộc, là Anh Em ruột thịt với người Quốc Gia chúng tôi từ một Tổ Hùng Vương sinh ra trên bốn ngàn năm dựng nước và giữ nước cho đến nay./.

Laatzen ngày 01.03.2023

Tích Cốc Ngô Văn Phát (Sn.1929)

Cựu tù nhân „cải tạo“ ở Hoàng Liên Sơn
Bắc Việt

GẦN NỬA THẾ KỶ, "CÂY CẦU HIỀN LƯƠNG" VẪN CHƯA ĐƯỢC NỐI LIÊN

• Song Chi

Đọc thấy trên trang facebook của một bạn viết như thế này: "*Một bạn chia sẻ, 'Cứ mỗi lần ra Bắc là thấy ảm ức thay cho người miền Tây, dù mình không phải là người dân nơi đây. Một vùng trọng điểm xuất khẩu nông thủy sản lớn nhất nước mà đường sá không bằng phân nửa của một tỉnh phía Bắc. Mình đi ra Bắc thấy đường sá ngon lành, rộng dư thừa, trong khi miền Nam thì quá tẻ, trong khi kinh tế Miền Nam lao động sản xuất khó nhọc đóng thuế nuôi bộ máy công chức công quyền bộ ngành miền Bắc ăn trắng mặc trơn. Thật bất công! Vì sự bất công này mà ĐBSCL trở nên tụt hậu lam lũ và bị chê là có trình độ văn hóa thấp nhất, trở thành vùng trứng về kinh tế giáo dục y tế. Miền Tây đã bị lãng quên hơn một thập kỷ nay. Thương người miền Tây!'*".

Sự bất công vùng miền là một thực tế mà không ai dám nói ra. Như Sài Gòn làm ra tiền nhiều nhất nhưng phải đóng thuế tới 82%, nhiều nhất nước (Hà Nội đứng thứ nhì 65%), nên không còn lại được bao nhiêu để xây dựng cơ sở hạ tầng. Cứ nhìn giữa Hà Nội và Sài Gòn là biết, hầu hết những công trình lớn đẹp của Hà Nội là do nhà nước đầu tư, còn ở Sài Gòn hầu hết những tòa nhà lớn, buidng đẹp để là từ các công ty nước ngoài, công ty tư nhân, chứ bản thân Sài Gòn mấy mươi năm nay rồi một cái quảng trường cũng không có, một cái sân bóng đá quốc tế không có.

Thôi thì thủ đô của nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa VN, được đầu tư nhiều nhất cũng phải thôi. Nhưng có những cái không hợp lý lắm như khi đại dịch xảy ra, trong khi Hà Nội dịch nhẹ thì được chích vaccine loại tốt, chích nhiều, chích

sớm hơn Sài Gòn bị dịch nặng, mặc dù Sài Gòn đóng góp vào quỹ vaccine nhiều nhất; còn nữa, khi dịch xảy ra mới thấy hệ thống y tế ở cái thành phố làm ra tiền nhiều nhất mà thiếu thốn đủ thứ. Và có thể nói những điều đó cũng góp thêm nguyên nhân khiến nhiều người dân Sài Gòn chết oan ức trong mùa dịch, bên cạnh những chính sách chống dịch chủ quan, duy ý chí, ngu dốt, sai lầm của nhà nước.

Trở lại khu vực miền Tây làm ra lúa gạo xuất khẩu nuôi cả nước mà không được đầu tư gì, nên biết bao người phải bỏ xứ mà đi, lên thành phố làm công nhân, làm đủ thứ nghề hoặc như con gái thì đi lấy chồng Đài, chồng Hàn... Cả nước chỉ có 16/63 tỉnh thành có đóng góp về Trung Ương từ nguồn thu của mình. Một số tỉnh không đóng đồng nào, thậm chí bị xếp vào diện nghèo nhưng lại thường xuyên "đẻ" ra nhiều dự án để "vòi" tiền như xây tượng đài, xây phi trường, mà thực sự thì trong một quốc gia còn nghèo có quá nhiều phi trường để làm gì, ở những tỉnh nhỏ số lượng hành khách đi máy bay có đủ bù lỗ cho kinh phí vận hành một phi trường hàng năm không, trong khi ngành đường sắt quan trọng hơn, rẻ hơn thì lại không đầu tư, mãi đến bây giờ vẫn là loại đường sắt khổ nhỏ 1m đã xây từ thời Pháp thuộc?

Chưa kể, một vài tỉnh nói là nghèo nhưng dân đâu có nghèo? Ví dụ: "Tỉnh nghèo Nghệ An thuộc top sở hữu xe hơi nhiều nhất Việt Nam" (VOA), "Nghệ An – Hà Tĩnh là tỉnh nghèo lại mua nhiều ô tô" (Lao Động)... Nếu đi ra một số tỉnh miền Trung phía Bắc, miền Bắc thì thấy hạ tầng cơ sở, đường sá được xây dựng ngon lành gấp bao nhiêu so với miền Tây...

Còn trong chuyện đi du học, đi tu nghiệp ngắn hạn, dài hạn ở nước ngoài thông qua con đường nhà nước thì luôn luôn lọt vào Hà Nội và miền Bắc! Cho nên Tiến sĩ, Thạc sĩ, Giáo sư, Phó Giáo sư ngoài Bắc đây, còn dân miền Tây bao nhiêu phần trăm tốt nghiệp được đại học?

Gần nửa thế kỷ rồi nhưng có những thực tế phũ phàng vẫn còn. Đó là sự bất công, bất bình đẳng giữa hai miền. Và sự hằn thù, thù hận đối với chính thể Việt Nam Cộng Hòa, với lá cờ vàng, không chỉ từ đảng và nhà nước cộng sản mà ngay cả đám hậu sinh, sinh sau đẻ muộn không dấn dấp gì tới cuộc chiến tranh Việt Nam cũng vậy. Từ câu chuyện buổi biểu diễn của ca sĩ Khánh Ly bị dẹp vì có bài hát "Gia tài của mẹ" của cố nhạc sĩ Trịnh Công Sơn với những câu, những cụm từ "hai mươi năm nội chiến từng ngày" hay "một lũ lai căng, một lũ bội tình"; cái miếu thờ "Người ở lại Charlie" – Trung tá Nguyễn Đình Bảo, Tiểu đoàn trưởng cứ điểm Sạc Ly, tử trận ngày 12.4.1972, vừa bị ai đó đập phá tan nát; cho tới việc ca sĩ trẻ người Úc gốc Việt, Hanni Phạm bị tẩy chay vì cha mẹ gốc Việt Nam Cộng Hòa... chỉ là vài ví dụ gần đây nhất. Và nếu vào đọc những comment của cái đám dư luận viên cho tới đám trẻ bị "nhồi sọ" này bên dưới những trang được lập ra để "phong sát" cô ca sĩ này, bạn sẽ rùng mình vì những từ ngữ đầy hận thù của họ.

Nhìn lại, Việt Nam và Hoa Kỳ bình thường hóa quan hệ năm 1995 – 20 năm sau khi cuộc chiến tranh kết thúc.

Việt Nam và Trung Quốc bình thường hóa quan hệ vào năm 1991 – 12 năm sau cuộc chiến biên giới Việt-Trung năm 1979, nhưng trên thực tế xung đột, đụng độ vẫn tiếp tục cho tới năm 1988 cũng là năm Trung Cộng chiếm Đá Gạc Ma thuộc quần đảo Trường Sa của Việt Nam, nghĩa là chỉ có 3 năm mà đảng và nhà nước cộng sản Việt Nam đã nhanh chóng "gác lại quá khứ, hướng tới tương lai" với đảng và nhà nước cộng sản Trung Quốc rồi.

Trong khi đó với chính những người cùng dòng máu tổ tiên, cùng chung lãnh thổ thì gần nửa thế kỷ rồi vẫn sùng sục căm thù, vẫn có những chính sách phân biệt Bắc-Nam. Tại sao vậy?

Có một so sánh dễ hiểu, trong đời thường, nếu bạn mất một việc làm, nếu bạn chia tay hay bị ai đó chia tay, bạn sẽ nhanh chóng quên đi và trở lại trạng thái tâm lý bình thường, hay xử sự bình thường, nếu bạn có một công việc mới tốt hơn, nếu bạn có được một người mới tốt hơn người cũ về nhiều mặt. Nếu hiện tại tốt đẹp hơn quá khứ thì quá khứ sẽ dễ dàng được quên đi, nhưng nếu hiện tại tồi tệ hơn thì quá khứ sẽ khó quên-hoặc tiếc nuối, hoặc thù hận. Và tôi không thấy có cách lý giải nào khác hơn.

Đối với những người miền Nam, tại sao gần nửa thế kỷ họ vẫn nhớ tới giai đoạn 1954-1975

là vì giai đoạn đó về nhiều mặt vẫn tốt đẹp hơn. Còn đối với đảng và nhà nước cộng sản, dù chiến thắng bằng quân sự nhưng cuối cùng họ lại là bên thua cuộc, thua cả Mỹ, thua cả VNCH. Với Mỹ, họ thua vì họ đã phải phản bội lại toàn bộ lý thuyết, lý luận, lý tưởng XHCN, CSCN để học theo cách làm ăn kinh tế thị trường của bên tư bản Mỹ và phương Tây, xài đồ Mỹ, cho con cháu đi du học ở Mỹ, mua nhà hưởng già ở Mỹ... Với VNCH, sau gần nửa thế kỷ, nước Cộng Hòa XHCN VN bây giờ về nhiều mặt vẫn thua xa thời VNCH, nhất là về mặt tự do, dân chủ, nhân bản.

Chính đảng cộng sản đã gây ra cuộc nội chiến 30 năm tang thương trên đất nước này, và cũng chính họ, thay vì "gác lại quá khứ, hướng tới tương lai" như họ đã và đang làm với Trung Cộng, thì lại cứ tiếp tục gây chia rẽ, tiếp tục khoét sâu vết thương trong lòng người miền Nam!

Nếu như đối với Mỹ, một mặt thì đảng và nhà nước cộng sản Việt Nam cần tới chính phủ Mỹ về cả kinh tế lẫn sức mạnh quân sự để tạo thế cân bằng trong khu vực châu Á-Thái Bình Dương, để Trung Cộng bớt bắt nạt, nhưng mặt khác thì họ vẫn gắn bó, lệ thuộc vào Trung Cộng về chính trị để bảo vệ chế độ, khi cần thì họ vẫn chọn Nga, Tàu chứ không phải chọn Mỹ và các nước dân chủ phương Tây. Bốn lần bỏ phiếu của Việt Nam trong cuộc chiến Ukraine hay việc ông Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng là chính khách nước ngoài đầu tiên vội vã sang "triều kiến" ông Tập Cận Bình sau khi Đại hội đảng Trung Quốc lần thứ 20 kết thúc là đủ rõ.

Đối với người miền Nam hay những người có liên quan đến chế độ cũ VNCH cũng vậy. Trong nước thì vẫn có sự phân biệt vùng miền như vừa nói, còn với cộng đồng người Việt ở hải ngoại, con cháu những người VNCH, một mặt thì đảng và nhà nước cộng sản ve vãn, dùng những cụm từ như "hòa giải hòa hợp", "khúc ruột ngàn dặm" để chiêu dụ đồng bào gửi tiền về, vì kiều hối thực sự là một nguồn thu ngoan trọng đối với chế độ.

Báo chí cho biết, từ vài năm nay Việt Nam luôn luôn nằm trong top 10 quốc gia có lượng kiều hối gửi về nhiều nhất (ví dụ: "Việt Nam thuộc nhóm 10 nước có lượng kiều hối lớn nhất năm 2021" – CafeF, năm 2022 "Việt Nam lọt top 10 quốc gia nhận kiều hối lớn nhất trên thế giới" – Vietnam Plus...). Nhưng mặt khác, họ vẫn không bao giờ coi đó là những đồng bào thực sự của mình.

Song Chi (baotienngdan.com)

SÀI GÒN XƯA: TRĂM NGHÌN NHÁNH KHỔ

...Hai phương trời cách biệt,
Bên chờ và bên mong...⁽¹⁾

• Vũ Thế Thành

Các quán nhậu vỉa hè dọc kênh Nhiêu Lộc dạo này nhiều người hát rong, cũng ampli, loa, micro không dây, nhạc đệm... Họ chỉ hát toàn nhạc xưa, nhạc sến, với điệu rumba, bolero, nghe tưởng như đồng hồ đếm ngược. Lần trước về Sài Gòn, tôi đã ngồi quán vỉa hè, nghe những bài ca vỉa hè như thế... *Buồn vào hồn không tên, thức giấc nửa đêm nhớ chuyện xưa vào đời*⁽²⁾. Lặng cả người!

Tôi chợt nhớ những ngày sau tháng Tư 75, đám bạn bỗng nhiên làm đám cưới chớp nhoáng, lấy vợ lấy chồng để đối phó với thời cuộc, rồi vội vã tìm đường vượt biên. Có đứa vượt được qua biên giới, nhưng cũng có đứa về bên kia thế giới. Những người ở lại như tôi, tưởng họ đã đến bến bờ thiên đường.

Bạn bè, có đứa vượt được qua biên giới, nhưng cũng có đứa về bên kia thế giới...

Bước lên tàu là ngàn khơi sóng vỗ, không phải là chuyến xe Sài Gòn – Đà Lạt. Có khi Hà Bá mời xuống chơi, có khi tử nhục trên đường vượt biển, phần còn lại là may mắn. Mà có may mắn lọt vào xứ người cũng chưa hết. Cô bạn tôi cao chưa quá thước rưỡi, với tay đưa khay bánh vào ngăn, trượt chân, u đầu sút trán. Quên cả đau, vội vội vàng vàng lượm bánh xếp lại vào khay. Bà xếp Tây mắng: *Xứ này không ăn dơ như thế*. Cũng có người đi làm nail, "tiền tươi thóc thật", dồn hết cho con ăn học. Hy sinh đời bố, củng cố đời con; hiểu sát nghĩa đen là đây, là mồ hôi trộn nước mắt. Khi con thành tài, thân mẹ cũng tàn tạ. Tiền gửi về nhà, người thân trong nước nhiều khi tưởng đâu bên đó kiếm tiền dễ như ăn cơm

sườn, xin thêm thứ này thứ nọ. Có biết đâu đó là tiền chắt chiu, có khi là tiền thí mạng không mua bảo hiểm y tế.

Nhưng cũng có nhiều người kiên nhẫn vừa làm vừa học, thành danh. Nơi xứ người, dù sao vẫn có nhiều cơ hội hơn trong nước, vấn đề là có chịu nổi bắt hay không mà thôi.

Trong nước thì coi như bể tắc. Hồi đó, tôi dạy kèm thêm luyện thi đại học, dạy nhóm năm, bảy học sinh. Có em học xuất sắc, bài thi làm không chê vào đâu được. Vậy mà rớt. Em là con "ngụy", thứ "ngụy" còn trong trại cải tạo, làm sao vào đại học nổi, em rớt ngay từ bãi gửi xe. Em đến báo tin, thầy trò ngồi uống cà phê vỉa hè, buồn ứa nước mắt. Thời điểm này không dung những tiềm năng như em... Số phận đời người chứ đâu phải trò chơi chính trị.

Những năm sau 75, giáo sư, bác sĩ, ông này bà nọ xuống đường ra chợ trời hết, người đập xích lô, chạy xe ôm, người bơm mực bút bi, bán bún riêu, mở quán cà phê vỉa hè, buôn hàng lạc xon... Người nào lanh hơn thì buôn hột xoàn đổi đô-la...

Năm 78, tôi gặp một phụ nữ ăn mặc lam lũ, nhưng đẹp, quý phái, không quá ba mươi, trên chuyến tàu chợ. Chị kéo lê hai bao than ra gần cửa tàu, ngược mắt nhìn tôi, nói như năn nỉ: Lát nữa gần đến ga Bình Triệu, anh làm ơn đập dùm tôi hai bao than này xuống. Chị buôn lậu than, đến ga sẽ bị tịch thu. Đôi mắt chị buồn và nhăn nhục quá, làm tôi nhớ đến đôi mắt của bà mẹ trong một tác phẩm của C.V. Gheorghiu. Cảnh sát bắt bà mẹ vào bốt để tra hỏi nơi ẩn nấp của con bà. Tác giả đã mô tả đôi mắt của bà, cũng buồn và nhăn nhục như thế.

Có lần đi chơi khuya, tôi gặp Bùi Giáng ở ngã ba Trần Quang Diệu – Trương Minh Giảng⁽³⁾, ăn mặc chắp vá màu mè như phường tuồng, cầm cây chổi cùn múa may, chặn đầu xe tôi lại: *Cho trăm điều thuốc*. Hoàng thượng đã chiếu cố dân đen, dân nào dám cãi. Tôi rút điều thuốc, cung kính châm lửa cho Hoàng thượng. Ngài rít một hơi rồi phẩy tay: *Cho lui...* Lui rồi, ngoái cổ lại, vẫn thấy Hoàng thượng tiếp tục múa chổi đi quyền.

Bùi Giáng đã có mầm mống bất thường từ trước rồi. Sau 75 nặng hơn, lang thang khắp chốn. Cái điên của Bùi Giáng thật hay giả, cũng khó biết. Mất trí như ông vậy mà hay, ý thức buồn vui làm chi cho khổ?

Mà Sài Gòn lúc đó sao dễ gặp "người điên" thế! Cũng không phải điên, họ có phá phách gì ai đâu. Tôi thường gặp vài ông ăn mặc lịch sự, áo sơ mi trong quần, có ông còn đeo cà vạt, đi đi lại

lại ở khu Lê Công Kiều, nơi bán sách cũ. Vừa đi vừa khua tay, làm nhảm rồi lại gặt gù...

Người bạn tôi qua được tới bến bờ, vừa làm vừa học, gửi về cho tôi thùng quà chùng ký rưỡi, kèm bức thư ngắn: *Gửi mây mấy hộp thuốc Tây, bán đi mà lai rai. Còn lọ nhỏ để uống, đừng bán. Thuốc an thần đó.* Tâm thần phải chăng là lối thoát của con người với thực tại?

Sau 75, tôi học được một điều, mà đến nay vẫn thấy chí lý. Đó là, người chiến thắng tuyệt đối đúng. Người chiến thắng tự hào là đúng rồi, nhưng có khi tự hào cả những cái sai. Sai mà cứ tưởng mình đúng. Chuyện "tủ lạnh chạy đầy đường" chỉ là chuyện khôi hài, chuyện nhỏ. Cái "sai mà tưởng đúng" mới làm đất nước chậm nhịp, di lụy chẳng biết bao giờ mới hết.

Cả đất nước đã có lúc "sống" bằng khẩu hiệu. Nghe riết rồi quen, nghe tai này lọt tai kia cũng quen luôn. Không quen lỗ có ngày phát điên thì sao?

Người lẽ ra phải điên mà không chịu điên, đó là mấy bà. Cầm có tí tiền, xách giỏ đi chợ, loanh quanh đầu chợ cuối chợ cả tiếng đồng hồ, có khi chẳng mua được thứ gì. Mà có tiền đi chợ là còn may, có người chỉ khoai sắn, rau lang, bí đỏ... quanh năm. Ăn để sống sót thì thứ gì chẳng nhét vô bụng được. Bột ngọt khi đó là thần thánh.

Mấy ông "tù cải tạo" coi vậy chứ chỉ khổ cái thân, chứ cái đầu chưa đến nỗi. Có biết bên ngoài thế nào đâu mà khổ, mà lo. Vợ một bác sĩ quân y đi thăm nuôi, dúm vào tay chồng ít tiền. Thăm nuôi lần sau, thấy tiền vẫn còn nguyên, ông chồng không dám xài. Bà than: *Tôi nghiệp cho cả gia đình tôi! Ở ngoài vợ con nhìn đói để nuôi tù, ở trong nhìn đói vì không vợ nuôi cái đói khát của vợ con.* Não lòng đến thế là cùng! Nước mắt nuốt ngược thế này, chỉ bị ghen mà không phát điên, bà này chắc có căn phần phúc đức.

Nghe nói mấy ông "ngụy cải tạo" định lập ra ngày vinh danh mấy bà vợ. Không đủ đâu mấy ông. Mấy bà này chắc phải phong thánh.

Tháng Tư năm nay, Sài Gòn nóng khủng khiếp. Sài Gòn không mưa nhưng Đà Lạt mưa. Những ngày cuối tháng Tư năm nào Đà Lạt cũng mưa, mưa mù mịt che khuất cả đồi thông ở Couvent des Oiseaux đối diện nhà, nhưng mưa chỉ vào lúc trưa chiều, tối tạnh.

Đà Lạt, tám giờ tối đã như mười hai giờ khuya ở Sài Gòn. Tôi vẫn thích đi bộ mỗi khi có chút hơi men thế này. Con đường dốc về nhà thường kéo theo mệt mỏi của đời người. Tựa lưng vào cửa nhà, hoa lá trong vườn yên tĩnh như đêm. Dưới ánh đèn đường rọi qua hàng rào,

GIỮA MÂY KHÓI MỆNH MÔNG

Đến một lúc tự nhủ thầm ...

"Bất cứ hoàn cảnh nào trong đời xuất hiện
Đều là mộng ảo, sương khói mệnh mông"

Từ thiếu niên vào đến tuổi thu đông
Sống vẫn là bản thảo nháp, cần chỉnh sửa !

Nhìn thấy tập khí rồi, lòng tự hứa

Những gì mình đang có hãy hiển dâng

Trong đôi tay, trong đáy tim vọng ngân

Hãy hồn nhiên trong sáng cách chân thực !

Đấy chính là nguồn tài nguyên vô tận
Dòng pháp chuyển lưu trùng trùng bởi Duyên
Giây phút ngăn ngui đời người thiêng liêng
Tư lương có được ảnh hưởng từ tiền kiếp !
Ai có thể đoán mình còn trả bao nhiêu
nghiệp?

Ước nguyện làm sao ...

máu lưu thông hòa quyện tất cả lời kinh
Thức tỉnh giữa cơn mê, phụng hiến chân tình
Không còn giam hãm trong chấp thủ, tà
kiến!!

Huệ Hương

Kính tặng anh Phù Vân,
Úc châu, 8.3.2023

bóng của lá cây ngọc lan chập chờn trên mặt sân.

Cuối tháng Tư rồi. Người ta sẽ đốt pháo hoa ở Sài Gòn để ăn mừng. Ai vui xin cứ vui. Nhưng còn chút tâm tình này không nói về những ngày sau 75 trong mắt tôi là như thế nào, lòng dạ chưa yên...

Đời trăm nghìn nhánh khổ, nhánh nào cho người, nhánh nào cho mình? Năm 75 là ngã rẽ của đời người. Bạn bè, người thành danh, đưa bầm giập, và cho dù ở phương trời nào, Tây hay ta, nỗi khổ vẫn theo số mệnh mà đến. Giờ đây, đứa nào cũng chạm tay vào buổi hoàng hôn đời người.

Tháng Tư, tôi thả ngọn nến trong lòng. Thoảng trong mùi hương ngọc lan, tôi hát theo, hát thầm bài hát nghe được ở quán rượu...

*Cuộc đời là hư vô, bên ba chi xứ người,
Khi mình còn đôi tay...⁽¹⁾*

• **Vũ Thế Thành,**
Đà Lạt, 28.04.2016

Chú thích:

- (1) Xin thời gian qua mau – Lam Phương.
- (2) Nửa đêm ngoài phố – Trúc Phương.
- (3) Nay là đường Lê Văn Sỹ.

NHỮNG ĐOẢN VĂN RỜI

• Lâm Chương

Tôi là vô sản

Khi về đây, tôi dự định sẽ tìm một việc gì kiếm sống qua ngày. Nhưng mọi chuyện không dễ. Cái xã nghèo đến thê lương, thế mà lại mang tên Phú Thạnh. Nghèo đến mức con chó đói nằm dài mõm ngoài hiên cũng biếng sủa khi có người đi qua. Đàn ông trai tráng không có việc, lêu bêu đầu thôn cuối xóm. Thì giờ thừa mứa, tụ năm tụ ba tán gẫu. Cuối cùng vét túi chung tiền mua vài xi rượu, nhâm nhi cho quên đời là bề khổ.

Tôi lặn lưng một số tiền nhỏ làm kế sinh nhai. Số tiền sút mẻ dần qua những cuộc rượu, mà việc làm chẳng thấy đâu. Bù lại, tôi có thêm nhiều người bạn mới.

Nhà Tám Nửa có giỗ. Trước mấy ngày, ông đã mời những người có mặt trên chiếu rượu. Tôi cũng được mời. Anh em bảo, Tám Nửa khỏi lo phần rượu. Mọi người sẽ đóng góp, bảo đảm uống một nghỉ. Về phần thức ăn, Tám Nửa cho vật con heo còi làm thịt, cắt cổ thêm vài con vịt đẹt. Xã nghèo, có người dám chơi thế là chơi ngon. Bữa giỗ xem ra rất linh đình. Khách được mời ăn giỗ cũng rất phấn khởi. Thời buổi khó khăn, người ta thường trông vào miếng ăn. Có rượu thịt là có ruồi nhặng vo vẹ. Tôi là một trong những con ruồi bay lượn trên những đĩa thức ăn.

Nhà chật, Tám Nửa che cái chái ngoài sân, đặt thêm bàn. Cánh đàn bà ngồi trong nhà. Cánh đàn ông ngồi ngoài sân. Mọi người hỉ hả ăn uống. Hai bàn ngoài cùng, dành đãi công an, và nhân viên chính quyền xã. Tám Nửa nói, đó là thủ tục không thể thiếu. Quy tụ đông người, phải có thần chứng giám mới yên. Tôi nghĩ, thời đồn mạt, người ta sống bằng mặt, không bằng lòng. Kẻ có quyền thì tập thói lưu manh, bóc lột. Người yếu thế thì học chước đối trá. Con người sống với nhau mà như chơi trò cút bắt. Ở đâu cũng có tiếng reo hò mừng rỡ, lẫn tiếng kêu la thảng thốt. Xã hội vừa là phường tuồng, vừa là địa ngục.

Đang ăn, Bí thư xã nói: "Nghe báo cáo có người lạ mới vào xã ta, tôi chưa biết mặt".

Mọi người ngó vào tôi.

Tám Nửa kéo tôi qua bàn Bí thư, giới thiệu: "Chú em đây tên là Lâm, đã trình diện bên phòng công an khi mới về xã".

Bí thư nói: "Mời ngồi".

Tôi nói: "Tôi đang ngồi bàn bên kia".

"Thì ngồi xuống đây nói chuyện đã. Anh vẫn khỏe chứ?".

"Vâng, tôi vẫn khỏe".

"Nhiều người cải tạo về gầy rộc đi. Anh thế là còn khá".

"Vâng, tôi còn khá".

"Anh đang làm gì?".

"Tôi chưa kiếm được việc".

"Nghề nghiệp chuyên môn là gì?".

"Thợ đụng".

"Thợ đụng là thợ gì?".

"Đụng đầu làm đó. Việc gì cũng làm được".

"Tốt!" Bí thư bưng cốc rượu cười khà khà để dài.

Công an bàn kế bên, nói với qua: "Ngụy các ông nhiều ma mánh. Gớm bỏ mẹ. Sang không ra sang, hèn không ra hèn".

Tôi nói: "Vô sản dứt khoát là hèn".

"Anh nói gì thế?".

"Tôi nói tôi hèn".

"Vô sản ám chỉ vào ai?".

"Vào tôi".

Tôi trắng tay. Tôi là vô sản".

"Lý luận quàng xiên hay nhỉ? Khi có đủ vây cánh thì làm con ngáo ộp. Bị chặt hết tay chân thì biến thành con lươn".

Lời công an như một dẫn mặt cảnh cáo. Tôi ngồi im.

Tám Nửa cứu nguy: "Thôi, chào hỏi thế đủ rồi. Vị trí của chú ở đâu thì về đó".

Tư bản bóc lột

Bữa giỗ nhà Tám Nửa cũng có cái hay cho tôi. Có người lầm tưởng tôi là kẻ sĩ. Mới đầu, người ấy nói kẻ sĩ thời nay lắm nhục nhằn hơn người xưa. Tôi quay nhìn người vừa nói câu đó, và uống cốc rượu làm quen. Người ấy nói tiếp, lấy cái thước vô hình mà đo cái nhẫn. Nhẫn càng giỏi, giá trị càng cao. Một người nhừa nhựa hơi men, hỏi sao thế? Người ấy nói, gặp sài lang hổ báo, chạy là thượng sách. Đem cái lý của con người mà tranh biện với thú dữ là rước họa vào thân. Thực khách ồn ào như giữa chợ. Những người ngồi nơi hai cái bàn ngoài cùng, không nghe những gì người ấy nói. Thế là trước khi ra về, tôi quen với người ấy.

Người ấy tên Trần Xuân Hạnh. Trước kia, ông làm thầy giáo. Sau cuộc đổi đời, ông xoay qua nghề đào giếng. Những đứa học trò dốt nát của ông thời cũ, nhiều thằng bỏ học vô bưng làm cách mạng. Bây giờ, chúng trở về, ngồi trên đầu thiên hạ mà chặn dân. Cũng may, chúng còn nhớ bài đức dục mà ông đã dạy, nên đối với ông,

chúng còn chút e dè lễ độ. Chúng cho ông làm công tác dạy văn hóa bổ túc cho cán bộ, để có tiêu chuẩn gạo. Đời sống ông, vì thế, cũng dễ thở hơn nhiều người khác.

Tôi phụ việc với ông Hạnh, năm ngày thì thạo việc. Quá nửa trưa, ông Hạnh bảo tôi xuống giếng thay ông. Đáy giếng sâu tối u u. Tôi nghe tiếng rền trong lòng đất như tiếng gầm núi lửa. Ngó lên thấy một khoảng trời tròn lồng lộng khuôn mặt ông Hạnh ngó xuống.

Tôi sợ hãi: "Cho tôi lên".

"Chưa làm được gì, sao đi lên?". Tiếng ông Hạnh như từ trời cao vọng xuống hang sâu.

"Tôi ngộp thở".

Ông Hạnh nhả: "Thế mà bảo việc gì cũng làm được".

Tôi choàng dây buộc ngang nách, hai chân chỏi vào thành giếng theo thể bích hồ du tường. Ông Hạnh nắm đầu dây kéo lên. Khi lên mặt đất, mới biết trời vẫn vũ chuyển mưa, rền vang sấm sét.

Tôi nói: "Tim tôi yếu. Xuống sâu sợ gần địa ngục. Lên cao sợ đụng trời".

Ông Hạnh hỏi: "Chỗ nào thích hợp với mày?".

"Lưng chừng ở cõi người".

"Cõi người là địa ngục trần gian đấy".

Nói xong, ông Hạnh chuẩn bị xuống giếng.

Tôi nói: "Thôi đi ông ơi, trời sắp mưa. Về nghỉ".

Ông Hạnh nói: "Làm như mày, cá heo cũng không có mà ăn".

Nói thế, nhưng ông Hạnh cũng thu dọn đồ nghề.

Trên đường về ngang qua những rẫy mía. Mía mới đặt hom, chưa kịp lên mầm. Đất cày chưa ải mặt, cỏ đã lún phún ngoi lên. Ông Hạnh chỉ những cái giếng ông đã đào lúc trước.

Ông nói: "Vùng đất thấp, đào năm bảy thước là có nước. Vùng cao, phải đào đến mười thước. Giếng sâu hun hút thấy mà ghê. Người chết dưới giếng, linh hồn không thoát lên được".

Tôi nói: "Tôi nhay cảm lắm. Xuống giếng cứ rờn rợn sợ mình bị chết luôn ở dưới".

"Nếu chết, tao mời thầy pháp trực vớt linh hồn mày lên".

"Ông tin thế à?".

"Tao không tin, nhưng nhiều người tin. Cũng như người ta tin rằng kẻ chết trong tù, linh hồn không ra khỏi cổng. Vì thế phải làm giấy phóng thích để giải thoát linh hồn. Tao còn nghe một chuyện động trời. Có người đi tham quan nước ngoài về kể, tư bản nó bóc lột đến cả người đã chết".

"Chết rồi, còn bị bóc lột gì nữa?".

"Ấy vậy mà vẫn nói được. Người ấy bảo, tư bản Mỹ bóc lột khiếp hơn hết. Nó bắt linh hồn người chết đứng giữ cửa. Linh hồn thì vô hình nên không ai nhìn thấy, cứ thấy cánh cửa tự động mở khép khi có người ra vô".

"Chuyện khôi hài. Ai ngu muội gì mà tin là chuyện thật".

"Nói mãi, cũng có người tin. Như chuyện Tăng Sâm đời xưa ở bên Tàu đấy. Lần đầu có người đến nói với mẹ Tăng Sâm rằng, Tăng Sâm giết người. Bà không tin. Lần thứ hai, cũng có người nói Tăng Sâm giết người. Bà hồ nghi. Lần thứ ba, lại cũng có người nói, Tăng Sâm giết người. Bà sợ hãi, và bỏ chạy".

Tôi chép miệng: "Khổ thật! không biết bao giờ mới thoát được cái họa tuyên truyền ngu dân".

Ông Hạnh hỏi: "Mày nói cái gì?".

Tôi lắc đầu: "Không. Chẳng nói gì".

Ông Hạnh nói: "Từ rày về sau, mày ở trên kéo đất. Tao xuống giếng. Hồi mới gặp mày, tao tưởng mày là kẻ sĩ. Gần gũi nhau, thấy mày là thẳng lưng khùng".

Cải tạo xong rồi

Ngày nào cũng phải ăn, nhưng đào giếng không phải lúc nào cũng có việc. Đời sống đi dần vào thế bí.

Ông Hạnh dẫn tôi đến Ban giám hiệu phụ trách chương trình lớp đêm, nơi ông dạy bổ túc văn hóa cho cán bộ. Ông giới thiệu tôi là thi sĩ, và xin dạy học để có tiêu chuẩn gạo.

Những khi rỗi việc, tôi hay nói chuyện thơ văn với ông Hạnh. Ông cho tôi là người có kiến thức văn chương. Nhưng, thật bất ngờ khi tôi được giới thiệu là thi sĩ. Tang bốc lắm, chỉ tổ làm hư việc.

Người đàn ông ngồi sau chiếc bàn, môi thâm, mặt sứt, tóc hớt cua, trông không có vẻ gì là mô phạm. Ông Hạnh cho biết trước, đây là cán bộ chỉ đạo. Ông ta kéo trể gọng kính, giương mắt nhìn tôi như quan sát một hiện tượng lạ.

"Thi sĩ à?".

Tôi nói: "Ông Hạnh nói quá lời. Tôi chỉ có chút chữ nghĩa đọc sách thánh hiền".

Ông Hạnh nói: "Không nên khiêm tốn quá. Thành thật với nhau là hơn".

Cán bộ nói chậm rãi rõ ràng, nhấn mạnh từng tiếng: "Cán bộ học bổ túc văn hóa, không cần học làm thơ. Chỉ cần biết bốn phép tính cộng trừ nhân chia, đọc thông công văn chỉ thị, và biết ký tên là đủ làm việc. Trong quá trình làm việc sẽ bật ra thơ. Anh đồng ý không nào?".

"Vâng, tôi đồng ý. Nhưng tôi không xin dạy làm thơ".

"Chứ dạy về gì?"

"Về gì cũng được, ngoài chuyện dạy làm thơ".

Cán bộ chia bao thuốc mời ông Hạnh và tôi.

Trầm ngâm một lúc, ông nói: "Chúng tôi đang cần giáo viên, nhưng muốn nhận anh vào phải xét qua lý lịch. Anh về làm bản tự khai kèm theo hai người chứng, rồi mang tới đây. Chúng tôi sẽ họp Ủy ban cứu xét. Một mình tôi không quyết định được".

"Vâng, tôi sẽ viết bản tự khai".

Tiêu chuẩn mười ba ký gao hàng tháng, lấp ló ở một tương lai gần. Tình hình có vẻ lạc quan. Tôi mỉm cười nói ông Hạnh, lòng đầy phấn khởi.

Cán bộ hỏi, sau khi phà một hơi thuốc:

"Trước kia, anh làm gì nhỉ?"

Tôi nói: "Làm lính".

"Bộ đội hả? Đơn vị nào? Tôi cũng là bộ đội phục viên đây".

"Tôi lính Việt Nam Cộng Hòa".

Cán bộ chồm tới, sừng sốt: "Thế à? Sao không đi cải tạo?"

"Tôi cải tạo xong rồi".

Cán bộ thất vọng ngửa người ra lưng ghế:

"Anh khỏi cần đến đây nộp bản tự khai. Chúng tôi không nhận đâu".

Tôi cố vớt vát: "Tôi nghĩ cải tạo xong là tẩy não xong, có thể góp phần xây dựng xã hội mới".

Cán bộ lắc đầu: "Cải tạo là hình thức trừng phạt thôi. Đầu các anh đóng băng, tẩy não thế nào được!".

Quốc tặc

Thấy tôi cũng là thằng ăn tục nói phét, ông Hạnh không còn cho tôi là kẻ sĩ nữa. Ông nói tôi là người có tài, nhưng tài năng lớn quá, không có chỗ dùng. Ông nói với mọi người như thế. Nói tới nói lui mãi, tôi cũng tin mình có tài thật, dù lúc nhỏ thầy giáo xếp tôi vào loại học trò dãn.

Một lần trên chiếu rượu, ông Hạnh thắc mắc: "Chưa bao giờ xã hội ta có nhiều người uống rượu như bây giờ. Không biết tại sao?"

Anh em ngó vào người có tài năng lớn không có chỗ dùng.

Tôi lên gân giải thích: "Xã hội rối rắm lung tung xèng. Tương lai mờ mịt. Con người hoang mang mất hướng đi tới, nên lấy rượu trấn an tinh thần. Các ông ngày ngày cuốc đất, ngó tới ngó lui cũng không ra khỏi mấy cái bờ ruộng. Đời như thế thì bao giờ ngóc đầu lên được? Đó là nói người có ruộng. Người không ruộng, đất đâu mà cuốc? Như ông Hạnh với tôi chuyên nghề đào

giếng, năm thì mười họa mới có việc. Xuống đáy giếng mà tìm tương lai, có ngày cũng gặp Hà Bá. Mặt đất đã đầy những giếng sâu hồ thẳm, đi loạng quạng dễ bị sa chân xuống âm phủ. Chi bằng cứ ẩn nhẫn chờ thời. Thời cơ chưa tới, lấy rượu giải khuây".

Một người nói: "Tôi chịu lỗi giải thích này. Nhưng, bao giờ thời cơ tới?"

Tôi lại lên gân: "Khương Thượng ngồi câu sông Vị, là chờ thời. Hàn Tín lòn trốn giữa chợ, cũng là chờ thời. Còn chúng ta ư? Có khi phải chờ hết đời. Con cháu lại tiếp tục chờ nữa. Lịch sử biến thiên lúc nhanh lúc chậm. Nhanh thì năm trước năm sau đã thấy khác. Chậm thì đời này qua đời kia vẫn còn khốn khổ".

"Thời này cũng có nhiều người phất cờ giàu to đấy chứ?"

"Vâng. Phất cờ giàu to thời này là tư bản đỏ. Nhưng cách dùng từ sai. Tư bản là bỏ vốn kinh doanh, để từ đó sinh ra lợi nhuận. Mấy ông kẻ nhà mình có kinh doanh gì đâu? Họ ăn tiền đứt lót hối lộ, và dùng quyền lực chiếm đoạt tài sản thiên hạ thì không thể gọi là tư bản, dù xanh hay đỏ".

"Như thế phải gọi là gì cho đúng nghĩa?"

"Gọi nôm na là ăn cướp. Cướp giết lè tẻ đầu đường xó chợ, là cướp vặt. Cướp có hệ thống đường lối chính sách, là quốc tặc. Người dân biết mình bị cướp, mà không cưỡng vào đâu được. Thế mới kinh!".

Cuộc rượu đêm đó, xoay quanh đề tài quốc tặc. Tôi hùng chí nói năng tự do, mất sự đề cao cảnh giác. Tàn cuộc, tôi say bí tỉ.

Đèn nhà ai nẩy rạn

Cưới vợ ba năm. Vợ chồng không rõ lòng nhau. Tôi đến tuổi cần có vợ, vợ cũng đến tuổi cần có chồng. Thế là lấy nhau. Chẳng tình yêu quái gì.

Tôi là lính hành quân. Ba năm, những lần về phép đếm trên đầu ngón tay. Gặp nhau là quần lấy nhau. Vợ vã vài ngày, để rồi còn chia tay. Thì giờ đâu mà để ý những điều vợ vẫn?

Năm đầu, vợ gọi tôi bằng anh, xưng em. Tôi gọi vợ bằng em, xưng anh. Qua năm sau, vợ gọi tôi bằng anh, xưng tôi. Tôi gọi vợ bằng em, xưng tôi. Năm sau nữa, vợ gọi tôi bằng ông, xưng tôi. Tôi gọi vợ bằng bà, xưng tôi. Theo thời gian, cách gọi vợ chồng cứ thay đổi dần như thế. Và giữ nguyên hai tiếng xưng hô "ông bà" cho đến bây giờ. Ba năm.

Một hôm, tình cờ vợ khám phá ra tôi làm thơ.

Vợ nói: "Có tờ báo đăng bài thơ của thằng cha nào trùng tên với ông".

Vợ mở trang báo, chỉ vào bài Tình Cho Em. Lời thơ sướt mướt nhớ thương. Đó là bài thơ tôi làm cho một con nhỏ người yêu, nhưng không chịu lấy tôi làm chồng.

Tôi nói: "Bài thơ này của tôi làm cho bà, nói lên nỗi nhớ thương trong những ngày đi xa".

Mới đầu, vợ sung sướng ra mặt. Nhưng sau đó, vợ phá ra cười.

"Mạo nhận. Tôi không tin!".

"Không tin hả?". Tôi không nhìn trang báo, đọc thuộc lòng vanh vách bài thơ, "Bà tin tôi là tác giả chưa?".

Vợ ngẩn ra một lúc: "Người lố mắng như ông cũng làm được thơ. Lạ thật!".

"Có gì lạ đâu. Tài làm thơ của tôi giống như chiếc mũi nhọn giấu trong túi áo. Lâu ngày, nó lộ ra cho bà thấy".

"Chẳng bao giờ nghe ông nói tiếng yêu tôi. Vậy mà làm thơ thì nước mắt chứa chan tình cảm. Thơ là giả dối!".

Vợ không hãnh diện về người chồng biết làm thơ, dù đã có lúc gần đạt được danh hiệu thi sĩ.

Cuộc thế bế dâu. Đời tôi cũng bầm giập đau thương khốn nạn. Mũi nhọn thụt vào trong túi áo. Thơ tịt ngòi.

Ra hải ngoại, muốn học hành cho đỡ nhọc tẩm thân, nhưng cái đầu không chịu. Nhồi nhét thứ gì vô, vài ngày sau nó đẩy ra khỏi trí nhớ. Thế là đi làm cu li. Cực tay chân, khỏe đầu óc.

Việc làm bấp bênh. Nay có, mai không. Thất nghiệp ở nhà. Còng lưng viết chuyện cà kê dê ngỗng, viết chuyện đời mình.

Vợ đi chợ, đem về tờ báo quảng cáo địa phương, có đăng bài văn của tôi.

Vợ nói: "Ông bỏ làm thơ, tôi đã mừng. Bây giờ, lại thấy hí hoáy cả ngày. Không ngờ ông viết văn. Làm thơ, chấp tay sau đít, đi qua đi lại. Còn đỡ. Viết văn, bò càng ra mà viết. Khổ ôi là khổ".

Tôi nói: "Trong cái khổ, có cái sướng".

"Thất nghiệp. Đói tới nơi, không biết lo. Ở đó mà viết chuyện bá láp. Kiếp nào mới được thành danh?".

"Từ từ, sẽ có tiếng vang".

"Người ta viết chuyện ma quỷ. Rùng rợn, hấp dẫn. Viết về hoàn cảnh xã hội gay gắt, tâm lý tình cảm éo le. Đọc mê luôn. Sách in ra, bán chạy ào ào. Lại còn thu bằng đọc truyện, tiền vô như nước. Truyện của ông, tôi vừa đọc vừa ngáp. Cố gắng lắm, cũng chỉ theo dõi được vài trang thì ngủ. Bữa trước, nghe ông nói điện thoại với người bạn nào đó, rằng ông đang gom tiền in sách. Đừng làm chuyện phá sản ghen. Sách ông bán cho ma!".

Tôi rên: "Bà ơi, tôi bất hạnh đốn đau nhiều rồi. Hãy để tôi làm theo ý thích".

Vợ nói: "Ý thích trong trách nhiệm gia đình. Tự do trong khuôn khổ luật pháp".

Tôi giơ hai tay lên trời: "Than ôi! Trên mặt đất, ai người tri kỷ?".

Đoạn văn này, dành trả lời câu hỏi của một bạn đọc: "Theo kinh nghiệm bản thân anh, đời có tí văn nghệ văn gừng làm cho gia đình dễ lục đục, hay hưng phấn hơn?"./.

Lâm Chương
Nguồn:vnthuquan

CHÚC MỪNG ĐÁM CƯỚI

Nhận được hồng thiệp báo tin Lễ Vu Quy

Cô Julia Hải Vy

Thứ Nữ của

Ông Đinh Anh Dũng và Bà Đỗ Công Phượng
tại Hamburg

sánh duyên cùng

Cậu Tuấn Lộc

Trưởng Nam của

Ông Bà Nguyễn Quốc Cường và
Nguyễn Cẩm Xuân
tại Hamburg

Hôn lễ được tổ chức vào ngày 22.4.2023

tại Royal Stage, Im Hegen 16

22113 Hamburg – Osteinbek

Chúng tôi thành thật Chúc Mừng hai họ Đinh – Nguyễn có Dâu Hiền – Rể Thảo và chúc hai cháu Hải Vy và Tuấn Lộc:

TRĂM NĂM HẠNH PHÚC

Trăm Năm không tính từ sinh nhật

Mà tính từ ngày Lộc cưới Vy.

CHÚC Lộc – Vy đường duyên trọn hướng

MỪNG Tân Hôn Loan Phượng hòa duyên

HẠNH Đào hoa trái mọi miền

PHÚC Duyên hòa hợp trọn niềm Thủy Chung.

Gđ.: Nguyễn Hòa, Huỳnh Thoảng, Phạm Văn Thế, Nguyễn Hữu Huân, Dương Anh Dũng.

ĐÁ NÁT VÀNG PHAI

Kim Thanh

Thẹn mình đá nát vàng phai
(Kiều)

Giữa năm 1976, từ trại Long Giao, Nguyễn bị đưa ra Bắc, cùng với các thành phần "ác ôn, có nợ máu" gồm An Ninh, Tình Báo, Chiến Tranh Chính Trị, Bộ Binh, Cảnh Sát, Tuyên Úy –toàn thứ dữ dẫn dưới mắt Việt Cộng. Gần ba ngàn người bị xếp như cá hộp dưới hai khoang hầm tàu chở than, nguyên là của Việt Nam Thương Tín được cải danh Sông Hương. Ai ở đâu là chết dí chỗ đấy, tiểu tiện phải bước qua những thân người nằm rũ liệt, nghe chửi thề inh ỏi khi lỡ đạp lên bụng một ông khó tính, mới đến được cái thùng gỗ nhỏ đặt ở cầu thang. Nước uống và lương khô được thông dây xuống, y như cảnh trong một phim buôn bán nô lệ đã xem đâu rồi. Hai ngày sau cập bến Hải Phòng. Xe lửa và molotova bít bùng dần chào sẵn để rước về các vùng biên giới, như Yên Bái, Lao Kay... Bọn bè lạt nhau từ đây. Nguyễn đi Hoàng Liên Sơn. Cửa toa đóng kín, khiến hai ông Trung tá chết ngộp, xác vút bên đường. Ngồi xe hơi thì bị trẻ con ném đá, và những bà già Bắc kỳ tặc tách rửa tục tằn, với sự đồng lõa của bọn cán bộ.

Hoàng Liên Sơn với rừng Fansipan trùng điệp. Những ngày vào rừng, lên núi đốn tre, chặt gỗ, giơ tay vác từng nắm sương la đà dày đục, nếm thử thấy tê buốt – như môi hôn phút chia lia vội vã. Những đêm lạnh cóng phải đứng ngủ cho bớt run rẩy trong chiếc chăn đơn cũ mục. Trên đường lao động, Nguyễn gặp lại bằng hữu thất tán từ các chiến trường xưa, không hẹn mà bị "gom bi" đầy đủ. Nhìn nhau cười như mếu, thắm thía lời huênh hoang của một tên cán bộ: "Các anh có mà chạy đặng giờ!". Thịnh thoảng lên núi Nguyễn và đồng tổ đội gặp một nhóm Biệt Kích, bị bắt từ thời Tổng thống Ngô Đình Diệm, đang lao động tự giác, không có vệ binh canh giữ. Họ nhìn đám tân tù binh, vẻ thương hại, lắc đầu thông cảm, nhưng cũng có anh không dẫn được bực tức, lớn giọng: "ĐM, mấy cha làm ăn, đánh đấm thế nào mà bây giờ kéo nhau ra đây cả lũ?". "Cả lũ" im lặng, xấu hổ, nghe xót xa bởi lời trách móc không sai. Nói thế, nhưng khi thấy bọn Nguyễn lóng cóng không buộc chặt nổi bó nứa, họ ùa đến ân cần phụ giúp, hướng dẫn tận tình, hoặc chia cho sẵn lược và bánh in khô Trung quốc.

Sức khỏe suy sụp dần. Sau một lần khiêng gổ té xiù giữa đường, Nguyễn được chuyển vào đội Rau Xanh, gồm toàn bô lão –còn gọi là đội "sút cán gãy gọng". Vì còn trẻ và tạm lành lặn, chàng bị nhường ngay chức Trưởng tổ phân, ngày ngày phải hốt đủ mười chuyến phân bắc, tức phân người, "có chất lượng" giao cho tổ khác đem ủ thẳng dưới các luống khoai, hoặc chế biến thành nước tưới rau. Lúc đầu thấy hải hùng, muốn nôn oẹ, rồi ráng nhập thiền để mất đi cảm giác, ý niệm, nhìn nhưng chẳng biết đó là gì nữa. Hết phân bắc đến phân chuồng (trâu bò), cũng tởm không kém, rồi phân xanh (lá ngâm mục).

Mới đầu, đa số còn phát biểu linh tinh lắm. Hệ thống ăng ten chưa được thiết lập qui mô. Trong đội Rau Xanh có ông Đại úy Cảnh sát già gân Hoàng Bá Linh. Ông Linh là người Quảng Bình, hay Quảng Trị, trực tách, ưa kể chuyện tiểu lâm và chuyện chế độ cũ, nói năng rất "phản động", thuộc loại điếc không sợ súng. Trong một buổi học tập của đội, ông đã phát biểu, lên án "bọn CTCT ngụy" như sau: "Bọn ngụy tuyên truyền rất bố láo bố lếu về Bác Hồ vĩ đại, vô vàn kính yêu của ta, ví dụ họ nói nguyên văn như ri, tổ cha thằng già Hồ Chí Minh là tên giết người bán nước, làm tay sai cho thằng Xit Ta Lin và thằng Mao Xếtnh Xáng... Họ xuyên tạc bộ đội anh hùng của ta nguyên văn như ri, là chúng nó ốm đói quá, bầy thằng Việt Cộng đu một cọng đu đủ mà không gãy... Thật là mất dạy hết sức!", v.v... Và cứ thế ông nói dai, nói dài, nói lớn "nguyên văn như ri, như ri", với giọng nặng trịch, nhừa nhựa thuốc lào. Tất cả sĩ quan cải tạo xanh mặt, cảm không được, ngồi im, lo lắng cho ông. Phải hơn hai phút sau thằng cán bộ quản giáo mới hiểu ra, lên tiếng cắt ngang, hầm hầm quát bảo ông im ngay. Nó ức lắm, nhưng lúc ấy vì quá bất ngờ chưa biết kết ông vào tội gì. Hôm sau, ông bị dẫn đi "làm việc" khá lâu, rồi bị biệt giam một tháng. Ra khỏi phòng biệt giam, ông tiếp tục mở máy, như cũ, cười hề hề: "Tui đâu ngán thằng mô".

Sau tám tháng, cả trại bị "biên chế" đi Sơn La, ở chung với tù hình sự, loại "đầu gấu" chuyên giết người, hiếp dâm, trộm cướp. Một vùng đèo heo hút gió, nước đục rừng thiêng, gần Điện Biên Phủ, qua hết dãy núi cao là sang đất Lào. Quanh năm chỉ thấy mây trời lơ lửng và đám người Mán, người Mèo tiếng nói líu lo, mỗi lần xuống núi mặc áo quần sắc sỡ, đàn ông thổi kèn mở đường, đàn bà gồng gánh theo sau. Cùng trại có các Linh mục, Cảnh sát, Sĩ quan đủ binh chủng, vài nhà văn quân đội như, Nguyễn

chỉ còn nhớ, Thảo Trường, Văn Quang và Phan Lạc Phúc. Có nhị vị cựu và đương kim Đại tá Linh mục Tuyên úy Lê Trung Thịnh và Đinh Cao Thuấn. Nguyễn nằm kế bên Trung tá Đặng Bình Minh, Phi đoàn trưởng trực thăng của Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu, mùa đông được anh cho một áo jacket nhà binh rằn ri cũ. Cách Nguyễn hai người là Trung tá Vũ Hoài Đức, Chỉ huy phó trường ĐH/CTCT, người hiền lành, đạo đức y như Đại tá Chỉ huy trưởng Nguyễn Quốc Quỳnh. Ở một đội khác có một cựu Tùy viên của cố Tổng thống Ngô Đình Diệm, đeo kính trắng, tôi quên tên. Ai nấy thiếu ăn, xác xơ, bắt đầu thăm đôn độc của Việt Cộng: chủ trương cải tạo bao tử, nghĩa là bắt đói triền miên, để chế ngự ý chí, và cả tư cách nữa! Lao động vinh quang là trồng lúa, sắn, ngô, khoai trên những thửa đất hoang, khô cằn sỏi đá.

Hơn hai năm sau, Trung Cộng uy hiếp biên giới, Việt Cộng lo sợ, vội vàng chuyển tất cả về Vĩnh Phú mà chúng gọi là miền trung du, đất tổ Hùng Vương. Hùng Vương đâu chả biết, chỉ thấy toàn núi rừng thâm u và bộ mặt kinh niên hắc ám của các cai tù, và những thằng Ảng Ten, Trật Tự, Thi Đua ngu ngốc làm khổ đồng đội còn hơn chính kẻ thù. Trại rộng thênh thang chia làm bảy khu, gọi là K, cách nhau trung bình năm, sáu cây số, nằm tít phía sau thung lũng sông Hồng. Từ Sài Gòn ra Vĩnh Phú thăm chồng, các bà "vợ ngục" xem như chặng đường thánh giá mới, phải vượt rừng băng sông, đi đủ các loại xe, kể cả xe trâu và xe đạp ôm. K7 gần nhất, giam riêng các biệt kích. Ở giữa, một K dành cho các thiếu niên phạm pháp, đa số về tội ăn cắp – có đứa chỉ mới tám tuổi. Nguyễn ở K1, xa nhất, tuốt sâu trong núi.

Tại Vĩnh Phú, có anh bạn trường Đại Học CTCT Đà Lạt, Nguyễn Ngọc Nhung, Đại úy phòng Khảo Hạch, kiểm đầu ra được chức thủ kho dụng cụ lao động, cũng nhàn. Một hôm, Nhung kể, một tên công an về phách lối đến mượn cái xẻng. Theo thủ tục phải ghi tên vào sổ. Thủ kho, người Bắc, lịch sự hỏi:

- Xin cán bộ cho biết quý danh.

Tên họ không hiểu "quý danh", há mồm, ngỡ ngác, suy nghĩ một hồi, rồi đột nhiên sùng sộ:

- Anh vi phạm tội qui. Ai cho anh lối tiếng lược ngoài hử?

Nhung sùng sộ, á khẩu. May phước, nhờ các bạn tù xúm vào thông dịch giùm, anh mới thoát nạn, sau khi bị xỉ vả tận tình.

- Giờ lầy mà còn ôm chân đế quốc, lối tiếng nông...

Còn Nguyễn về đội Nông Nghiệp. Phải lội vào một thửa ruộng bỏ hoang từ bao đời để luân

phiên kéo cày thay cho trâu bò. Nước bùn đen đặc quánh, đĩa bơi lộn ngổn, thò chân xuống thấy ghê rợn – làm chàng nhớ những đầm lầy cũng kinh khiếp dưới địa ngục mà thi hào Dante phải vượt qua với Virgile, trong La divina Commedia. Ba hôm sau, một số đội viên – có Đại úy Cảnh sát Phạm Bá Điềm, bạn thân từ Sơn La – lên cơn sốt cấp tính, chỉ hai ngày là hôn mê, rồi chết. Người sống sót rụng dần lông chân. Phải mất thêm vài mạng nữa, đội mới có lệnh "giải thể".

Thửa ruộng lại bị bỏ hoang, Nguyễn trở về đội Rau Xanh, như hồi ở Hoàng Liên Sơn, lại vào tổ phân, lần này giao cho thợ bốn kiêm chuyên viên tưới là Phi công Air Vietnam Nguyễn Hữu Trí, Trung tá biệt phái. Nói chuyện mới biết Trí bay đường Hồng Kông và Tokyo, có chuyến với Bội Trân, em gái Nguyễn, mà anh tả đúng hình dáng, nên chàng tin lắm. Chim bằng gãy cánh, Trí tiếc nhớ trời xanh, giờ giải lao ngược nhìn lên cao, uất ức, thở dài.

Tết đầu tiên tại Vĩnh Phú, trại được nghỉ lao động ba ngày, và tự do đi lại các khu vực. Nguyễn tìm đến dãy nhà giam riêng "bò lục" (tiếng lóng chỉ Đại tá) để thăm Đại tá Nguyễn Quốc Quỳnh, vị Chỉ huy trưởng kính thương của trường Đại Học Chiến Tranh Chính Trị Đà Lạt – nơi mà chàng được phục vụ gần ba năm trong chức vụ Trưởng khoa Nhân Văn Xã Hội và Sĩ quan Phụ khảo cho đến ngày tan hàng. Nguyễn thấy ông cũng vừa bước ra sân, nơi đang diễn nhiều trò vui do tù sáng chế để giết thời gian và nỗi nhớ nhà. Ông nhận ra chàng ngay. Chung quanh rất đông người, và dĩ nhiên ảng-ten được rải đầy. Gặp ông, chàng mừng quá, nói lớn:

- Chào bác, bác vẫn khỏe chứ ạ?

Ông nắm tay chàng một lúc lâu, và chậm rãi nói, giọng xúc động:

- Cám ơn anh, tôi vẫn khỏe. Còn anh thế nào, có bệnh hoạn gì không? Tôi biết anh ở đây lâu rồi, mà không gặp được.

Nguyễn cố nuốt những giọt lệ làm nghẹn cổ họng, xót thương cho phận vàng phai và đá nát. Cho đất nước bất hạnh. Cho cả chính mình. Hồn bồng rưng rưng, thậm gọi tên một thời yêu thương và thù hận tưởng đã chết theo cùng với mùa xuân tang tóc và những giấc mơ phai. Một thời vì ông chột hiện về nguyên vẹn. Như mới hôm qua...

Sài Gòn, đầu tháng 5, 1975. Hai ngày sau khi đứng nhìn từ một góc đường Lê Văn Duyệt, uất hận và nước mắt lưng tròng, những chiếc xe tăng chở đầy Cộng quân vào thủ đô, nghe tên năm vùng Trịnh Công Sơn hờn hờ ca mừng chiến thắng, kêu gọi nổi vòng tay lớn, và chạy tới chạy

lui dò la tin tức người thân, bạn bè ai còn ai thoát, tôi tìm được địa chỉ của Đại tá Nguyễn Quốc Quỳnh và đạp xe đến thăm cùng với hai cựu SVSQ khóa 4, Nguyễn Gia Hưng và Nguyễn Dự, bất ngờ gặp lại trên đường. Phu nhân và cô con gái, vì quen mặt hồi ở Đà Lạt, tiếp tôi không e dè. Đại tá Quỳnh ra phòng khách, áo sơ mi bỏ trong quần tây, chân đi sandal. Trông ông mệt mỏi, có vẻ chán nản, dù bề ngoài vẫn giữ phong cách nho nhã, lịch sự cố hữu. Chúng tôi không nói gì nhiều. Có lẽ trước thảm họa chung ai cũng có nỗi ưu tư riêng, cùng nặng nề như nhau.

Suốt ba hôm liền, tôi bị hồi hận giày vò, tự trách đã vụng suy, khí khái hão, không nghe lời cô em tiếp viên đưa gia đình lên chuyến Air Vietnam cuối cùng, khiến tất cả đành phải ở lại, một số dắt díu nhau trở về Nha Trang để thấy cửa nhà, tài sản rơi vào tay bọn cách mạng 30 – hạng khổ rách áo ôm trước kia đã chịu ơn ba mẹ tôi, nay trở mặt, gán lên đầu ông bà đủ thứ tội. Còn Đại tá Quỳnh, tôi không biết ông đang tiếc gì, nghĩ gì, vì suốt buổi chỉ nghe ông lặp đi lặp lại:

- Không thể ngờ nhanh như thế!

Đâu phải một mình ông. Không ai ngờ, kể cả Dương Văn Minh, tên Tướng thiếu tài, khờ dại, được sinh ra chỉ để phản bội, và bọn "hàng thần lơ láo" tại dinh Độc Lập trưa ngày 30/4. Kể cả lũ vượn người khoác lác ở Bắc bộ phủ. Kể cả tên đồng minh Kissinger xảo quyệt, tác giả của cái gọi là Hiệp định Paris quái gở bán đứng miền Nam, người được báo chí Mỹ bơm lên như nhà ngoại giao vĩ đại, nhưng thực chất chỉ là một tên trí thức cơ hội chủ nghĩa và đầy ảo tưởng, chưa tiêu hóa kịp những bài học bang giao quốc tế ở trường Harvard. Kể cả anh Tướng hai sao và ba hoa nọ đã thề thốt ở lại để ăn mắm tôm cà pháo với đồng bào, vậy mà vào phút chót nhờ có trục thăng riêng mới vọt ra được hạm đội Mỹ. Không thể ngờ nhanh như thế! Tôi chỉ biết gật đầu, đồng ý với ông. Cuối cùng, tôi cất tiếng hỏi:

- Đại tá có ý định sẽ làm gì?

Ông lưỡng lự vài giây, rồi trả lời:

- Tôi chưa biết sẽ phải làm gì. Nhưng ở hoàn cảnh nào tôi cũng chấp nhận những gì tệ hại nhất sẽ xảy đến cho tôi.

Như là mặt trái của bốn phận và vinh quang, tôi hiểu như thế qua những lời chậm rãi, dẫn đo của ông. Những lời tôi nghe quen từ đâu rồi bỗng mang một ý nghĩa cao đẹp, phi thường trong bối cảnh bấy giờ. Những lời đã theo tôi suốt tám năm đày ải, và cùng với hình ảnh của

Guillaumet, viên phi công lâm nạn lằm lũi bước lê trên cát sa mạc, không chịu ngồi chờ chết, trong "Terre des hommes" của Saint-Exupéry học lúc trẻ, đã khích lệ, vực tôi đứng dậy để tiếp tục sống còn. Tôi cảm động, và khi từ biệt, siết chặt tay ông, khẽ nói:

- Có một điều Đại tá nên chắc chắn là dù ngày mai ra sao tôi sẽ không bao giờ quên Đại tá và những gì Đại tá đã làm cho tất cả chúng tôi.

Và cho riêng tôi. Ông là một Chỉ huy trưởng nhân hậu, có đức có tài, hơn ai hết, đã làm tôi thấy yêu thích và kiêu hãnh với đời quân ngũ bất đắc dĩ. Một Chỉ huy trưởng quả cảm và xứng đáng, có tinh thần trách nhiệm cao độ – quyết ở lại với thuộc cấp cho đến phút cuối, mặc dù ông có một người con rể là Đại tá không quân Mỹ và đủ phương tiện để tẩu thoát một mình như đám Tướng Tá tham sinh úy tử kia đã tranh nhau đào ngũ trước khi tai họa giáng xuống. Quả vậy, chín giờ sáng 30/4, tại Tiểu đoàn 50 CTCT, đường Phan Đình Phùng, bấy giờ là Bộ chỉ huy tiền phương của trường Đại học CTCT, ông vẫn chỉ thị các Sĩ quan hiện diện và Sinh viên Sĩ quan các khóa tiếp tục chiến đấu và phòng thủ, để rồi, cuối cùng, phải buông súng, bắt lực trước mệnh nước. Tôi không bao giờ quên được khẩu lệnh cuối cùng, ngẩn ngui, thật buồn bã của ông cho Ban tham mưu, sau khi Dương Văn Minh tuyên bố đầu hàng:

- Phát hết lương khô và cho anh em tan hàng!

... Thế rồi, mỗi người chia một nẻo. Ông cũng đi trình diện "cải tạo" ở một nơi nào đó. Tôi bị tống vào Long Giao để gặp lại gần toàn bộ Sĩ quan Đại Học CTCT, trong số có người bạn thân, Đại úy Đỗ Huy Hoàng, Chủ bút tờ Úc Trai của trường.

Những chiều lao động về rảnh rỗi, tôi mò sang đội của Hoàng, hoặc Hoàng sang tôi, để tâm sự vụn cho bớt nhớ nhà. Nhất là bớt tức. Có cái gì uẩn ức, hằn học nằm trong tiềm thức của mỗi tên tù. Đau xót và căm giận còn hơn bị tình phụ. Nhưng không biết tức ai. Lãnh đạo hèn nhát đã cao bay xa chạy. Thù hận Cộng Sản thì chẳng ai dám hé môi nói với ai. Cuối cùng, chỉ có Thượng Đế nghe đủ những lời ta thán, chửi thề vu vơ. Trong câu chuyện, chúng tôi điểm mặt từng người quen, và khi biết toàn trường vào tù, cả hai cùng thở dài, ngán ngẩm. Tôi còn gượng chọc Hoàng:

- Úc Trai hay Úc Gái gì rồi cũng chui vô rọ hết!

(còn tiếp)

Ở MỘT NƠI KHÔNG PHẢI ĐẤT NƯỚC TÔI

• Sỏi Ngọc

Tiếng súng nửa đêm vang dội cả một vùng phía Đông của Kyiv (*Kiew*), toàn thể chúng tôi đang gật gù sắp ngủ trên nền xi măng cứng lạnh, thì tình ngay đây, trên tay ai cũng sẵn khẩu súng dài được cấp để chống lại bọn "xâm lăng phát xít"; nếu không gọi họ là kẻ xâm lăng thì tôi suy nghĩ mãi không còn một danh từ nào nhân đạo hơn để đặt cho họ nữa; nhà chúng tôi đang sống, đất nước chúng tôi đang hòa bình, bỗng có một bạo chúa cường quyền hùng mạnh hơn ở sát cạnh dùng vũ lực lấn chiếm tàn phá nơi chúng tôi đang ở thì chỉ có bọn xâm lăng phát xít mới làm việc này?!

Tất cả chúng tôi, những người đang cầm súng, nấp trong một tòa nhà đã bị dội bom tàn phá hư hại đến 2/3, khu nghỉ dưỡng cao cấp này trước đây chỉ một tuần thôi, là nơi ở của những người già, những người lớn tuổi, chậm chạp bước từng bước mỗi sáng ra ngoài hàng hiên ngắm chim hót, uống ly café, nhâm nhi vài chiếc bánh, đọc tờ báo giữa ánh sáng ban mai, đưa tay vẫy vẫy vài người bạn già khác bên kia phòng mình, chúc họ một ngày sống vui khỏe...

Thế mà giờ đây, những người già ấy đã phải bỏ nhà cửa, tiền bạc, tài sản tích lũy cả đời của họ để chạy vào nơi trú ẩn ở một đất nước lân cận hay di cư về... đất nước chính của họ, nơi họ đã từ bỏ mấy chục năm qua! Còn một số người không may mắn đã... nằm sâu dưới lớp tường gạch vỡ vụn nát vì cuộc giao tranh khủng khiếp mấy ngày nay!

*Người lính trẻ chết trận ngoài khơi
Nên không nghe chủ nghĩa tuyệt vời
Người lính trẻ chết trận bờ ao
Không giương danh một chế độ nào*
(Người lính trẻ – Phạm Duy)

Tiếng khóc ré thốt thanh sợ hãi của những đứa trẻ khi tiếng đạn nổ vang trời, mùi thuốc súng, đạn dược, khét lẹt cả một vùng, bầu trời đen nghịt tưởng như cơn bão sắp đổ xuống, mịt mờ không còn thấy ai trước mặt cả, tiếng khóc ngây thơ và vô tội ấy như xé trái tim, cào cấu niềm đau thương, rụng rơi làn nước mắt, vọng xa hơn cả tiếng súng... nhưng vẫn không làm động lòng kẻ xâm lăng!

Chúng muốn bóp nghẹt sự sợ hãi của những đứa trẻ vô tội, muốn giết tất cả người dân nơi đây, dù họ không có một tấc sắt trên tay chống trả, muốn tiêu diệt một đất nước có chủ quyền chỉ vì muốn làm bá chủ thế giới hay thỏa mãn một ý tưởng bệnh hoạn nào đó khi đã thật đầy đủ!

(Minh họa: Pixabay)

Đã ba bốn ngày nay, thủ đô Kyiv đã bị mất điện, nước, chúng tôi sống trong bóng tối dày đặc của ban đêm, lấy ánh sáng mặt trời ban ngày làm cái lò sưởi ấm áp, ban đêm chúng tôi phải dự trữ tuyết vào một xô đầy, để vào nơi có ánh mặt trời chiếu vào sáng hôm sau để tuyết sẽ tan chảy ra dùng làm nước uống cho tất cả mọi người. Chúng tôi chỉ ăn mỗi người vài cái bánh làm bằng bột bắp cầm hơi, cũng may là trước khi chiến tranh xảy ra đất nước Ukraine là nơi sản xuất rất nhiều bột bắp, bột mì, hạt mè, hạt hướng dương... nên nhà ai cũng có rất nhiều những thức ăn khô dự trữ. Chiến tranh đã tiêu hủy phần lớn những phần thức ăn này, nhưng may mắn cũng còn được trợ cấp một chút để cầm cự.

Sát bên cạnh tôi, một phụ nữ còn rất trẻ, nàng đã cùng tôi chiến đấu chống lại quân thù cả tuần nay, tôi chạy đâu cũng quay lại xem nàng có bám theo không, tôi sợ nàng lạc tôi, sợ sẽ không thấy được hình bóng nhỏ nhoi, với cặp mắt trong xanh như bầu trời của Kyiv.

Nàng là một công dân của Ukraine, khoảng chừng 21 tuổi, nàng vừa vào đại học năm thứ hai ngành y khoa, chưa một lần giết một con vật nào dù chỉ là con thạch sùng, thế nhưng nàng lại ôm khẩu súng dài bằng cả người nàng, mái tóc dài óng màu vàng kim loại thật đẹp, chắc đã từng làm mê đắm bao con tim của những chàng trai si tình, nay được cột gọn lên sau gáy, chỉ vài lọn bay lòa xòa trước trán mỗi khi đất đá tung bắn lên vì tiếng nổ của một khẩu đại liên cách đó không xa của các đồng đội.

Đôi giày nhà binh trông có vẻ to lớn nặng nhọc lắm so với dáng người mảnh khảnh của nàng, những bước chân thoăn thoắt của nàng khi chạy, khi ngồi, ẩn nấp trông thật khéo và tháo vát lắm! Tôi được biết nàng là một công dân yêu nước, nàng muốn cống hiến công sức cho đất nước, cũng như nàng mong khi ra trường làm bác sĩ để phục vụ cho cộng đồng! Khi tôi hỏi trong gia đình nàng còn ai đi lính như nàng không, thì nàng nhoẻn cười thật tươi khoe rằng:

– Bố và anh cả của tôi cũng cầm súng như tôi... Họ ở cách xa tôi 3 tiếng đồng hồ lái xe!

Tôi thật khâm phục, ngưỡng mộ những người dân Ukraine, tôi thật sự muốn cống hiến một phần công sức của mình! Chính ngài Tổng Thống và vợ của Ngài ấy đã truyền cảm hứng đến cho toàn dân và cả thế giới. Tôi bỗng chảy nước mắt vì tình yêu nước của họ, tôi thật xúc động khi thấy tại sao số quân lính của Ukraine chỉ bằng 1/3 số lính của quân Nga thôi, mà họ đã trụ vững, đã đẩy lùi được bạo quân, giữ vững đất nước không rơi vào tay xâm lược cả 30 ngày nay?!

Đó chính là hồn dân! Tình đoàn kết! yêu nước và có lý tưởng!

(Hình minh họa: volodymyr-tokar-unsplash)

Lẽ ra tôi đã phải về nước, đã phải theo đoàn người di cư về lại Canada để tránh cuộc chiến tranh vô nghĩa ấy, nhưng lúc xảy ra chiến tranh tại Mariupol thì tôi đang chờ nhà trường trả lại passport vì đang làm gia hạn thêm, rồi vì những sự chậm trễ ấy, tôi đã không thể mua vé máy bay về nước được. Bom đạn nổ ra khắp Mariupol, buộc tôi phải chạy đến Donet'k (*Donezk*), rồi nơi ấy hầu như thất thủ, tôi lại phải chạy về Kyiv. Nơi đây, tôi gặp những người lính còn rất trẻ, khuôn mặt non choét, tay bông súng, nụ cười hiền hòa, chân chất, họ chỉ vừa học xong lớp 12. Tôi thực sự cảm phục lòng hy sinh, anh dũng của họ.

Tôi định cư ở xứ sở của những cây hướng dương này đã được bảy năm, lúc đầu chỉ vì muốn đi du lịch, sau đó tôi quen và yêu một nàng con gái có đôi mắt xanh màu da trời, nàng

đã giữ chân tôi lại, nào ngờ mới chừng được ba năm thì vợ tôi qua đời đột ngột vì một bệnh cancer gan không thể chữa được; vì quá buồn khổ tôi muốn trở thành người dân Ukraine chính nghĩa để được cảm ơn mảnh đất đã cho tôi ba năm hạnh phúc thật trọn vẹn bên người tôi yêu, và cũng muốn nhận miền đất xinh đẹp hiền hòa đầy kỷ niệm đẹp này làm nơi trú thân suốt cuộc đời còn lại.

Cuối cùng vì sự kiên cường của người nguyên thủ quốc gia, tôi quyết định ở lại nơi đây để chung tay chiến đấu chống lại bọn xâm lăng phát xít đỏ kia!

Ngoài môn khoa học ở trường đại học ra, tôi thường đi chụp hình nghệ thuật vào cuối tuần ở những sự kiện của cộng đồng nơi đây. Ukraine là một đất nước không những có cảnh thiên nhiên tuyệt đẹp, núi đồi hùng vĩ, mỏ quặng, than đá... rất nhiều, mà còn là nơi những đền đài, bảo tàng, nhà thờ, công viên, tượng... được xây cất thật cổ kính và trang trọng. Tôi đã từng ngây ngất choáng ngợp với vẻ đẹp thiên nhiên hiểm cố của đất trời bao la ấy, đã quên cả ăn để chụp lại những cảnh thật đẹp, thật nên thơ mà bây giờ chỉ còn là đồng tro tàn đổ nát đến quặn lòng.

*Một làn khói trắng
Ru đời vào quên lãng
Nâng sầu thành hơi ấm
Hờ dịu tình đau*

(Bài không tên số 7 – Vũ Thành An)

Từ trong tòa nhà đổ nát hoang tàn nhìn ra bên ngoài, tất cả là một bãi chiến trường với gạch ngói, đường sá rách nát, hầm hố của chiến tranh, tiếng súng thỉnh thoảng lại nổ một tràng không phương hướng, chúng tôi phải nằm bẹp xuống chứ không sẽ bị bắn một cách rất oan uổng. Sắp đến giờ lập "*hành lang nhân đạo*" trong vòng ba giờ đồng hồ để dân chúng có thể di cư đến nước láng giềng hay nơi nào khác để tránh bom đạn của chiến tranh. Trước khi đến giờ này là bọn xâm lăng lại nã hàng loạt đạn như để dọa phủ đầu rồi mới thật sự ngưng lại.

Chúng tôi ra khỏi nơi trú ẩn, giúp những gia đình có con nhỏ và người lớn tuổi men theo hành lang nhân đạo ra khỏi làng, một cháu bé trai chừng 11, 12 tuổi, giương đôi mắt xanh ngọc lên hỏi tôi:

– Chú ơi, sao người ta lại ngừng bắn vậy?... Chiến tranh mà cũng còn lòng nhân đạo, cho người dân tìm đường thoát khỏi bom đạn?!

– Cho dù là chiến tranh, nhưng Tổng Thống của đất nước mình đã thương lượng với chính

quyền của kẻ xâm lăng để trẻ con và phụ nữ sơ tán đến những nơi an toàn hơn.

– Vậy sao cháu thấy có những xe tăng vào thành phố bắn phá ác liệt lắm... bắn vào nhà bạn của cháu, bạn cháu đã chết rồi, chính mắt cháu thấy nó không còn thở nữa, y như trong phim vậy! Cháu muốn chạy lại cứu nó, nhưng mẹ đã vội vàng kéo cháu đi, cháu ghét họ lắm, sao họ lại dã man như vậy chứ! Con người chứ có phải con gà hay con vịt đâu! Họ bắn luôn vào cả những chiếc xe của người đi đường nữa!

– Chúng là kẻ xâm chiếm phá hoại, nên không tôn trọng sự sống của con người... Hãy bảo vệ mẹ cháu nhé, hãy dắt mẹ cháu đi con đường này đến đầu đường kia sẽ có người chỉ dẫn tiếp cho cháu nhé, hãy can đảm dắt mẹ nhé!

Cháu bé gật đầu và nắm lấy tay mẹ đi như một người lớn biết bảo bọc mẹ, tôi nhìn hình ảnh ấy thật cảm khái tận đáy lòng!

(Hình minh họa: ksenia-kazak-unsplash)

Cách tôi không xa, nàng con gái nhỏ bé với mái tóc vàng óng đang ngồi thờ đốc, lấy ống nước ra uống vội vàng vài ngụm như sợ hết giờ, quệt tay ngang miệng, cô ta giúp bằng bố sơ sơ những người lính bị thương nằm rải rác trên đường và giúp

mọi người đưa họ về tập trung một chỗ để săn sóc. Tôi lại gần:

– Những người này bị thương có nặng không? Họ có thể được chữa khỏi được không?

Nàng nhận ra tôi là người đã chiến đấu cùng với nàng mấy ngày nay mà cả hai vẫn giữ im lặng bên nhau, nét mặt buồn, nàng thở dài:

– Chiến tranh, làm sao có thể biết được ngày mai, họ bị thương mà không có băng bông, cũng chả có thuốc men, không biết cầm cự đến bao lâu!

– Nghe nói mình đã được nhập thuốc và băng bông rồi mà!

– Nhưng vẫn chưa nhận được, nghe nói vậy thôi, mong sẽ nhận được sớm vì có những vết thương không thể để mở như vậy lâu hơn vài giờ!

Tôi rút từ trong ba-lô ra cái máy hình, nó là bạn tôi trong mọi hoàn cảnh, không phải chỉ những hình ảnh thật đẹp của thời hòa bình mới

làm bức tranh nổi tiếng, mà cả những lúc chiến tranh, những lúc thập tử nhất sinh như thế này mới thấy được ánh mắt và cảm xúc thật sự của con người trên tấm hình.

Tôi vội chụp vài tấm nàng đang xoay lưng xoa mái tóc dài óng màu kim loại để cột lại cho gọn, dưới ánh nắng rực rỡ của chiến trường, bao quanh toàn là xe tăng hỏng, hết xăng, rải rác, súng ống của quân địch vứt ngổn ngang, màu áo lính rằn ri của nàng con gái Ukraine nhỏ bé can trường trong ống kiếng làm trái tim tôi vô cùng xúc động! Tôi tiến lại gần nàng và đưa ra tấm hình trong máy, nàng ngược lên nhìn tôi, ánh mắt long lanh ướt đẫm:

– Em thực sự mệt mỏi quá!... Nhìn họ bị thương, bị đói, máu chảy ra nhiều mà không có gì để cứu giúp họ, em thấy mình quá bé nhỏ, em thất vọng quá!

Nàng bồng ngả đầu vào vai tôi khóc nức lên như một cô bé mang đầy tâm sự, tôi đưa tay vuốt lấy mái tóc mượt mà của nàng:

– Hãy nín đi! Có những lúc thật đau lòng như lúc này đây, chúng ta hãy can đảm lên nhé, chiến tranh là vậy đó!

Nàng nhấc đầu ra khỏi vai áo tôi, một chút xấu hổ:

– Em... xin lỗi! Em thật không cầm được nước mắt! Em... xúc động quá!

– Ai cũng vậy mà, lần đầu tiên ra chiến trường là thế đấy!... Hãy đi theo sau lưng anh nhé, anh sẽ bảo vệ cho em.

Nàng nhoẻn miệng cười biết ơn, cái lúm đồng tiền trên má trái lúm sâu, để lộ hàm răng trắng nhỏ thật dễ thương. Trống ngực rộn ràng đập mạnh, tôi cảm thấy trước mắt tôi là một cô gái mà tôi cần phải mang cả mạng sống của mình ra bảo vệ nàng suốt đời; khuôn mặt bé nhỏ của nàng gần kề tôi như chỉ một hơi thở nhỏ cũng chạm đến được, tôi cúi nhẹ xuống, hai đôi môi của chúng tôi chạm vào nhau như hai đóa hoa đại ngọt ngào giữa thời chiến.

Nhiều vị trời ngồi ôm mặt khóc
Từng vị thần rủ nhau vụt mất
Tình chỉ còn màu tang lạnh ngắt
Và còn gì nhan sắc người yêu?

(Người lính trẻ – Phạm Duy)

Quân Nga và chúng tôi miệt mài bắn nhau, rồi nấp, rồi bắn, đã bao lần tôi cứ tưởng mình sẽ phải hy sinh vì những chiến xa, bom khủng hiểm độc của bên địch tuôn ra không ngừng, chúng tôi lại không phải là những người sinh ra để chiến đấu, chỉ cần chút sơ suất giữa đường tơ kẽ tóc là mất mạng như chơi.

(Minh họa: *pehels-алесь-усцінаў*)

Tôi lo sợ cho Kelly, nàng vẫn bám sát tôi không ngừng, mỗi lần tiếng súng nàng nổ vang chói lọi bên tai tôi, tôi cứ phải khẽ nhìn sang bên, xem nàng còn sợ, còn muốn khóc, muốn vút khẩu súng xuống đất hờn giận như những lần đầu tiên tập trận hay không; nàng đã thật sự có kinh nghiệm, nàng đã bắn chết vài tên lính Nga, mỗi lần tôi thấy nàng lập công, vội vàng nheo mắt khen nàng giỏi, nhưng nàng lại không vui, tôi vội hỏi qua hai lần đạn:

– *Tại sao bắn chúng chết, em lại không vui?*

– *Em... không muốn nhìn thấy họ chết, họ đổ máu!*

– *Nếu họ không chết thì... chúng ta phải chết thôi!*

– *Vậy... vậy thì em không có sự chọn lựa rồi!*

– *Phải, chiến tranh là dứt khoát, bên này hoặc bên kia, em không thể đi nước đôi!*

– *Chúng là những chiến binh còn trẻ quá, không biết đã học xong trung học chưa nữa... gia đình họ sẽ mất đi những người con trai... Mẹ họ sẽ như thế nào đây khi chẳng thấy nữa một người con trong gia đình?*

...

– *Người vợ, mẹ sẽ ra sao khi họ không bao giờ nhìn thấy người bố hay chồng của mình nữa?*

– *Chiến tranh thật khốc liệt!*

Tôi nhìn nàng, ý nghĩ của nàng và tôi cùng giao nhau, nàng tình cảm quá...

Cuộc chiến này đến bao giờ mới kết thúc? Không ai có thể trả lời được! Trên đầu tôi tiếng máy bay vờn vũ, khói nhà đen cả bầu trời xanh, những hỏa tiễn bắn lên cao tóe sáng rực lửa, tôi liên tưởng đến những ngày chiến tranh cuối cùng của quê hương tôi cách đây 47 năm, cuộc chiến ấy đã chia cắt gia đình tôi, đã làm bố mẹ, chị em tôi không còn thấy nhau nữa, như những cánh tay, cánh chân bị cắt lìa khỏi thân thể, không thể trách ai được, mà chỉ biết chịu trận chấp nhận

qua những ngày tháng còn lại của cuộc đời thiếu ánh sáng này!

Không hiểu sao người con gái đi bên tôi trong cuộc chiến tranh tuy mới chỉ vài tuần nay, tôi đã cảm thấy sẽ là người quan trọng nhất đi suốt cuộc đời còn lại của tôi; chiến tranh, đau khổ, mất mát làm chúng tôi càng gần nhau hơn nữa, một giọt nước lúc này rất cần thiết cho chúng tôi, và tôi tự nhủ với lòng sẵn sàng nhường giọt nước cuối cùng trong chai ấy cho nàng!

Nhẹ gói đầu

Ngừng nổi đau

Tôi đi qua tấm bia không in hình dung

Trước mắt những cái tên xa xôi lạ lẫm

Sinh ra hay chết đi giờ như dĩ vãng

(Hồi ức – Phan Mạnh Quỳnh)

Chúng tôi biết được qua internet những cuộc biểu tình rầm rộ ủng hộ lòng yêu thương gửi đến những đứa bé, phụ nữ vô tội bị chết oan uổng, chống lại chiến tranh xâm lăng Nga – Ukraine, họ đẩy những chiếc xe nô-ê em bé đi đây đường muốn gửi một thông điệp cho nhà cường quyền Nga hãy ngừng cuộc chiến xâm hại đến các em nhỏ, đến trường học và nhà thương.

Chẳng phải người cùng màu da vàng với tôi, nhưng họ cũng chung dòng máu đỏ trong thân thể, tôi muốn làm một điều gì đó thật ý nghĩa khi còn sống trên thế gian này; ai cũng chỉ có một đời để sống, một cuộc đời 60 năm, tôi muốn sống thật có ích, thật ý nghĩa, để khi không còn nữa, tôi không khỏi hối tiếc, đã sống một cuộc đời thật có ích!

Xung quanh tôi, các quân dân bỗng súng, đầu phải ai cũng là chiến sĩ của Ukraine, người bên tay trái tôi là dân quân của Ba Lan, người đứng cách tôi một lá chắn là người Nga, đã định cư ở Ukraine từ bao đời nay, người cách tôi một bờ tường nứt đổ, nắm sạt xuống đất là nhà báo người Mỹ gốc Việt như tôi, không phải đất nước của chúng tôi, thế nhưng... vì lý do gì cầm súng chiến đấu chống lại quân Nga bạo tàn? Mỗi người đều có một lý do riêng, nhưng tôi biết họ cùng một ý tưởng với tôi: Yêu hòa bình, không chấp nhận thấy cá lớn hiếp cá bé!

Hai bên đang ác chiến quyết liệt gần thành phố Kyiv, một cậu bé con không biết từ đâu xuất hiện ở một tòa nhà đổ nát cách chỗ chúng tôi ẩn náu không xa, cậu bé chừng 10 tuổi, khóc thét giữa những lần tên mũi đạn:

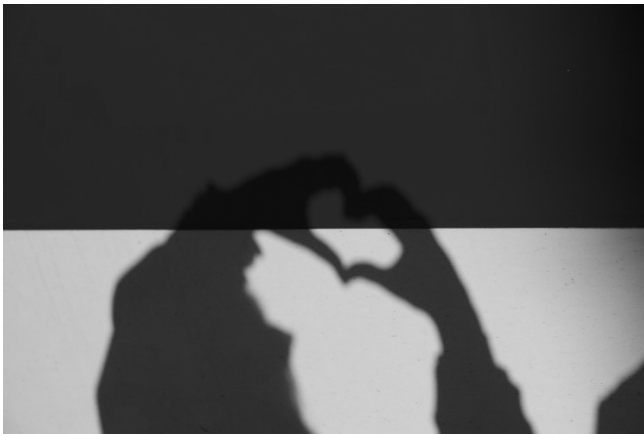
– *Mẹ ơi! Mẹ ơi!... Các chú ơi, xin đừng... đừng bắn mẹ cháu!... Mẹ cháu chảy rất nhiều máu, không thở được rồi!*

Chúng tôi sống sờ vài phút, ngừng bắn vì bất ngờ thấy cảnh tượng này, một cô gái nhỏ tóc vàng bỗng nhiên lao ra như tên bắn, bế sặc cậu bé vào bên trong chỗ nấp, tôi nghe tiếng lao xao nói chuyện:

– Con hãy ở yên trong này, ngoài kia đạn bắn xối xả, có thể trúng con làm sao!

– Nhưng con muốn họ hãy ngưng bắn... mẹ con đã bị chảy máu vì họ rồi!! Con muốn nói họ hãy ngưng bắn!!!

Cô gái can đảm ấy chính là phóng viên nhà báo của đất nước Thổ Nhĩ Kỳ, cô ta chỉ ghi hình cuộc chiến này, đã bất chấp hiểm nguy của bản thân để cứu cậu bé nhỏ Ukraine ấy giữa hai lần đạn, tên bay. Sau đó cô đã rất khiêm nhường không nhận danh hiệu anh hùng mà Tổng Thống Zelensky ban tặng.

(Minh họa: Pexels-Kamerkaira-Chefphotographer)

Ở một nơi không phải đất nước tôi, tôi chứng kiến được nhiều bài học đạo nghĩa của chính dân tộc Ukraine, thay vì đào tẩu khỏi chiến tranh, trốn ở một đất nước yên bình khác, nhưng Tổng Thống nơi đây đã anh dũng đứng đầu cùng toàn dân, ở lại mặt trận cùng với tất cả chiến binh đánh đuổi quân xâm lăng bạo tàn!

Còn gì hơn là nhìn thấy những hình ảnh thật đẹp ấy, nó thay cho muôn vàn lời kêu gọi nghĩa vụ, thay cho sự vận động binh lính đứng lên chống quân thù; ngay như tôi và những quân dân đang nằm bên cạnh tôi trong những chiến hào, chúng tôi là những người ở các xứ sở khắp mọi nơi trên trái đất, với đủ các lý do để ở lại nơi đây, tiếp tay cho quân đội Ukraine đẩy lùi xe tăng, chiến xa bọc thép của quân thù sát biên giới.

Mỗi quả pháo kích của chúng tôi đẩy lùi được quân Nga, là những tiếng reo hò vang dội của đồng đội và anh em cổ vũ lẫn nhau, tinh thần chúng tôi rất cao vì chúng tôi có lý tưởng, có mục đích chứ không phải xâm lăng nước anh em

hàng xóm đã từng góp tay xây dựng cơ đồ với mình!

Một đội quân với những xe tăng chiến hạm dài trên 64 km của quân thù lù lù tiến vào thủ đô Ukraine như những con bạch tuộc có chiếc vòi dài lòng thòng muốn hút máu người dân, thổi bay những căn nhà gạch thật cao, những nhà thờ cung điện của cả mấy thế kỷ lịch sử, tôi đau lòng như chính đất nước của tôi, nữ nào họ cày xé toang những kỳ công của lịch sử, họ muốn xóa sạch những chứng tích tượng đài của ông cha xây dựng nên nước nhà hay sao? HỒ, sông, núi, những nơi tôi đã từng đi qua, từng chụp hình với vợ tôi năm năm trước đây, đang từ từ sụp đổ dưới những họng súng ác độc tàn nhẫn của quân phiệt đỏ!

Khi quân Nga bị dân quân chúng tôi đẩy lùi, một số quân lính của họ bị bắt, những người ấy còn rất trẻ tuổi, họ van xin:

– Hãy đừng đánh đập trừng phạt chúng tôi, chúng tôi bị nhà nước Nga tuyên truyền đến giải phóng người dân Ukraine, chúng tôi sẽ được mọi người nơi đây hoan nghênh, đón tiếp trọng vọng, chứ không ngờ là chúng tôi mang danh hiệu xâm lăng nước láng giềng, chúng tôi không thể nào làm việc này, nên đã đầu hàng vô điều kiện; xin hãy khoan dung cho chúng tôi!

Chúng tôi lục lọi xe hậu cần của quân Nga chỉ thấy những bao khoai tây, bánh mì và dưa chua, ngoài ra không thấy đồ ăn nhiều dinh dưỡng cho quân lính Nga đánh trận, làm sao họ có thể chịu đựng được với chùng ấy calorie để chống lại cơn lạnh lẽo gió rét của mùa Đông!

Bây giờ tôi mới hiểu người dân Nga bị chính quyền lãnh đạo che mờ mắt, tuyên truyền những điều dối trá để dễ cai trị. Họ bỏ lại xe chiến hạm, vứt cả súng trường, hủy bỏ những máy móc kỹ thuật số, phá hỏng đường dây liên lạc... tất cả là để ở lại Ukraine, họ xin lỗi và không muốn làm kẻ tội đồ, sẵn sàng chung tay với người anh em sát biên giới, chống lại quân phiệt Nga.

Hãy nhìn xuống chân để thấy thương người thua mình

Vẫn gượng sống vui trong niềm tin

Hãy nhìn xuống chân để lắng nghe nỗi bất bình

Muốn gào thét nhưng phải lặng thinh

(Hãy nhìn xuống chân – Vô Danh)

Kelly mỗi ngày mỗi gan dạ hơn và nhanh như con sóc, nàng đã bắn chết rất nhiều quân lính Nga, tránh đạn rất chì, nàng có thân hình nhỏ bé nên chỉ cần khẽ tránh qua một bên thôi là tránh được viên đạn của kẻ thù trong đường tơ kẽ tóc.

Tôi nhớ mới chiều hôm qua, khi tiếng súng có vẻ im lặng, tôi lồi trong ba lô ra chiếc máy chụp hình, định chụp lại cảnh tiêu điều hoàng hôn sau một ngày quân Nga đánh chiếm và đã rút quân.

Tôi nấp ở một chân cầu xiêu vẹo, nhìn sang bên kia bờ sông, Kelly cũng đang mơ mộng về một nơi nào xa lắc không chút lay động, tôi nhắc máy hình lên để chụp lại một khuôn mặt với sức sống mãnh liệt giữa đồ nát hoang tàn, bất thành linh tôi thấy một viên đạn đang bay về phía nàng. Hết sức bình sinh, tôi hét lên:

– *Nằm xuống!*

Ngay lúc ấy, thân hình nàng cuộn tròn lại và nhanh như chú sóc con, nàng lăn vòng qua bên kia tảng đá, viên đạn vừa vắn bay đến trúng ngay vào đồng cỏ mà nàng vừa lăn sang bên trái chưa đầy nửa giây!

Cả thân người tôi run lên cầm cập, tôi chưa quen với chiến tranh lắm, tôi muốn òa khóc vì mừng cho nàng đã thoát nạn, tôi không muốn nhìn thấy một người con gái nữa lại nằm xuống đâu! Tôi đã chứng kiến cảnh ra đi của vợ trước rồi, chỉ còn lại tôi bơ vơ trên cõi đời này, không gia đình, không họ hàng thân thiết, chỉ làm bạn thân với chiếc máy ảnh mà thôi.

Cẩn thận coi chừng phải trái, không còn quân thù, tôi vội vàng lao đến nàng bên kia bờ hồ:

– *Tại sao em không để ý "tụi nó"?*

– *Có chứ! Nhưng... hôm nay là ngày sinh nhật anh trai em đấy! Nên em hơi sơ hở vì nghĩ đến anh ấy... Tội nghiệp anh, sinh nhật mà phải chiến đấu!*

Tôi xoa đầu Kelly:

– *Em phải cẩn thận nhé, đừng y y giữa chiến trường...*

– *Vậy sao anh lại bỏ qua đây? Không sợ chúng nó trốn gần đây sao?*

– *Buổi chiều trời tối thường chúng nó không thấy rõ nên sẽ ngưng bắn rút lui đó!... Anh cũng khen em rất nhanh như con sóc, may là người nhỏ nên tránh được dễ dàng, người ai hơi to mập một chút thôi là sẽ lãnh đạn ngay!*

Nàng chun mũi cười hiền từ, tôi khoác tay ngang qua vai nàng, nàng buồn buồn:

– *Không biết đến bao giờ mới ngưng bắn đây?!*

– *Nếu ngưng bắn... anh sẽ theo em về thăm gia đình nhé?*

– *Dĩ nhiên rồi, em sẽ giới thiệu anh với ba mẹ;... Em sẽ được đi học lại. Còn anh?*

– *Anh... anh sẽ về nước để tìm mẹ...*

– *Rồi sau đó?...*

– *Sau đó...*

Tôi nhào người đến ôm chặt lấy nàng trong bộ đồ lính rằn ri, giữa ánh hoàng hôn đang khuất dần dưới chân núi bên kia bờ hồ, những cơn gió lạnh thổi qua, hất những làn tóc của Kelly xuống mặt. Tôi thấy nàng thật đẹp, đẹp như nàng con gái liêu trai trong những truyện mà tôi từng đọc qua với mái tóc vàng óng ả trên nền tuyết trắng phau, cặp mắt xanh lơ trong đêm tối ngược lên nhìn tôi trong suốt như dòng sông Tysa hiền hòa...

(*Minh họa: pexels-nati*)

Tôi xiết nàng trong vòng tay rắn chắc, thân hình nàng dưới cái xiết chặt của tôi thật bé nhỏ, lọt thỏm trong bộ đồ nhà binh rộng to, tôi cảm thấy trái tim của tôi và nàng đập thật mạnh, nghe cả tiếng bao tử réo gọi vì đói, chưa có gì cho vào bụng cả ngày nay, tôi nhẹ nhàng đặt lên đôi môi rúm nóng của nàng một nụ hôn thật lâu, thật dài.

Phút giây ấy chỉ là một khoảnh khắc rất ngắn, nhưng rất quý, đã cho tôi một xúc động mãnh liệt giữa thời chiến, tôi cảm thấy thật hạnh phúc tận cùng trái tim, tôi cảm ơn người con gái ấy, cảm ơn ông Trời đã ban cho tôi mỗi duyên kỳ diệu này.

* * *

Mấy hôm nay mặt trận có vẻ yên lặng hơn mọi khi, lính Nga có vẻ uể oải, lâu lâu mới nổ lác đác vài phát súng, hù dọa chim chóc, xe tăng bỏ lại đây đường, họ chạy bộ trốn khỏi chiến trường, chúng tôi cũng vào bên trong ăn uống nghỉ ngơi. Hiếm lắm mới được những đêm "hòa bình giữa chiến tranh". Chúng tôi nằm bên nhau, nàng gối đầu lên cánh tay tôi, chúng tôi nói rất nhiều chuyện cho nhau nghe về tuổi thơ của mỗi người, chuyện gia đình và đất nước Việt Nam của tôi... Chúng tôi không biết đã nói đến bao lâu... đã nghe tiếng thở đều đặn nhẹ nhàng của Kelly.

Ta tưới mát em

Bằng dòng suối yêu đương

Ta dẫn em đến tận cuối con đường

Nơi bình minh và hoàng hôn không còn tranh chấp

*Nơi hương cỏ hoa mên mang tràn ngập
Thắm đậm nồng nàn chỉ ta và em*

(Ngủ yên trong mắt em – Nguyễn Hoàng)

Đây là người con gái thứ hai đã khiến trái tim tôi rung động từ khi người vợ quá cố đầu tiên của tôi, lúc ấy tôi cứ tưởng rằng sẽ chẳng bao giờ có thể mở lòng để yêu được ai nữa, nàng là mối tình đầu, là sự khám phá ngọt ngào của hai kẻ ở hai đất nước hoàn toàn xa lạ khác nhau về văn hóa lẫn tín ngưỡng; chính nàng đã mở cho tôi thấy đất nước và con người Ukraine đáng yêu và hòa bình đến dường nào. Nàng đã ra đi nhưng run rủ cho tôi quen một nàng con gái khác thật đáng yêu và cần sự che chở, bảo bọc của tôi.

Chỉ một tháng qua từ hai người hoàn toàn xa lạ, nói với nhau rất ít vì không đủ thời gian, nhưng những hành động nhỏ nhoi của nàng không thể nào thoát khỏi ánh mắt tôi, tôi không muốn nàng phải vì đất nước, nhân dân hy sinh bản thân mình, tôi sợ nhìn thấy máu của người mình yêu, sợ phải lay gọi hàng giờ không có tiếng đáp, sợ phải xa rời thêm một lần nữa người con gái tôi đang đặt trọn niềm yêu thương.

Cuộc chiến này làm tôi thật sự lo lắng!

Nhìn nàng nằm ngủ yên lành với mái tóc vàng óng dài trên nền gối xanh rằn ri nhà binh, trông nàng thật yên ả như dòng sông Dnepr phẳng lặng ngoài kia; nụ hôn đầu đêm như còn vương vấn trên môi, gây cho tôi chút sáng khoái lâng lâng, chút quyến rũ ngọt ngào như chất bia Obolon nổi tiếng, đặc biệt của địa phương nơi này mà lần đầu tiên tôi được nếm!

Ngẩng mặt lên trên trời, bầu trời còn tối đen, nhưng lấp lánh những vì sao xa tít, tiếng súng địch chẳng còn vọng bên tai, họ đã đâu hàng hết rồi sao? Hay họ đã đào ngũ, sự yên ả lạ thường, tưởng chừng như hòa bình đang lập lại với những người dân vô tội; tôi không phải là dân Ukraine chính thức, xin nhận nơi này làm quê hương thứ hai, tôi chấp tay cầu nguyện đấng cứu thế ở trên cao cho hòa bình về với nhân loại, dòng máu đỏ con người đã mất mát quá nhiều, sự tham lam tị hiềm bành trướng xin hãy dừng lại để các em nhỏ chân sáo đến trường, những gia đình đừng bị phân chia nữa...

Lời cầu nguyện thái bình cho đất nước có khó quá không? Có phù du quá không? Có phải là một điều xa xỉ không?

Sỏi Ngọc
(17.02.2023)

SAIGON THẮP SÁNG NIỀM ĐAU!

Đêm cuối tháng Tư, ôi những đêm
cuối tháng Tư
Saigon rực sáng
ánh hỏa châu
trực thẳng vắn vũ chở người di tản.
Miền Nam thắm niềm đau
của người bội phản!

Rã ngũ tan hàng,
đồng đội hoang mang
Saigon chạy loạn,
Chạy về đâu? Biết về đâu?
Về bến tàu hay lên phi cảng?
chen lấn, đập nhau
tìm đường chạy trốn cộng sản!

Chúng tôi lại trở về nhà,
mệt nhoài.
Ánh hỏa châu vẫn còn thắp sáng
Thẳng bạn tôi vung tay chửi sảng
chính quyền hèn nhát, vội vã quy hàng...

Trên ban-công tầng thượng
Ông Sĩ quan hàng xóm, ngựa mặt lên trời
cất tiếng thở than:
- Hết rồi! Thôi hết rồi!
- Vâng, đã hết rồi!

Tiếng súng nổ vang
Ông hàng xóm tuyệt vọng đã tự kết liễu
đời mình
bằng một viên đạn vô tình...
Ông đã chết trong hào quang
„Tổ Quốc – Danh Dự - Trách Nhiệm“ của một
quân nhân
Trong cõi vô minh tôi gục mặt khóc,
và tưởng mình... cũng đã chết...!

Đêm nay, 30 tháng Tư
nơi miền ly xứ
lặng lẽ thắp nén hương
tưởng niệm về quá khứ
để tiếc thương
để nhớ về quê hương,
Ôi! quê hương một thời hờn tủi...

• **Tùy Anh**
Hamburg, tháng 4 năm 2023.

TỪ BẮC VÀO NAM

• Nguyễn Thị Thanh Dương

Sau ngày 30 tháng Tư cuộc sống của cả miền Nam Việt Nam đã đổi đời, đổi từ sướng sang khổ, đổi từ tự do sang kềm kẹp, đâu đâu cũng là những cuộc sống dè dặt và khó khăn, gia đình chị Bông cũng nằm trong cảnh ấy.

Món tiền của cha mẹ chị dành dụm gửi trong ngân hàng Việt Nam Thương Tín kể như mất toi, món tiền của vợ chồng chị cũng gửi trong Việt Nam Thương Tín thì may mắn hơn, tháng 8 năm 1975 chị sinh thằng con thứ hai, chị đã viết đơn ra Ủy ban Phường xin xác nhận hoàn cảnh vừa mới sinh con nên ngân hàng Việt Nam Thương Tín lúc này do nhà nước quản lý đã cho chị lãnh 10 ngàn đồng. Tiền của mình bỗng bị cướp trắng trợn, phải nằm trong diện khó khăn, ma chay, sinh đẻ hay hoạn nạn gì đó mới được nhà nước cứu xét trả lại 10 ngàn đồng cho dù tổng số tiền gửi là bao nhiêu và rồi số tiền còn lại chết yểu, chết oan ức không bao giờ trở về với chủ.

Vài năm sau khi chị Bông đi thăm chồng tù cải tạo tại trại Z30C rừng lá Hàm Tân Thuận Hải, chị gặp bà vợ ông Nguyễn Văn Mão, Giám đốc Ngân hàng Việt Nam Thương Tín cũng đi thăm chồng, người nổi tiếng đi đến đâu ai cũng biết. Ông Giám đốc Ngân hàng còn sa cơ thể thăm thể kia thì sá chi món tiền nhỏ nhoi của mình.

Với chế độ mới người ta phải cẩn thận từng lời ăn tiếng nói kẻo bị tù oan. Một thằng bé hàng xóm chị Bông trong lúc chơi đùa với các bạn ngoài đường nó hát nhại câu hát trong bài "Túp lều lý tưởng" là "Từ ngày giải phóng vô đây mình khổ thật nhiều" anh bộ đội đi đường nghe thấy, chẳng biết anh đang đi đâu vậy mà cũng mất thì giờ bắt nó đưa lên Ủy ban Phường nhờ giáo dục lại, bố mẹ nó phải làm giấy cam kết dạy dỗ con để bảo lãnh nó về, cũng may nó tuổi vị thành niên, nếu lớn hơn chắc đi tù cải tạo vì tội phản động, xuyên tạc chế độ.

Có hôm chị Bông đi chợ đang mua bó rau muống, bà bán rau người miền Nam thấy hai anh bộ đội xách giỏ đến gần bà đã vồn vã mời chào:

– Mời hai đồng chí mua rau muống.

Hai anh đã không mua mà khó chịu gắt gỏng:

– Ai đồng chí với bà, ăn nói phải cẩn thận! Bà đã đi bộ đội đã chiến đấu với chúng tôi ngày nào chưa mà gọi chúng tôi là đồng chí, hả?

Hai anh bộ đội mặc quân phục đội nón cối chân đi dép râu làm từ lốp xe chắc là "anh nuôi" lo việc bếp núc cho đơn vị hay cơ quan tập thể nào đó, hình ảnh các bộ đội mặc quân phục đi chợ, hai ống quần xắn lên khỏi mắt cá chân cho gọn thật khôi hài, thật ngứa mắt trông như người đi cày đi cấy nhưng nhìn mãi thành quen mắt không ai còn ngạc nhiên nữa. Các anh đi chợ bằng xe đạp thồ, rau cỏ chất đầy, thời ấy bếp ăn tập thể hay tư nhân thì rau luôn là thức ăn chủ yếu.

Bà bán rau xưng hô hai từ "đồng chí" với hai anh bộ đội là bày tỏ sự thân thiết, tưởng lấy lòng họ lại bị họ mắng. Khi hai anh bộ đội đi xa bà bán rau buông câu nói hậm hực:

– Bộ tao ham làm đồng chí với mày sao, tao chỉ muốn bán cho mày mấy bó rau thôi, đừng có chảnh nghe con.

Người thắng cuộc miền Bắc vui mừng háo hức tràn vào miền Nam đủ mọi hình thức, làm việc, công tác, thăm thân nhân hay đi cho biết miền Nam, ngắm cảnh miền Nam để ăn mừng cho bao công lao của họ đã hy sinh chiến đấu. Nhưng người dân miền Nam chẳng mấy ai muốn ra thủ đô Hà Nội của bên thắng cuộc cả.

Bố chị Bông cũng không có ý định về thăm quê cũ, ông không lạ gì Việt Cộng, thời buổi sau 1975 tranh tối tranh sáng, trong miền Nam cũng đã có kẻ thời cơ hại người rồi, bố chị đã bị công an đến nhà "mời" lên Ủy ban phường "làm việc", cả nhà rất lo ngại không biết chuyện gì đã xảy ra và sẽ xảy ra. Từ phường bố chị bị chuyển lên Ủy ban huyện và biệt tăm biệt tích hơn 1 tháng mới được tha về. Thì ra có kẻ hàng xóm nào đó đã tố với Ủy ban Quân quản bố chị là "mật vụ chìm" của "ngụy quân ngụy quyền" trong khi ông chỉ là cảnh sát viên bình thường trong Phủ Thủ Tướng.

Trong Nam đã thể nói gì đến miền Bắc của phe chiến thắng, những người di cư 1954 nay trở về thăm miền Bắc sẽ bị để ý, bị "nhân dân" khinh miệt trả thù. Bố chị chỉ gửi cầu may một lá thư về quê cũ cho người em họ là chú Côi để hỏi thăm họ hàng quyến thuộc, gọi là "cầu may" vì sau bao nhiêu năm ly tán kể từ 1954 chẳng biết thân nhân còn ở quê không. Thế mà lá thư vẫn có người nhận và người em họ của bố đã trả lời thư.

Ban đầu chị Bông không tin, một mực nói:

– Làm gì một lá thư không số nhà lại đến tay người nhận được? Có chắc đây là thư của chú Côi không?

Bố chị giải thích:

– Chú ấy đã kể về những họ hàng nội ngoại, bên nội và bên ngoại các con cùng quê mà, chú Côi còn kể về những kỷ niệm giữa bố và chú ngày xưa thì chính là chú còn ai vào đây nữa. Ở phố thì bố không biết chứ ở quê thì cả làng cả xã ai cũng biết nhau, lá thư gửi tên người nào thì sẽ đến đúng tay người ấy, chẳng cần số nhà ngoài tên làng tên xã.

– Nhưng lạ ở chỗ cả một thời gian dài từ 1954 đến giờ mà họ vẫn không rời khỏi làng quê.

– Vì tình quê cha đất tổ, vì luật lệ hành chính xã hội ràng buộc nên họ vẫn bám lấy làng quê. Biết đâu vài chục năm sau nữa chúng ta gửi thư về người thân ở làng quê này vẫn không cần số nhà, tên đường.

Sau lá thư của bố thì gia đình chị Bông nhận được những lá thư của các thân nhân khác, chắc chú Côi đã khoe thư của bố chị với mọi người. Thư viết trên trang giấy học trò, có thư chữ viết nắn nót, có thư chữ viết như gà bươi nhưng thư nào cũng đầy ắp nhớ thương và không bao giờ thiếu câu mở đầu nghiêm chỉnh trên mỗi lá thư là: “Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Độc lập tự do hạnh phúc”, xong “thủ tục” với nhà nước rồi nhân dân mới viết riêng tư gì thì viết.

Chị Bông đã ngạc nhiên hỏi bố:

– Thân nhân của bố viết thư như viết tờ đơn, họ làm việc cho chính quyền nên quen tay chẳng?

Bố chị chép miệng:

– Họ là nông dân thôi, nhưng là ai thì cũng là người của miền Bắc bao nhiêu năm sống với xã hội chủ nghĩa.

Không ngờ chỉ một lá thư bố chị gửi về hỏi thăm những thân nhân nội ngoại ấy mà đã nhận lại những tình cảm quá đỗi thăm thiết, sau những thư từ là những người khách không mời đã lần lượt từ Bắc vào Nam thăm gia đình chị Bông. Năm 1978 gia đình chị đón một khách đầu tiên từ miền Bắc vào. Lúc này xe lửa Thống Nhất Bắc Nam đã thông, giá vé bao cấp còn rẻ.

Một hai đứa trẻ con hàng xóm chạy xộc vào nhà chị Bông hí hửng báo tin:

– Chị Bông ơi, nhà chị có khách ngoài Bắc kia, bà ấy gánh hai bao tải to lắm.

Chị Bông cũng vui mừng thông báo ngay với bố:

– Bố ơi khách Bắc này chắc giàu lắm, họ gánh hai bao tải quà vào cho nhà mình.

Bà cô ruột của chị Bông đã gồng gánh từ Bắc vào Nam, bà hỏi thăm từ đầu đường đến cuối xóm nên cả khu xóm ai cũng biết nhà chị đang có khách Bắc. Bố chị dặn dò:

– Đây là em ruột của bố, chúng ta “giấy rách phải giữ lấy lề” tiếp đãi cô hậu hĩ. Ngày xưa khi bố theo ông nội đi làm ăn xa quê cô Cam đã mấy lần dẫn mẹ các con từ làng quê đi Hà Nội đến Bắc Giang rồi Móng Cái thăm bố.

Thời điểm lương thực, nhu yếu phẩm đều phải mua bằng số hạn chế theo từng đầu người không đủ ăn đủ dùng nên bố chị đã cẩn thận dặn dò thế, kể lễ ân tình thế để phòng xa vì đã từng có cảnh khách đến nhà người ta không muốn mời ăn ở sợ hao tổn. Miếng ăn cái mặc bỗng lên ngôi, giá trị tình cảm con người bị chà đạp xuống thấp.

Vào đến nhà cô Cam đòi thắp hương cho ông nội chị và chị dâu, cô nước mắt ngấn dài khóc thương người cha xa cách từ năm 1954 và bà chị dâu hiền lành vẫn sống. Mấy đứa em háo hức thì thăm với chị Bông:

– Chị ơi, cô Cam mua những gì mà nhiều thế?

Chị Bông sốt ruột:

– Không biết, đợi cô thắp hương xong sẽ mở quà.

Các em và hai con chị Bông tò mò và nao nức chờ cô Cam cho quà, không biết là những quà gì trong hai cái bao tải to tướng bằng vải ấy. Cô mở cái tay nải nhỏ trước, lấy ra mấy quả chuối tiêu chín nẫu đã nhũn mềm và tiếc rẻ:

– Chưa kịp ăn thì nó chín cả rồi, trong Nam nắng nóng quá, mấy quả chuối này cô mua ăn lúc đi đường, vẫn còn ăn được các cháu ăn đi.

Thấy chẳng đứa nào muốn nhận mấy quả chuối thâm đen cô Cam lại moi trong tay nải ra mấy bịch bỏng, mỗi nắm bỏng to tròn bằng nắm tay, cô Cam hớn hờ mời mọc:

– Đây là quà cô mua cho các cháu, bỏng ở làng quê ta trẻ con nào cũng thích, gạo rang thành bỏng trộn với đường mật và gừng thơm ngon lắm.

Đứa em gái út của chị Bông thất vọng:

– Ở đây cũng có bỏng này, thế còn món gì trong hai cái bao kia hả cô?

Thằng Bi 3 tuổi con của chị Bông cũng bắt chước đi nó vùi vỉnh:

– Bi muốn cô mở cái bao to kia cho cháu quà.

– Này con, đi út gọi là cô Cam nhưng con phải gọi là bà Cam, từ từ bà Cam sẽ cho con quà mà.

Chị Bông mừng con đừng nóng lòng mà lòng chị vẫn chờ mong hai bao tải kia được mở ngay ra. Cô Cam trả lời con cháu út nhưng nhìn chị Bông để giải thích:

– Cái món này các cháu không ăn được, không phải quà cháu ạ, đây là tòi vườn cô thu hoạch, năm nay tòi ở quê ta được mùa nên mất

giá, bán rẻ như cho mà người ta còn chê không muốn mua, nhân thể chuyển đi cô mang vào Nam may ra bán khá hơn, thu đồng vốn nào hay đồng vốn ấy.

Tội nghiệp cô Cam đã mang cả gánh tòi từ Bắc vào Nam.

Chị Bông thất vọng thì ít nhưng các em và hai con chị thất vọng thì nhiều, chúng đành nhận mấy năm bông đặc sản của làng quê cô Cam còn hơn không có món gì. Cô Cam bảo chị:

– Mai cháu dẫn cô ra chợ bán tòi nhé, ở đây cô xử lạ quê người.

Chị Bông bùi ngùi thương cô:

– Vâng, cô muốn chợ gần chợ xa gì cũng được.

Cô Cam đã gánh tòi ra chợ tìm các bạn hàng và bán sỉ cho họ với giá rẻ bèo nhưng cô bảo cũng đỡ hơn giá ở quê rồi cô buồn rầu kể:

– Những mùa bội thu lại là mùa mất tiền cháu ạ, công sức mình như đổ sông đổ biển, có năm thu hoạch khoai tây giá quá rẻ, vừa bán đổ bán tháo vừa tranh thủ luộc khoai tây ăn trừ cơm ngao ngán đến tận cổ thể mà vẫn ăn không kíp, khoai tây mọc mầm tua tua.

Thấy cô Cam tiêu thụ được gánh tòi bố chị rất vui, chỉ sợ cô em nghèo khổ phen này mất hết vốn liếng trông trọt. Những ngày cô ở chơi mấy chị em chị Bông đã đưa cô đi chơi Sài Gòn, đi Sở thú và đến thăm vài nhà họ hàng hay người làng người nước, đến nơi nào cô Cam cũng thích. Cô cảm động nói:

– Cám ơn anh và các cháu đã cho em đi tham quan nhiều nơi, xưa nay em chỉ quanh quẩn bên ao làng, bên ruộng nương. Sao mà đường phố Sài Gòn hoành tráng thế cơ chứ.

Đời cô Cam là một bể khổ, lấy phải người chồng vũ phu lại phụ bạc, ăn ở với vợ có 3 con rồi bỏ đi lấy vợ bé, cô làm lụng ruộng vườn quần quật mà nuôi con vẫn bữa đói bữa no. Ông chồng bệnh chết, người vợ bé hiền lành nhu nhược chẳng biết nương tựa ai mang 2 con về nhà vợ cả xin ở chung. Hai bà vợ của ông chồng quá vắng cùng ở chung nhà thuận hòa như hai chị em ruột và nuôi 5 đứa con, nếu không biết thì chẳng ai phân biệt những đứa trẻ ấy là con bà nào vì hai bà đều thương yêu chúng như nhau, hai bà đều cật lực làm việc để nuôi chúng. Ông chồng thật tốt số, lấy hai bà vợ cùng hiền lành phúc hậu, hai bà vợ góa cùng yên phận thờ chồng, ông tha hồ sung sướng yên nghỉ nơi chín suối. Có lẽ giai đoạn cuộc đời cô Cam sống chung với “tình địch” lại bình yên hạnh phúc hơn khi sống với người chồng. Bà vợ bé cũng đoán

mệnh như chồng, hiện 5 con vẫn sống với một bà mẹ là cô Cam.

Ngày cô trở về Bắc bố chị đã mua vé tàu cho cô và tặng cô món tiền nhỏ, cô đã rưng rưng nước mắt trách anh trai từng xông pha theo cha buôn bán khắp phương Bắc, giỏi giang nhanh nhẹn thế mà cái ngày di cư cha và anh đi thoát sao không dẫn cô theo để đời cô bao nhiêu năm nghèo khổ cho đến bây giờ.

Sau cô Cam những năm sau đó chị Bông không thể nhớ theo thứ tự những ai đã từ Bắc vào Nam thăm gia đình chị, họ hàng gần, họ hàng xa đều được bố chị tiếp đãi thân tình và cho tiền tàu xe lượt về quê, có người chỉ là người làng, họ đi buôn hàng vào Nam cũng “quá cảnh” nhà chị để có chỗ tạm trú ăn ở không mất tiền và ít nhiều cũng có quà mang về, những bộ ly tách đẹp ngày nào chị Bông đã mua trong các cửa hiệu trong Thương xá Tax trưng bày trong tủ chè cũng mang ra tặng cho khách vì họ khen đẹp và khao khát được một bộ tách như thế, cả những tấm khăn lông to đẹp chị vẫn cất để dành trong tủ chưa dám dùng đến cũng là món quà tặng cho khách để làm kỷ niệm. Cuối cùng tủ chè và tủ quần áo của nhà chị rỗng dần chẳng có gì đẹp hay đáng giá nữa.

Chị Bông lo xa:

– Bố ơi, nếu cứ cái đà này thì... cả làng sẽ vào thăm nhà mình, gạo mua theo số thì ít, gạo chợ đen thì đắt đỏ...

Bố chị luôn an ủi:

– Người ta có quý mình mới vào thăm. Một giọt máu đào hơn ao nước lã, cao lắm mỗi người chỉ vào thăm một lần, đừng để bố mang tiếng cả đời.

Một hôm có chiếc xe xích lô máy đậu xích ngay trước cửa nhà chị Bông, trên xe bước xuống là một bà Bắc kỳ mặc quần đen, ống quần ngắn lác cắc, chân đi đôi dép nhựa màu trắng, tay xách một cái làn mây. Bà nhón nhác nhìn số nhà chị rồi lao vào nhà gọi to:

– Anh ôi, các cháu ôi!

Bố chị chạy ra ngõ ngang:

– Chào chị, chị đây là ai nhỉ?

– Em là vợ Côì đây, Côì và anh hay chơi đùa với nhau ngày xưa ấy. Nhà em kể rằng hai anh em họ mà cứ thân thiết hơn cả anh em ruột.

Và thím Côì òa khóc như mưa:

– Ôi anh ôi, ôi các cháu ôi!!!

Bố chị luống cuống:

– A, thím Côì đây hả? Nhưng chuyện gì thế thím Côì? Nhà quê có tin gì xấu chẳng? Thím bình tĩnh kể tôi nghe.

Chị Bông cũng ái ngại hỏi thăm:

– Hay thím vừa bị kẻ cắp móc túi ở bến xe?

Thím vẫn nước mắt tuôn rơi:

– Ôi anh ôi, ôi các cháu ôi. Chẳng có việc gì xảy ra cả, em vào thăm anh và các cháu đây, chỉ vì cảm động quá kẻ Bắc người Nam gặp nhau em không sao cầm được nước mắt.

Thì ra thế. Một bà thím họ xa cách cả không gian và thời gian thậm chí chưa biết mặt các cháu sao mà tình cảm tha thiết đến thế, làm chị Bông cũng cảm động theo. Thím Côi khác hẳn với cô Cam, thím mang cho các cháu nhiều quà bánh và luôn âu yếm xoa đầu nắm tay các em chị Bông và hai con chị Bông làm như chúng từng quen thuộc với thím, từng ở trong vòng tay của thím. Thím còn móc túi lấy ra những đồng tiền lẻ cho các cháu để muốn mua gì thì mua, trẻ con thích thím Côi ra mặt.

Khách Bắc nào cũng được gia đình chị Bông tiếp đón tương tự, dẫn đi thăm chợ Bến Thành, đi chơi Sở thú và đi thăm họ hàng làng nước. Bố của bố chị và bố của chú Côi là hai anh em ruột, thím Côi đã tha thiết nói với bố chị:

– Anh cho em xin một tấm hình của ông để em mang về Bắc thờ cúng với ông em, bây giờ đất nước ta hòa bình nhà nhà đoàn tụ, hai anh em ông ấy cũng đoàn tụ trên bàn thờ hương khói anh nhà.

Thế là hình ông nội chị Bông được trao cho thím Côi, ông sẽ trở về quê cũ, ngồi trên bàn thờ với ông em ruột sau những tháng trầm bế dẫu của thời cuộc, của cuộc đời.

Một tuần sau thím Côi bảo chị Bông:

– Thím vào Nam thăm gia đình cháu nhân thể muốn mua món đồ điện tử mang về nhà dùng, nghe nói hàng điện tử ở Sài Gòn có nhiều loại xịn lắm.

– Vậy thím muốn mua gì cháu sẽ dẫn thím ra đường Huỳnh Thúc Kháng bán đủ thứ hàng điện tử tha hồ cho thím chọn lựa.

– Chỉ còn 2 ngày nữa thím về Bắc mà còn bận đi thăm mấy người nhà bên thím ở Khánh Hội và đi mua sắm thêm nhiều món quần áo nên bận rộn lắm. Cháu là người thành phố rành rẽ hơn thím, cháu cứ mua hộ thím 1 cái đài cát sét loại nào hiện đại nhất là được, bao nhiêu tiền không thành vấn đề. Thế thôi, cháu nắm bắt được ý của thím chưa? Cháu quán triệt chưa?

– Vâng cháu hiểu rồi.

Thím Côi rộng rãi và xài sang quá, chị Bông ngậm nể nang thím. Như đọc được ý nghĩ của chị Bông, thím Côi khoe:

– Cháu ơi, nhà nước ta đang từng bước xóa đói giảm nghèo, chẳng mấy chốc mà ai cũng có điều kiện như thím mua đài nghe tin tức khỏi cần nghe loa từ Ủy ban Thông tin Văn hóa xã nữa. Loa đọc ra rả rất cả tai.

Chị Bông vui vẻ vì được thím tin cậy:

– Cháu sẽ mua 1 cái đài cát sét bảo đảm thím sẽ vừa ý.

Thím Côi nói xong không đưa tiền hay nói năng gì thêm, chắc là thím quên, chị Bông không dám nhắc sợ thím buồn thím giận người nhà không tin cậy nhau trong khi thím đến nhà chị đã bộc lộ bao nhiêu là tình cảm, đã xin hình ông nội chị để thờ cúng, đã móc túi cho các em chị cho con chị tiền mua quà vật.

Chị Bông bàn với bố:

– Thím đi cả ngày thăm họ hàng bên thím mà ngày về quê cận kề hay là con cứ bỏ tiền ra mua cái radio cassette rồi về thím trả sau bố nhỉ?

Bố chị gạt gù:

– Phải đấy, chắc thím ấy bận rộn nên quên chưa đưa tiền hoặc là thím chẳng biết giá cả bao nhiêu mà đưa nên đợi con mua hàng về thím mới trả tiền sau.

Chị Bông đã đi đến mấy con đường nổi tiếng chuyên bán hàng điện tử để chọn mua 1 máy cassette ưng ý nhất giá tương đương 5 chỉ vàng, mang về nhà chị khoe thím món hàng đẹp nhưng thím chỉ nói cảm ơn vẫn không đá động gì đến tiền bạc dù chị đã mấy lần nhấn mạnh cháu phải bán đi mấy chỉ vàng để mua cái máy này.

Ngày mai thím Côi sẽ ra ga Hòa Hưng về Bắc, chị Bông thấp tha thấp thỏm đợi chờ thím trả tiền từng giờ, từng phút, chị đã vờ nhắc nhở:

– Thím xem lại hành lý có quên gì không?

– Đủ cả cháu ạ.

Thím ngọt ngào như đường như mật:

– Các cháu có quên thím thì quên chứ thím chẳng bao giờ quên các cháu.

– Thế... thế... cái máy cát sét thím lên tàu phải cẩn thận để phòng kẻ cắp nhé, những 5 chỉ vàng đấy.

– Cháu vô tư đi, kẻ cắp nào dám đụng đến thím? Thím từng đi buôn mạn ngược rừng xanh núi đỏ thím còn không sợ nữa là.

Cuối cùng chị Bông chịu đựng hết nỗi bèn ngượng ngùng nói:

– Thím ơi, còn... tiền cái máy cát sét của cháu thím chưa đưa.

– Ấy chết thím quên chưa báo cáo với cháu là thím đã mua hàng hết tiền rồi, thím mua một mớ quần áo may sẵn về quê bán kiếm tí lời tí lãi bù lỗ tiền tiêu vật chuyển đi này cháu ạ.

Chị Bông thót cả tim:

– Vậy là...?

– Thím cháu mình đi đâu mà mất, về quê thím sẽ gom tiền gởi trả cháu ngay, cháu muốn tính tiền lời thím cũng trả.

– Cháu mua bao nhiêu thím trả bấy nhiêu là được rồi.

Năm chỉ vàng thời điểm này và trong hoàn cảnh của chị Bông thật lớn lao vậy mà thím đã khơi khơi mượn nợ chị một cách nhẹ nhàng và tài tình quá.

Những gia đình Bắc kỳ di cư 1954 như gia đình chị Bông đều có khách từ Bắc vào thăm, phần nhiều chủ nhà đều phải tiếp đón và cho quà tùy theo hoàn cảnh gia đình. Nhà chị Mai bạn thân của chị Bông thì may mắn hơn, bà bác ở Hà Nội mang vào Nam rất nhiều quà cho em và các cháu, bà mang vài hộp tác xã, bát đĩa và cái phích nước Trung Quốc thịnh hành thời đó. Vào đến Sài Gòn bà chị Hà Nội mới ngã ngựa khi thấy căn nhà 3 tầng lầu nguy nga của gia đình em ngay trên con đường lớn gần bệnh viện Từ Dũ. Bà Hà Nội nói với bà Sài Gòn:

– Chị nghe tuyên truyền trong miền Nam đói khổ thiếu ăn thiếu mặc nên chị đã mang vài và mua chợ đen mấy ký lương khô cho nhà em bồi dưỡng đây. Ai ngờ...

Bà em Sài Gòn thành thật:

– Vài hộp tác xã toàn mùi dầu mua về các con em không chịu may mặc em phải bán lại con buôn, còn lương khô thì có ngon lành gì đâu, ăn vào chỉ tổ khát nước.

– Ủ, nhưng lương khô tổng hợp nhiều chất bột bổ dưỡng, bộ đội chiến trường nếu mất nguồn liên lạc có lương khô và nước thì vẫn sống và chiến đấu đây em.

Bà chị Hà Nội đi dạo khắp nhà và trầm trồ khen nhà em gái to lớn còn hơn cả cơ quan nhà nước ở Hà Nội. Bà bù ngùi:

– Chị cứ tưởng đời chị là yên ổn sung sướng hơn người, hai vợ chồng đều là cán bộ, chế độ tem phiếu đầy đủ, chính phủ cấp nhà ở ngay Hà Nội dù chật hẹp và chung hộ với gia đình khác nhưng khỏi kẻ mơ mà không có. Vào miền Nam thấy nhà em chị tủi thân quá, 3 tầng lầu có 3 cái chuồng xí, còn nhà chị phải dùng chuồng xí tập thể.

Để đáp lễ bà chị, mẹ Mai đã tặng chị nhiều hàng hóa giá trị gấp nhiều lần món quà bà đã nhận.

*

Gia đình chị Bông đã sang Mỹ định cư, không còn ai ở lại Việt Nam dĩ nhiên không kể những thân nhân miền Bắc. Mỗi liên hệ tình cảm vẫn tiếp tục, những người khách không mời năm xưa vẫn nhận quà mỗi cuối năm. Bỏ chị nói đúng, cho tới bây giờ gia đình chị vẫn gởi thư về thân nhân miền Bắc chỉ cần ghi tên người nhận và địa chỉ vẫn không có số nhà, vẫn là tên làng tên xã không hề thay đổi. Thật bền bỉ đến kinh ngạc và thán phục khi hơn 3/4 thế kỷ mà người ta vẫn ở yên một chỗ nếu tính những người cùng trang lứa với bố chị sinh từ năm 1927 tại làng quê này.

Sau vụ biến cố September 11, 2001 gia đình chị Bông nhận được lá thư từ miền Bắc của chú Côi, chữ chú vẫn gà bới như xưa, phần đầu thư vẫn trịnh trọng tuyên truyền giùm nhà nước như xưa:

"Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Độc lập tự do hạnh phúc. Anh kính nhớ và các cháu luyện nhớ, trước tiên em có lời hỏi thăm sức khỏe cả nhà, được tin cả nhà ta bên ấy bình an không bị ảnh hưởng gì trong vụ khủng bố chúng em bên này vui mừng lắm..."

Và cuối thư chú Côi đã bày tỏ cảm tưởng:

"Nghe đài thấy vụ khủng bố tòa nhà cao tầng ở Mỹ vào ngày mùng 11 tháng 9 chúng em cực kỳ kinh hãi. Em xin gởi lời chia buồn đến tất cả nhân dân Mỹ và chúc nhân dân Mỹ kiên cường phấn đấu vượt qua giai đoạn khó khăn này"

Những câu văn này chắc là chú Côi bắt chước những bài viết trên báo, trên đài, sặc mùi nhà nước. Bây giờ những thân nhân ngoài Bắc của gia đình chị Bông có muốn đến thăm nhà chị cũng không được, ai bán vé xe lửa cho họ từ Bắc... sang nước Mỹ như ngày nào họ mua vé xe lửa từ Bắc vào Nam.

Từ Bắc vào Nam năm 1975 những đoàn quân miền Bắc đã vờ vét bao nhiêu "chiến lợi phẩm" nhà cửa, đất đai ruộng vườn, của cải của dân miền Nam bỏ lại hay bị cưỡng chế.

Từ Bắc vào Nam những người dân miền Bắc dù bất cứ thành phần nào, thăm thân nhân họ hàng sau bao nhiêu năm xa cách cũng nhặt nhanh xin quà, xin của mang về.

Người bên thua cuộc là kẻ cho và người bên thắng cuộc là người nhận. Điều nghịch lý lại là sự thật, thế nên trong thời điểm đó nhân gian miền Nam đã có câu "Người miền Bắc thích 'cua bể' * miền Nam".

* "Cua Bể": Bê của.

KẺ TRỐN HỌC

• Võ thị Trúc Giang Lúa 9

Phải mất 15 năm sau tôi mới có đủ can đảm để về thăm lại quê hương Việt Nam, nhất là quê Bến Tre thân yêu của tôi. Đây là lần đầu tiên, sau khi đã rời xa, cụ thể hơn là chạy trốn cộng sản, vượt biển để tìm tự do.

Bến Tre, là nơi tôi sinh ra và lớn lên, tôi đã có một tuổi thơ êm đềm, dù có chiến tranh nhưng mỗi khi nhớ lại tôi vẫn không thể nào quên được: Chiến tranh giữa hai miền Nam Bắc!

Hồi còn đi học, vào buổi trưa tôi phải chạy ra sông múc nước về nấu ăn, đun nước uống, thấy giữa dòng sông một xác chết trôi lênh bênh, không biết là lính bên mình hay xác của giặc phương Bắc. Đến bây giờ tôi cũng không biết nữa, lúc đó còn nhỏ tôi chỉ biết đi lấy thùng múc nước uống rồi chạy thật nhanh về nhà để tránh những mảnh đạn hai bên bắn nhau có thể trúng mình bất cứ lúc nào.

Khu chợ nhà lồng của phố Bến Tre và những ngôi nhà bê tông dọc mé sông đã bị thiêu rụi hoàn toàn bởi các cuộc pháo kích vào các thành phố. Mùi tro, bụi và mùi xác chết cháy còn thoang thoảng trong không khí - tôi vẫn có thể nhớ nó cho đến ngày hôm nay. Cảm giác đó nó không thể diễn tả bằng từ ngữ mà là qua sự tưởng tượng của ký ức.

Khi máy bay hạ cánh xuống sân bay Tân Sơn Nhất Sài Gòn, tim tôi bắt đầu đập nhanh hơn, tay tôi run lên, cảm xúc lẫn lộn bủa vây lấy tôi. Một mặt, tôi rất vui khi được gặp lại gia đình, cha mẹ, nhưng mặt khác, tôi sợ có thể bị công an bắt giữ bất cứ lúc nào, vì mang tội phản quốc, bỏ quê hương.

Khi Taxi đưa tôi đến trước cổng nhà ba má tôi ở Bến Tre, tôi thấy hai hàng cau hai bên đường san sát nhau, xòe cánh lá múa may trong gió nhẹ, giống y như hồi tôi còn ở quê nhà. Qua cửa sổ xe Taxi, tôi thấy mẹ tôi vừa vui mừng, vừa mếu máu chạy về phía tôi, thể như bà muốn ôm đứa con gái yêu dấu vào lòng để không bao giờ phải xa con nữa. Có một người đàn ông theo sau mẹ, đó là dượng Sáu Hội, em rể của cha tôi. Chồng của cô tôi. Năm 1954 Hiệp định Genève chia đôi đất nước, ông tình nguyện tham gia cuộc chiến chống Mỹ vì lý thuyết tuyên truyền dụ dỗ của Hồ Chí Minh đã thuyết phục ông rất nhiều. Ngoài ra, ông thấy hạnh diện khi thể hiện sự hy sinh, tình yêu quê

hương của mình và ông đã đưa cả gia đình, vợ (cô tôi) và chín người con ra Bắc. Sau đó ông đã từ biệt miền Bắc trở về Nam tham gia Quân Giải phóng miền Nam Việt Nam với tư cách là một sĩ quan. Ông được phong quân hàm Đại tá trong Chiến tranh Việt Nam, nhưng sau khi miền Nam rơi vào tay cộng sản Bắc Việt năm 1975. Chiến tranh Nam Bắc kết thúc, ông giải ngũ và chỉ làm Thứ trưởng Bộ Cao su tại Sài Gòn.

Khi quân CS miền Bắc chiếm miền Nam vào ngày 30 tháng 4 năm 1975, đó là một ngày đen tối của người dân miền Nam Việt Nam. Hầu như tất cả những học sinh như tôi đều bị đuổi học vì chúng tôi là "ngụy" là quân đánh thuê "cho Mỹ", theo phe địch. Kết quả là, sau giải phóng những người trẻ tuổi không có cơ hội chen chân vào đợt sống của „cách mạng“. Coi như không có tương lai. Cũng nhớ ơn ông Sáu Hội này, người đã có công với cách mạng, mà đời tôi đã được có chút ánh sáng.

Nó giống như một tờ chứng nhận bảo lãnh được viết trên một tờ giấy, để tôi có thể di chuyển bình thường hoặc đi học Đại học. Nhờ tình cảm gia đình và giúp đỡ của ông, tôi được trường Cao đẳng Sư phạm ở Tiền Giang nhận vào.

Coi như tôi đã tìm được một chỗ đứng trong xã hội cộng sản mới, nhưng... như tôi đã nói, không ai có thể cấm tôi nói những gì tôi nghĩ, những gì tôi cảm thấy. Nhưng điều đó hoàn toàn bị cấm dưới chế độ cộng sản, họ muốn kiểm soát tư tưởng chúng tôi.

Vì vậy, tôi không còn cách nào khác ngoài việc trốn học và rời khỏi đất nước càng sớm càng tốt! Không ai trên thế giới này có thể ép buộc tôi hoặc bắt buộc tôi phải tôn vinh ai! Ngay cả Bác Hồ cũng không!

Giờ đây, khi đứng ngay sân nhà mình, trên vùng đất tuổi thơ, tôi không thể cưỡng lại việc liếc nhanh xem liệu tôi có thực sự có mặt ở đó hay không, thật sự đứng trước sân nhà bố mẹ tôi hay không?

Vâng, tôi đang có mặt ở đó! Mẹ tôi và dượng Sáu Hội cũng có mặt bên cạnh tôi. Dù gì, tôi cảm thấy có phần lỗi với dượng, vì Sáu Hội thời ấy đã làm giấy bảo lãnh cho tôi thuộc „gia đình cách mạng“ mà!!

Cho đến bây giờ dượng Sáu Hội đã không còn nữa trên cõi đời, tôi vẫn chưa từng có can đảm dám hỏi dượng chuyện gì đã xảy ra cho ông sau khi tôi trốn học bỏ đi?

(Xem tiếp trang 48)

SỰ BẤT ỔN ĐÁNG NGẠI (Un inquietante malessere)

Nguyên tác: **Elena Pucillo Truong**

Bản dịch: **Trương Văn Dân**

(Madhouse của Goya, 1812-1819)

Chỉ bây giờ tôi mới hiểu là mình bị bệnh và vừa nhận ra những triệu chứng.

Tôi còn nghĩ rằng cái tình trạng bất ổn này đã làm tôi tiêu hao năng lượng từ bên trong, như thể mình là một món đồ nội thất bằng gỗ bị mối mọt xâm hại từ nhiều năm: Nhìn bề ngoài nước sơn còn bóng láng và mọi người không nhìn thấy những đường rãnh bị đục khoét ở bên trong nên cứ tưởng là còn chắc chắn.

Một tình huống như thế đã âm thầm xảy ra trong khi tôi bận bịu tích lũy kinh nghiệm bản thân và nghề nghiệp!

Tôi đã có mọi thứ một cách dễ dàng: Một căn nhà đẹp, một đời sống sung túc. Tất nhiên là tôi được nhiều người ngưỡng mộ, ganh tị hay thèm thuồng và tôi rất vui vì được là như thế.

Thời đó, mọi chuyện đối với tôi quá đơn giản, tôi xử sự theo tính cách của mình và xem mọi việc là bình thường. Mãi đến bây giờ tôi mới hiểu thời đó mình chỉ là một kẻ mù trước những sự việc xảy ra xung quanh.

Tôi đã không hiểu là thái độ lãnh đạm của mình đã làm khổ cho bao người. Việc gì cũng đều do tôi chọn, quyết định làm mà không cần đếm xỉa đến ý kiến của những người xung quanh. Suy nghĩ của người khác đối với tôi là vô ích, dù họ là bà con hay người cộng sự.

Đối với tôi thì họ như không hiện hữu.

Tôi cũng chẳng cần biết là thái độ cá nhân tập quyền của mình gây ra bao khó khăn trong quan hệ cá nhân và xã hội.

Chỉ đến bây giờ tôi mới hiểu, vì mình là trung tâm vũ trụ nên những người bà con trong gia đình và các cộng tác viên đều cảm thấy bị xúc phạm và oán giận.

Đây là điều tồi tệ, sự lạnh lùng và lòng ích kỷ đã biến tôi thành người vô cảm nên đã không

thấu hiểu được điều cốt lõi ở đời: Sống là đi cùng nhau, thông cảm, và mỗi sự gặp gỡ đều có thể giúp mình có thêm kinh nghiệm sống.

Thú thật là trước đây tôi không biết, hay đúng hơn là không muốn biết. Tôi cũng không nhận biết mình là kẻ vô cảm xúc, là người không có tình cảm. Tôi sống mà chẳng có đam mê nào. Tôi cứ thẳng lối bước đi trên con đường của mình, sẵn sàng giẫm đạp bất kỳ ai, giống như một tảng đá lăn từ đỉnh núi xuống vực mà không cần biết đến sự tàn phá do mình gây ra.

Tôi chính là tảng đá ấy nhưng bây giờ tôi buộc phải quay lại đằng sau để nhìn xem mình là con người như thế nào và cúi xuống nhặt nhạnh những mảnh vỡ của đời mình: Một cuộc hôn nhân thất bại, một cô vợ nghiện rượu, một đứa con gái tự sát, một công ty đầy nợ, đang đứng trên bờ vực phá sản. Xung quanh tôi còn có nhiều nhân viên, nhiều công nhân đã mù quáng tin tưởng vào tôi nên sắp rơi vào tình trạng thất nghiệp.

Chỉ có tôi là quan trọng và ngoài tôi ra là chẳng có gì: Bằng cách ấy tôi đã làm tiêu tan tất cả.

Và trong "cái tất cả" ấy bây giờ còn có cả tôi: Ý thức về những điều mình làm đang đục khoét tôi từ bên trong, càng lúc tôi càng cảm nhận rõ ràng, nghe như tiếng tích tắc của một chiếc đồng hồ, là con mối đang bò lên đỉnh não. Âm vang chuyển động của mỗi đang dội lại giữa bốn bức tường màu trắng, trong căn phòng lạnh lẽo của một nhà thương điên.

(Milano 9.2018 - Quán Văn 59)

KẺ TRỐN HỌC

(Tiếp theo trang 47)

Mẹ tôi cũng đang đứng đó. Bà đã khóc vì hạnh phúc vì gặp lại đứa con gái thương yêu tưởng chừng như giấc mơ. Khi dượng đến gần tôi, ông lấy ngón tay dí dí lên đầu tôi, mắng mỏ, nửa đùa nửa thật: „*Mầy nè! Mầy nè, mầy là một con nhỏ trốn học. Lẽ ra con không nên trốn học! Mầy là một học sinh sự phạm mà trốn học!*” Qua câu nói đó đủ cho tôi hiểu, một bên là tình gia đình, một bên là sự khác nhau về quan điểm chính trị giữa hai miền Nam Bắc. Cho đến nay những người con của cô dượng tôi, chúng tôi cũng không hề có liên hệ mật thiết. Dường như một bờ đại dương vẫn còn ngăn cách giữa chúng tôi.

● **Võ thị Trúc Giang Lúa 9**

ĐI THĂM CHỒNG

• Trần Văn Giang

Lời mở đầu

Ngay sau ngày 30 tháng tư năm 1975, cộng sản đã bắt giam, đày đọa hàng trăm ngàn quân cán chính của VNCH trong hơn 100 trại tù mà cộng sản gọi là "trại cải tạo." Nhiều gia đình miền Nam bỗng dưng mất chồng, mất cha, mất con, mất anh, mất em...

Sau đây là câu chuyện thật và người thật: Tâm sự của bà chị vợ tôi trong thời gian "được phép" của cộng sản cho đi thăm chồng ở cái gọi là "trại cải tạo." Ông anh cột chèo trong câu chuyện này là một cựu Đại úy Y sĩ của Sư đoàn TQLC (QLVNCH).

(TVG)

1. Bây giờ là 3 giờ sáng. Tôi vẫn trần trọc thao thức không thể nào chợp mắt được. Chỉ còn 6 ngày nữa là tôi được đi thăm chồng. Niềm vui sẽ được gặp lại chồng sau một thời gian dài xa cách; nỗi lo sợ; sự buồn tủi khi nghĩ tới lúc phải từ giã anh sau khi gặp mặt; những điều sẽ phải nói; sự nhớ nhung day dứt... Tất cả những ưu tư đó liên tục chập chờn trong đầu óc tôi. Rồi dĩ vãng, rồi hiện tại tưởng chừng như một giấc mơ nhanh chóng đi qua và không có thực.

2. Hôm đó (!) nhân viên an ninh khu vực đến chỗ chúng tôi tạm trú (sau khi nhà chúng tôi đã bị bỏ bom xập nát), trói tay chồng tôi, bắt anh đi mà không cần cho biết lý do. Tôi đứng lặng người, như một cái xác không hồn. Một tay dắt thằng con trai lớn hai tuổi, một tay bồng thằng con nhỏ mới sanh được một tuần. Chồng tôi nhìn tôi với đôi mắt tuyệt vọng, lo lắng và khuôn mặt xanh xám sợ hãi. Sau khi họ dẫn chồng tôi đi rồi, tôi buông cái thân gầy gò của tôi xuống sàn nhà và gục mặt khóc. Tôi khóc như chưa bao giờ được khóc. Tôi cảm thấy kinh hoàng và lo âu cho những ngày sắp tới: 28 tuổi đầu với hai đứa con nhỏ dại, không cha mẹ, không anh em, không bà con thân thuộc bên cạnh. Tất cả mọi người thân thuộc đã đi xa, thật xa. Lần đầu tiên tôi thấy thật

bơ vơ ở cái tình ly đất đỏ Ban Mê Thuật đèo heo này.

3. Người ta bảo là: "Con người là một cây sậy biết suy nghĩ". Tôi vào lúc này còn yếu hơn một cây sậy, còn quá trẻ, có chút nhan sắc và biết suy nghĩ. Cũng vì có chút nhan sắc cho nên "an ninh khu vực" đã không để cho tôi yên thân. Họ thường lân la tìm mọi cách đến "thăm" tôi. Họ khuyên tôi nên từ bỏ dĩ vãng và dứt khoát với ông chồng "có quá nhiều tội ác với nhân dân". Họ cũng cho tôi biết là chồng tôi sẽ "đi cải tạo" không có ngày về vì chồng tôi là một Bác Sĩ Quân Y, cái nghề chuyên chữa bệnh cho "ngụy quân để chúng cầm súng giết hại đồng bào"; là có cha vợ làm "trùm ngụy quân"; là có cha mẹ anh em trốn ra nước ngoài.

4. Như vậy là chồng tôi đi không biết đến ngày nào mới về? Sự chờ đợi mỏi mòn, sự nhớ nhung dằng dặc, nỗi tuyệt vọng và sự sợ hãi mỗi ngày một nhiều hơn. Thêm vào đó, những người "an ninh khu vực" cứ lai vãng, tìm gặp tôi, mỗi ngày một tỏ ra ân cần, săn đón và hứa hẹn nhiều hơn. Nhưng tôi đã quyết định từ bỏ nơi này để ra đi. Vào một đêm thanh vắng, tôi đã dắt díu hai đứa con dại lẩn trốn ra bến xe đò và đi về Sài Gòn.

5. Tôi miên man nghĩ đến cuộc hành trình đi thăm chồng sắp tới. Lòng tôi tràn đầy sự rộn rã vui mừng. Tôi muốn đem hai đứa con tôi cùng đi để chúng được biết mặt bố; và đồng thời tôi cũng muốn dạy chúng, ngay từ khi thơ ấu, thế nào là tình gia đình và thế nào là sự chia sẻ những cái bất hạnh của gia đình!

Xe đò Sài Gòn đi Ban Mê Thuật phải chạy hết hai ngày và một đêm ngủ trọ dọc đường. Đến bến xe đò Ban Mê Thuật, tôi một tay bồng con, một tay xách giỏ đồ ăn nặng trĩu gói ghém cho chồng và thằng con nhỏ chập chững, lếch thếch chạy theo mẹ ở đằng sau. Chúng tôi, 3 mẹ con, đi bộ đến bến xe thồ và đi vào thị xã Quảng Nhiêu. Từ Quảng Nhiêu đến trại "tù" của chồng tôi là năm kí lô mét (5 Km) đường bộ. Không có xe cộ nào có thể đi vào đó, chỉ có một cách là đi bộ. Thành ra tôi phải bồng cháu nhỏ, tôi nhờ một người Thượng gửi thức ăn và ẵm cháu lớn. Đoạn đường 5 km này đi hoài mãi mà không tới trại. Chúng tôi phải đi thật chậm và rất mệt mỏi vì đường đất sét đỏ ướt. Tôi mệt lả và bụng đói cồn cào nhưng không dám ăn gì vì sợ mất phần ăn của chồng.

6. Đến trại, ở một cái chòi rất phong phanh gọi là "phòng đợi," tôi và mấy bà vợ khác đi thăm chồng "tù cải tạo" cùng ngồi lặng thinh.

Người nào cũng mang một bộ mặt đăm chiêu, thiếu não như nhau. Không ai hỏi thăm ai lời nào có lẽ vì đầu óc đều đang ngổn ngang. Mọi người dường như chỉ muốn để dành hết tất cả những gì mình đang có dù là nhỏ bé tầm thường nhất, từng lời nói và từng giây phút còn lại cho sự gặp gỡ sắp tới! Ngay cả chớp mắt, tôi cũng không dám làm! Tất cả các cặp mắt đỏ hoe, ưu tư, mệt mỏi đều cố gắng mở rộng, hướng chăm chăm vào một chỗ: cái cổng trại. Nơi cổng cái trại xa xa đó, trong chốc lát chồng tôi cùng đám người "tù cải tạo" sẽ được đi ra để gặp vợ con và thân nhân lần đầu tiên. Cuối cùng, họ được phép đi ra. Tôi không thể nhận ra được ai là chồng tôi vì tất cả "tù nhân" được xếp thành hai hàng. Tất cả đều mặc quần áo một màu đen, vừa đi vừa cúi mắt nhìn xuống đất. Lòng tôi đau đớn, quặn thắt lại. Nổi chua xót dâng lên trong người tôi mà không có ngôn ngữ nào có thể diễn tả được. Nước mắt cứ thế mà tuôn trào, tuôn trào...

Rồi chúng tôi được sắp xếp ngồi đối diện nhau, dưới sự quan sát của những người "an ninh" trại. Chúng tôi nhìn nhau mà chỉ nhe răng, không nói được đến một lời nào cả. Thằng con nhỏ 10 tháng chập chững đứng và gọi bập bẹ "Ba... Ba...". Những thức ăn mà tôi đã cẩn thận gói gém xếp đặt cho chồng thì bây giờ đang bị những người "an ninh" của trại cắt rạch, mở toang ra, bới tung ra để khám xét. Tôi thấy chồng tôi gầy gò, khuôn mặt khắc khổ, đôi mắt suy tư. Tôi nhìn chồng, rồi nhìn con. Tôi thấy thương chồng, thương con và cũng thương cho cái số phận hẩm hiu của tôi. Tôi chỉ biết khóc. Rồi giờ thăm ngắn ngủi đã hết. Chồng tôi được lệnh đứng dậy, tay xách giỏ thức ăn. Mãi đến lúc ấy, chúng tôi vẫn không thể nói nổi một lời từ giã với nhau. Anh hôn hai đứa con, đưa mắt nhìn tôi một cách buồn thảm rồi lẩm lũi đi vào trại. Tôi cố nán ở lại, nhìn theo cho đến khi anh đi khuất sau cái cổng trại. Lòng tôi se thắt và đành dặt dứ hai đứa con thơ ra về...

7. "Chỉ còn 6 ngày nữa tôi lại được đi thăm chồng!" Tôi tự nhủ lòng. Trong nỗi vô vọng cùng cực, tôi vẫn tìm thấy một chút an ủi vào những lúc chờ đợi được đi thăm chồng như thế này. Vì ít ra, tôi vẫn còn có niềm hy vọng sắp gặp lại chồng, được nhìn lại anh dù chỉ trong khoảnh khắc ngắn ngủi, để thấy anh vẫn còn sống, để thấy là chúng tôi vẫn còn có nhau.

Rồi đến khi ngồi trên xe trở lại Sài Gòn, tôi sẽ lại nghĩ ngợi miên man đến thân phận của người "tù cải tạo": Sống ra sao? Sống như thế nào? Cơ cực? Nhục nhằn? Thiếu thốn? Nhớ vợ con? Nhớ thân nhân? Mất tự do? v..v..

THƠ VIẾT TRONG THÁNG TƯ

*Dấu in theo bước nặng nề
Gập ghềnh rẽ lối sơn khê hoang rừng
Mồ hôi hay lệ rừng rừng
Bỏ thành thị đến xem chừng hả hê*

*Nhìn sau trước lối nào về
Ma Hời than khóc lạnh tê tái lòng
Lặng nhìn thân phận chinh chông
Mặc cho gió chuyển xuôi dòng tới đâu*

*Đất nào cũng nặng chữ sầu
Kẽm gai rào chắn mà ngao ngán đời
Để gì nghe được tiếng cười
Tự trong tâm đã rã rời niềm tin*

*Tự dung gió trở thành linh
Ai đâu giúp để giữ mình ổn yên
Cảnh đời đau của ai riêng
Trăm người như một, nổi phiền nặng tâm*

*Đến khi biết đã lỡ lầm
Con chim con cá sanh cầm thiên thu
Lối về mờ mịt sa mù
Hồn oan uống tử cầm thù khắc in*

*Căn rằng chịu đựng làm thinh
Soi nhìn bóng nước dáng hình như ma
Lòng luôn nặng nước với nhà
Thân người gổ mục khó hòa với ma...*

● **thylanthảo**
23.4.22

8. Tôi đọc kinh và cầu xin Thiên Chúa ban cho chồng tôi sức mạnh thể xác để vượt qua và sức mạnh tinh thần để chấp nhận cái hoàn cảnh mà chồng tôi không thể thay đổi được.

Tôi lại thấy nhớ anh day dứt, và mơ ước được trở lại để thăm chồng thêm vài phút nữa. Nước mắt tôi trào ra; dòng nước mắt buồn tủi!!!

● **Trần Văn Giang**
(Viết theo ý của bà Chị vợ)

CON ƠI TIẾP GIỮ CỜ VÀNG

Năm đó xa người thân rời đất tổ
Cha mang trong tim chỉ cờ vàng ba sọc đỏ
Vượt trùng dương mỗi mồn nơi hoang đảo
Vẫn tin đường ta đi sẽ đến bến Tự Do.
Con lớn lên dù nơi chân trời góc biển
Cũng nhìn được cờ vàng trên đất nước tạm
dung

Bao lớp người tỵ nạn khổn cùng
Bỏ mình trên đại dương
Vùi thân nơi hoang đảo
Chết lạc loài trên những chặng đường biên
giới

Cho con giờ được học hành đến nơi đến chốn
Cho con giờ được thành danh vẫn vẹn tình
nơi chôn nhau cắt rốn

Quê hương Việt Nam rục rờ ba sọc đỏ cờ
vàng

Lại phất cao trên vòm trời đất khách

30.4., 35 năm xa cách
Sáng xuân tháng tư, nơi thương xá Eden
Cha đứng dưới cột cờ vừa mới dựng như xác
tín niềm tin

Trên cao phất phới cờ vàng ánh sáng cứu tinh

Cha đã nhận ra cờ vàng đang phất cao từ
Cali, San José, Houston, Washington... Canada

Vẫn phất phới trong gió nắng tháng tư trên
quảng trường Concorde Paris, giữa lòng Berlin,
Hamburg, Frankfurt, München...

Cờ vẫn kiêu hùng trên các phố Italy, trên
những nẻo đường Genève giữa dòng người tấp
nập

Cờ vẫn ngạo nghễ phất cao trên vòm trời các
nước Bắc Âu

Cờ vẫn hãnh diện khoe màu phù sa đất nước
quê ta và lòng son sắt của người Việt lưu vong
trên Canberra, Sydney, Melbourne...

Bởi vì con ơi! Nơi đâu người Việt tỵ nạn Cộng
sản dừng chân, nơi đó cờ vàng là biểu tượng của
Tự Do, Nhân Quyền và Dân Chủ

Con hỏi cha về đất nước mình đang lễ hội
ngàn năm Thăng Long giữa thủ đô Hà Nội

Con biết chăng? Cờ đỏ sao vàng như chiếc
khăn tang

Vẫn liệm quanh Ba Đình lăng Bác
Cờ đỏ sao vàng trên Hồ Gươm như năm mũi
tên giương bần

Cho Rùa Vàng thoi thóp giữa mùa xuân
Cờ đỏ sao vàng trên những khách sạn năm
sao

Trùm kín bao che nếp sống xa hoa độc hại bịt
mắt, bịt tai, bịt miệng nhân dân

Con hiểu chăng? Mỗi khi họp dân tụ đảng...

Bập bênh cờ máu nổi cánh sao vàng kề bên
búa liềm đao phủ

Siết chặt dân ta trong đói nghèo lam lũ
Một màu đỏ của màu cờ Mác Lê vô sản

Một sao vàng trong năm sao của đế quốc Bắc
phương

35 năm cờ sao cú mình theo phương Bắc dẫn
đường

Đường nô lệ, nộp dâng, triều cống, đường
hãnh tiến rước voi cống rần

Tháng tư đen, mùa xuân mưa nắng
Tự Do quê người, thương lắm quê ta
Con giữ cờ vàng ba sọc đỏ tiếp cha
Saigon sẽ phất cao cờ vàng ba sọc đỏ
Tháng tư nào đó không xa
Chẳng những Saigon mà trên khắp nước ta.

18.4.2010

• Nguyễn Song Anh

SẮC TỬ KHẢI ĐOAN TỰ

• Trần-Phong-Lưu

Chùa Khải-Đoan, ngôi chùa đầu tiên lớn nhất thành phố Ban Mê Thuột, tỉnh Đạc-Lắc trong vùng Tây nguyên đầy nắng gió, là ngôi chùa Sắc tử cuối cùng được vị Hoàng Đế cuối cùng, Quốc Trưởng Bảo Đại, của triều vua cuối cùng, nhà Nguyễn sắc phong vào năm 1951. Tên chùa được ghép từ tên đầu của vua Cha Khải Định và Hoàng Thái Hậu Đoan Huy.

Đạo Phật thực tế đã hiện diện tại Tây Nguyên từ rất sớm, khoảng năm 1905. Những công nhân đồn điền cà phê, những phu cạo mũ cao su mang theo niềm tin Phật và tín ngưỡng thờ Ông Bà lên đây sinh sống, mà không có nơi lễ lạy. Vùng đất cao nguyên bạt ngàn được Nhà Nước Pháp trao trả về cho Nam Triều chính là cơ duyên thuận lợi đến với tư duy của các vị lãnh đạo Phật giáo Trung phần.

Vào dịp Tết cổ truyền Tân Mão 1951, đức Từ Cung và các mệnh phụ Tôn Thất đã lễ Phật đầu năm tại Tổ đình Báo Quốc. Câu chuyện đạo mở đầu đã dẫn đến đại sự phát triển tổ chức Phật giáo tại Tây Nguyên. Tại cuộc đàm đạo này có đức Hội chủ Thích Tịnh Khiết, Bốn sư của đức Từ Cung, cùng quý Hòa Thượng Thích Trí Thủ, Mật Hiển, Mật Nguyên... Vốn sẵn đạo tâm, đức Từ Cung hứa cúng lô đất 7 mẫu, 20 sào và 38 m², do bà đã tạo mãi.

Mùa An cư năm đó, Hòa Thượng Thích Trí Thủ vào giảng Kinh tại Đại nội, giấy tờ hiến cúng viết tay đã được trao để làm bằng chứng. Tại đó, đức Từ Cung còn hứa, có gì khó khăn sẽ trao đổi với cụ Tôn Thất Hối, bấy giờ là Đại diện Nam Triều tại vùng đất Hoàng triều cương thổ. Ngoài ra còn các cụ Hoàng Trọng Văn, Hoàng Trọng Sinh là chỗ thân tộc họ nhà bà. Thế là Thiên, Địa, Nhân hội đủ cho việc lập chùa.

Ngày khởi công xây dựng ngôi Tổ Đường, theo lời Hòa Thượng Thích Thiện Châu, Trụ trì chùa Trúc Lâm Pháp quốc; một lễ sai đồng được tổ chức do chính bà Từ Cung chủ trì. Khi cốt đồng nhập, một thanh kiếm được vung tít lên trời và quay đầu cắm mũi về hướng Tây Nam. Nên đức Từ đã cho xây hướng chùa nhìn xuống thung lũng suối Đốc học như ngày nay, đáp ứng đúng mặt phong thủy cổ truyền, *tiền thủy hậu sơn*, trước suối nước, sau lưng là vùng đất cao của làng Lạc Giao, nay là thành phố Ban Mê Thuột, dẫn lên vùng núi non đại ngàn hoang sơ.

Lễ đặt đá xây dựng Tổ đường vào ngày Phật Thành Đạo tháng chạp năm Tân Mão, 1951, vừa có nơi quy tụ nhân tâm quanh vùng, vừa làm chỗ sinh hoạt bước đầu cho Hội Phật học và ngôi Già Lam để Phật tử đến chiêm bái, góp công sức vào Phật sự chung.

Hoàng Hậu Nam Phương được Thái Hậu giao cho nhiệm vụ thực hiện công trình và khởi đầu bằng việc huy động tài chánh. Bà phải thân hành vào Nam vận động với các triều phú, kỹ nghệ gia hai bên nội ngoại và thân nhân bạn hữu. Đó là những nhân vật đạo Thiên Chúa đầu tiên đóng góp vào việc xây chùa trên vùng Hoàng Triều cương thổ. Dù là chùa vua nhưng không thể thiếu sức dân, ấy là nền tảng sức mạnh của Phật giáo Việt Nam. Vì thế công trình này đến giữa năm sau đã đưa vào sử dụng. Đại lễ Phật Đản đầu tiên được tổ chức tại đây, quy tụ đầy đủ các tầng lớp nhân dân. Từ địa điểm sinh hoạt này gồm nhà giảng với văn phòng Ban trị sự, nhân tâm vùng rừng núi đã quy ngưỡng, nên tiến tới xây dựng ngôi chánh điện, khởi công năm 1953, theo quy hoạch hình chữ Tam. Tới đây Hoàng Hậu Nam Phương, phải thường xuyên tháp tùng Quốc Trưởng dự các lễ lạc và phải lo chu toàn các công tác xã hội của một đệ Nhứt Phu nhân thời đại mới, nên việc trực tiếp quản lý thi công phải giao lại cho Thứ phi Mộng Điệp, thường xuyên lên xuống vùng Tây Nguyên này.

Chánh điện là công trình mang nét đặc thù Tây nguyên bởi sự kết hợp hài hòa giữa hình thái nhà Rông dân tộc miền núi và nhà rường cung đình Huế. Chánh điện rộng 320 m² được thiết kế 5 gian, dạng cổ lâu tứ trụ cột, vách ván rui mè đòn tay và mặt sàn đều bằng gỗ quý. Thêm hai gian phụ nhỏ, dùng lan can để che các dây hành lang bao quanh. Các trụ cột gỗ lim vững chãi, đặt trên những tảng đá chạm trổ, cao từ 2m7 cao dân lên vào trong để chống đỡ các đòn tay, vì kèo. Gian giữa tôn trí tượng đức Phật A Di Đà và đức Phật Thích Ca cao 1m1, ngự trên đài sen bằng gỗ cao 0,35m, chạm khắc nhiều hoa văn tinh xảo, công phu. Các gian bên hai phía tôn thờ bốn vị đại Bồ Tát: Quan Thế Âm, Đại Thế Chí, Văn Thù và Phổ Hiền. Các pho tượng đều được đúc bằng đồng, đặt trên bệ thờ bằng gỗ quý. Mái chùa được lợp theo lối *tám mái chông diềm*. Trang trí trên sóng nóc là mẫu đúc "*Lưỡng long triều nguyệt*". Mái chông trên che hơn ba gian giữa để nâng không gian giữa thêm cao và thông thoáng. Hơn nữa hai tòa nhà chính lớn nhất, mở rộng chính điện, giao diềm mái, đã

được kết hợp bằng một mái thấp để che chắn nắng mưa như hành lang nổi.

Tầng dưới tòa chánh điện là nơi học tập và sinh hoạt của chư Tăng, cũng là nơi tổ chức các đàn tràng như đàn tràng Dược Sư. Tầng này xây bằng gạch đá trên nền đúc cao 10 nấc thang và chống đỡ bởi các hàng trụ cột bê-tông giả đá chạm khắc các hoa văn và có đầy đủ chân cột và đầu cột. Mỗi trụ cột bên dưới chịu một cột gỗ của tầng trên. Từ trên nền chùa dựng đá cao, hai cầu thang đúc, lan can chạm đôi sấu đá hay cặp giao long, nằm hai bên dẫn lên bao lơn bát giác rộng hơn gian giữa, nối vào chánh điện. Giữa bao lơn tôn trí pho tượng đứng đá trắng của đức Phật A Di Đà. Bao lơn này cũng là mái che cho tiền sảnh bên dưới, là nơi tôn trí tượng thờ Phật Di Lặc tạc trên khối đá màu cam. Một bức hoành phi treo tại trung tâm chánh điện, chạm trổ công phu các chữ Hán, mạ vàng bằng tên chùa vua ban "Sắc tứ Khải Đoan tự", thêm hàng chữ nhỏ "Bảo Đại Quý Tỵ niên xuân cát nhật," do các nghệ nhân kinh thành Huế tôn lập.

Đại Hồng chung: Hai tháp lầu vuông với 4 cột tròn cao xuyên suốt hai tầng và mái hình thang, nhô ra hai đầu nhọn ở hai phía kiểu nhà Rông là hai lầu chuông, trống nằm hai bên tả hữu tòa chánh điện. Lầu bên hữu treo quả đại hồng chung cao 1,15m, chu vi đáy 2,7m, nặng 380kg do các nghệ nhân phường đúc đồng ở phía Tây kinh thành Huế, hoàn thành vào tháng 1/1954. Đây là bảo vật do Hoàng Thái Tử Bảo Long và Hoàng tử Bảo Thắng hiến cúng.

Cổng Tam Quan: Từ buổi đầu cổng chùa chỉ được dựng tạm bằng gỗ. Mãi đến khi Chánh điện hoàn tất chùa mới xây tới cổng Tam Quan. Tòa cổng cao 7m, rộng 10m5, dày 3m khá độc đáo này, trông giống cổng vào phủ quan cổ kính Huế. Vắn mở ba cửa ra vào, xây lên hai tầng,

trung quan nhô ra và lầu lợp mái cũng cao hơn mái lầu hai cửa phụ. Cửa giữa thông thoáng thờ Vi Đà Tôn thiên Bồ Tát, hai cửa sổ hai bên hình chữ nhật vạt nhỏ 4 góc, chạm lộng hình chữ thọ. Hai cổng lầu hai bên thấp hơn thờ nhị vị Hộ Pháp và Tiêu Diện. Toàn bộ cổng xây gạch, đúc trụ cột bê tông giả đá. Bản trên cổng chính chạm khắc năm đại tự: "Sắc Tứ Khải Đoan Tự".

Các trụ cột đều khắc đôi câu đối chữ Hán

Cây Bồ Đề là tặng vật lưu niệm của Đại Đức Narada mang từ Colombo qua Việt Nam nhân chuyến viếng thăm năm 1962.

Cây đã được trồng giữa sân sau đến nay đã lớn hàng chục năm tuổi. Đồng thời một pho tượng Phật Thích Ca ngự trên tòa sen tôn trí dưới gốc Bồ Đề.

Quan Âm Các: Tòa đình bát giác, nóc ba tầng vươn cao lợp mái ngói âm dương, chống bởi sáu cột tròn, đều đắp hình rồng cuốn bao quanh, che trên pho tượng Bồ Tát Quan Thế Âm đứng, cao trên 5m, ngự trên tòa sen.

Một hồ nước tròn thả hoa sen bao quanh, nền tòa đình các chạm hoa văn liên vạm. Ven hồ vạch lối đi, lan can bao bọc. Phía trước dựng bức

phù đồ long mã. Hai trụ cột đèn lồng đá, trên khắc đôi câu đối do Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ kính đề, dẫn lên nhịp cầu bắc qua hồ mở lối cổng vào bảo tượng.

Hậu Tổ. Tòa đường hai tầng phía sau cũng gồm hai dãy nhà liên mái, cũng che đường giao hai mái bằng một dải mái thấp, nhưng nhỏ hơn tòa chánh điện và cách chánh điện một đường sân hẹp, mà cuối sân đã dựng sẵn một cầu thang dẫn lên các tầng trên. Tầng dưới cũng chống đỡ bằng trụ đá giả và tầng trên bằng các cột gỗ. Bao lơn lục giác ở tầng trên tôn thờ tượng Ngài Văn Thù Bồ Tát cõi sư tử cũng làm mái che cho sảnh vào tầng dưới. Từ ban đầu hậu tổ chỉ chiếm một phần, chức năng chánh là nhà giảng và nơi thờ phượng tu học, vì mãi đến năm 1953 mới xây tòa chánh điện.

Chỉ ba gian giữa trên lầu Hậu Tổ cũng như chánh điện mới mở cửa ra vào với các cánh cửa chạm trổ, bắt chốt gỗ xoay trên gạch cửa gỗ. Còn hai gian bên chỉ chừa cửa sổ chạm lộng hình chữ Thọ tròn nằm chính giữa: Hai ô vách ván cẩm lai hay gỗ đỏ khắc phù điêu tượng các thiên tướng hộ pháp, còn các ô trên dưới đều chạm các dây hoa lá. Các vách bên và vách hậu đều phân ba ô chạm phù điêu các tượng Phật vô cùng tinh xảo. Hệ thống chống đỡ các đòn tay, kèo, nóc đều dùng ba con sơn chông đầu de đàn ra, kể cả các đầu mái nhọn kiểu nhà Rồng. Tầng lầu nhà Tổ còn tôn trí tháp gỗ đa giác mà tất cả dàn dựng từ tam cấp, lan can trụ bao quanh, các cột, vách kẻ đường gạch xây, đến các đầu đà, các con sơn rui mè đỡ mái ngói đều được tạo tác bằng gỗ màu nâu trầm làm nền, nổi bật các pho tượng Phật đồng ở mỗi gian khám tượng. Các gian giữa tầng này chính là điện thờ: Phía trước tôn thờ pho tượng Quan Âm Thiên Thủ Thiên Nhãn; phía sau đặt bàn thờ và di ảnh các Hòa Thượng trụ trì chùa cũng như những bậc cao

Tăng đã có nhiều công đóng góp với Phật giáo Tây Nguyên.

Hội Trường hay Giảng đường cũng là nơi hội họp của Tỉnh hội, nên liên thông với trường Trung học Bồ Đề. Nhưng sau 1975 giáo dục phải tách ra khỏi chùa, trường đổi tên là Lê Hồng Phong. Hội trường cũng bị trưng dụng cho đến năm 1981 xuống cấp hư hao, mới trao trả lại. Nhà chùa phải sửa sang chống dột, sơn phết lại để kịp tiến hành Đại hội bầu ban Trị sự Tỉnh Hội Phật Giáo Đắk Lắk. Năm 2003, chùa xin phép tu sửa, cơ nới toàn bộ, nhằm đáp ứng nhu cầu sinh hoạt Tỉnh Hội đang trên đà phát triển, tới năm 2006 mới hoàn thành. Đến nay hội trường gồm hai tầng lầu và một tầng trệt, kết cấu toàn bộ bằng bê-tông cốt thép rộng khoảng 12m kể cả hành lang, dài 32m, là nơi sinh hoạt hội họp và khu vực hành chánh của Ban Trị sự Tỉnh Hội.

Điện Di Đà: Hòa Thượng Thích Quang Huy muốn tôn tạo Bảo tháp để thờ ngài Thích Quảng Hương, nguyên Trụ trì chùa Khai Đoan, đã tự thiêu tại công trường Lam Sơn trước chợ Bến Thành, để đòi thực thi nguyện vọng Phật tử và chống đàn áp. Năm 1992 khởi công, qua năm sau, tháp chỉ mới đúc móng thì Hòa Thượng viên tịch, nên nhục thân của cố Hòa Thượng được nhập tháp này và công trình được tiếp tục tiến hành. Nhằm hài hòa giữa tâm nguyện của Hòa Thượng và tương xứng với cảnh quan chùa, bảo tháp được tôn tạo theo dáng một lầu các, mái cổ lầu hình lục giác, 6 góc mái của cả hai tầng đều gắn hình đúc dây hoa lá uốn lượn, còn đỉnh tháp là búp sen. Phần cổ lầu gắn phù điêu mô tả cuộc đời Phật Tổ, còn phần dưới trang trí đắp nổi cảnh bông hoa, chim thú. Trong lòng tháp an trí bệ thờ tôn tượng đức Phật A Di Đà, để đối xứng với Điện Quan Âm. Bệ tượng bên dưới là trụ sen hình lục lăng. Tại sáu mặt của bệ tượng Phật A Di Đà được tôn trí hình ảnh Hòa Thượng và 5 bia ký tưởng niệm các vị Tôn túc tiền bối có công đức với chùa và Thượng Hoàng Khải Định cùng Đoan Huy Hoàng Thái Hậu. Năm 2007, Tháp được tu chỉnh thêm một cổ lầu thành 3 tầng mái, trang trí đôi giao long và hoa văn cổ kính và thay bảo tượng A Di Đà đúc bằng đồng do một Phật tử hy cúng.

Tàng kinh Các: Bên hữu Chánh điện dựng lên một tòa nhà sàn hai tầng toàn bằng gỗ, lợp hai tầng mái chông lên nhau rất đẹp. Tầng một như tầng sàn, nên để trống vách bốn bề, làm nơi nghỉ ngơi thư giãn. Tầng trên bày những hàng tủ

kính đầu lưng nhau, trong lưu trữ những kính sách quý, mà các Phật tử và du khách có thể mượn đọc, nghiên cứu. Gác kính này chỉ lắp kính hai đầu hồi, còn hai mặt bên ba gian và hai gian phụ cũng chưa trồng, nhưng thả rèm sáo trúc, chỉ thả xuống để tránh mưa tạt. Cũng như tòa chánh điện và nhà Hậu Tổ nơi các góc mái kính các đều gắn phù điêu đặc biệt kết hợp bởi hình thoi và các nhánh hình thoi liên kết ngược chiều, với vầng mây, sóng nước. Các phù điêu này được đặt trên cuối các sóng nóc chạm nổi hàng hoa văn liên vận.

Nhà thờ cốt: Do nhu cầu, năm 1997, một khu nhà trí cốt được tạo dựng cạnh tháp Di Đà, gồm một dãy nhà dài 12m, rộng 7m, kết cấu bê-tông cốt thép, xây 3 tầng, 1 trệt 2 lầu. Sóng nóc mái cổ lâu và các góc mái đều trang trí hình tượng giao long.

Nhà Tăng: Khoảng đầu thập niên 60 thế kỷ 20 đã xây dãy nhà vách ván lợp tôn fibro xi măng để tăng chúng thường trú sinh hoạt. Mấy năm sau, xây tường gạch, lợp mái ngói. 10 năm nữa lại gia cố móng, đổ trụ bê-tông lên lầu.

Nhà Trụ: Khu vực thiết yếu mà theo ngôn ngữ, "Có thực mới vực được đạo", nhưng nhà bếp chùa ít được quan tâm. Mãi đến những năm gần đây, khu nhà bếp mới được chăm chút phần nào, do các lễ hội thường xuyên được tổ chức. Phật tử ngày càng phát triển và nhất là tăng chúng thường trú ngày một đông, nhưng đến nay nhu cầu vẫn chưa thực sự được đáp ứng. Từ sân trước bước lên 9 bậc cấp nền chùa đã dựng thêm hai trụ đèn lồng đá hai bên và hai pho tượng Thiên vương Hộ Pháp, tạc bằng đá trắng, đặt hai bên góc trước nền chùa. Trong các sân cảnh khu vườn bên tả các tòa điện đường chánh, các Phật tử còn hỷ cúng nhiều bức tượng La Hán.

Toàn bộ công trình được xây dựng bởi các bàn tay khéo léo của những người thợ nổi tiếng cổ đô Huế và sự phát triển ngôi Phạm vũ Già lam Khải Đoan ngày càng quy mô to lớn, trang trí lộng lẫy, thường được gọi là "Bửu sát"-- nghĩa là "chùa Phật quý"-- đã để lại cho hậu thế: Những tòa điện đường kết nối hài hòa, với kiến trúc ấn tượng uy nghi, màu nâu vàng của vách ván, nâu trầm của gỗ xây dựng điển đạt được nét trầm mặc, những cột tròn cao chống đỡ vững chãi các vì kèo, mái ngói gối chồng lên nhau, những bức vách chạm trở tinh xảo, kết hợp giữa vẻ đẹp kiến trúc lưu truyền từ lịch sử ngàn đời và thiên nhiên

HUYỀN KHÔNG

*Bên đàng còn hạt sương rơi
Long lanh trên lá sen ngồi sát na
Đường hoa đẹp bóng Y Sa
Tóc xưa... Ai hỏi thiên hà hư không...*

*Thiên Hà! Một dải mênh mông
Sắc Không tự thuở Huyền Không đất trời
Vân giao cảm! Gió ngàn khơi!
Ném xa hệ lụy, quên đời trầm luân,*

*Nghe như lòng biển ý thăm
Kính Vô Tự! Lăng Chân Tâm tỏ ngại
Đã từ vô thi xa xôi
Ai tìm tiền kiếp bao đời long đong...*

*Trăng Thiền một giải trắng trong
Trăm dăng bát ngát! Thơ dòng Chân Như!
Nam Mô Thích Ca Bổn Sư
Kính dâng Hương Nguyễn đèn từ độ soi...*

*Cho con và cả muôn loài,
Nhân Gian Hòa Ái! Dòng Đời Như Nhiên!
Trăng Thiền ngát mấy phương duyên
Lan Hoa vừa nở trên triền núi xa...*

• **Tuệ Nga**
(Thi Phẩm: Về Bên Suối Tịnh)

giao hòa. Trên chốn đại ngàn hoang sơ, núi non chập chùng, những đồn điền cao su rậm rạp như rừng, những đôi cà phê, những vườn trà xanh mượt mắt hay những con thác hùng vĩ ào ào tung bọt nước trắng xóa ngày đêm, bên những vách đá dựng, đầy thách thức... Sắc Tứ Khải Đoan Tự là một điểm đến rất đời yên bình, thanh tịnh thích hợp cho những ai muốn tìm về nơi chốn tĩnh tâm.

• **Trần-Phong-Lưu**

NHỚ CÂY LỘC VỪNG

• Lâm Minh Anh

Những lần du ngoạn bằng thuyền trên sông, nhìn những hàng cây xanh chạy dài thẳng tắp xa xa... hay những lần dạo chơi ven sông dưới những hàng cây rợp bóng mát, thỉnh thoảng, tôi ngược nhìn lên cây cao đầy những lá xanh che khuất ánh dương... Những lần dán mắt dõi theo sông nước, cây xanh như thế, nó tạo cho tôi một thứ cảm giác êm đềm. Và đôi khi chính cảm giác êm đềm ấy, đưa tôi sống lại ký ức tuổi thơ với cây lộc vừng.

Ôi! Những cây lộc vừng đáng nhớ sống dọc theo trên bãi cát của dòng sông Côn. Ở đó, lộc vừng mọc và lớn lên giữa đất trời bao la, trên đất cát khô mịn, giáp mặt hay soi bóng bên dòng nước, chịu lạnh sương mù buổi sớm, giữa trưa nóng bỏng, ráng chiều quanh hiu. Chưa kể những lúc đứng chịu phơi dưới ánh nắng gay gắt ngày cuối hạ, ôm gió buốt giá lạnh tháng cuối đông. Và hơn thế nữa, cho dù dòng nước có lúc mang lũ từ rừng về, lênh láng ngập bờ gập khi mưa bão lớn, hoặc nước tuôn ra biển khơi đến mức cạn khô chỉ còn trơ ra những sạn cát... lộc vừng vẫn cố bám chặt lấy đất, kham nhẫn mà sống. Sống một cách lặng lẽ qua ba mùa, để rồi Xuân đến thì nở ra những chuỗi hoa tua tua đỏ rực. Dáng hoa như những sợi dây buông thõng, như cánh tay thiếu nữ hững hờ theo gió vãi hoa rơi khắp mặt nước, rơi phủ đầy trên mặt cát.

Nhớ làm sao! Đẹp làm sao những chuỗi hoa mang sắc màu rực rỡ, đong đưa, phất phơ trước gió. Suốt quãng đời tuổi thơ, những dịp đầu Xuân tôi đã được ngắm và sống chan hòa đầy ắp kỷ niệm bên những cây lộc vừng. Tôi thường nghịch ngợm ngắt hoa để chơi đồ hàng cùng bạn lối xóm. Những xế chiều được Mẹ cho đi tắm

sông, tôi thường bứt lá non vãi tung lên, ngắm chúng bập bênh trôi trên dòng nước... Bây giờ ở nơi phương xa, có những tảng sáng thức dậy tàn bộ, những khi nghỉ chân bên hàng cây xa lạ để hít thở không khí trong lành, nhìn những hoa tươi nở quanh hồ, giữa có vòi nước phun lên tung tóe, nghe tiếng chim ríu rít hót trên cành từ xa, tôi thường yên lặng trầm tư mông lung, biếng mở lời, đưa mắt chào đón người hay vật thoáng qua, cho dù nắng ban mai đã lên cao. Tôi cứ nhớ mãi cây lộc vừng vào những tháng năm đó, tôi tự cho là mình đang tương tư nó!

Xem ra cũng lạ! Tương tư có nghĩa là cả hai đều nhớ lẫn nhau, nào phải một mình tôi biết gọi, biết nhớ cây lộc vừng. Lộc vừng ơi! Người xa, xa lắm, có nghe, có biết nhớ đến ta chăng!?

Thông thường tương tư mang theo nỗi nhớ thương, yêu thương thật là da diết, bởi nên, tôi rất nhớ thương cây lộc vừng. Thương thay tên gọi của cây lộc vừng. Cái tên nghe như đem lại điều may mắn nên mới mang họa vào thân. Chữ "lộc" được nhiều người gán liền với chữ "tài" thành ra "tài lộc". Chữ tài theo nghĩa tài năng [才], tiền tài [錢財], tài liệu [才料 hoặc 材料], ngữ nghĩa cả ba chữ được người xưa hiểu và viết như nhau, nên lâu dần nhiều người thường hiểu chúng chỉ duy nhất một nghĩa là tiền tài. Với ý nghĩa này, người đời đua nhau đi tìm tài lộc, vì tin tưởng rằng tài lộc sẽ đến với mình khi có lộc vừng ở bên cạnh. Do đó lại nảy sinh lòng ham muốn (chưa chắc đã ưa thích), lại càng đổ xô đi tìm lộc vừng bất cứ nơi đâu khi được mách tin. Thế nên lộc vừng vô tình trở thành cái đích mà con người nhắm đến, trở thành nạn nhân cho thiên hạ săn lùng.

Giờ đây cây lộc vừng dường như vắng bóng trên bến nước sông Côn, bởi biết bao người đang gắng rước tài lộc vào nhà, bằng cách nhổ đi trồng lại trong các chậu cảnh, hoặc trước hoặc sau vườn, hoặc mang tặng nhau, hoặc trao đổi, bán mua... Trên đường thiên lý, lộc vừng hầu như có mặt khắp nơi. Qua cách làm của thiên hạ, đã làm mất đi ý nghĩa thuở ban đầu lộc vừng là lộc của trời cho. Ngậm ngùi mà nhớ câu xưa của Tăng tử: "*Quân tử chi ái nhân dã dĩ đức*", ngày nay đã không yêu chuộng bằng cái câu "*Quân tử ái nhân dĩ tài*". Than ôi! Chỉ vì lòng ham tài lộc với ý tưởng mơ hồ mà con người đã ngoảnh mặt quay lưng với các giá trị chuẩn mực đạo đức.

Cảnh sắc sông Côn khi có lộc vừng hiện diện, có được cái nhìn, cái suy nghĩ khác hơn bình

thường, bởi tự thân hoa lộc vùng với những sợi dây hoa đỏ thắm buông thõng, hay treo lơ lửng trên nền cát soi bóng trên bến nước, đã đưa con người kịp nhận thấy bàn tay tuyệt diệu của tạo hóa làm nên hình dáng và sắc màu của hoa, để nhận biết ra đâu là nét đẹp tự nhiên nguyên thủy. Từ đó, nó cũng làm rung động tâm hồn con người để biết yêu chuộng sự chân mỹ. Song le, lộc vùng tự mình không biết do đâu có được màu đỏ thắm, cũng không biết vì đâu được chọn lựa, hay đưa đẩy được sinh và sống ở vùng sông cát này. Sống để gìn giữ, hay tô điểm cái đẹp cho bến nước sông Côn, hay để hòa chung bầu bạn với đất trời và con người. Thật rõ, lộc vùng được trời ban cho quyền sống, và quyền được sống tự do tự tại từ những tháng năm xa xưa tại đây, có lẽ từ khi con người chưa xuất hiện. Lộc vùng là chủ nhân đầu tiên, con người là kẻ đến sau, hoặc chỉ là khách qua đường thường ngoạn.

Nhưng nay thì mọi sự đang thay đổi, con người tự khoác cho mình chiếc áo chủ nhân, tự đôn mình thay thế đất trời tước đoạt hay ban cho sự sống của lộc vùng. Con người làm thế là lầm. Trước mặt lộc vùng, con người là kẻ thua cuộc, con người là kẻ thất bại. Con người không thể làm đẹp hay tô điểm thêm sắc màu mà tạo hóa đã dành riêng cho lộc vùng. Chưa kể từ những hành vi bất chấp đức hiếu sinh, con người đã giảm lên sự sống của muôn loài, hậu quả theo sau là con người tự giết chính mình khi mà muôn loài đã không còn tồn tại trên trái đất. Với tôi, mỗi khi đứng ở bên sông, may ra bắt gặp lộc vùng nào còn sống sót, lòng tôi dâng lên niềm hồ thẹn, chua xót nhớ ước mong của Nguyễn Công Trứ: "*Kiếp sau xin chớ làm người / Làm cây thông – lộc vùng đứng giữa trời mà reo – nở hoa*".

Nói đi thì cũng phải nói lại, trong thiên hạ không chắc mọi người tìm đến lộc vùng chỉ vì tài lộc, mà có thể còn vì sắc. Sắc hoa đỏ rực bắt mắt của lộc vùng đã ít ra nói lên điều ấy, như lời Khổng nói: "*Ta chưa thấy ai hiếu đức bằng hiếu sắc*". Yêu sắc đẹp vốn là bản tính tự nhiên của con người. Ở đây theo nghĩa thay vì nói "*Quân tử ái nhân dĩ đức*" (Người Quân tử lấy Đạo đức mà thương người) thành ra "*Quân tử ái nhân dĩ sắc*" là đi gần đến con đường thánh nhân đã nhìn thấy. Chớ trách chi ai đó yêu sắc, chỉ thương cho cây lộc vùng cũng vì tự mình có sắc mà đôi khi rước lấy họa vào thân. Cũng chẳng trách chi con người ngày nay phần đông nhiễm bản tư tưởng bởi sự bất công, dối trá, tham tàn của đời sống

xã hội, chìm ngập, lạc vào ma đạo mà tự mình không biết. Có mấy ai tránh được sự hồ đồ trên mà bước vào thế giới tâm linh nhà Phật từng gỡ tấm màn che "*Sắc tức thị là Không...*", trông thấy sắc hiển lộ để nhận ra bản lai diện mục, để bớt làm những điều sai trái lương tâm.

Sau chót, con người với lộc vùng cũng có sự trở trêu. Trong khi một số người hầu như quên lãng câu "*Quân tử ái nhân dĩ đức*" thì lộc vùng luôn luôn nhớ câu trên. Cứ mỗi độ Xuân về, dù ở bất cứ đâu lộc vùng cũng không quên nở hoa đỏ rực tươi thắm, cho người đời thường ngoạn trong mọi hoàn cảnh. Lộc vùng không chút oán trách, giận hờn với con người cho dù nó bị đối xử không tốt đẹp.

Tôi chợt nhớ câu của Vương Thủ Nhân: "*Mãn cái giai thánh nhân*", khắp mỗi nẻo đường đều có thánh nhân. Lộc vùng có lẽ là thánh nhân theo cách nhìn của riêng tôi, bởi với lòng bao dung, tha thứ thể hiện qua cách sống, bằng cách lộc vùng tiếp tục sống như để nhắc nhở con người nên sống với giá trị tinh thần thiện lương. Xem như đời tôi tương tự về cây lộc vùng thật đáng giá! Đời này, nhờ đó mà cũng biết được giá trị của sự nhớ thương. Với tôi, nhớ thương luôn có mặt trong cuộc sống như người xưa nói "*Người đến thế gian cũng bởi chữ tình*" (không tình này cũng tình nọ). Trái tim xin biết ơn mà để thơ tặng lộc vùng:

*Lộc vùng xuân đến
Hoa nở khắp bờ
Đỏ rực bên sông
Trời xanh như mộng
Lộc vùng xuân tàn
Hoa rụng khắp bờ
Dòng sông lặng lẽ
Đếm thời gian trôi
Lộc vùng xuân ấy
Hoa trở hiên nhà
Bóng người bóng hoa
Như gần như xa
Lộc vùng xuân này
Ven sông vắng bóng
Phương nào tìm hoa
Dừng chân phố lạ
Nhà ai rực đỏ
Lộc vùng kiêu sa.*

... ..

• Lâm Minh Anh

CHUYỆN BÉ VUI

• Diễm Châu CDS

Lời tác giả: *Bạn đọc có thể từng tham dự một hay nhiều cuộc triển lãm tranh trong đời, nhưng nếu hỏi về cách thức làm ra một buổi triển lãm, thì chắc là ít ai biết từ khởi đầu cho đến kết cuộc như thế nào. Mời bạn đọc để giải trí, thưởng thức bài viết dưới dạng truyện ngắn, cốt truyện xây dựng trên những kinh nghiệm sẵn có của tác giả, và những mẫu chuyện dễ thương có thật cũng như hư cấu, với nhân vật, tên tuổi thay đổi, đã xảy ra khi đang triển lãm tranh.*

(DC CDS)

Buổi triển lãm tranh được tổ chức tại Thung Lũng Hoa Vàng trong ngày gần đây. Vai trò của Diễm rất nhẹ nhàng, toàn là những chuyện ai làm cũng được, nhưng dễ như ăn "khổ qua"... Trước tiên là phải kiểm chỗ. Căn phòng dùng để triển lãm tranh không lớn mà cũng chẳng nhỏ, nhưng cũng treo đủ khoảng 50 bức tranh. Chưa kể đến phần ánh sáng cũng quan trọng không kém, đến 40% cần thiết. Có ánh sáng rọi vào, thì bức tranh linh động và đẹp hẳn lên rất nhiều. Nhưng nếu trường hợp không có đèn rọi vào, thì cũng phải chịu thôi, bởi vì Trời không bao giờ chiều lòng người hoàn toàn. Căn phòng "mượn" được vuông vức, sạch sẽ rộng đúng ý Diễm muốn, nhưng không có đèn rọi vào tranh... Cũng phải tới luôn.

Có chỗ rồi, là đến chuyện mượn xe Van, kiểm một chiếc Cargo Van cũng không khó, vài ba hãng có loại xe này, chạy không giới hạn cây số, chạy chừng nào mệt thì nghỉ, còn không muốn nghỉ thì cũng không sao, nhưng đa số bắt buộc phải có "credit card" để đặt "deposit". Nên nhớ là loại xe này nó ăn xăng khủng khiếp! Sau khi đặt

xong, dù cho bạn mượn xe gì, nhớ phải in ra tờ giấy để còn làm bằng chứng về sự điều đình thuê mượn của mình.

Yên tâm về nơi triển lãm và xe cộ để chờ tranh, sau đó là phải lo liệu việc làm thiệp mời. Chọn một tấm tranh ưng ý, rồi "design" luôn tờ "poster", xong rồi đến phần tin tức, thông báo gửi báo chí... chuyện này coi vậy mà mất thì giờ kinh khủng, cả tuần mới tạm xong.

Cũng như những lần đi du lịch, đồ ăn thức uống trong cuộc hành trình Diễm chỉ mang theo vài chai nước lọc, kẹo ho thôi, vì khi ghé vào trạm đỗ xăng, là luôn tiện nghỉ ngơi một chút, ngồi ăn ở những tiệm "fast food" dọc đường cho tiện, và thoải mái đầu óc.

Thu dọn quần áo là nghề của nàng, còn ai vào đây nữa? Khi nào rảnh tay hay làm việc nhìn Computer nhức mắt, thì thay đổi bằng cách chạy ra ngoài bếp nấu cơm, rửa chén, dọn dẹp nhà cửa. Một lát lại quay vào ngồi trước máy làm tiếp.

Chọn tranh và vẽ tranh là chuyện bắt buộc phải có. Nói cho đúng thì Diễm thấy cái gì cũng quan trọng như nhau. Không thể thiếu thứ nào được. Người họa sĩ khi có hứng rất tham lam, họ vẽ không ngừng nghỉ. Có họa sĩ vẽ liền mấy ngày tù tì, không cần ăn, ngủ... Khi bức họa hoàn thành, nhìn họ có khi giống như những máy "con bù nhìn" ngoài ruộng dưa, xơ xác thảm não.

Mấy ông họa sĩ thường hay có những "mốt, miếc" khác người. Nhìn vào thì biết ngay nghệ sĩ! Có ông mặc áo với quần đùi, ông thì cạo trọc, còn đa số cột tóc. Một cột tóc rất được ái mộ, nhiều người thích, có khi tóc chỉ còn loe ngoe vài sợi cũng cột, vì trông quá nghệ sỹ. Ngày xưa, Diễm cũng ái mộ một nam tài tử đóng phim có tên Steven Seagal. Ông cột tóc trông rất phong độ, đẹp trai. Một này thịnh hành đến nỗi có hôm đi ăn phở, Diễm thấy mấy anh bưng phở cũng cột tóc, thế mới biết cột tóc hấp dẫn thế nào!

Trở lại chuyện vẽ tranh, đa số họa sĩ thích vẽ có người mẫu. Dân hội họa kháo nhau rằng nếu trong lớp, khi nhìn người mẫu khóa thân xinh đẹp nằm, ngồi hay đứng trên bục, mà anh chàng nào đỡ dẫn, rụng rời tay chân, luống cuống... vẽ không xong, thì coi như anh chàng đó không thể là họa sĩ được! Bởi vì đã là họa sĩ, thì phải đặt tinh thần nghệ thuật cao hơn tinh thần "chiêm ngưỡng"! Chỉ khổ cho những chàng có máu dê cuộn cuộn trong người, thấy người ta ở trường là không chịu nổi! Có biết bao nhiêu sinh viên mỹ thuật qua được "ài" này? Hình như cũng rất nhiều đó. Như vậy cho thấy chất đam mê hội

họa trong mỗi con người rất là cao độ, hơn tất cả mọi thứ.

Không phải chỉ có đẹp mới được trường muốn làm người mẫu, mà bà già, con nít, người mập, anh ốm, chị cao, em thấp... đều làm mẫu được. Cái gì cũng phải học, mới thành họa sĩ. Họa sĩ học ra trường đã đành, nhưng cũng có những họa sĩ tự nhiên mà thành. Dĩ nhiên người họa sĩ bắt buộc phải có hoa tay, có mắt mỹ thuật và đầu óc sáng tạo. Bức vẽ càng được nhiều người khen tặng, thì sự thành công càng tăng.

Diễm chọn lựa những bức tranh hợp với chủ đề. Tranh quá nhiều, để chật hết cả nhà và hai cái kho. Mỗi khi triển lãm, Diễm và chồng lại phải vất vả lựa tranh. Chúng nằm chồng chất lên nhau, khó lấy ra nếu tranh quá lớn. Một mình Diễm không thể nào rinh nổi. Biết vậy, nên Diễm cố vẽ thêm vài bức nhỏ nhỏ, khi cơn hứng chợt đến, mang theo ít choán chỗ lại ưng ý. Hai vợ chồng cùng là họa sĩ, thì sẽ dễ dàng cho cuộc triển lãm hơn.

Ở hải ngoại, cũng có vài cặp vợ chồng họa sĩ tên tuổi nổi tiếng, đa số họ qui tụ tại California.

Khi chất tranh lên xe, chừa lại khoảng trống để đem theo các vật dụng tiếp tân, Diễm thấy lần đi này có vẻ dễ dàng hơn những lần trước. Có lẽ ngày càng kinh nghiệm hơn trong vấn đề "tranh ảnh" chẳng?

Thức dậy lúc 4 giờ sáng, khởi hành sau đó 1 tiếng, xa lộ thênh thang. Nếu đi ban chiều thì chắc xe sẽ đông đúc hơn. Chỉ 7 tiếng sau, buổi trưa là hai người đã có mặt tại miền Bắc California. Hai ngày cuối tuần thời tiết thay đổi. Trời bỗng dưng nóng trên trăm độ! Nhìn con chó nằm thè lưỡi thở dốc trước sân nhà thiên hạ, Diễm thấy thật là tội nghiệp cho nó. Như vậy, ngày khai trương triển lãm tranh cũng nóng kinh khủng là cái chắc!

Khi đến nơi, có hai người bạn đã giúp vợ chồng Diễm treo tranh.

Các soeur của nhà La San đã tận tình giúp đỡ mọi việc, trời nóng mà tiếp tế những ly chè mát ngọt, để đãi các anh chị bạn Họa Sĩ vùng Thung Lũng Hoa Vàng ghé thăm phòng tranh là tuyệt nhất.

Các frere (Sư Huynh) cũng rất nhiệt tình với người La San cũ. Miễn họa sĩ thành công là mừng rồi.

Lần triển lãm này, trùng hợp cố tình với ngày các cựu học sinh trường cũ La San họp mặt. Ai ở Sài Gòn cũng biết trường La San ở góc đường Tự Do, trước Vương Cung Thánh Đường Sài Gòn, kề bên Bưu Điện. Các bậc phụ huynh đến tham dự

đông đủ, có bà mẹ đã may cho các đứa con của mình những chiếc áo tu nho nhỏ thật dễ thương. Cũng may là hai hôm trời nóng bốc hơi đó, phòng tranh có máy lạnh điều hòa không khí mát rượi.

Diễm nhớ lại những chiếc bánh "cup cake" ngày càng ngon và đẹp hơn, vì làm đã quen tay hơn. Bàn tiệc có bình hoa Cala LiLy màu trắng mà Diễm vốn ưa thích. Ngày khai mạc này, thì cậu bé Vui xuất hiện.

Khách không đến đông một lúc như các buổi triển lãm tranh khi khai mạc như những lần khác, mà ra vào từng lượt. Khách khứa luôn bận rộn, báo chí truyền hình phỏng vấn, thì làm sao Diễm nhận biết và nhớ ra cậu bé được.

Diễm rót rượu vang ra những chiếc ly trong cao cao, rót nước mời người này người nọ... Đây là nhà văn tên tuổi nổi tiếng sinh hoạt hơn ba mươi năm ở San Jose, ông viết bài giới thiệu buổi triển lãm vài tuần trước, còn kia là anh chị nhạc sĩ cũng yêu thích tranh, mấy bác nọ là văn thi hữu vùng Vịnh...

- Cô ơi, cháu ăn cái bánh này được không ạ?

Diễm quay nhìn cậu bé khi nghe tiếng nói, thấy một khuôn mặt khoảng sáu bảy tuổi, rất khô ngô, tuấn tú.

- Ồ, cháu ăn đi, thích mấy cái cô lấy cho.

Cậu bé đưa hai ngón tay. Diễm lấy đĩa giấy nhỏ, đựng 2 cái "cup cake", 1 chả giò, vài củ cà rốt nhỏ đưa cho cậu.

- Bé ngồi xuống đây ăn nghe, cần gì thì kêu cô.

- Cháu không cần gì, nhưng cháu thích ở trong này.

Nghe cậu nói, Diễm nghĩ thầm: "Chắc ở đây có bánh trái, nước ngọt nên con nít nó thích.

- Cháu muốn ăn thêm bánh cứ tự nhiên nhé.

- Không ạ, nhưng cháu thích ở đây.

Lần thứ nhì, cậu bé lại nói câu này. Diễm không đứng đó lâu được, vì phải trả lời và giải thích những câu hỏi của đài TV.

Ngày thứ nhất qua đi trong sự thân mật và vui vẻ, quyến luyến của mọi người. Những khách yêu tranh, khi họ thích nét vẽ của người họ ngưỡng mộ, thì họ cứ quanh quẩn bên những bức tranh mà ngắm. Có một bà cụ chưa già lắm, bà cho biết đến đây bằng xe Bus, tay xách cái bọc lớn để ở phòng ngoài. Bà đứng trước bức tranh của Viên trầm ngâm. Đứng chán, bà mượn cái ghế ngồi ngắm. Bà ngắm rất lâu, rồi hỏi:

- Cô ơi, khi nào thì hết triển lãm vậy?

- Dạ còn ba ngày nữa ạ.
- Chắc tôi ráng trở lại lần nữa.

Diễm hỏi:

- Bác chắc thích coi tranh? Nhà bác xa đây không ạ?

- Hơi xa, nhưng tôi biết đường đi xe Bus.
- Bác có thích bức nào trong này không?
- Có, tôi thích một bức, chắc cô biết rồi.

Nhìn theo ánh mắt bà, Diễm nhìn Viên hội ý. Hai người đã biết bà thích bức nào.

Diễm không nghĩ là bà mua tranh, bởi nhìn bà không có vẻ là người thích chưng bày nghệ thuật. Nhưng Bà có vẻ quý tranh. Bà về lúc nào Diễm cũng không biết, vì khách khứa còn đây. Có gia đình ở lại cho đến khi đóng cửa, để mời họa sĩ đi ăn cùng với họ. Tâm tình thật là dễ thương dù chưa một lần quen biết.

Buổi tối mệt, Diễm ngủ được một giấc thật ngon cho đến tám giờ sáng mới thức dậy. Sửa soạn xong lại ra phòng tranh. Tưởng địa điểm xa phố xá, chắc ngày thường ít người đến, ai dè khi tới nơi đã có vài người chờ. Một lát sau, frere dẫn một lớp các em lớn vào coi tranh. Thật vui vì tinh thần các em thường thức tranh thật cao. Nghe những nhận xét của các em, các họa sĩ có thể kinh ngạc vì rất là tinh tế.

Buổi chiều, soeur lại đưa các bé nhỏ nhỏ khoảng năm sáu tuổi vào coi tranh. Chúng như đàn bướm, chạy ùa lại trước những bức tranh của Diễm, vừa chỉ chỗ, bàn tán rất là sôi nổi!

Diễm thật bất ngờ trước sự kiện này. Thì ra ở tuổi nào cũng có thể thưởng thức mỹ thuật được. Đợi cho các bé ngắm tranh chán rồi, Diễm bắt chúng hát hợp ca trước các bức tranh. Những cái miệng tròn tròn, hồng hồng vang lên bài ca, bên cạnh màu áo màu lam của các soeur trẻ điều khiển, khoan tay thưa dạ khi được hỏi đến, cho Diễm gợi ý một sáng tác mới. Diễm thu vội hoạt cảnh dễ thương trước mắt mình vào ký ức.

Ngày thứ ba, khách vẫn đến lai rai. Lần này, nhóm họa sĩ gạo cội của thành phố ghé thăm. Thôi thì các chuyện lớn nhỏ trong trường, thầy nào còn hay mất, bạn bè ra sao... chuyện trò như pháo nổ. Vừa nói chuyện vừa tiếp khách, Diễm thấy có hai mẹ con bước vào. Người mẹ còn rất trẻ. Cô và thằng con nhìn tác phẩm "Yêu Nhạc", vẽ một thằng bé say sưa đánh nhịp, ở trần, cổ đeo cái ná của Diễm, rồi cô nhìn con trai, nói:

- Sao ngày nào con cũng vào đây phá bác hoài vậy?

Thằng bé ngúng ngẩy, nét mặt nó rất đẹp trai, không đáp lời mẹ, nhưng cậu ta say sưa nhìn bức tranh. Mẹ bé cười, nói với Diễm:

- Ngày nào nó cũng chạy vào đây coi chỉ có bức này. Nó năn nỉ em mua cho nó bức tranh, nhắc hoài...

Rồi cô quay qua thằng con:

- Con có tiền không mà đòi mua?
- Con có heo.

Diễm không nhớ là thằng bé vào bao nhiêu lần, vì cũng nhiều người đi coi tranh đưa theo con cái.

- Cứ cho bé vào coi, không có gì phiền đâu em.

Diễm nói với mẹ bé. Cậu cười, rồi chỉ bức tranh, nhong nhèo:

- Con muốn tấm này.

Mẹ bé mắng yêu:

- Biết rồi, nói hoài.

Khách cần vài thứ, Diễm để hai mẹ con đứng đó để lo việc bán tranh. Một lát nhìn lại, thì hai mẹ con đã về từ lúc nào. Các họa sĩ lẫn người ái mộ ngồi chờ cho đến giờ đóng cửa phòng tranh để đi ăn chung với nhau. Rốt cuộc là đàn chị thủ khoa của khóa lớn nhất dành quyền đãi cả bọn. Chị lúc nào cũng ngọt ngào, đẹp lão, vẽ vẫn xuất sắc và thương mến đàn em.

Còn một ngày nữa là xong triển lãm. Buổi trưa vắng khách, nhưng sau ba giờ chiều lại đông. Buổi cuối cùng nên nhiều khách đến lấy tranh. Gần năm giờ, khuôn mặt thằng bé Vui hiện ra ở cửa, cùng với mẹ và em trai. Nó hớn hờ chạy đến ngay bên tấm tranh say sưa nhìn. Mẹ nó nhắc nhở:

- Con đã coi tấm trên đầu tủ chưa? Tấm đó cũng đẹp.

Nói xong, cô ấy chỉ cho thằng bé bức tranh trên cao. Thằng bé ngược lên nhìn, nhưng không thấy. Mẹ nó đỡ nó leo lên bàn đứng nhìn. Vừa thấy tranh, bé gật ngay:

- Con cũng thích tấm này.

Mẹ giải thích:

- Nhà em năm người, hai vợ chồng ba đứa con, tấm này có đủ.

Bé Vui ôm tấm tranh mới, nhưng mắt vẫn liếc bức tranh nó thích.

Diễm thấy nao nao trong lòng. Thằng bé mới tí tuổi đầu, đã biết say mê nghệ thuật. Bởi vì mẹ bé đâu có biết bức tranh bé thích, cũng chính là bức Diễm thích nhất. Nếu hôm nay bé đến mà lấy tấm đó, cho dù bán được tranh có tiền,

nhưng sao vẫn nuôi tiếc. Diễm cười hài lòng, tranh mình thích vẫn còn đây. May mà những người mua lại thích những tấm khác.

Tiếng hát đều luyện của chị bác sĩ ca sĩ trong Ban tam ca Đông Phương ngày xưa vang lên, cùng với Diễm trong bài dân ca Lý Cây Đa. Lâu rồi hát lại thật thoải mái, dù có quên lời đôi chút. Vậy đó mà hai chị em lại được bà con vỗ tay tán thưởng thật là vui... rồi tất cả cũng qua đi, trở lại sự im ắng của căn phòng.

Khi Viên vừa tháo gỡ tấm tranh thứ nhất xuống, thì nghe tiếng lọc cọc nơi cửa, rồi khuôn mặt Bà Bác xuất hiện. Hôm nay bà kéo theo chiếc xe đựng đồ. Thấy Viên đang hạ tranh xuống, bà nói:

- Cho tôi xem một chút nhé.

Rồi bà đến bên bức tranh mà bà từng ngắm, lại nhìn say mê. Một lát, bà lại bên Diễm, nói nhỏ:

- Tôi thích tấm đó, nhưng chỉ có chừng này thôi, cô để cho tôi nhé.

Nói xong, bà lôi một cái túi vải để lên bàn, đổ tiền ra. Diễm đếm thấy đủ thứ loại giấy bạc, chưa kịp hỏi thì bà đã nói:

- Tôi có tiền già, nhưng đi lượm lon, để dành tiền giúp bà con nghèo bên Việt Nam. Vừa mới gửi nên hai tháng nay có nhiều đó. Thú thực với cô tôi có thằng con, gia đình nó cũng đủ sống, mê tranh từ nhỏ, nhưng tôi không có khả năng để nó đi học vẽ, mà nó phải đi làm kiếm sống. Hôm nay nghe nói có tên họa sĩ triển lãm, mà nó không dám nghỉ việc để đi xem, dù rất muốn, nên tôi muốn tặng cho con một tấm cho nó vui, sắp đến sinh nhật của nó rồi. Xưa nay tôi chưa có món quà nào xứng đáng để tặng cho con cả!

Nghe bà nói khiến Diễm bồi hồi xúc động. Thực là một ý nghĩa cao cả. Bức tranh đề giá một ngàn hai, mà bà chỉ có gần một ngàn. Diễm đưa lại cho bà một số tiền:

- Thôi, cháu chỉ lấy bấy nhiêu, còn tiền này thì bác cho cháu góp vào gửi giúp người nghèo ở Việt Nam, nha bác.

Bà mừng rỡ, cảm ơn rồi rít. Khuôn mặt người mẹ sung sướng, và vợ chồng Diễm cũng vui theo niềm vui của bà.

Vừa thu dọn tranh bỏ lên xe, cũng hai người bạn đến giúp, Diễm thấy thời gian qua đi thật nhanh. Những tấm tranh lớn đã bán nên lúc về làm nhanh hơn.

Rời thành phố, vùng ngoại ô hiện ra hai bên đường, bóng tối bao phủ. Nhớ tới bà bác và bé Vui, Diễm chợt thấy tâm hồn mình băng khuâng.

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Được tin trẻ,
thân mẫu của bà Nguyễn Thị Bình, cũng là
nhạc mẫu của ông Nguyễn Văn Nhân, Võ Sư
VoViNam,
là cụ bà:

Sa Di Ni Bồ Tát Giới Thích Trung Hòa

**đã xả hết duyên trần, an nhiên thu thân
thị tịch ngày 28.01.2023 tại Việt Nam,
tức nhằm ngày mồng Bảy tháng Giêng
năm Quý Mão.
Trụ thế 94 tuổi.**

Chúng tôi chân thành phân ưu cùng ông bà Nguyễn Văn Nhân và Nguyễn Thị Bình cùng tang quyến, đồng thời thành kính cầu nguyện cho Chơn Linh của Sa Di Ni Thích Trung Hòa sớm được vắng sanh Cực Lạc Quốc.

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

Nhóm thân hữu Hamburg:

Gđ. Huỳnh Khương Ninh, Nguyễn Thị Hiền,
Đỗ Văn Thông, Huỳnh Thoảng, Nguyễn Hữu
Huấn, Nguyễn Đình Phúc, Đỗ Thị Đượm,
Phạm Văn Hóa, Trần Văn Hải.

● Chúc Thanh

Gần bên nhà tôi ở, cùng trong xóm, có một em nhỏ Antoine rất thích nuôi chó, nó nuôi cả một bầy, một chó mẹ và 12 chú chó con của chó mẹ sinh ra. Là Antoine quý bầy chó của nó lắm và không nỡ mang cho bớt đi những con chó con... vì Antoine nghĩ là tội nghiệp mẹ con nó, lại thương và nhớ nhau khi bị chia lìa.

Antoine mới trên 20 tuổi. Nó vẫn sống chung, tá túc nơi nhà mẹ nó, một căn nhà 4 phòng khá rộng và có vườn cây bao quanh. Antoine cũng còn đi học và thỉnh thoảng trong những ngày nghỉ hè, vacances, nó thích đi làm việc cho siêu thị, bảo là cần phải làm việc để nuôi bầy chó con... vì gia đình cún đông quá sợ chó mẹ không đủ sữa.

Mà bầy cún con của nó thật đẹp, con nào con nấy bụ bẫm tròn trịa như những khúc chả lụa biết đi, biết chạy và lăn lộn đủ kiểu.

Mỗi khi có dịp đi ngang qua, tôi ngừng lại ngắm cậu bé đang chăm sóc lũ chó con, tôi thán phục những cử chỉ tỉ mỉ của Antoine và cứ mỗi lần như vậy, lại nghe Antoine dụ khị:

- Bác mang về 1, 2 chú mang về nuôi đi bác, mẹ cháu đang nói cho bớt đi, mà cháu thì không muốn...

- Bác thì cũng rất thích, mà bác nuôi không nổi đâu, bác già rồi, bác lo cho bác có lúc còn không nổi, làm sao mà lo nuôi chúng được...

Rồi lần sau, lần sau nữa, cứ gặp mặt là năn nỉ, nuôi chó con đi mà, tôi liền ra điều kiện:

- Này, để xem có ai cần bác thấy bác mách họ tới xin...

- Nhưng mà cháu chỉ thích cho bác vì bác ở gần kể một bên, thỉnh thoảng cháu còn qua lại thăm chừng, cho xa đi cháu không muốn, à ra là thế. Thôi để mà nuôi luôn đi!

Nhưng rồi có một lần tới mách một người quen muốn nuôi cún. Antoine bằng lòng hẹn họ đến, đó là hai vợ chồng chú Lâm đến xin chó,

thấy cả bầy chó xinh đẹp, họ thích lắm, đã lựa xin được 2 chú. Nhưng rồi lúc sắp mang chó đi, Antoine bất chợt hỏi Lâm:

- Mà anh chị có con nít nhỏ trong nhà không?

- Có, tụi này có 2 đứa nhỏ, một đứa 4 tuổi và đứa kia 6 tuổi.

- Thôi vậy thì em xin lỗi, em không tặng được chó con của em cho anh chị đâu... tại vì loại này là chó của Đức, nó ăn khỏe và thích tấn công lắm, con nít giỡn chơi chồn vờn trước mặt nó là nó nhảy lên cạp liền.

Vậy là bầy cún 13 con ở lại nguyên vẹn. Antoine lấy luôn garage để xe làm phòng riêng cho gia đình chó. Nó lau quét, hút bụi, dọn dẹp, bầy biện phòng khá tươm tất.

Chúng cũng được thay ổ và tắm rửa luôn nên rất sạch sẽ và đom đóm.

Thiệt là Antoine rất yêu quý chó, mẹ nó cứ nói nó yêu quý bầy đàn của nó còn hơn các ông tây bà đầm nuôi chó thay con ở xứ sở này.

Chẳng vậy mà khi chiến sự Ukraine xảy ra, khi nghe thông tin, báo đài nói có một trại gia súc gần hàng trăm con chó bị bỏ đói, yếu và mệt, nằm sấp hàng bên nhau chờ chết, Antoine lau nước mắt và lẩm bẩm nói một mình, thật tội nghiệp chúng, thiệt là thiêng liêng, huyền diệu, chó chết đói thì chờ chết cùng nhau, không ăn thịt đồng loại, vẫn kỷ luật bên nhau, vẫn yêu thương, sót sa cho nhau!

Rồi lần nữa, một, hai ngày suy nghĩ, Antoine tự quyết định lên mạng tìm bà B.B Brigitte Bardot và cho bà biết tin. Sau đó em tình nguyện mang xe đến tìm bà B.B để rủ bà đi thăm và xem phải làm gì chứ không để chúng nó chết oan uổng như vậy được. Sau vài tuần lễ thì Antoine đã trở về cho hay là đã có hội bảo vệ súc vật thế giới lãnh, cứu mang tụi nó và mang chúng tới một nơi an toàn.

Trong cái khó ló cái khôn, cũng tại xứ sở Ukraine này, những ngày sau đó, người ta đã thấy cả những chú chó góp phần bảo vệ quê hương bằng tài năng bén nhậy là đi rà mìn phụ những chuyên viên tháo gỡ chất nổ nguy hiểm mà quân đội Nga đã gài lại khi rút đi.

Đây là những chú chó mang sứ mệnh chiến binh sứ mệnh đặc biệt mà nó đã cảm nhận được bằng một loại trực giác thông minh đặc biệt mà hình như không có hay rất ít loài vật nào có thể thực hiện được.

Ở Việt Nam, trước 1975, muốn đi về An Nhơn, Hạnh Thông Tây, Gò Vấp, khi đi qua Tổng Y Viện Cộng Hòa chúng ta tới ngã năm chuông chó.

Đó là nơi trú ngụ và huấn luyện quân khuyển, nơi huấn luyện chó làm bốn phận quân sự, chó quân đội làm bốn phận một chiến binh, cũng lãnh lương, cũng mang quân hàm các nước Mỹ, Anh, Pháp và rất nhiều nước trên thế giới đã sử dụng quân khuyển tham chiến từ thời trung cổ vì đặc tính thông minh của chó.

Trong số các nhà cách mạng, có một người Nhật, là lãnh tụ đảng dân chủ thời gian 1914-1921 mang họ chó, đó là cụ Khuyển Dưỡng Nghị, đồng chí thiết của cụ Phan Bội Châu.

Ngày ấy cụ Phan tham dự phong trào Đông du cầu học ở Nhật, cụ chủ trương dùng võ lực giành lại nền độc lập cho Việt Nam ta nên cụ hăng lui tới gặp cụ Khuyển nhiều lần.

Tiểu rằng việc chưa thành thì cụ bị bắt và bị an trí ở Huế. Cũng có nguồn tin đưa rằng cụ Phan Bội Châu bị phe cánh Hồ Chí Minh bắt giữ và bán lại cho mật thám Pháp lấy 100.000 đồng tiền đồng dương.

Việt Minh làm vậy được tiền 100.000 đồng coi như một công ba việc lợi:

- Có tiền hoạt động đảng CS.
- Loại được một đối thủ quốc gia lợi hại.
- Gây được phong trào chống Pháp bùng lên ở Việt Nam.

Xem vậy, khuyển không phải là tầm phào, mà có trộn lẫn ít nhiều ngoại giao, quân sự, xã hội... nhìn cao hơn về thần thoại, chúng ta có thiên cầu, đầu người mình chó. Theo Trương Tử Phòng, thiên cầu có tới gần một vạn thiên binh. Thiên cầu rất linh, để săn đuổi ma quỷ. Thiên cầu xuất hiện ở cung tuất, coi như bạn có một sao tốt trong tử vi. Nếu bạn thích nghiên cứu tử vi, tướng số, nếu thấy thiên tặc thì phải mời ngay thiên cầu tới để vô hiệu hóa những điều xấu của giặc nhà trời.

Trong văn chương xưa, có cụ Cao Bá Quát cũng ân cần, không bỏ quên vị trí con chó trong cuộc đời:

*"Nhà trống ba gian
một thầy, một cô, một con chó cái
học trò dăm ba đứa
nửa người, nửa ngợm, nửa đười ươi..."*

Gần chúng ta hơn, thi sĩ Nguyễn Sa còn muốn bình đẳng hơn, khi ông ví von người yêu có lúc như con chó ốm:

*«Sao hôm nay Nga buồn như con chó ốm
Như con mèo ngái ngủ trên tay anh».*

Như đã kể trong lúc mở đầu câu chuyện về chó ở trên, ai cũng thấy ở xứ sở Âu Mỹ này, người ta yêu chó và nuôi chó như con cái vì đó là con vật rất gần gũi hàng ngày trong cuộc sống. Nói ra e có lúc phiến trong dạ, mà quả thực đời sống chú chó ở nơi đây còn nhiều bảo đảm hơn đời sống con người nơi xứ Việt Nam ta, nơi người dân phải sống với cộng sản. Nói ra không phải để so bì, nhưng để thấy ngay sự khác biệt ở bên này với bên kia bán cầu. Sự khác biệt giữa tư bản và cộng sản này coi như đảo ngược, cộng sản đã và đang trở thành tư bản. Cộng sản đã thu góp thu gom mọi thứ sở hữu vào cho chúng càng ngày càng nhiều và dĩ nhiên nhân dân thì đã mất tất cả... vậy mà lúc nào họ cũng lớn miệng ra sức nói rằng tất cả là của toàn dân và nhà nước luôn luôn là chuyên chính vô sản. Vô sản đã lật ngược thành tư bản, đại tư bản, ở mỗi lúc và mỗi nơi trên toàn thế giới trong đó có cộng sản Việt Nam.

Từ chuyện nuôi chó, yêu quý chó mà tiến sang bàn về chính trị, kinh tế cộng sản thì có những so sánh khập khểnh làm con người ta cười ra nước mắt, nhưng sự việc gì trên cõi đời này đều có nguyên do và hậu quả của nó.

Tôi còn nhớ, ngày đã lâu, cha tôi có nuôi một con chó mực, hai móng nó có hai xoáy tròn, trên lưng có vằn đen y lưng một con ngựa. Cha tôi rất mực yêu quý nó và gọi nó là Kiki. Khi xin được nó từ ở đâu đó, chính cha tôi, đã cởi áo ngoài của ông ra để bọc lấy nó mà ôm về nhà.

Kiki lớn lần lần trong tình yêu thương của mọi người, đặc biệt là của cha tôi, thường mỗi ngày ông tan sở về làm trễ, ông ăn cơm muộn một mình, đồ ăn để phần ông, có bát canh ngon hay con cá chiên vàng, ông luôn luôn chia cho Kiki một phần.

Ông cho nó kín đáo và nó cũng hiểu ý, ăn vội vàng rồi âu yếm kín đáo hơn ra nằm khẹp nép một bên chân chủ.

Nhưng khi cha tôi đi làm, Kiki cũng hư lắm, nó rong chơi khắp ngã... tiểu ngạo giang hồ. Có khi cuối ngày, muốn khóa cổng, phải đi tìm nó khắp nơi về trước.

Có một vài lần, cha tôi tìm ra Kiki ở chỗ giam chó của nhà nước ở đường Nguyễn Thông. Sau những lần thoát tù, cu cậu mừng lắm, vẫy đuôi chào cả nhà rồi chui vô gầm tủ nằm, nó đã hiểu cha tôi phải nộp tiền phạt, mang nó đi chích ngừa và làm sổ nuôi nó, cho nó cái hộ khẩu như sau năm 1975 ở miền Nam. Tuy nhiên, bản tính mau quên và ham vui, hể vắng cha tôi, nó lại lén ra ngoài, lang thang ngao du đây đó.

Chiều chiều, ở sở làm về, là cha tôi phải đi kiểm Kiki, vì chỉ trông thấy ông nó mới sợ và quay đầu về. Ông xích cổ nó lại, mặc dù xích nó hoài ông cũng cúi lòng thương hại.

Chú Thâm Giao, ở gần nhà, mà từ lâu người trong xóm luôn xăm xì chú là Việt cộng năm vùng, chú có quán bán thịt cây tơ ở Lăng Cha Cả. Một hôm, chú Thâm Giao mách cha tôi là cứ thiếu con Kiki đi là nó sẽ ít đi rong chơi.

Ông già nghe theo. Thế là cái ngày bị thương, Kiki la khóc dữ lắm... la căng căng từ trưa tới chiều. Nó giận cả nhà, không chịu ăn cơm cháo gì. Cứ nhìn hai con mắt nó khóc và đỏ long lên giận dữ, không ai dám tới gần... nó gầm gừ, thù oán cái giống người độc ác.

Sẩm tối cha tôi về, ông an ủi vỗ về sao đó, Kiki ư ử nằm xuống bên chân chủ, nó bằng lòng cho ông sờ sóc vết thương, rồi cũng ăn ngon lành tô cháo ông mang lại.

Những ngày đẹp trời sau đó, ông đạp xe đạp, dắt theo Kiki, cả hai cùng sung sướng thả dạo chơi bên đầm sen, bên những bãi trống ven đô thị.

Nhưng rồi hạnh phúc không bền. Có một ngày định mệnh, con Kiki yêu mến của cha tôi đã ra đi vĩnh viễn không trở về. Đó là ngày Noel 1974. Chiều hôm đó, tối đã lâu, nó đi mãi chưa về, cả nhà, anh em tôi chia nhau đi khắp ngã đường, tìm kiếm mãi, đường ngang đường dọc, phố ngược phố xuôi, vẫn không thấy tăm hơi Kiki ở đâu... chúng tôi gọi tên huyết sáo một điệu nhạc mà nó ưa thích với nhiều hy vọng...

Cha tôi đi cùng để kiểm, như phải kiểm cho ra một đứa con cưng đi lạc, mặt ông khó đăm đăm, rồi đến một lúc, do linh cảm trực giác, ông thẫn thờ một giây, rồi chạy thẳng ra tiệm hạ cờ tây Thâm Giao, đứng chống tay bên sườn gọi chủ quán hỏi:

- Này, thằng Thâm Giao, chính là mày, mày nữ giết chó của ông rồi hả.

Không một tiếng động tịnh trả lời. Ông già tức tối gầm lên:

- Thằng Việt cộng năm vùng Thâm Giao, mày ăn trộm con Kiki của ông? Mày giết nó rồi ư? Ông phải giết mày.

Bây giờ chủ quán mới hắng giọng đối đáp:

- Ông già điên, sao ông dám buộc cho tôi tội giết chó của ông? Bằng chứng đâu?

- Bằng chứng à? Ra đây, mày ra đây, ông sẽ đánh cho mày mất xác. Trời ơi đồ bất nhân, đồ ác đức làm sao nó nữ giết con tôi? Ông già kêu, gào, khóc. Trong lúc bức tức nóng nảy, ông tiến

sát hàng rào tiệm và mắng chửi chú Thâm Giao thậm tệ.

- Ông đừng hồ đồ, ông già điên kia!

Ông già tôi tức tối lượm gạch đá bên đường liệng loảng xoảng vô tiệm ăn. Tức thì từ bên trong gạch đá được ném trở ra.

- Này có giỏi, có làm có chịu, mày ra đây!

- Ông có giỏi, ông vô đây, tôi với ông chơi nhau!

Gạch đá lại bay rào rào qua lại.

Chúng tôi và cả lối xóm thấy bị kịch, quá nguy hiểm, hè nhau ôm cứng cha tôi đưa ông về nhà.

Ông già vã mồ hôi, chửi đổng một hồi. Sau đó ông bỏ ăn uống nằm bệnh mất mấy tuần lễ. Mẹ tôi và bạn lối xóm khuyên ông nên tìm nuôi một con Kiki khác. Nhưng ông xua tay, lắc đầu trả lời thờ thẩn: Không phải nuôi một con khác rồi quên được con Kiki... một con vật tình nghĩa thì mình khó quên nó được!

Và từ đó, thỉnh thoảng... đi vào nỗi buồn nhớ, ông lại nguyên rủa: Thâm Giao là quân sát nhân!

... Nó đúng là VC năm vùng, là quân giết người... nó sẽ phải đền tội!

Ông cứ căn nhắc hạch tội chú Thâm Giao mãi không nguôi... từ Noel năm trước, quà Tết năm đó, mãi cho đến mấy ngày 30.4.1975 rồi từ những ngày 25, 26, 27, 28, 29 nhà nhà nào trong thành phố và xung quanh, người ta bàn tính ra đi hoặc kẹt phải ở lại... vẫn còn chút hy vọng mong manh ở một phép lạ nào đó.

Những bà tiên và chiếc đĩa nhiệm màu đã vắng mặt trong giờ phút cuối cùng.

Sáng sớm ngày 30 tháng 4, mẹ tôi mở hé cửa dòm ra đường nhìn nháo nhác, rồi vội đóng cửa lại, lo sợ nói:

- Thôi đi đâu thì đi, tính lẹ lên, không còn ở đây được nữa đâu, nguy tới nơi rồi!

- Cái gì mà nguy, ai người ta sao mình vậy.

Nghe cha tôi nói vậy, mẹ tôi thờ dốc:

- Ông ra mà coi kia, toàn là Việt cộng, Việt cộng đây đường... với lại nữa, nhìn coi, nhà thằng Thâm Giao, nó đã treo lên một lá cờ xanh đỏ to bằng cái chiếu đó đó. Cha tôi đi ra, rồi đi vào, hai tay chấp sau lưng, lằm lì không nói, sau cùng ông cũng hạ quyết tâm:

- Mẹ, con... muốn đi đâu thì đi, ra bến Bạch Đằng, hay vô cổng sân bay, hay về Bà Rịa... tùy ý bà. Còn tôi, tôi ở lại đây, tôi không sợ, tôi mà sợ cái mặt mày thằng đó, cái mặt những thằng đi ăn cắp chó ư...?

● **Chúc Thanh**

PHIẾM LUẬN VỀ GIÀ NÓI CHUYỆN GIÀ

• **Lương Nguyên Hiền**

*Thương tặng những người bạn cao tuổi nhưng
không già của tôi (LNH)*

Bóng cả cây già (Ảnh tác giả)

Mấy năm qua bị con virus corona hoành hành, một phần bị cách ly một phần sợ bị lây nhiễm nên tôi phải bó gối nằm nhà, bế môn tảo cảng, không dám đi đâu, bạn bè không thăm, người thân không tới. Trong truyện Kiếm hiệp của Kim Dung có anh chàng "độc cô cầu bại" thuộc loại đệ nhất cao thủ võ lâm mỗi lần đấu võ chỉ cầu thua mà không được, tôi làm "độc cô cầu bạn" sáng nghe chim hót, chiều ngắm hoa nở, tối về ôm sách vở, cầu gặp được bạn bè thân thiết mà không được. Nên khi vừa hết cách ly tôi liền tới thăm người bạn thân niên của tôi. Ở chơi với anh mấy hôm, tôi xin phép ra về. Ngày chia tay, anh ngậm ngùi muốn tiễn tôi một đoạn đường. Ra đến cửa, tôi cầm tay anh khẽ nói "Anh tiễn tôi đến đây thôi nhé". Tôi mong anh hiểu và đồng ý với tôi, tiễn người vạn dặm rồi cũng có lúc chia tay, dù thế nào anh cũng chỉ đưa tôi được một đoạn đường, thôi thì anh đưa tôi đến cửa là được rồi [1]:

Đưa người ngàn dặm, rồi cuộc cũng phải chia tay.

(Tổng quân thiên lý, chung hữu nhất biệt)

Vạn vật đều chịu theo qui luật của vô thường "có hợp thì có tan, có sinh thì có diệt", nên không ai có thể sống đời đời kiếp kiếp được mà cũng không ai có thể sống với vợ con, cha mẹ, anh em, bạn bè thân thiết mãi mãi được. Một ngày nào đó cũng phải ra đi, một ngày nào đó cũng phải chia tay. Tôi với anh đã đi chung với nhau được một quãng đường, nhưng là một

quãng đường dài và đẹp với những kỷ niệm của thời thơ ấu ở tiểu học, rồi lên trung học và sau này những ngày tháng xa quê hương. Tôi mong sẽ đi với anh thêm một quãng đường nữa, dù có thể là một quãng đường sẽ ngắn hơn quãng đường đã đi qua rất nhiều.

Năm nay anh và tôi đều trên 70, tuổi mà ông Đỗ Phủ trong bài thơ "Khúc giang II" cho là hiếm hoi, ít ỏi, "nhân sinh thất thập cổ lai hy". Nhưng đó là chuyện thời xa xưa bên Trung Quốc, vào thế kỷ thứ 8 đời Đường, khi mà loài người vẫn còn sống rập theo khuôn "kính lão đắc thọ". Ở thời đại này lại khác, thời xã hội đang bị lão hóa, tuổi 70 không còn hiếm hoi, ít ỏi nữa. Theo thống kê của nước Đức thì có 18,2% người dân trên 65 tuổi, chỉ số cao nhất là ở xứ Phù Tang (Japan) với 29,6% (vào năm 2020). Nghĩa là ở Đức cứ khoảng 5 người có 1 và ở Nhật thì cứ 3 người có 1 người trên 65 tuổi [2]. Nên lỡ có "fra ngổ gặp bảy mươi" nên coi đó là chuyện thường tình không có gì đáng để nói ra.

Thế giới từ "tròn" sang "phẳng"

Cái đáng nói ra ở đây, là các ông bà cao niên ở thế kỷ 21 đang sống trong "thế giới phẳng" (The World is Flat là một tác phẩm của Thomas Friedman), chứ không phải thế giới của trái đất hình tròn mà nhà thiên văn học người Ý Galileo Galilei đã khổ công tìm tòi khám phá ra ở thế kỷ 16-17. Và chính cũng vì sự khám phá này, Galileo Galilei đã phải ngồi tù mấy năm trời vì thờ ờ người Ý nhất định không chịu tin rằng trái đất tròn và cho là ông nói láo. Từ "tròn" sang "phẳng" là đi vào thế giới của toàn cầu hóa, của thế giới ảo, của những mô hình xã hội, chính trị bị hoàn toàn thay đổi khiến con người tuy tiến gần lại với nhau hơn nhờ Internet, Email, Zoom, Viber, What's App, vân vân và vân vân. Nhưng điều đó cũng gây nhiều xáo trộn cho những người lớn tuổi vì mọi chuyện không còn như xưa nữa, họ phải tiếp thu được những cái mới, đáp ứng được nhu cầu đòi hỏi của một xã hội đang đổi thay rất nhanh và cũng chính vì thế họ, những cao niên thời đại, ngỡ ngàng đứng trước những khó khăn bất ngờ mang tới.

Tôi vẫn thường hay đùa với bạn bè gọi tuổi 60, 70 ở thời buổi vật đổi sao rời này là "Thế hệ bánh mì kẹp". Không phải là bánh mì kẹp thịt ba tê gan thơm phức hay phô mai con bò cười béo ngậy, như vậy thì dễ ăn, dễ nói quá. Mà là nằm kẹp giữa sự xung đột của hai thế hệ có hai nền văn hóa khác biệt. Họ là của những con người sống ở thời buổi giao thời, giữa cái cũ và mới,

giữa cái "tròn" và "phẳng". Vừa phải "tròn" với cha mẹ già thường thường là trên 90 tuổi, nhờ y khoa tân tiến nhiều cụ còn thượng thọ đến trăm tuổi, bách niên gia lão. Họ mang những hoài niệm về những thời đại khi đạo đức còn là thước đo giá trị của con người, khi mà con cái còn lấy "sự báo hiếu" làm câu trau mình. Các ông bà "thất thập" vẫn phải hầu hạ, phụng dưỡng các cụ "cửu thập". Mà phụng dưỡng như vậy vẫn chưa yên, lâu lâu lại được các cụ đại thọ 90 ca bài "gia huấn ca"; giảng về nhân nghĩa lễ trí tín, ăn ở sao cho phải, cho vừa lòng người. Cứ như là mấy ông bà "thất thập" đang ở cái tuổi học ăn học nói học gói học mở. Thôi thì các ông bà "thất thập" biết thân biết phận mình nên cố gắng ở "tròn" với cha mẹ già cho "tròn chữ hiếu" để yên nhà yên cửa. Mặc dù nhiều khi sự hầu hạ, phụng dưỡng cha mẹ già vượt quá khả năng chịu đựng của cơ thể, bởi một điều rất dễ hiểu là các ông bà "thất thập" nay cũng không còn trẻ nữa. Ở "tròn" với đấng sinh thành chưa đủ mà còn phải ở "phẳng" với con cái. Cái "phẳng" ở đây mới là khó chịu, vì có thể hiểu là sòng phẳng với nhau. "Thế giới phẳng" kéo con người lại gần và nhờ đó cũng mang lại sự bình đẳng giữa quốc gia với quốc gia, giữa người với người, xóa đi những ranh giới giữa tuổi tác, địa vị, giàu nghèo, sang hèn,... Những bậc thang cao thấp khác biệt về địa vị xã hội như quan niệm ngôi thứ trong "tam cương" (quân sư phụ), trên là vua sau đó là thầy rồi đến cha mẹ, dần dần cũng bị những cơn sóng thời đại xóa mờ. Thế giới toàn cầu, thế giới ảo, thế giới của trực tuyến (Internet) cùng chung sức xóa đi phần nào địa vị gia trưởng của các đấng phụ huynh. Các ông bà cao niên ngày hôm nay không còn được ngồi vắt vẻo ở "chiếu trên" như thuở nào nữa mà vừa phải đóng tròn vai trò làm cha làm mẹ của mình, vừa phải là người đồng hành với con cái trong cuộc sống và theo nhu cầu trở thành osin, nấu ăn cho con, trông cháu nội cháu ngoại.

Cái già xồng xộc nó thì theo sau

Một mặt bị đẩy vào "thế giới tròn" với những khuôn khổ cứng nhắc từ ngàn xưa để lại và mặt khác bị cuộn vào "thế giới phẳng" với những đổi thay quay cuồng như chong chóng. Các đấng cao niên của thế kỷ 21 bị hụt hẫng và cảm thấy mình đang bị "trên kềm dưới kẹp" với bao nhiêu là trách nhiệm trên vai. Tưởng như vậy là cuộc sống trong cái tư thế "chiếu trên nhường dưới" đi vào ngõ hẹp. Nhưng lạ thay có một thi sĩ mà lại là nữ giới sống vào cuối thế kỷ XVIII, đầu thế kỷ XIX tên là Hồ Xuân Hương. Bà nghĩ khác, không

muốn làm "bánh mì kẹp" bắt đặc dĩ, dù là kẹp ba tê xúc xích thơm phưng phức đi nữa. Bà can đảm xúi các ông bà cao niên ráng "chơi" đi kéo cái già xồng xộc kéo tới:

Chơi xuân kéo hết xuân đi

Cái già xồng xộc nó thì theo sau.

"Chơi" là đi tìm cho mình một thú đam mê, để quẳng gánh lo đi và để tự tìm niềm vui cho chính bản thân mình. "Chơi" là một trong những nhu cầu căn bản của những người lớn tuổi để quên đi mình đang già, để giữ đầu óc mình trẻ trung, minh mẫn và để giữ trái tim mình lúc nào cũng hừng hực đỏ hồng ở tuổi thanh xuân. Vui chơi với những ngày tháng đang còn sung sức, khỏe mạnh bởi nếu không chắc chắn một ngày nào đó tuổi già sẽ đi guốc mộc xồng xộc vào đời mình mà không cần gõ cửa thông báo trước. Người ta có câu "Đừng sợ chết, tốt hơn nên sợ sống không đủ". Nhiều người chỉ biết lo sợ nỗi chết nhưng khi họ sống thì tiếc thay họ sống không đủ, không ý nghĩa, sống lây lắt, lập lờ qua ngày đoạ thán. Có anh bạn tôi sống kiểu "Nắng không ưa, mưa không chịu, ghét gió, kỵ sương mù" nên thành ẩn sĩ, quanh năm suốt tháng chỉ quanh quẩn trong nhà mà không ra khỏi ngõ, thường than thở là buổi sáng bước vào bếp, buổi trưa đi ra phòng khách, buổi tối lết về phòng ngủ. Anh bạn quý của tôi đâu có biết là những năm tháng qua anh đã sống như một người đi bên cạnh cuộc đời, chân không đụng đất.

Đồng thanh tương ứng với nữ sĩ Hồ Xuân Hương của đất nước ta, người châu Âu cũng chỉ ra ba món "ăn chơi" là ăn uống, vận động và bạn bè để xây dựng hạnh phúc khi về già.

Món ăn chơi thứ nhất là ăn uống, các cụ nhà ta cũng cho cái ăn không kém phần quan trọng trong cuộc sống nên thường nói "ăn được ngủ được là tiên, không ăn không ngủ mất tiền thêm lo". Trong bài Cư trần lạc đạo của vua Trần Nhân Tông cũng viết "Đói đến thì ăn, nhọc ngủ liền. Trong nhà có báu thôi tìm kiếm". Mà quả thật ăn được ngủ được như có báu vật trong nhà, còn gì sung sướng cho bằng, không âu lo, buồn phiền, thành thoi, khỏi cần phải đi bác sĩ làm chi cho mệt, thêm tốn tiền tốn bạc vô ích. Chỉ cần ăn cho đúng điệu, ở tuổi về chiều không nên ăn nhiều, ăn vừa đủ no, chọn thức ăn lành mạnh và phong phú. Người Nhật có bí quyết trường thọ của họ là chỉ ăn vừa đủ no 80%, nhờ vậy mà họ sống lâu trăm tuổi.

Đến món ăn chơi thứ hai là vận động, thì lý thú quá. Các cụ thuở trước khi bước qua tuổi cao niên thường hay rủ nhau đi ngao du sơn thủy, nghe thì tưởng cái gì ghê gớm lắm nhưng thật ra chỉ là vừa đi bộ lại vừa ngắm cảnh, ngắm núi, ngắm sông. Đi bộ nhẹ nhàng, nhìn trời nhìn đất nhìn mây, vận động thân thể cho khỏe mạnh, giữ cho tâm được thanh thản, thư giãn cuộc sống sau những lần mệt nhọc, căng thẳng. Còn nếu muốn cho đã thêm con mắt, cho trí thêm mở mang, cho lòng thêm phơi phới thì có thể ngao du sơn thủy ở nơi nào xa xa một chút. Với những phương tiện hiện tại, máy bay tàu thủy, chúng ta có thể đi du lịch khắp nơi. Đi du lịch là đi đây đi đó, ngắm cảnh xem hoa, gặp thêm người này, biết thêm nước nọ khác với ru rú ở nhà biết ngày nào "khôn". Còn các ông bà nào muốn "càng già càng dẻo càng dai" thì có thể tập thêm thể dục như khí công, thái cực quyền, dịch cân kinh, phát thủ liệu pháp, vân vân và vân vân. Nhiều vô số kể, chỉ cần chịu khó tập tành cho giãn gân giãn cốt là lưng hết đau, vai hết mỏi, chân bớt run, ba cao bốn thấp gì cũng tiêu tan. Nếu như vẫn còn đau căng, tê tay, cứng đôi vai thì làm như mấy ông thầy thuốc bắc "Đau đâu đấm đấy". Chỗ nào đau, chỗ nào mỏi thì hết xoa lại bóp, hết đấm lại nhồi một hồi thì sẽ thấy chỗ đó nóng hổi và nhẹ như bấc.

Món ăn chơi cuối cùng là bạn bè. Mừng vui gặp lại bạn bè cũ khi đang xa nhà "Tha hương ngộ có tri", là một trong "Tứ hỷ" (bốn điều mừng vui) và được đứng hàng thứ hai [3]. Phải đi xa rồi mới cảm nhận được cái quý giá, cái hạnh phúc khi có được những người bạn chân tình có thể chia ngọt sẻ bùi trong những giây phút cô đơn, lạc lõng. Thử tưởng tượng một ngày nào đó, chúng ta không có đến một người bạn để tâm tình khi buồn vui, lúc ấy chúng ta cảm thấy thiếu thốn khổ sở thế nào. Nhất là với những người lớn tuổi vì sức khỏe nên khó đi lại, sống cô đơn thiếu thốn bạn bè, thiếu cả những người thân thương với mình. Từ cô đơn đến trầm cảm không còn xa lắm. Tôi thấy có một câu rất là chí lý của ca sĩ John Lennon "Hãy đếm tuổi của bạn bằng số bạn bè chứ không phải số năm. Hãy đếm cuộc đời bạn bằng nụ cười chứ không phải bằng nước mắt". Vậy ngay từ bây giờ trở đi các ông bà cao niên nên tập đếm cuộc đời mình bằng số bạn bè để thêm được nhiều nụ cười thay vì nước mắt lưng tròng.

Hào hoa vô bách nhật

Ta cứ ngỡ xuống trần chơi một lát

*Nào ngờ đâu ở mãi đến **bảy mươi!!!** [4]*

Mới ngày nào đây thôi mà bây giờ đã trên 70 với bao nhiêu chuyện đã đổi thay. Thời gian trôi đi quá nhanh, như bóng câu qua cửa sổ, đến và đi nhiều lúc không ngờ. Thời gian như bão táp cuốn trôi đi bao nhiêu ngày tháng, mang những kỷ niệm cũ như nước lũ trở về và thời gian cũng là thứ vô tình lấy đi bao nhiêu người bạn thân thương.

Bạn cũ như lá vàng

Rụng êm không một tiếng...

(Cổ hữu như hoàng điệp

Lạc địa nhất vô thanh..) [5]

Người đi như lá vàng rụng êm không một tiếng, âu cũng chẳng qua là lẽ thường của luật sinh tử như từ ngàn xưa đã để lại:

Sinh già bệnh chết,

Tử xưa thường vậy.

(Sinh lão bệnh tử,

Tự cổ thường nhiên.

Bài kệ của Ni sư Diệu Nhân năm 1041-1113.

Mà có ai đâu sống mãi hơn trăm năm? Và ngay cả đóa hoa kia, đẹp để vô cùng, cũng không nở quá trăm ngày.

Hoa đẹp không trăm ngày,

Người sống không trăm tuổi.

(Hào hoa vô bách nhật,

Nhân thọ vô bách tuế.

Nguyễn Du - Hành lạc từ II).

Cuối năm 2022

Lương Nguyên Hiền

Chú thích:

[1] "Chỉ có thể đi cùng bạn một đoạn đường", Du Vũ Minh

[2] Statistisches Bundesamt Destatis 2022

[3] Tứ hỷ (bốn điều mừng vui): Hỷ thứ nhất: Cứu hạn phùng cam vũ (Hạn lớn mà gặp mưa rào) - Hỷ thứ hai: Tha hương ngộ cố tri (Đi xa quê nhà gặp bạn cũ) - Hỷ thứ ba: Động phòng hoa chúc dạ (Ngày cưới đêm động phòng) - Hỷ thứ tư: Kim bảng quý danh đề (Bảng vàng có đề tên mình)

[4] Nguyên bản Bùi Giáng:

Ta cứ ngỡ xuống trần chơi một lát

Nào ngờ đâu ở mãi đến hôm nay!

[5] Không nhớ tên tác giả

VĂN TẾ TƯỢNG NIỆM HAI BÀ TRƯNG

Hôm nay, nhân ngày Tượng Niệm Nhị Vị Trưng Vương,

Chúng con xin Thành Tâm Kính Lạy:
ANH LINH NHỊ VỊ TRƯNG NỮ VƯƠNG
CÙNG CÁC DANH THẦN, DƯƠNG TƯỚNG,
LIỆT NỮ, ANH HÙNG THẾ HỆ NHỊ TRƯNG
HIỂN LINH CHỨNG GIÁM

Đạo Sống ngàn đời còn sáng tỏ
Muôn Dân vạn thuở tạ công ơn.
Nhị Trưng vì Nước quên thân ngọc
Một dạ sắt son cùng núi sông.

Đất Nước Trời Nam, kết tụ tinh hoa hiển lộ
Anh Thư, ngàn năm vắng vặc gương Liệt Nữ,
Non Sông Hồng Lạc, hun đúc gan vàng lấy lừng Nhi
Nữ, muôn đời sáng chói đức Trưng Vương.

Uy linh còn thắm đượm
Danh tiếng vẫn ngát hương.
Vượt thời gian, ân đức thấm nhuần đến cành cây
ngọn cỏ
Ngoài vòng định lượng, công ơn ghi tạc cùng
sử sách lưu phương.

Nhớ xưa NHỊ VỊ ĐẠI VƯƠNG
Sinh trưởng chốn nho phong nền nếp, vốn dòng lương
tướng,
Chuyên nghề canh cửi nông trang, dáng ngọc thiên
hương.

Nhưng không may gặp buổi
Đất nước lâm cơn quốc nạn
Đồng bào thảm họa tai ương.
Phường xâm lược chủ trương hưng Hán diệt Di, ư
đồng ghét dị,

Giặc Bắc phương bày nhiều quỷ kế mưu sâu,
thủ đoạn khôn lường.
Khát máu tanh lòng, tui tham không đáy,
chúng vợ vết sạch sành sơn trạch,
Lòng lang dạ sói, mạnh được yếu thua, giặc san bằng
lãnh thổ biên cương.

Bắt cống nạp sừng tê đá quý
Bày dâng hiến trai ngọc đỉnh hương.

Hăm hại nhân tài anh kiệt
Dập vùi ân đức hiền lương.
Tàn mạt đến côn trùng cây cỏ

Đào lộn cả luân lý cương thường.
Cầm giặc nước, sôi gan tím mật,
Hận thù nhà, lòng quặn đau thương.
Bởi vậy cho nên NHỊ VỊ phải
Liều yếu đào tơ ra oai tỳ hổ, giục toàn dân
giải thủ cho Nước,
Khăn tang mài kiếm tỏ dạ kiên trinh,
Chị cùng Em rửa hận cho chồng.
Chiêng trống vang rền, giục giả quân dân
tướng sĩ quyết vùng lên trừ bạo,
Tuốt gươm vung giáo, quân bao máu lửa
hiểm nguy thê tận diệt bạo cường.
Nhi Nữ mà yên cương rong ruổi, tỏ lộ gan vàng dạ
sắt,

Anh Thư song gươm giáo xông pha, phô bày
chí khí phi thường.
Sáu mươi ngà tiến quân, đánh tan thành giặc Hán,
Trăm nẻo đường vây kín, hãm Thái thú họ Tô.

Trời PHONG CHÁU phát phối ngọn cờ tự chủ
Thành MẾ LINH rạng ngời nền bá nghiệp vương.

Ba năm GIAO CHÁU thịnh trị
Ngàn đời ẬU LẠC lưu phương.
Nào ngờ nước Nam chưa qua vận bể dâu
Giặc Hán chưa buông tham vọng
MÃ VIỄN vội vã lên đường.

Móng nền tự chủ còn non yếu
Khó ngăn bày lang sói điên cuồng.
Tự cố kim thịnh suy mấy độ
Trường đấu tranh thắng bại lẽ thường.
Tận trung với Nước, dòng SÔNG HÁT sóng gào,
thương tiếc Anh Thư tuần tiết,
Hết dạ thương Dân, đất MẾ LINH rung chuyển, thấm
ơn Liệt Nữ TRƯNG VƯƠNG.

Hơn một ngàn năm Ngài hằng linh hiển cứu Dân độ
Nước,

Trải muôn vạn đời, toàn dân thành kính
hương khói miếu đường.
Cột Đồng MÃ VIỄN tịch mịch, vùi sâu trong cát bụi,
Sóng xanh SÔNG HÁT uy linh, tỏa sáng
khắp muôn phương.

Nước biển non xanh phơi phơi ân sâu nghĩa nặng,
Trời cao đất rộng lồng lộng uy đức Anh Hùng.

Chúng Con nay
Nhân ngày Thánh hóa
Dâng nén Tâm Hương
Hương lòng tưởng niệm.
Ghi tạc Công Ôn
Cúi xin phù trợ
Cho Con Dân thoát họa đày tan tác
Cho Đất Nước sớm Dân Chủ Phú Cường !
Uống nước nhớ nguồn
Nhân ngày Giỗ Thánh
Chúng con kính cẩn
Dâng tấc lòng thành.
THƯỢNG HƯƠNG

• Võ Đại Tôn
cúi đầu chấp bút

CƠN GIÓ BÊN BỜ VỰC

• Trương Văn Dân

Đúng là chuyến đi Ý vừa rồi đã làm tâm hồn tôi thay đổi!

Câu chuyện xáo trộn của các bạn tưởng như sẽ chóng quên khi về nhà, hòa nhập vào lối sống quen thuộc hằng ngày, nhưng đã không xảy ra như thế.

Vài ngày sau khi về lại London, một buổi sáng lấy xe đi làm khi trời se lạnh, tôi nhận thấy hai bàn tay mình khô nhám. Chuyện cũng bình thường, nhưng khi ngồi lên xe tôi không thể không nhớ tới những gì mà Elisa đã kể. "*Khi Đôn nắm lấy bàn tay vợ, anh thấy khô và nhám, lòng anh dâng lên một niềm ân hận*". Nàng đã hy sinh quá nhiều cho mình. Những năm tháng nấu ăn, rửa chén, bàn tay tiếp xúc với nước nóng và hóa chất.. đã làm bàn tay của Anna không còn thon mềm như trước. Hôm ấy Đôn đã đi mua kem dưỡng ẩm về thoa cho vợ. Không phải là Anna không biết điều ấy, nàng cũng có dùng nhưng cách quan tâm của chồng qua những cử chỉ tưởng như nhỏ nhặt đã làm cho tình yêu của họ vững mạnh và bền chặt.

Câu chuyện của Đôn làm tôi thấy mình quá vô tâm. Có thể nào một tình yêu giữa hai người đến từ hai lục địa khác nhau lại có được sự cảm thông và chia sẻ vẹn toàn, còn tôi và Lan, cùng có chung văn hóa mà lại thua xa họ?

Suốt ngày hôm đó, những ý nghĩ nằm sâu trong tiềm thức về cuộc hôn nhân của mình trở dậy và cứ lẩn quẩn trong đầu tôi.

Tôi và Lan đã kết hôn hơn ba mươi năm nay. Cùng đi du học, quen nhau ở trường một thời gian, tình yêu và mong ước đã hòa nhau nên chúng tôi quyết định đi đến hôn nhân. Nhưng với năm tháng sự hòa hợp ban đầu không hiểu vì sao không còn như xưa nữa. Tôi đã lạc lõng, không, đúng hơn là cả hai chúng tôi đều lạc lõng sau một quãng đường dài.

Nói là "lạc" nhưng không ai trong chúng tôi rẽ ngang qua những con đường khác, bị những cám dỗ cuốn đi. Không! Chúng tôi vẫn bên nhau và đi chung một con đường đầy thoi, nhưng tình không còn như xưa nữa.

Tình yêu, đúng rồi, có ai còn nhớ tình yêu, nó là cái gì không?

Cuộc sống của hai chúng tôi đã được kế hoạch theo một quy trình hợp lý và hiệu quả. Công việc trước hết. Thời gian đầu nó chiếm toàn bộ thời gian của tôi. Tôi làm việc rất nhiều vì mới tốt nghiệp, chưa có nhà cửa, xe cộ... cần nỗ lực để tạo một chỗ đứng. Lan cũng làm việc nhưng nàng dạy sinh vật học ở một trường trung học nên làm việc ít giờ hơn tôi. Nói là nói thế nếu chỉ tính số giờ hiện diện ở trường. Nhưng trên thực tế sự bận rộn của nàng chẳng kém gì tôi: Đọc sách, soạn bài, chấm điểm, họp phụ huynh chưa kể các vấn đề liên quan, cậu này học thế này, cô kia xử sự như thế... nên tuy không phải đến trường mà nàng vẫn luôn bận rộn.

Tôi ít khi có mặt ở nhà. Tham vọng, quyết đạt lương cao, và khi làm Giám đốc Kỹ thuật cho một Công ty điện tử thì bị việc lôi vào một guồng máy quái gở nhưng quen thuộc trong đời sống Tây phương: Càng làm nhiều càng bị cuốn hút và bị ngốn vô số thời gian. Sau khi rời văn phòng thì nửa đầu cứ bị công việc chiếm hữu, nửa kia chỉ muốn thả mình trên nệm để ngủ.

Sự ra đời của bé Hương có mang đến cho chúng tôi chút niềm vui nhưng đồng thời cũng làm thay đổi cuộc sống dù việc mang thai là có kế hoạch. Một môi và thiếu thời gian là một trong những nguyên nhân phát sinh khủng hoảng và có thể nói là sau khi có con đầu lòng chúng tôi đã may mắn vượt qua, tuy có những va chạm nhỏ nhưng nhờ đối thoại và chia sẻ tâm trạng nên việc chung sống không bị ảnh hưởng.

Rồi bé Hương lớn lên, tiếng bi bô của đứa con gái mà vợ chồng tôi đều cưng chiều đã mang lại sự hài hòa êm ấm. Những mệt mỏi kinh niên của tôi kéo dài, và mặc cảm là không dành nhiều thời gian cho bé khiến tôi chuộc tội với con bằng những quà tặng mà con muốn để bù đắp cho thời gian vắng mặt.

Nhiều đứa con bị hư hỏng vì có những người cha bận rộn như tôi. Mãi sau này tôi mới hiểu là Hương ngoan ngoãn và chăm chỉ học là nhờ phần lớn thời gian mà vợ tôi dành cho nó.

Ngoài việc con cái, chúng tôi còn có những bận rộn xã hội: Bạn bè, giao tiếp vì công việc, các sinh hoạt văn hóa như xem kịch, xem phim, nghe nhạc hay đọc sách.

Với người ngoài chúng tôi là một cặp đôi đẹp. Chỉ có điều là giữa chúng tôi không có thì giờ!

Nhưng nhìn quanh, có lẽ không chỉ có vợ chồng tôi. Phần đông bạn bè tôi đều bận rộn vì làm việc quá nhiều, tâm hồn bất an và đánh mất mình trong cơn bão mua sắm. Các bạn tôi đều

nghĩ rằng cần phải có nhiều tiền, nhiều quyền lực và địa vị ở công ty thì mới hạnh phúc. Và cứ thế nhắm mắt chạy theo những cái "đích" xa xôi ấy nên thờ ơ trước những gì đang có trong tầm tay. Áp lực sống cứ đè nặng nên ai cũng bị ô nhiễm bởi lo âu, giận dữ hay lo sợ trong cô độc.

Tôi và Lan bên nhau mà lắm khi người này chỉ nhận ra sự hiện diện của người kia khi có vài va chạm nhỏ. May là chỉ một thoáng rồi qua. Nếp gấp đã thành, mọi chuyện cũng đâu vào đó, dù tình cảm vẫn còn nhưng giảm sút đam mê, gần gũi nhau nhưng không còn bí ẩn gì để khám phá. Những tâm sự, mong ước... cũng không còn thời gian để trao đổi. Nó chìm ngấm trong bóng tối của những quan tâm khác.

"*Em ơi, anh về rồi nè!*" có nhiều bữa từ văn phòng trở về, bước vào nhà tôi nói thế, lòng thầm mong có được một sự chào đón nồng nhiệt của Lan để tạm quên cái thế giới xô bồ ở bên ngoài. Nhưng Lan cũng vừa về sau cuộc họp phụ huynh, có thể chưa chấm dứt nhưng phải cắt đứt về sớm lo việc gia đình, hay có khi vừa dạy dỗ bé Hương vì bài tập ở trường, tranh luận với con về thái độ không phù hợp, cơn cơn chưa chuẩn bị vì công việc ngốn ngàng... và nàng đã không có thời gian để nhìn vào mắt chồng, để cho tôi cái cảm giác là người quan trọng và duy nhất trong gia đình.

"*Chào anh!*" rồi tiếp tục "À anh có ghé vào cái tiệm gần ngã tư để mua thêm mớ rau và cà rốt như em dặn không?" (tất nhiên là tôi đã quên) hay... "anh phải nhắc bé Hương học thêm tiếng Pháp, phát âm sai tùm lum" và cứ thế..., chẳng có chút quan tâm nào về anh chồng vừa bước vào nhà.

Bỗng dưng tôi thấy mình như kẻ bị bỏ rơi, thừa thãi... và một nỗi buồn âm ỉ trôi lên, tự trách mình về sớm làm gì ở cái tổ không còn chút ấm áp nào.

Không biết là lỗi do ai, nhưng cái dây chuyền công việc từ cơ quan đến nhà đã cuốn chúng tôi vào cái tình trạng hững hờ như thế.

Tệ hơn, có khi chúng tôi làm tình vội vã, khi buông nhau có lẽ Lan rất muốn nói điều gì đó, giải bày những tâm sự để mong được chia sẻ, hoặc ít ra nàng cũng chờ một cử chỉ vuốt ve, những lời nói ngọt ngào... nhưng tôi đã quay mặt rồi chìm vào giấc ngủ. Một giấc ngủ mệt mỏi do công việc ngày hôm đó và những lo nghĩ cho ngày hôm sau. Có khi chợt thức giấc tôi vẫn thấy nàng nằm đó, mắt nhìn lên trần nhà, vẻ mặt đăm chiêu. Cũng có thể nàng thầm hỏi bao giờ

có được một sự quan tâm và lắng nghe từ tôi chăng?

Những lúc ấy chỉ cần tôi nghiêng qua đặt nhẹ một bàn tay lên vai thì tưởng chừng nàng sẽ thổ lộ hết nỗi lòng như trái chín từ giàn cây rụng xuống khi có người đưa tay hái. Nhưng cơn mệt mỏi làm hai mí mắt tôi sụp xuống, một sự thờ ơ, bỏ mặc nàng nhìn lên trần nhà như người tìm kiếm ở phương xa một cánh bướm trắng tận chân trời.

Cứ thế, chúng tôi sống bên nhau chỉ vì trách nhiệm còn tâm hồn như trống rỗng. Chuyện trò với nhau tẻ nhạt và vô vị một cách rất bất công, *vắng mặt ngay khi hiện diện*.

Đó chính là một thói quen rất xấu, sau nhiều năm quen thuộc, thích nghi rồi nhàm chán, dù cuộc hôn nhân vẫn còn "ổn định". Tất nhiên cho đến khi không xảy ra một điều gì bất trắc mà không ai biết cái vực thẳm kinh khủng đó sâu đến cỡ nào. Vâng, có lẽ thế, bệnh tật, tai nạn, đau thương... những thứ ấy chúng tôi đều biết nhưng nó *chỉ xảy ra cho người khác*. Trong chúng ta luôn có một thứ tâm lý tự vệ, biết bất trắc là *có thể* nhưng *khó có thực*.

Thế nhưng chuyển đi Ý vừa rồi đã cho tôi mở mắt. Cái bàn tay khô nhám và cách xử sự chí tình của Đôn đã tác động như một chất xúc tác để giúp tôi chạm vào mặt khái chẳng? Chuyện "*khó có thực*" đã "*xảy ra*" cho các bạn tôi, cho Đáng, cho Đôn. Trận sóng thần bất ngờ đã cuốn phăng đi sinh mạng người bạn đời và phá tan mọi thứ tưởng vững chãi suốt đời.

Nhưng những bi kịch mà các bạn ở Milano gặp phải cũng chưa đánh động tâm hồn tôi bằng cái cách ân hận và thấy mình có lỗi của Đôn khi nắm bàn tay khô nhám của Anna. Đây mới thực là tình yêu, là tình người, là sự đồng cảm và sẻ chia của đôi vợ chồng chia ngọt sẻ bùi, trong hạnh phúc cũng như trong hoạn nạn. Tôi xấu hổ khi nghĩ đến những quan tâm nhỏ cho một tình yêu lớn của hai người đến từ hai châu lục. Còn tôi và Lan, cùng văn hóa, cùng cội nguồn... cũng đã từng nắm tay nhau, thề thốt yêu thương, sao lại có thể sống trong sự lãnh đạm, khác gì bỏ bê nhau?

Đã thế, còn có một chuyện bất thường khác đã xen vào cuộc đời tôi, xảy ra khoảng gần một năm trước chuyến bay qua Milano mà hôm ấy nhớ lại làm tôi hổ thẹn với lòng.

Một buổi chiều, lúc này đã trễ, tuy mọi người đã về từ lâu nhưng tôi còn nán lại cơ quan để

giải quyết cho xong công việc. Có vài trục trặc làm đầu óc tôi căng thẳng. Trong cái không gian vắng lặng đó tôi ngồi tập trung để tìm một phương án tốt nhất. Mệt mỏi và chán chường nhưng cuối cùng tôi cũng có cách giải quyết hợp lý. Vui, tôi đứng dậy vươn vai cho giãn xương cốt rồi đi rửa tay trước khi ra về. Bất ngờ tôi thấy đèn ở phòng bên còn sáng. Có tiếng động. "Trời, Jennifer, cô vẫn còn ở đây sao?". "Dạ em cũng có chút việc nên nán lại để làm cho xong. Em xong rồi. Còn anh?". "Anh cũng vừa xong!".

Jennifer là một người đàn bà đẹp, có lẽ trẻ hơn tôi chừng 10 tuổi nhưng dáng người thon thả và bước đi nhanh nhẹn nên tưởng như chỉ 40. Cô đã ly dị với chồng từ vài năm và gần đây không che giấu là có tình cảm đặc biệt với tôi. Tất nhiên, được một phụ nữ xinh xắn để ý và ngưỡng mộ làm tôi thấy hãnh diện nhưng chưa bao giờ tôi nghĩ đến chuyện có một quan hệ thân thiết hơn ngoài công việc. Mặc dù có chút vấn đề trong gia đình, tôi chưa bao giờ có ý nghĩ phụ tình Lan hay bước chân vào một cuộc tình bên lề. Thường, với sự cảm dỗ của nó, người ta dễ tạo nên những hậu quả tiêu cực có thể đẩy người trong cuộc chìm sâu trong vũng lầy.

"Trời nóng, em vừa pha một ly nước mát, anh muốn dùng một chút không?". Tôi không biết đó có phải là cái cớ và sự nán lại của Jennifer là một sự tính toán và sắp đặt trước không? Chỉ biết là sau lời mời ấy, bàn tay cô khẽ chạm vào tay tôi, giống như một sự an ủi cho công việc khó nhọc mà tôi vừa trải, khi tôi nhìn lại với ánh mắt biết ơn thì bất chợt hai bàn tay cô đặt nhẹ lên vai và sau đó chúng tôi như con rôi ngã vào lòng nhau.

Trong tích tắc, tất cả sự không hài lòng với cuộc sống, sự kích thích nam tính của người đàn ông lâu nay chỉ biết công việc, hơi thở dập dồn, mùi da thịt thơm tho, thân hình run rẩy... chúng tôi quấn vào nhau trong một vũ khúc mê say chưa từng có.

Một, hai... rồi còn vài lần nữa. Nhưng thú thực Jennifer đối với tôi chỉ là tính dục thuần túy, sự hấp dẫn của món quà mới lạ, trời ban, nhưng có lẽ cô yêu tôi, muốn có với nhau một chuyện tình lãng mạn và lâu dài. Tất nhiên cô biết tôi đã có gia đình, biết tôi có một đứa con gái đã tốt nghiệp, đã ra riêng sau khi lập gia đình và có công việc ổn định trong thành phố. Jennifer cũng có một đứa con trai vừa bước vào Đại học, đời sống kinh tế độc lập, tuy không giàu nhưng có thể thoải mái làm những gì mình thích. Tôi cũng hiểu cái quan hệ mà cô muốn là an phận năm sau cái cánh cửa bí mật của hai người. Cô chỉ

muốn được quan tâm và chia sẻ với người đàn ông mà mình ngưỡng mộ dù phải chấp nhận một quan hệ không công khai. Tôi biết nhưng hoàn toàn không muốn có một quan hệ tình cảm nào khác ngoài gia đình. Tuy gia đình tôi không còn mặn nồng như xưa nhưng nó vẫn vững vàng và tôi chưa hề có ý định tung hô tất cả chỉ vì vấn đề kích thích tố.

May cho tôi là việc giải thích để Jennifer hiểu không mấy khó khăn. Cô chỉ nói tiếc là không giữ được nhau vì rất thích tính cách nhẹ nhàng và cách giải quyết thông minh của tôi trong công việc. Sau đó thì chúng tôi "chia tay", vẫn trân trọng nhau mà không có vấn đề gì.

Suốt ngày hôm ấy những ý nghĩ, hoài niệm, so sánh, phân tích cứ lảng vảng trong đầu tôi. Biết mình có ngồi nán lại thì làm việc cũng không hiệu quả, tôi rời văn phòng sớm và chậm rãi lái xe về nhà.

Bước vào cửa tôi nhìn thấy Lan đang ngồi chăm bài trên chiếc bàn kê sát cửa sổ. "Anh về nè em". Nàng gật đầu "chào anh", hơi ngạc nhiên vì thấy tôi về sớm hơn mọi lần. Tôi đặt cái cặp lên ghế và đến cầm lấy tay nàng. Bàn tay nàng cũng khô nhám. Tôi nâng lên khẽ hôn và nói nhỏ "anh xin lỗi!". Lan bất ngờ, mở to mắt như thấy người từ hỏa tinh bước xuống. Môi mấp máy định nói gì nhưng vẫn lặng im. Tôi mở cặp lấy ống kem giữ ẩm vừa mua trên đường về. "Tay em khô quá, cái này cho em đây!". Tôi thoa kem lên tay Lan, nàng để yên, chỉ khẽ hỏi "có chuyện gì vậy anh" lời thì thầm mà ánh mắt ngạc nhiên cực độ. "Không có gì cả, anh chỉ muốn nói yêu em thôi". Mắt Lan nhắm nghiền lại như sợ cái hạnh phúc bất chợt tan đi.

Tôi ôm chặt lấy vợ mình. Hôn lên tóc, vừa lúc thấy dưới chân tóc có nhiều sợi bạc. Lan ngửa mặt như chờ một nụ hôn. "Lâu nay mình sống rất thờ ơ và lãnh đạm với nhau. Anh xin lỗi em". "Em cũng có lỗi với anh". Chỉ có mấy từ đơn giản mà lâu nay khó nói với nhau... và lúc này cả hai ngập chìm trong nụ hôn say đắm.

Khi buông nhau, qua cửa sổ của tầng 22 tôi nhìn xuống dưới, sâu hun hút. Một cơn gió lạnh len qua khung cửa khép hờ làm tôi rùng mình và có cảm giác là hai vợ chồng vừa kịp dừng bên bờ vực.

Trương Văn Dân

Milano 05.02.2022

* Trích từ tiểu thuyết **Cử chỉ cuối cùng**, sắp xuất bản

ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM SẼ CHẾT TRANH ĂN

• Trần Thế Thi

CÁC KẸ SĨ TRONG THIÊN HẠ TRANH NHAU ĂN
(Trích từ câu chuyện trong Chiến Quốc Sách.
Bản dịch của Giản Chi và Nguyễn Hiến Lê)

"Các kẻ sĩ trong thiên hạ theo chính sách hợp tung, hợp nhau ở Triệu muốn đánh Tần. Tể Tướng nước Tần là Ứng Hầu (tức Phạm Tuy), tâu với vua Tần: Đại Vương đừng lo, thần xin giải tán họ. Kẻ sĩ trong thiên hạ không có gì oán Tần, họ hợp nhau mà muốn đánh Tần là mong được phú quý đầy thôi. Đại Vương thấy bầy chó của Đại Vương không? Năm thì cùng năm, dậy thì cùng dậy, ngừng thì cùng ngừng, không cắn nhau. Nhưng ném cho chúng một khúc xương thì chúng vùng dậy mà nhe nanh ra cắn nhau. Tại sao vậy? Tại tranh ăn.

Vua Tần bèn sai Đường Tuy đem theo đội âm nhạc với năm ngàn nén vàng, lại dắt Vũ An bày tiệc ăn uống, bảo người Hàm Đan: "Ai muốn lấy vàng thì lại mà lấy". Những mưu sĩ hợp tung tuy không phải ai cũng được tặng vàng, nhưng kẻ nào đã được tặng thì thân với Tần như thể anh em.

Tuy lại bảo Đường Tuy: "Ông muốn lập công với Tần thì đừng kể tới tiền nong, tiêu tiền cho hết thì công ông càng nhiều? Nay sai người đem năm ngàn nén vàng giao cho ông nữa".

Đường Tuy bèn ra đi, tới Vũ An, tiêu chưa hết ba ngàn nén vàng mà kẻ sĩ mưu hợp tung trong thiên hạ đã tranh nhau rồi." (hết trích)

QUA CÂU CHUYỆN TRÊN, CHÚNG TA THẤY GÌ Ở ĐẢNG CSVN ?

Thử nhìn lại đảng CSVN hiện nay không khác gì câu chuyện nước Tần trong thời Chiến Quốc.

Ngày trước, các đảng viên dưới sự chần dặt của ông Chủ "chưa tịch" họ Hồ, bảo đi là đi, kêu đánh là đánh, nói dừng là dừng, nhất cử nhất động đều làm theo lệnh chủ và tương đối còn khăng khít với nhau. Sau khi vô được miếng thịt miền Nam thì bắt đầu có sự gặm gừ lẫn nhau rồi, nhưng vì bị sa lầy mười năm trong cuộc chiến tại Campuchia và bị siết chặt trong chiếc vòng Kim Cô của đảng, buộc phải cắn răng chịu đựng, cho dù có muốn thoát ra cũng không có miếng thịt nào để mà gặm.

Đến năm 1986 cái gọi là "đổi mới" thì bọn họ mới thực sự bắt đầu nhe răng tranh giành, cầu

xé. Những miếng thịt lớn nhất là đất đai, tài nguyên của quốc gia, tài sản của những người ra đi bỏ lại v.v... Hãy nhìn con số hàng triệu người dân oan khắp mọi miền đất nước, họ bị cướp đất, mất hết tài sản, di kiều kiện từ năm này đến năm khác mà vẫn không được ai hoặc cơ quan nào đứng ra giải quyết, người ta cũng đoán được vô số những miếng thịt đã bị bọn chúng ngẫu nhiên, nhai nuốt.

THỰC CHẤT CÁI GỌI LÀ LÝ TƯỞNG CHỦ NGHĨA CỘNG SẢN

Một câu hỏi đặt ra: Vì sao cái chủ nghĩa này từ cái nôi sản sinh ra đã bị phá sản và bị loài người chán ghét, lên án mà đảng CSVN vẫn cố bám chặt chẳng muốn buông ra, không chấp nhận thay đổi chuyển sang một thể chế Tự do Dân chủ? Có phải vì yêu "chủ nghĩa cộng sản" mà cố nắm giữ quyền lực không? Điều này chắc chắn là không rồi, vì chỉ có kẻ khùng điên mới còn tin tưởng vào cái chủ nghĩa chết bầm này. Có hai cách lý giải cho câu hỏi này đó là: "sợ hãi và tranh ăn".

SỢ HÃI

Phải chăng từ khi họ công khai xác nhận "cướp chính quyền" và cũng từ đó đảng đã gây ra không biết bao nhiêu là tội ác, từ "cải cách ruộng đất", đàn áp phong trào "Nhân Văn Giai Phẩm", "Xét Lại Chống Đảng", khủng bố, tù đày giới trí thức miền Bắc v.v... và nhất là tạo ra cuộc nội chiến giữa hai miền Nam, Bắc dẫn đến chết chóc bao nhiêu triệu người dân khiến cho đất nước lâm cảnh kiệt quệ nếu không muốn nói là thụt lùi. Vì vậy mà họ sợ, nếu bây giờ họ chấp nhận thay đổi, đảng sẽ bị người dân lòi ra hỏi tội, song điều này cũng chưa phải là điều quan trọng, vì lớp người chủ chốt thời đó đã không còn tồn tại, những công trình đã được đảng tô son, trét phấn nếu có bị phá bỏ cũng không phải là vấn đề lớn đáng quan tâm. Vậy thì họ sợ hãi điều gì? Như mọi người đều biết, từ lúc đảng áp dụng chính sách nới lỏng để tránh sự "tức nước vỡ bờ", bố thí cho người dân một chút tự do làm ăn, nhưng cái khẩu hiệu "Kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa" nó cho thấy một sự lừa bịp trá hình, tuy nhiều người đã nhận ra chân tướng của câu khẩu hiệu này, nhưng đảng vẫn trن tráo, lật lọng vì sức mạnh bạo lực vẫn còn nằm trong tay, đảng tha hồ tự tung, tự tác, sự phản kháng của người dân còn quá yếu ớt, tiếng nói người dân trong nhất thời chưa đủ sức mạnh làm đảng phải run sợ, chùn tay. Tuy nhiên, dù bộ máy quyền lực hoàn toàn do đảng kiểm soát, nhưng đảng vẫn luôn lo sợ, canh chừng phản ứng của người dân, nên mỗi khi sự phản ứng có nguy cơ bùng nổ trở thành phong

trào, đảng thường áp dụng chiến thuật "mềm nắn, rắn buông" giả vờ xuống nước nhường bộ, biết lắng nghe, khiến một số người lầm tưởng tiếng nói mình được tôn trọng, nhưng thật sự thì đảng vẫn bí mật, âm thầm tìm mọi cách để thực hiện cho đến khi đạt được mục tiêu. Ai dám nói lên sự thật thì bị nhà cầm quyền dán cho cái nhãn hiệu: "Lợi dụng quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của nhà nước" trong khi tại Việt Nam chẳng có chút xíu gì gọi là Tự Do Dân Chủ cả. Khi sự phản ứng lắng xuống thì lập tức dùng chiến thuật đàn áp nguội, bắt bớ những người mà đảng cho là thành phần nguy hiểm, có ảnh hưởng đến xã hội. Mặc khác, đảng dùng những người này làm con tin trao đổi, mỗi khi bị quốc tế lên án về vấn đề nhân quyền hoặc vì một mối lợi về kinh tế nào đó. Trong khi bộ máy tuyên truyền của đảng cứ ra rả khoe khoang thành tích, người ta có thể nhìn thấy những gì mà đảng thực hiện chẳng qua là bắt chước Trung Cộng và nền kinh tế Việt Nam ngày càng lệ thuộc vào ông anh phương Bắc, khi ông anh bị số mũi thì chắc chắn đảng phải nhứt đầu, nên có thể thấy nổi ám ảnh và sự lo lắng này của các tầng lớp đảng viên qua các hiện tượng rửa tiền, cho con đi du học nước ngoài rồi tìm mọi cách ở lại. Nạn hối lộ, tham nhũng được đảng bao che, lâu ngày đã trở thành căn bệnh kinh niên hết thuốc chữa, hàng ngũ đảng viên này được xem như giới quý tộc của thời phong kiến, khi phạm tội thì chỉ có đảng mới có quyền quyết định truy tố hay không truy tố, nó như một sinh tử phù mà đảng đã cấy vào cho mỗi đảng viên nên bắt buộc họ phải phục tùng. Cái lò mà tổng Trọng lập ra được gọi là "chống tham nhũng" cũng chỉ để lừa bịp người dân nhẹ dạ mà thôi, với những người không theo dõi thời cuộc cứ tưởng ông "chủ lò" là một đảng minh quân nên sẵn sàng nhắm mắt tung hô, còn đối với người hiểu biết thì chẳng mấy ai tin rằng những người chống tham nhũng là những người liêm chính, cứ nhìn thử cơ ngơi nhà cửa, dinh thự đồ sộ của họ thì biết, nếu không hối lộ, tham nhũng thì với đồng lương cán bộ nhà nước dù có tích lũy hàng trăm năm cũng không xây cất nổi. Người ta không lạ lùng gì cái trò "đánh lộn con đen" này của nhóm chớp bu, nó được ví như "thanh gươm Damocles" để răn đe, cảnh cáo những đảng viên nào lăm le mưu toan tách ra khỏi hàng ngũ của đảng mà thôi.

*Nói "độc lập" nhưng cuối đầu trước Tàu cộng
Kêu "tự do" lại bóp nghẹt nhân quyền
"Hạnh phúc" đâu? sao dân cứ khiêu kiện triều miên
Ngày cận Tết các vùng, miền xin cứu đói.*

TRANH ẼN

Khi các nhà đầu tư nhảy vào thị trường Việt Nam đem theo những miếng thịt béo bở thì cơn thèm khát tiền bạc, lòng tham lam trong hàng ngũ đảng viên từ cao đến thấp cũng theo đó mà gia tăng. Trên ba thập niên qua, tiền bạc mà họ thu tóm được đã công khai xây dựng dinh thự lộng lẫy, nguy nga tráng lệ, nhà cao, cửa rộng, tất cả đều do những hành động bất chính, dựa thế, cậy quyền, hối lộ, tham nhũng v.v... Có thể khẳng định chắc nịch một điều: Sự hăng hái, nịnh nọt, cố gắng để được gia nhập đảng là mong "được phú quý" chứ chẳng có lý tưởng cộng sản hay yêu nước gì ráo. Giờ đây, đám cán trọc phú này với tài sản kết xù của mình đã tích lũy được, nên họ phải quyết tâm bảo vệ, câu nói: "Còn đảng còn mình" đủ để chứng minh điều này. Hình ảnh của Tướng công an Tô Lâm ăn miếng thịt bò dát vàng với giá hàng ngàn đô la, có người ví như một con chó há miệng chờ đút miếng thịt, cho thấy trong hàng ngũ giới lãnh đạo cao cấp vừa ăn chơi xa hoa, trác táng vừa bỉ ổi. Vì thế Việt Nam có câu ca dao được lan truyền trong xã hội:

*"Nhà ai giàu bằng nhà cán bộ?
Hộ nào sang bằng hộ đảng viên?
Dân tình thất đảo bát điên
Đảng viên mặc sức vung tiền vui chơi".*

TỪ TRANH ẼN DẪN ĐẾN TRANH GIÀNH QUYỀN LỰC

Các vụ tham nhũng, hối lộ trong thời đại dịch Covid -19 được gọi là: "chuyến bay giải cứu" hay "Việt Á" được ví như những miếng thịt lớn, chỉ vì ăn chia không đồng đều nên bị khai ra, nhưng cho dù nhìn ở góc độ nào cũng đều thấy nó xuất phát từ quyền lực, bởi vì dưới chế độ độc tài toàn trị của đảng CSVN thì quyền và lợi không thể tách rời nhau được.

Chuyện đấu đá, phe phái, tranh giành quyền lực dẫn việc thanh trừng trong hàng ngũ thượng tầng thống trị trong cuối năm vừa qua cho thấy đã đến hồi quyết liệt, nhiều người suy đoán rằng cuộc tranh ăn, đấu đá này còn kéo dài và sẽ có rất nhiều màn hấp dẫn hơn nữa, dù đảng đang cố tìm mọi cách bưng bít hoặc cố lái dư luận theo chiều hướng khác.

Có thể kết luận rằng: Sự phát triển của mọi chế độ độc tài đều dẫn đến con đường thối nát tha hóa, đảng CSVN không là một ngoại lệ, nhưng một khi nó đã đạt tới mức cực điểm thì những mâu thuẫn tự bản thân nó cũng bắt đầu nảy mầm tạo ra phân hóa, đưa đến suy tàn và tan rã. Liệu đảng CSVN có tránh khỏi quy luật này hay không? Suy gẫm lời ví von của Phạm Tuy thời Chiến Quốc không phải là không có lý.

• Phù Vân phụ trách

* Lễ Đón Giao thừa Quý Mão và nghinh Xuân Di Lạc tại Tổ Đình Viên Giác Hannover – Đức Quốc

Theo thông lệ hàng năm, Tổ Đình Viên Giác tổ chức đón Giao thừa và nghinh Xuân Di Lạc vào giữa khuya đêm 30 Tết vào ngày 21.01.2023.

Giao thừa là thời điểm chuyển giao giữa năm cũ và năm mới, bước sang ngày đầu tiên của năm mới theo âm lịch.

Đêm giao thừa còn có tên gọi khác là đêm Trừ Tịch, là đêm linh thiêng nhất của mọi gia đình Việt. Vì đó là thời điểm trời đất giao hòa - âm dương hòa hợp và bùng lên sức sống mới đầy hy vọng, nên các Chùa và Tự viện tại hải ngoại cũng tổ chức họp mặt để đón niềm tin mới trong mùa Xuân Di Lạc.

Năm nay, sau 3 năm giới hạn vì đại dịch Corona, lễ đón Giao thừa lại rơi và 2 ngày cuối tuần, 21 và 22.01.2023, nên đông đảo bà con tín hữu khắp nơi vẫn tập về chùa Tổ Viên Giác, trước để lễ Phật, sau là đánh lễ chư Tôn Đức, đồng thời được thưởng thức đêm Văn nghệ tưng bừng „Mừng Xuân Quý Mão“ do GDPT Tâm Minh (Hannover) đảm trách, với màn lúa lân náo nhiệt, vui nhộn trong tiếng trống dồn dập.

Sau đó, đúng thời khắc Giao thừa mọi người đều nô nức lên Chánh điện đón nghe Lời Chúc Tết đầu năm của Hòa Thượng Phương Trượng chùa Viên Giác.

Cuối cùng là màn Hái lộc, xin xăm... Bà con các nơi cũng lần lượt về chùa, theo dự đoán cũng có hơn 2.500 người tính theo số bao lì xì do quý Thầy đã phát ra.

Số bà con về chùa vào ngày Chủ nhật, mừng Một Tết lại đông hơn, nhất là vào buổi trưa, Ban tổ chức phải dọn thêm bàn ăn trên sân khấu. Đây là điểm đặc biệt duy nhất chưa từng có từ trước đến nay. Ban phát hành thực phẩm, bánh Tết cũng làm việc không hở tay. Ai cũng muốn

mang về nhà chút ít lộc của chùa đầy hương Xuân vị Tết... Theo ước đoán cũng có thể hơn 3.000 người về chùa trong ngày này.

Tết Nguyên đán năm nay rơi vào những ngày cuối tuần, ở các chùa khắp nơi Âu châu, thập phương bốn đạo đi lễ Phật đầu năm cũng khá đông. Riêng chùa Viên Minh tại Thụy Sĩ, có hơn 300 người về thăm viếng lễ Phật, gặt gỡ cộng đồng sau nhiều năm hạn chế tập trung.

Những ngày này, bỗng dưng có gió mạnh và tuyết vẫn chưa tan, nhiệt độ bên ngoài dần xuống âm độ. Cái mùa đông thật ngao ngán cho những người lớn tuổi. Nhưng nét đẹp truyền thống của ngày Tết xưa nay vẫn luôn được tôn vinh và ưu tiên nhất. Dầu ở bất cứ nơi đâu có người Việt sinh sống thì nơi đó nền Văn hóa Việt vẫn đong đầy qua các lứa tuổi, nhất là vào những ngày đầu năm mới.

Được biết, không chỉ là chùa Viên Giác mà các chùa khác như Bảo Quang, Bảo Đức, Bảo Thành, Linh Thú... cũng tràn ngập bà con thiện nam, tín nữ về chùa lễ Phật, vui Xuân, đón Tết...

*(Photo: Nhật Tân + Thu Dung.
Phù Vân ghi tóm lược)*

*** Tường Thuật Lễ Tết Nguyên Đán – Quý Mão 2023 tại Chùa Viên Minh - Thụy Sĩ**

Bên trong chánh điện, sau buổi lễ Phật, Thượng Tọa trụ trì có đôi lời đạo từ chúc Tết đến

quý Đạo hữu - Phật tử. Thầy đã nhắc đến lời chúc thường gặp nhau của quý Phật tử, trong đó có câu chúc "thân tâm an lạc". Không chỉ Xuân về Tết đến mới chúc, mà những lúc gặp nhau đều chia sẻ như vậy.

Vậy, thân khỏe để làm gì? Thân khỏe để có điều kiện tinh tấn tu học. Tâm khỏe để làm gì? Tâm khỏe để đi sâu vào những thâm tín, trừ bỏ những "kiến hoặc", "tư hoặc" để dễ dàng tiếp xúc với bản nguyên tâm địa, tức là cái tâm không cấu nhiễm, cái tâm hợp nhất tướng. Khi tâm chúng ta được nhẹ nhàng buông bỏ tất cả các lậu hoặc ấy sẽ dẫn đến tâm an yên.

Hạnh phúc nhất của chúng ta đó là.

*"Thân không tật bệnh
Tâm không phiền não
Hằng ngày an vui tu tập
Pháp Phật nhiệm mầu
Để mau ra khỏi luân hồi
Minh tâm kiến tánh
Trí huệ sáng suốt
Thần thông tự tại..."*

Sau lời đạo từ với ý nghĩa như thế, Thượng Tọa phát lộc lì xì đầu năm cho bà con Thập phương Bốn đạo đến gần cuối ngày mùng 1 năm Quý Mão. Một ngày Tết với nhiều niềm hoan hỷ thật vô biên.

Cảm niệm công đức của quý Đạo hữu - Phật tử trong các Ban đã dành thời gian về chùa phụ giúp để phụng sự cộng đồng ở các buổi lễ vừa qua.

Kính chúc quý cộng đồng Đạo hữu - Phật tử thân tâm an lạc, tinh tấn tu học.

*"Xuân về xin chúc muôn vạn lần tinh tấn
Tết đến mong tặng cả bốn mùa an vui."
(Mặc Nhiên)*

(Thiện Như ghi nhanh)

IN SINH HOẠT CỘNG ĐỒNG

• Đại Nguyên phụ trách

Tường trình buổi lễ Tưởng Niệm 55 năm Biến Cố Mậu Thân tại Berlin

Cuộc tổng tiến công mùa Xuân 1968 của Cộng Sản Bắc Việt vào các thành phố lớn ở miền Nam Việt Nam là một sự tính toán chiến lược và chiến thuật hoàn toàn sai lầm. Sau hơn 10 năm đem đoàn quân sinh Bắc tử Nam vào đàn áp dân Nam ở các quận lỵ xa xôi hẻo lánh và luồn lách vào hàng ngũ dân sự ở thành phố, Cộng Sản Việt Nam ngỡ rằng đã thu phục được lòng dân Nam. Họ không ngờ dưới mắt người dân miền Nam, Cộng Quân chỉ là những tên khùng bỗ vô nhân tính và man rợ. Thế cho nên chỉ trong vòng ít tiếng đồng hồ cuộc tổng tiến công chẳng những bị thất bại nhanh chóng mà dân chúng cũng đã chỉ điểm những hang ổ Cộng Sản rải rác ở các thành phố để đám tàn quân phiến loạn bị tận diệt hoàn toàn,

Riêng ở Huế đặc công khùng bỗ và quân chính quy Cộng Sản Bắc Việt đã có cơ hội chiếm giữ Huế 28 ngày liền và trong thời gian ngắn ngủi đó họ đã tự mình làm lộ rõ bộ mặt khát máu tàn độc.

Tại Huế, sau khi quân Cộng Sản bị tiêu diệt, người ta đã tìm được các hố chôn chứa hàng ngàn thi thể thường dân bị trói thành từng chùm rồi bị giết tập thể bằng xăng đốt, bằng mìn, bằng súng, bằng cuộc xéng... hay bị chôn sống mà trong các hố chôn tập thể mà các xác người còn đứng ngời lộn xộn, có xác hai tay còn vói lên như đang cố cào bới đất. Những địa danh đất Huế tang thương chôn người tập thể ghi lại không hết như là trường Tiểu học Gia Hội, Bãi Dâu, Cồn Hến, Khe Đá Mài... Tổng số dân Huế bị tử vong và mất tích lên đến 7.600 người, trong đó có Linh Mục Bửu Đồng, Linh Mục Michael Bang, 2 Sư huynh thuộc dòng Lasan, 4 người Đức đang giảng dạy tại trường Đại Học Y Khoa Huế là Bác Sĩ Raimund Discher, Bác Sĩ Alois Alteköster, Bác Sĩ Horst-Günther Krainick và phu nhân.

Chính những sự kiện dã man tại Huế đã ghi sâu vào tâm khảm người dân miền Nam nên sau này khi Cộng Quân đi đến đâu là dân chúng tháo chạy toán loạn đến đấy, bằng chứng là Đại Lộ Kinh Hoàng Quảng Trị 1972 hay cuộc chạy loạn miền Trung vào tháng 3/1975...

Sự kiện thảm sát Huế là một vết nhơ của Cộng Sản Việt Nam mà nhà nước Cộng Sản ngày nay luôn tìm cách bôi xóa, chối bỏ tội ác tày đình mà họ đã gây ra cho dân tộc và đồng bào trong những ngày xuân 1968. Cho đến bây giờ nhà nước Cộng Sản Việt Nam vẫn trơ tráo tuyên truyền biến cố Mậu Thân như một chiến công lừng lẫy mà không hề giải oan cho các nạn nhân vô tội bằng cách chính thức tạ tội hay để cho các tập thể hoặc cá nhân trong nước làm lễ tưởng nhớ các nạn nhân xấu số này.

Để làm sáng tỏ sự thật và nhất là để lưu lại cho thế hệ mai sau về tội ác của Cộng Sản trong biến cố Mậu Thân 1968 nhà Đạo Diễn Chu Lynch và hãng phim Vietnam Film Club (VFC) đã hoàn thành cuốn phim lịch sử Tưởng Niệm 55 Năm Thảm Sát Tại Huế với phụ đề Anh ngữ.

Tại Đức Quốc, Liên Hội Người Việt Tỵ Nạn tại Cộng Hòa Liên Bang Đức cũng đã tổ chức buổi lễ Tưởng Niệm 55 năm Biến Cố Mậu Thân và Thảm Sát Huế tại Berlin trong nhà thờ Sankt Bonifatius vào ngày thứ bảy 11.02.2023 với sự yểm trợ của tổ chức Ki-Tô-Giáo chống tra tấn ACAT Deutschland.

Buổi lễ Tưởng Niệm tại Berlin được trang trọng bắt đầu với lời khai mạc ngắn gọn của Chủ Tịch Liên Hội đương nhiệm Hoàng Thị Mỹ Lâm, tiếp theo là lời khẩn nguyện của các vị lãnh đạo tôn giáo khả kính cho các oan hồn tử sĩ trong vụ thảm sát Mậu Thân tại Huế.

Hòa Thượng Phương Trượng Thích Như Điển, một vị chân tu uyên bác đã khai sơn chùa Viên Giác tại Hannover và là một chức sắc Phật Giáo đầu tiên được Tổng Thống Liên Bang Frank-Walter Steinmeier trao tặng Huân Chương Danh Dự hạng Nhất của Cộng Hòa Liên Bang Đức, hiện tại Ngài là Chánh Thư Ký Hội Đồng Hoảng Pháp Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất. Dầu bận rộn Phật sự trăm bề Ngài đã không quản vượt 7 trăm cây số đến Berlin để cùng hiệp thông với các tôn giáo bạn dâng lời cầu an cho các nạn nhân Mậu Thân Huế 55 năm trước, trong đó có cả 4 người Đức, và cầu an cho thế

giới trước thảm họa chiến tranh, dịch bệnh và thiên tai.

Bà Tiến Sĩ Bernadette Jung, đại diện Hội Thánh Tin Lành tại Berlin, dâng tiếp lời kinh cầu nguyện cho những linh hồn tội lỗi, những oan hồn uống tử trong chiến tranh Việt Nam đặc biệt là trong biến cố Mậu Thân. Bà cũng đọc kinh cầu nguyện cho

của những người can đảm đấu tranh cho tự do.

Sau đó là Linh Mục Lutz Nehk, đặc trách về văn hóa tưởng niệm của Tổng Giáo Phận Berlin. Trong bộ áo thánh lễ uy nghiêm Ngài nhấn mạnh về sự quan trọng của văn hóa tưởng niệm vì tưởng niệm là để hướng đến tương lai và để sửa lỗi trong quá khứ, Ngài cũng truyền giảng về lời cầu nguyện tuy không thay đổi được chính trị nhưng sẽ tác động lên con người từ việc thay đổi chính mình. Ngài nhắc đến các nạn nhân bị thảm sát tại Huế như những đài tưởng niệm tinh thần để làm dấu mốc hướng đến tương lai bác ái vị tha.

Tiếp theo là bà Magdalena Fleischer, đại diện tổ chức Ki-Tô-Giáo chống tra tấn ACAT Deutschland đọc lời kinh Chúa cầu nguyện bình

an cho nạn nhân chiến tranh và cầu xin hòa bình cho thế gian.

Cuối cùng là Soeur Alice và chị Hòa, thành viên trong tổ chức Ki-Tô-Giáo chống tra tấn ACAT Deutschland, cùng đọc chung lời tưởng niệm nạn nhân thảm sát Huế, tưởng niệm nạn nhân hy sinh vì lý tưởng tự do hòa bình.

Chương trình dâng nến tiếp nối với nhiều cảm xúc của toàn thể khách tham dự trong lời ca Kinh Hòa Bình đã làm tròn buổi lễ vô cùng ý nghĩa này.

Những tấm lòng vàng đóng góp như quà tặng Tạp Chí Viên Giác và Đặc San Xuân Quý Mão Viên Giác của Hòa Thượng Phương Trượng đem đến và các yểm trợ tài chánh của nhiều mạnh thường quân vắng mặt là những nghĩa cử vô cùng quý giá cho tập thể người Việt Tỵ Nạn Cộng Sản tại Đức Quốc.

Buổi lễ được kết thúc bằng một buổi trà đàm ấm cúng trong Hội Trường nhà thờ.

Berlin, ngày 12.02.2023

Hoàng Thị Mỹ Lâm

**Mừng Xuân Quý Mão 2023
và 40 năm hội nhập của cộng đồng người
Việt tỵ nạn tại Mönchengladbach**

Sau 2 năm gián đoạn vì nạn dịch Corona, Hội Người Việt Tỵ Nạn Mönchengladbach tái hoạt động, tổ chức lễ Hội Mừng Xuân 40 năm tha hương, Tết Quý Mão 2023, tại Krahnendonkhalle Neuwerk Mönchengladbach với sự hỗ trợ của Gia Đình Phật Tử, Cộng Đồng Công Giáo tại Mönchengladbach, Hiệp Hội Bác Ái Vinh Sơn Phaolô, Liên Hội Người Việt Tỵ Nạn tại Cộng Hòa Liên Bang Đức.

Buổi lễ quy tụ trên 800 đồng hương tại tỉnh Mönchengladbach và vùng phụ cận Nettetal, Aachen, Krefeld, Neuss, Düsseldorf, Herner, Köln, Troisdorf, Duisburg, Recklinghausen, Oberhausen, Essen, Münster, đặc biệt còn có sự tham dự của các đồng hương từ các thành phố xa xôi như Frankfurt, Berlin, Hamburg, Bỉ, Hòa

Lan, cùng về góp mặt trong ngày vui Xuân đầu năm này. Hội Xuân tuy được tổ chức hơi muộn nhưng vẫn còn đượm màu sắc của ngày Tết cổ truyền.

Về phía chính quyền sở tại có sự hiện diện của ông Tỉnh trưởng Felix Heinrichs (FDP), ông Phó tỉnh trưởng Hajo Siemes (Grüne) cùng phu nhân, bà Yüksel (SPD), Dân biểu Quốc hội Liên bang, cô Vanessa Odermatt, Dân biểu Quốc hội Tiểu bang Nordrhein Westfalen, Ông Rolf Lüpert, Hiệu trưởng, bà Christel Neudeck, phu nhân cố Tiến sĩ Rupert Neudeck - người sáng lập "Con tàu Cap Anamur" - ông Volker Rath (Deutsche Notärzte), Hội trưởng Hiệp hội "Cap Anamur" và nhiều vị quan khách Đức khác. Về phía người Việt, có sự hiện diện của Giáo sư và Bác sĩ Nguyễn Nam Huân, Giám đốc bệnh viện Elizabeth tỉnh Mönchengladbach, cùng phu nhân, ông bà Dược sĩ Lâm Kim Khánh, Cư sĩ Phật giáo Hòa Hảo Lê Công Tắc, Linh mục Tuyên úy Đa Minh Bùi Trọng Biên, cộng đồng Công Giáo Việt Nam Paderborn, Essen.

Vì bận công vụ nên Thống đốc tiểu bang Nordrhein Westfalen, ông Hendrik Wüst (CDU) cũng như bà Mona Neubaur, Phó Thống đốc tiểu bang NRW, và ông Dr. Günter Krings, Trưởng ban Nghị sĩ CDU/CSU tại Hạ nghị viện, đều viết thư chúc mừng cộng đồng người Việt tỵ nạn Mönchengladbach đã thành công trong quá trình hội nhập tại Đức.

Nhằm bảo tồn văn hóa, tập tục cổ truyền của tiền nhân, mục đích của buổi hội Xuân là tạo cơ hội gặp gỡ, hàn huyên cho các thân hữu trong cộng đồng. Hội Xuân cũng là dịp tỏ lòng cảm ơn chính phủ, nhân dân Đức và Ủy ban Cap Anamur đã cứu vớt 11.300 thuyền nhân trên biển cả, đến nay, sau 40 năm hội nhập, đều được an cư lạc nghiệp.

Chào mừng quan khách bắt đầu lúc 18:00 giờ với màn rước cờ của 50 thiếu nữ mặc áo dài truyền thống, màu sắc rực rỡ cùng với ba hậu duệ của ba binh chủng Hải quân, Lục quân, Không quân Việt Nam Cộng Hòa năm xưa.

MC Trịnh Đỗ Tôn Vinh, MC Kim Anh và MC Bạch Lan với sự điều hợp của Ban tổ chức, anh Hạnh Nhận, chị Kim Trinh, chị Ngọc Mai, và chị Mai Hân đã mời các vị quan khách cùng cắt băng khai mạc buổi lễ. Sau đó đến phần chào cờ, một phút mặc niệm. Kế tiếp ba vị cao niên, cùng hai vị chức sắc tôn giáo, làm lễ thắp hương cầu nguyện cho quốc thái dân an và tưởng niệm đồng bào nạn nhân của Tết Mậu thân vào 55 năm về trước.

Nhân danh Trưởng ban điều hành tổ chức, ông Nguyễn Văn Rị mở lời khai mạc hội Xuân với ý nghĩa 40 năm hội nhập thành công tốt đẹp, cảm ơn chính phủ liên bang, tiểu bang và thành phố Mönchengladbach, con tàu Cap Anamur đã tiếp nhận đồng bào tỵ nạn, đồng thời cũng không quên nói lời cảm ơn đến các đoàn thể như VOVINAM, các ban ngành như ban nhạc MG, văn nghệ sĩ Châu Âu, vũ múa cờ, múa nón, diễn hành, âm thanh ánh sáng, tiếp tân, khánh tiết, trật tự, ẩm thực, vệ sinh v.v... đã góp sức cho sự thành công mỹ mãn của hội Xuân mừng Tết Quý Mão năm nay. Đặc biệt, đoàn múa lân đã mang đến cho buổi lễ một không khí tung bừng, nhộn nhịp.

Ông Đặng Phú Hiệp và Kim Ngân - khi được tàu Cap Anamur cứu vớt, cháu còn là một em bé sơ sinh mới được 10 ngày tuổi - cùng bày tỏ lòng biết ơn đến chính phủ và nhân dân Đức, đến Ủy ban Cap Anamur đã cứu vớt họ trên biển Đông, cho phép định cư tại quốc gia này, được sống trong tự do và hạnh phúc, an cư lạc nghiệp, con cái thành đạt.

Phần phát biểu của các quan khách Đức, ông Tỉnh trưởng Heinrichs và bà Dân biểu Yüksen, bà Neudeck - vị ân nhân gắn liền với thuyền nhân tỵ nạn Việt Nam - đều nhắm vào lời khen ngợi cộng đồng tỵ nạn đã hội nhập thành công tại Đức, chịu khó, siêng năng, con cái học hành chăm chỉ, xuất sắc, thành đạt, góp phần cho sự phát triển giàu mạnh của nước Đức cũng như của thành phố Mönchengladbach.

Một nét văn hóa cổ truyền được lưu giữ là phong tục lì xì cho các cháu trong ngày Tết được nhắc lại qua hoạt cảnh "Bà phát quà cho con cháu". Phần trình diễn văn nghệ với những bài hát vui tươi xen lẫn màn trình diễn áo dài tha thướt là nét chấm phá đánh dấu 40 năm hội nhập thành công.

Nhân dịp lễ hội mừng Xuân này, chúng ta cũng không quên nỗi bất hạnh của trẻ em Ukraine, vì vậy Ban tổ chức đã quyên góp số tiền tổng cộng là 2.450 Euro, nhờ Caritas chuyển giao đến các chương trình giúp đỡ nạn nhân chiến tranh Ukraine.

Thay mặt Ban tổ chức, ông Rị gửi lời cảm ơn đến các ban ngành đã yểm trợ cho hội tổ chức thành công tốt đẹp, cũng như mong mọi người thông cảm cho những sơ sót có thể xảy ra trong buổi vui Xuân này.

Chương trình kết thúc vào lúc 24:00 giờ, quan khách nuối tiếc ra về với những lời hẹn hò gặp gỡ ở lễ hội Xuân năm tới.

Mönchengladbach ngày 27.02.2023
Một đồng hương tham dự

Quan Kế Huy: Từ một ngôi sao nhí bị lãng quên đến anh hùng Oscar

Quan Kế Huy được trao giải Oscar diễn viên phụ xuất sắc nhất cho màn hóa thân trong phim Everything Everywhere All at Once.

Quan Kế Huy là một ngôi sao nhí trong hai bộ phim nổi tiếng nhất vào những năm 1980, thế nhưng đã từ bỏ nghề diễn khi Hollywood rời bỏ anh ấy. Hiện nam diễn viên đã có sự trở lại ngoạn mục khi đoạt giải Oscar.

"Người ta nói những câu chuyện như thế này chỉ xảy ra trong phim ảnh," Quan Kế Huy nói về Oscar trong nước mắt trên sân khấu nhận giải cho diễn viên phụ xuất sắc nhất.

"Tôi không thể tin được điều này đang xảy đến với mình. Đây là một giấc mơ Mỹ".

Câu chuyện của anh ấy sẽ thật khó tin nếu là cốt truyện của một bộ phim.

NGUỒN

Quan Kế Huy cùng đóng vai chính với Harrison Ford trong bộ phim nổi tiếng Indiana Jones and the Temple of Doom.

Khi còn là một cậu bé, Quan Kế Huy đã rời Việt Nam tỵ nạn đến Hong Kong, rồi sau đó định cư tại Mỹ.

Quan Kế Huy vô tình đi thử một vai Short Round, một tên trộm nhí trong phim Indiana Jones and the Temple of Doom vào năm 1984, sau đó thủ vai chính Data, một cậu bé yêu công nghệ trong The Goonies một năm sau đó.

Khi lớn lên, lúc số vai diễn cạn dần, Quan Kế Huy đã đi làm những việc hậu trường như điều phối viên những pha mạo hiểm và trợ lý đạo diễn.

The Goonies vẫn được xem là một phim cổ điển cho trẻ em.

Được truyền cảm hứng sau khi xem phim Crazy Rich Asians, nam diễn viên đã quyết định thử theo đuổi giấc mộng làm diễn viên khi gần bước đến tuổi 50.

Một người bạn đồng ý làm đại diện cho Quan Kế Huy - và hai tuần sau, anh nhận được một cuộc gọi cho phim Everything Everywhere All at Once.

Bộ phim là sự trở lại ngoạn mục lần hai của Quan Kế Huy và mang đến giải thưởng Oscar đầu tiên cho nam diễn viên.

"Mẹ tôi 84 tuổi và bà ấy đang ở nhà theo dõi buổi lễ. Mẹ ơi, con đã đoạt được Oscar rồi", Quan Kế Huy kiềm nén cảm xúc, hôn và nâng chiếc tượng vàng Oscar.

"Hành trình của tôi bắt đầu trên một con tàu, tôi đã trải qua một năm trong trại tỵ nạn, và theo một cách nào đó, tôi đã đứng đây, trên sân khấu lớn nhất của Hollywood...".

Quan Kế Huy đóng vai Waymond Wang, người chồng của một người quản lý tiệm giặt ủi do Dương Tử Quỳnh thủ vai và các phiên bản khác của Waymond từ những vũ trụ thay thế.

Bộ phim, cũng như Quan Kế Huy, đã chiến thắng tại Hollywood, với bảy giải Oscar 2023, gồm giải phim xuất sắc nhất và giải nữ diễn viên chính xuất sắc nhất cho Dương Tử Quỳnh.

Waymond Wang là một người chồng không có gì nổi bật và một anh hùng hành động. Quan Kế Huy đã trở thành một trong những nhân vật nổi bật nhất trong lễ trao giải Oscar năm nay, với sự nhiệt thành cùng những nụ cười selfie cùng dàn sao hạng A, những người dường như thật vui khi gặp anh ấy.

Trong bài phát biểu nhận giải Oscar, nam diễn viên đã cảm ơn mẹ mình "vì những sự hy sinh để tôi được như hôm nay".

Quan Kế Huy cũng cảm ơn anh trai và vợ mình - "tình yêu của đời tôi, người trải qua từ tháng này đến tháng khác, năm này đến năm khác trong 20 năm qua, nói với tôi rằng thời khắc của tôi rồi sẽ đến".

Nam diễn viên nói thêm: "Giấc mơ là điều gì đó bạn phải tin tưởng. Tôi đã gần như từ bỏ giấc mơ của mình".

"Hỡi tất cả các bạn, hãy nuôi dưỡng giấc mơ của mình".

"Cảm ơn rất nhiều vì đã chào đón tôi trở lại. Tôi yêu các bạn".

Chương Trình Tu Sửa Nghĩa Trang

Quân Đội Biên Hòa

Danh Sách Ân Nhân Ủng Hộ

từ ngày 03.01. đến ngày 15.03.2023

Hòa Thượng Phương Trượng Thích Như Điển 200€; Ngô Văn Phát (Hannover) 100€; Nguyễn Đình Tâm (Berlin) 100€; Đinh Mạnh Trí Hamburg (HH) 50€; Huỳnh Văn Ninh (HH) 50€; Nguyễn Mạnh Thường (HH) 20€; BS Dương Anh Dũng (HH) 100€; Hoa Lan (Berlin) 100€; Võ Thị Ni (HH) 50€; Lê Văn Hiệp (HH) 50€; Nguyễn Hòa (HH) 50€; Nguyễn Thị Nhị Em (Witten) 50€; Nguyễn Thị Thùy Dương (Köln) 50€; Đàm Thị Bích Liên (HH) 500€; Trương Thị Mỹ Liên (HH) 200€; Nguyễn Đình Bảo (Erlangen) 200€; Trần Văn Huy (HH) 100€; Đỗ Cẩm Loan (Rotenburg) 40€; Trần Thị Ngọc Hương (Henstedt-Ulzburg) 100€; Trần Ngọc Tiến (HH) 50€; Trần Đức Tiến Jan (HH) 50€; BS Trần Văn Kiêm (Lemgo) 50€;

Trần Kỳ Tứ (Braunschweig) 50€; Dì Tám Sương (HH) 50€; Phan Lệ Linh (HH) 50€; Phạm Công Hoàng (Tostedt) 20€; Bùi Thị Chúc (HH) 20€; Phạm Thị Phương An (HH) 30€; Thục Nhi Tran Nguyen (Neuss) 200€; Trần T Sâm (USA) 300\$; Nguyễn Quý Đại (München) 50€; Lê Thị Tư (Koblenz) 50€; Nguyễn Ngọc Đường (HH) 100€; Biện Thị Mai (HH) 20€; Dương Thị Quỳnh Hoa 50€; Oan Nga Vuong (Ngo Anh) 10€; Trần Thị Diệu Hoa (Silvia Schupp) 100€; Lê Thị Hồng (Parberg) 15€; Nhu Nguyen 300€; Hoàng Tôn Long (Aurich) 100€; Nguyễn Ngọc Liễu (HH) 50€; Nguyễn Văn Thịnh-Khuê (Giessen) 50€; Trương Ngọc Huệ (München) 50€; Đỗ Cẩm Loan (Rottenburg) 12€; Trần Kỳ Tứ (Brauschweig) 100€.

Danh sách và số tiền đóng góp của quý vị sẽ được gửi về Hội VAF tại Hoa Kỳ trên trang web: www.tinhdongdoi.org và Báo Viên Giác ở Hanover Đức Quốc.

Chân thành cảm ơn quý vị.

TM. Liên Hội Trưng Tu Nghĩa Trang Quân Đội Biên Hòa.

Đại diện VAF ở Đức Quốc.

Nguyễn Tích Phùng

phungnguyen34@gmail.com.

Tel.: 040-5706715

Handy: +49 157 87263989

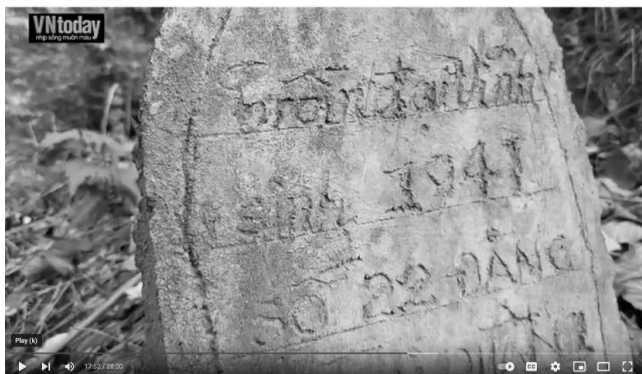
(Trong Phiếu chuyển tiền, xin quý vị ghi rõ địa danh nơi cư trú để chúng tôi ghi vào danh sách)

THÔNG BÁO

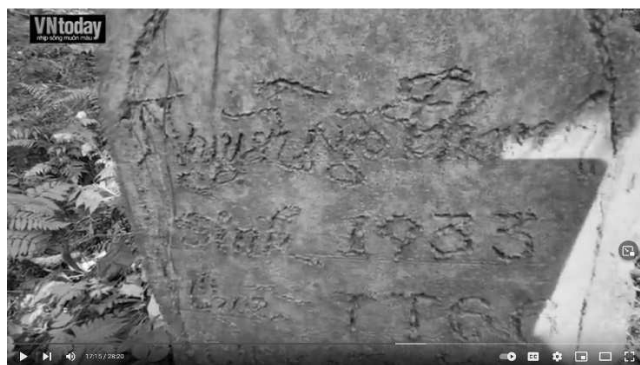
Bốn ngôi mộ của SQ/QLVNCH bị chết trong trại tù "cải tạo" vừa được phát hiện trong núi rừng Yên Bái, Bắc Việt.

Các chi tiết được ghi trên mộ bia:

1/- Trần Đại Vĩnh sinh năm 1941 - chết năm 1977; địa chỉ: Thành Nội Huế.

2/- Nguyễn Ngô Thanh, sinh năm 1933 - chết 1977, địa chỉ: Cư Xá Bắc Hải - Quận 10 Sài Gòn.

3/- Trần Liễu (Đại úy), sinh năm 1943 - chết năm 1976

4/- Lê Kỳ Sơn, sinh năm 1932 - chết năm 1977, địa chỉ: Đường Phan Kế Bính - Quận 1- Sài Gòn.

Xin theo dõi youtube phía dưới để thấy vị trí và tình trạng các ngôi mộ:

<https://youtu.be/ga6NGSjMJLU>

Cầu mong thân nhân nhận được tin.

Xin chân thành biết ơn.

VIET NAM TOI DAY – NGUYEN THUONG QUAN

<https://youtu.be/qepoA3SO6JQ> - *Audio*
PTAN (cựu tù Yên Bái)

• Quảng Trục phụ trách

* Trong 6 ngày Tết, VN có 3041 người vào viện cấp cứu vì đánh nhau:

Theo báo cáo của cơ quan Cai quản khám chữa bệnh của Bộ Y tế cs cho biết, từ sáng 29 đến sáng mùng 5 Tết Quý Mão, Việt Nam đã có 3.041 người nhập viện cấp cứu vì đánh nhau, trong đó có hơn 1.300 người phải điều trị theo dõi, 10 người tử vong. Như vậy, trung bình mỗi ngày có khoảng 500 người vào bệnh viện khám, cấp cứu vì đánh nhau. Con số này tăng so với Tết năm ngoái. Ngoài đánh nhau, thì số ca khám, cấp cứu liên quan đến tai nạn giao thông cũng tăng 10% so với Tết năm ngoái là hơn 26.400 ca, trong đó gần 9.700 người phải nhập viện điều trị, 217 người tử vong. Về tai nạn trong lao động, sinh hoạt hàng ngày trong thời gian trên có gần 12.000 người phải vào bệnh viện khám, cấp cứu, và đã có 19 người tử vong. Cũng trong 6 ngày nghỉ Tết, có gần 700 người phải nhập viện khám, và cấp cứu do bị ngộ độc thức ăn, rối loạn tiêu hóa, tăng 20% so với cùng thời gian của Tết năm ngoái. 403 người phải vào viện vì bị tai nạn liên quan đến pháo nổ, pháo hoa; 34 người vào viện vì tai nạn vũ khí, vật liệu nổ tự chế, trong đó có 2 người tử vong.

Nguồn Vietnamnet

* Hãng chip INTEL cân nhắc việc tăng cường đầu tư vào nhà máy đóng gói chip tại VN:

Theo hai nguồn tin trong cuộc thông báo với Reuters, công ty Intel đang xem xét gia tăng đáng kể khoản đầu tư 1,5 tỷ mỹ kim hiện tại vào Việt Nam để mở rộng nhà máy đóng gói và thử nghiệm chip tại quốc gia Đông Nam Á này. Một nguồn tin cho biết hành động này có thể trị giá khoảng 1 tỷ mỹ kim, và sẽ báo hiệu vai trò ngày càng gia tăng của Việt Nam trong chuỗi cung ứng chất bán dẫn toàn cầu, khi các công ty nỗ lực cắt giảm sự phụ thuộc vào Trung Cộng và Đài Loan vì rủi ro chính trị và căng thẳng thương mại với Hoa Kỳ. Một trong những nguồn tin nói khoản đầu tư này có thể sẽ được thực hiện

“trong những năm tới” và thậm chí có thể lớn hơn 1 tỷ mỹ kim, trong khi nguồn tin thứ hai tuyên bố Intel cũng đang cân nhắc đầu tư thay thế vào Singapore và Malaysia, những nơi có thể được ưu tiên hơn so với Việt Nam. Cả hai nguồn tin đều yêu cầu ẩn danh vì kế hoạch vẫn chưa được công bố. Khi được hỏi về kế hoạch đầu tư này, Intel thông báo với Reuters rằng “Việt Nam là một phần quan trọng trong mạng lưới sản xuất toàn cầu của công ty, nhưng chúng tôi vẫn chưa công bố bất kỳ khoản đầu tư mới nào”. Một tuyên bố trên trang thông tin chính thức của nhà cầm quyền Việt Nam đã được sửa đổi vào hôm thứ Tư, 8 tháng 2, để loại bỏ lời đề cập đến nỗ lực của Sài Gòn trong việc thu hút thêm 3,3 tỷ mỹ kim đầu tư từ Intel.

Nguồn sbtn.tv

* Giao thông ở Hà Nội khiến người ngoại quốc có cảm giác như trò chơi mạo hiểm:

Ngày 13/2/2023, ông Bùi Hoài Sơn, Ủy viên Thường trực Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội Cs cho biết, ông đã chứng kiến cảnh người ngoại quốc xem giao thông ở Hà Nội như trò chơi mạo hiểm. Ông Sơn đưa ra thí dụ, nhiều người tham gia giao thông không coi các tín hiệu đèn giao thông là gì, người thì đi ngược chiều, người thì vượt đèn đỏ, nên nó chẳng khác gì vật để trang trí trên đường phố. Nguyên nhân là do văn hóa, xã hội ở Hà Nội. Theo ông Sơn, không nên đổ lỗi cho ý thức của người tham gia giao thông, mà nên tìm nguyên nhân khách quan gây ra sự thiếu ý thức này, để có giải pháp phù hợp. Và ông Sơn nói rằng các nguyên nhân như, luật pháp về giao thông của Việt Nam chưa đi vào cuộc sống, giáo dục về luật giao thông chưa tốt; việc xử phạt của cảnh sát giao thông chưa nghiêm chỉnh. Nguyên nhân thứ 2 là, do hạ tầng giao thông ở Hà Nội quá công suất, làm cho nhiều người dù có ý thức, biết rõ về luật giao thông nhưng vẫn cố tình vi phạm luật, vượt đèn đỏ, đi ngược chiều, đi lên vỉa hè, lấn làn đường để có thể đi đến chỗ làm đúng giờ. Thứ 3 là, các xe cộ giao thông công cộng chưa sử dụng hết công suất. Ông Sơn so sánh, dù Sài Gòn cũng có cảnh kẹt xe nhưng không có “nhốn nháo” như Hà Nội.

* Thỏa thuận mới giữa csVN và Nam Dương xoa dịu căng thẳng trên Biển Đông giữa 2 nước:

Thỏa thuận gần đây giữa Nam Dương và cs Việt Nam về ranh giới ở Biển Đông có thể sẽ xoa dịu mối quan hệ đôi khi căng thẳng giữa hai

quốc gia Đông Nam Á này. Thỏa thuận này đã được ký vào ngày 22/12/2022 sau 12 năm đàm phán, và sau 19 năm kể từ khi cả hai nước thông qua việc phân định ranh giới thềm lục địa giữa họ. Chi tiết của thỏa thuận và việc phân định vẫn đang được bảo mật. Theo luật pháp quốc tế, vùng đặc quyền kinh tế bao gồm vùng biển kéo dài đến 200 hải lý tính từ bờ biển của một quốc gia, nơi quốc gia đó có đặc quyền thăm dò và khai thác tài nguyên thiên nhiên bên trong. Thỏa thuận mới đã khép lại các chuyển thăm công khai của các nhà lãnh đạo cao cấp từ Nam Dương và cs Việt Nam tới các quốc gia của nhau trong năm qua, bắt đầu bằng chuyến thăm Hà Nội vào tháng 5 của ông Prabowo Subianto, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng Nam Dương, để gặp gỡ người đồng cấp là Tướng Phan Văn Giang. Trong chuyến thăm này, cả hai nước đã đồng ý tăng cường sự hợp tác giữa các cơ quan an ninh và quốc phòng, bao gồm tăng cường tương tác song phương, đào tạo và tham vấn. Tiếp theo là chuyến thăm Nam Dương vào tháng 12 của Chủ tịch nước cs Việt Nam thời đó, ông Nguyễn Xuân Phúc, người đã tham dự hội nghị thượng đỉnh với ông Joko Widodo, Tổng thống Nam Dương, tại thành phố Bogor. Tại cuộc họp này, hai nước đã đồng ý về ranh giới giữa các vùng đặc quyền kinh tế tương ứng.

* Gần 5000 gói thầu liên quan đến phòng chống dịch Covid-19 bị phát hiện sai phạm:

Báo Người Lao Động ngày 18/2/2023 loan tin, kết quả thanh tra 21.000 gói thầu với tổng trị giá hơn 15.400 tỷ đồng về mua sắm trang thiết bị, vật tư y tế, sinh phẩm, kit test Covid-19, vaccine, thuốc phòng chống dịch Covid-19 của Tổng Thanh tra Chính phủ Cs cho biết, có gần 5.000 gói thầu vi phạm. Một số địa phương khi bị kiểm tra xác suất một số đơn vị, cơ sở y tế có tỷ lệ gói thầu vi phạm cao như, Đà Nẵng và Hà Tĩnh 100% gói thầu bị kiểm tra đều vi phạm; Hải Phòng thì có đến 95% gói thầu bị kiểm tra vi phạm; Quảng Trị là 95%; Nam Định 91,3%; Bình Thuận là 90,7%; Cần Thơ là 89,3% và nhiều tỉnh, thành khác. Các vi phạm bị cơ quan Thanh tra phát hiện gồm, vi phạm trong xây dựng kế hoạch lựa chọn nhà thầu, tổ chức đấu thầu mua sắm, thực hiện hợp đồng mua sắm còn nhiều thiếu sót, khuyết điểm. Ngoài ra, một số hàng hóa nhập cảng đã không thể hiện đầy đủ các thông tin về chất lượng, nguồn gốc, giá cả; nhiều mặt hàng mua bán qua nhiều khâu trung gian khiến giá cả tăng cao so với giá gốc. Trong số

các vụ sai phạm trên, Thanh tra Chính phủ Cs đã đề nghị chuyển 40 sự việc cho cơ quan điều tra xem xét.

Nguồn Nguoiladong

* Người dân bất mãn vì bị ngân hàng ép mua bảo hiểm mới cho vay tiền:

Báo Tuổi Trẻ ngày 18/2/2023 loan tin, nhiều người dân bất mãn cho biết, khi đi vay ngân hàng họ đã bị "ép" mua bảo hiểm. Những năm trở lại đây, nhiều người dân gặp khó khăn, cần vốn làm ăn nên phải đến ngân hàng thế chấp tài sản để vay tiền. Tuy nhiên, để vay được tiền của ngân hàng họ buộc phải mua bảo hiểm nhân thọ. Anh Kiên cho biết, gia đình anh khó khăn, cần ít vốn làm ăn nên đã quyết định cầm cố tài sản để vay ngân hàng vì không còn biết bám víu vào đâu. Nhưng khi anh đến ngân hàng hỏi vay tiền thì anh được nhân viên ngân hàng yêu cầu, phải bỏ ra 15 triệu đồng để mua bảo hiểm nhân thọ rồi mới được vay 100 triệu đồng như ý muốn. Dù không muốn, nhưng anh Kiên đã chấp nhận bỏ ra 15 triệu đồng để mua bảo hiểm, và coi như bị mất trắng số tiền này. Sự việc trên đã diễn ra nhiều năm nay, khiến rất nhiều người bất mãn, lên tiếng phản ánh, cầu cứu các cơ quan Cs nhưng bị làm ngơ. Các ngân hàng và các công ty bảo hiểm vẫn ung dung "bắt tay" với nhau để ép người đi vay tiền, nhằm chia chác các món lợi trên mồ hôi xương máu của người dân.

Nguồn Tuoitre

* Nhiều công ty ở Sài Gòn đang khát vốn, không có tiền đầu tư và trả nợ:

Ngày 17/2/2023, ông Nguyễn Ngọc Hòa, Chủ tịch Hiệp hội công ty tại Sài Gòn cho biết, các công ty trên địa bàn đang rất "khát" vốn, và không có tiền để đầu tư, trả nợ. Còn chính sách mà nhà cầm quyền tuyên bố sẽ hỗ trợ lãi vay 2% cho các công ty là ít khả thi, khó thực hiện vì thủ tục giấy tờ cũng như việc bị thanh tra, kiểm tra. Hiện tại, các công ty đang phải trả lãi suất trên 10%, khiến các hoạt động của đơn vị bị cản trở. Ông Phạm Văn Việt, Phó chủ tịch Hội dệt may-thêu đan Sài Gòn cho biết, hiện tại có khoảng 23% công ty thành viên sản xuất tương đối ổn định, 46% đang gặp nhiều khó khăn. Trong khi đó, năm 2023, các ngân hàng thực hiện đánh giá lại giá trị tài sản của các công ty giảm 50% đến 60%, làm cho hạn mức vay bị giảm theo. Ông Việt than rằng, ngoài việc cho vay với lãi suất cao, các ngân hàng thương mại còn đưa ra phương án hỗ trợ công ty chưa thiết thực, trong khi đó lợi nhuận trên đơn hàng sụt giảm, tiền

đồng bị giảm giá nên việc xuất cảng gặp bất lợi. Ông Đỗ Phước Tổng, Chủ tịch Hội công ty Cơ khí - Điện Sài Gòn cho biết, có chủ công ty đã phải bán nhà để trả nợ, tránh nợ xấu; còn có công ty thì đang đàm phán với công ty có vốn đầu tư ngoại quốc để "bán mình", tránh rơi vào nguy cơ vỡ nợ. Theo ông Tổng, các công ty đang rất khó khăn trong việc tiếp cận vốn vì lãi suất cao.

Nguồn Tuoitre

*** Đã về hưu nhưng Thiếu tướng công an Cs Đỗ Hữu Ca vẫn nhận hàng chục tỷ đồng để chạy án:**

Hôm 18/2/2023, Thiếu tướng Công an Cs Đỗ Hữu Ca, cựu Giám đốc Công an thành phố Hải Phòng bị bắt giam có nguyên nhân là do ông này đã nhận hàng chục tỷ đồng tiền của người khác để chạy án. Tuy nhiên, hành động của ông Ca có dấu hiệu là lừa đảo chiếm đoạt tài sản. Sau khi bị bại lộ, từ việc công an tỉnh Quảng Ninh điều tra vụ án mua bán trái phép hóa đơn để trốn thuế của công ty nhiệt điện Đông Triều - TKV, thì ông Ca thấy "nuốt không trôi" nên đã trả lại số tiền hàng chục tỷ đồng cho người nhờ ông Ca chạy án. Đến ngày 18/2, Công an tỉnh Quảng Ninh, Bộ Công an Cs và một số công an tỉnh khác đã tiến hành tố tụng, bắt tạm giam ông Ca và những đồng phạm liên quan. Được biết, ông Ca lên giữ chức Giám đốc công an thành phố Hải Phòng từ tháng 7/2010 kéo dài đến năm 2019 thì nghỉ hưu. Trong quá trình này, ông Ca đã gây bất mãn dư luận khi vào năm 2012 đã điều một lực lượng công an, quân đội đến huyện Tiên Lãng, Hải Phòng để phá nhà, cướp hơn 19 ha đất của gia đình ông Đoàn Văn Vươn. Sự việc gây chấn động dư luận Việt Nam, vì ông Vươn và em trai là ông Quý đã dùng súng để giữ đất khiến 4 viên công an và 2 quân nhân bị thương. Hành vi cướp đất của ông Ca sau đó được kết luận là "nhằm" vì đất của gia đình ông Vươn nằm ngoài khu vực bị thu hồi. Ông Ca lên tiếng "rút kinh nghiệm", rồi tiếp tục giữ chức Giám đốc công an Hải Phòng tới tận năm 2019 mới nghỉ hưu. Qua sự việc ông Ca bị bắt, dư luận cho rằng, khi về hưu nhưng ông Ca vẫn nhận tới hàng chục triệu đồng để chạy án, thì hẳn rằng lúc đương chức số tiền ông Ca tham ô chắc chắn rất lớn.

Nguồn Vietnamnet

*** Công ty sản xuất giày Adidas, Nike cắt giảm 6.000 việc làm:**

Một trong những nhà sản xuất giày lớn nhất của Việt Nam cho các thương hiệu lớn như Nike và Adidas sẽ cắt giảm hàng nghìn công nhân vào

cuối tháng 2/2023 do đơn đặt hàng sụt giảm. Hãng thông tấn AFP dẫn thông cáo của Sở Lao động Sài Gòn cho biết, PouYuen Việt Nam, một đơn vị của công ty Pou Chen có trụ sở tại Đài Loan, sẽ sa thải 3.000 công nhân nhà máy và sẽ không gia hạn hợp đồng đối với 3.000 người khác vì "rất ít đơn đặt hàng sản xuất trong năm 2023". Việt Nam vốn là một trong những nước xuất cảng quần áo, giày dép và đồ nội thất lớn nhất thế giới, nhưng đã bị ảnh hưởng nặng nề bởi cuộc khủng hoảng chi phí sinh hoạt, khiến sức mua của người tiêu dùng trên toàn thế giới sụt giảm. PouYuen là công ty sử dụng lao động lớn nhất Sài Gòn, với khoảng 50.000 nhân viên. Trước đó, công ty hồi tháng 2 đã nói với nghiệp đoàn về kế hoạch cắt giảm 3.000 công nhân và sẽ đưa ra thông báo chính thức vào ngày 25 tháng 2. Theo thông cáo này, công nhân nhà máy sẽ tiếp tục được trả lương cho đến khi nhận được trợ cấp thất nghiệp. Việc sa thải diễn ra sau khi PouYuen cho 20.000 công nhân của mình nghỉ phép luân phiên có lương hồi cuối năm ngoái. Theo Bộ Lao động, hơn 630.000 công nhân bị mất việc làm hoặc bị cắt giảm giờ làm tại Việt Nam trong năm 2022. Tổng Nghiệp đoàn Lao động Việt Nam báo cáo rằng trong tam cá nguyệt cuối cùng của năm 2022, các đơn đặt hàng đã giảm từ 30% đến 40% từ Hoa Kỳ và 60% từ Châu Âu so với năm trước.

*** Ngư dân Việt Nam lại bị lực lượng kiểm ngư Trung cộng phá ngư cụ, cướp hải sản:**

Báo Tuổi Trẻ ngày 23/2/2023 loan tin, ông Huỳnh Văn Khôi, ở xã Tam Giang, huyện Núi Thành, tỉnh Quảng Nam, chủ tàu cá QNa-91829 cho biết, tàu cá của ông đã bị nhóm người mặc sắc phục kiểm ngư Trung Cộng cướp hải sản, và bắt phải cắt nát lưới ở quần đảo Hoàng Sa. Ông Khôi cho biết, vào lúc 10 giờ sáng 19/2/2023, tàu cá của ông đã đánh bắt được 1,5 tấn mực và cá, nhưng gió nổi lên nên ông và các thuyền viên lái tàu đưa vào một rạn đá thuộc quần đảo Hoàng Sa để neo trú. Nhưng trên đường đi, tàu cá của ông đã bị nhóm người mặc sắc phục kiểm ngư Trung Cộng tiếp cận, rồi leo lên tàu đe dọa, với nguyên nhân đưa ra là tàu ông Khôi đã đi vào vùng biển của Trung Cộng nên phải bị bắt và xử phạt. Sau đó, nhóm người Trung Cộng đưa cho ông Khôi tờ giấy viết bằng tiếng Việt có nội dung, tàu cá của ông Khôi xâm phạm vùng biển Trung Cộng và chấp hành xử phạt, tịch thu ngư cụ. Ông Khôi đọc xong không chịu ký thì bị nhóm người Trung Cộng dùng gậy đòi đánh ông và các

thuyền viên, nên buộc ông phải ký vào tờ giấy, tuy nhiên ông Khôi có ghi thêm là tàu ông không xâm phạm chủ quyền của Trung Cộng, mà chỉ đi tìm nơi trú cơn dông. Tiếp đến, nhóm người Trung Cộng bắt ông Khôi phải tự lấy dao chặt dàn lưới trị giá 500 triệu đồng của ông. Sau khi ông Khôi chặt lưới, nhóm người này đã lấy một nửa bộ lưới đã bị chặt, cùng 1,5 tấn cá, mực mà tàu ông đã đánh bắt được. Ông Nguyễn Ngọc Thành, một ngư dân cho biết, các ông chỉ đi mưu sinh ở vùng biển của Việt Nam nhưng bị phía Trung Cộng làm càn, quấy phá nên nhiều lúc ông thấy chán nản.

Nguồn Tuoitre

*** Nhiều Bệnh viện ở Sài Gòn thiếu vật tư y tế vì quy định:**

Đầu tháng 3/2023, bà Lê Thiện Quỳnh Như, chánh văn phòng Sở Y tế Cs tại Sài Gòn cho biết, nhiều bệnh viện ở Sài Gòn đang trong tình trạng thiếu vật tư y tế. Nguyên nhân là Bộ Y tế chưa cấp mới gia hạn các giấy phép nhập cảng, hoặc giấy chứng nhận ghi danh lưu hành, trong khi các giấy này đã hết hạn từ ngày 1/1/2023, nên các sản phẩm hàng hóa tham gia dự thầu vẫn đang phải nằm chờ. Do các cơ sở y tế không được tự tiện mua sắm trang thiết bị, mà phải chờ cho đến khi Bộ Y tế cấp giấy phép mới được mua. Bà Như đưa ra các nguyên nhân chi tiết như giá kê khai của trang thiết bị y tế trên cổng thông tin đấu thầu chưa được thực hiện đầy đủ chi tiết cấu hình, tính năng, chưa được kiểm soát. Ngoài ra, có nhiều trang thiết bị y tế đã hết hạn giấy phép nhập cảng, giấy chứng nhận ghi danh lưu hành. Các gói thầu mua sắm hàng hóa của các cơ sở y tế thì đều phải thực hiện đấu thầu qua mạng, kể cả gói mua sắm thuốc, gói thầu mua sắm vật tư y tế, nhưng hạ tầng của hệ thống mạng đấu thầu quốc gia lại chưa đáp ứng được. (*Nguồn thanhnien*)

"Thiên Thần" chống dịch bị kiểm điểm vì sai phạm mua sắm vật tư, thiết bị y tế:

Hôm 3/3/2023, ông Nguyễn Văn Vĩnh Châu, Phó giám đốc Sở Y tế Cs tại Sài Gòn cho biết, các đơn vị tiên phong, chủ chốt trong phòng chống dịch của thành phố, trước đây từng được ca ngợi là "thiên thần", thì nay đang phải làm kiểm điểm, thậm chí là phải làm việc với cơ quan điều tra. Nguyên nhân là họ bị thanh tra kết luận có sai sót, thiếu sót trong việc mua sắm đấu thầu các vật tư, thiết bị y tế. Đặc biệt là những người trong hội đồng thuốc điều trị và ban giám đốc các bệnh viện. Bản thân ông Châu vào thời điểm

trước tháng 8/2021, lúc này ông làm Giám đốc Bệnh viện Bệnh nhiệt đới thành phố nên sắp tới đây cũng bị làm kiểm điểm như các "thiên thần" chống dịch. Ông Châu cho rằng, việc các nhân viên y tế và ông bị làm kiểm điểm, bị điều tra sẽ ảnh hưởng đến tâm tư của họ khi vừa trải qua một trận chiến chống dịch. Đồng thời, tạo ra tâm lý không công bằng cho nhân viên y tế, những người bị làm kiểm điểm sẽ bị xếp loại không hoàn thành nhiệm vụ. Ông Châu giải thích, tại thời điểm chống dịch, vật tư, thiết bị y tế mua sắm khá khó khăn, mỗi ngày mỗi giá khác nhau, thậm chí không có hàng để mua. Được biết, đến thời điểm hiện tại, nhiều nhân viên y tế vẫn chưa được nhận hỗ trợ chống dịch, thậm chí là bị nợ lương, nhưng rất ít người dám lên tiếng đòi quyền lợi cho mình.

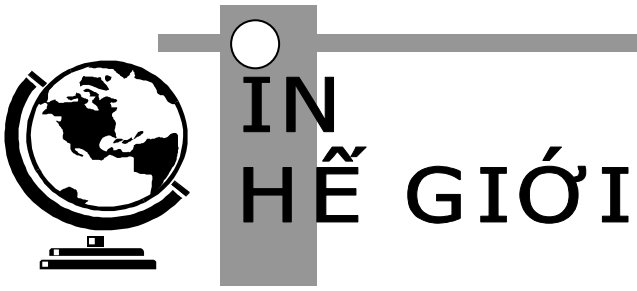
Nguồn vietnamnet

*** Nhiều công ty bất động sản không có tiền để trả lãi trái phiếu cho khách hàng đầu tư:**

Báo Vnexpress ngày 4/3/2023 loan tin, trong nửa tháng qua, có ít nhất 10 công ty bất động sản đang trong tình trạng chậm trả lãi, hoặc gốc trái phiếu với cùng nguyên nhân là chưa "thu xếp" được nguồn tiền để trả. Thí dụ như công ty Đầu tư và dịch vụ Đất Xanh Miền Nam đã thông chậm trả số lãi hai kỳ liên tiếp là 3 tỷ đồng do chưa có tiền. Hoặc như công ty Đầu tư An Khải Hưng phải đáo hạn lô trái phiếu trị giá 180 tỷ đồng vào giữa tháng 2, nhưng do không có tiền nên công ty này chỉ trả được tiền lãi vay, số nợ gốc của công ty còn phải trả là 178 tỷ đồng. Còn đối với tập đoàn Đầu tư địa ốc Novaland, một công ty bất động sản lớn ở Việt Nam đã ra thông báo vào cuối tháng 2 về việc chậm trả số nợ gốc 1.000 tỷ đồng, và 53 tỷ đồng tiền lãi cho lô trái phiếu được phát hành vào giữa tháng 10/2021. Ngay đến công ty con của Novaland là Bất động sản Gia Phú cũng không có 3 tỷ đồng để trả lãi trái phiếu. Hoặc công ty SeaSide Homes, một công ty liên quan đến dự án của Novaland cũng chậm trả lãi trái phiếu số tiền hơn 51 tỷ đồng. Ông Bùi Thành Nhơn, Chủ tịch Hội đồng Quản trị Novaland giải thích là do tín dụng bất động sản bị kiểm soát chặt chẽ theo yêu cầu của Ngân hàng Nhà nước, và tài khoản tiền mặt của các dự án đang bị ngân hàng tạm khóa. Trước tình trạng trên, phía Novaland đưa ra đề nghị các chủ trái phiếu có thể nhận bất động sản thay tiền mặt.

Nguồn vnexpress

Quảng Trục
(Tháng 2 & 3.2023)

• Quảng Trục phụ trách

***Ukraine cương quyết bảo vệ Bakhmut khi Nga cố gắng chiếm thành phố:**

Tổng Thống Volodymyr Zelenskiy cho biết các tướng lĩnh hàng đầu của Ukraine đã cam kết sẽ tiếp tục bảo vệ thành phố Bakhmut phía đông (của Ukraine), khi các lực lượng Nga đang ra sức chiến đấu để thắt chặt vòng vây và giành được chiến thắng lớn đầu tiên sau hơn sáu tháng qua. Hãng tin Reuters cho hay các lực lượng Nga đã cố gắng chiếm Bakhmut trong nhiều tháng, và nói rằng việc chiếm được thành phố này sẽ là một bước tiến tới mục tiêu chiếm toàn bộ khu vực Donbas xung quanh. Tuy nhiên, các chiến lược gia phương Tây nói đây sẽ là một chiến thắng kiểu Pyrrros nếu xét về thời gian và thương vong. Quân đội Ukraine đã củng cố các vị trí phía tây thành phố để chuẩn bị cho khả năng rút quân, nhưng dường như vẫn chưa đưa ra quyết định này. Ông Zelenskiy xác nhận ông đã thảo luận về Bakhmut với chỉ huy khu vực cùng Tổng Tư lệnh Ukraine, và cả hai đều kiên quyết "không rút quân" và tăng cường phòng thủ. Trận chiến ở Bakhmut đã làm cạn kiệt nguồn dự trữ đạn pháo của cả hai bên, với hàng nghìn quả đạn được bắn ra hàng ngày dọc theo mặt trận phía đông và phía nam. Các đồng minh châu Âu của Kiev đang lập ra thỏa thuận để mua thêm đạn dược. Người đứng đầu lực lượng lính đánh thuê Wagner của Nga, đơn vị dẫn đầu cuộc tấn công Bakhmut, vào hôm 6/3, nêu rõ ông cần quân đội chính quy cung cấp thêm đạn dược nếu họ muốn ông giành chiến thắng trong trận chiến này.

*** Hoa Kỳ điều oanh tạc cơ B-52 đến tập trận chung với Nam Hàn:**

Bộ Quốc Phòng Nam Hàn cho biết Hoa Kỳ đã điều động một oanh tạc cơ B-52 đến tập trận chung với đồng minh Nam Hàn vào hôm 6/3, nhằm mục đích khẳng định sức mạnh lực lượng, chống lại các mối đe dọa nguyên tử và hỏa tiễn từ Bắc Hàn. Theo Reuters, oanh tạc cơ B-52 có khả năng mang theo vũ khí nguyên tử. Cuộc tập trận không quân diễn ra trước các cuộc tập trận quy mô lớn, kết hợp nhiều lực

lượng đổ bộ, bắt đầu vào cuối tháng này. Từ trước đến nay, Bắc Hàn luôn chỉ trích các cuộc tập trận này và kêu gọi hủy bỏ, vì theo quan điểm của Bắc Hàn, các cuộc tập trận này là khúc dạo đầu cho một cuộc xâm lược. Trước đây, các cuộc huấn luyện quân sự này đã vấp phải những phản ứng gay gắt từ phía Bình Nhưỡng, bao gồm việc phóng thử hỏa tiễn và đe dọa nguyên tử. Hôm 26/2, Bộ Ngoại Giao Bắc Hàn đã yêu cầu dừng ngay lập tức các cuộc tập trận quân sự chung giữa Hoa Kỳ và Nam Hàn, vì chúng chỉ làm gia tăng căng thẳng. Giữa lúc các cuộc đàm phán phi nguyên tử hóa bị đình trệ, Bắc Hàn cũng tiến hành hàng loạt các vụ phóng hỏa tiễn, với số lượng kỷ lục vào năm ngoái. Sau khi Nam Hàn dỡ bỏ các biện pháp chống COVID-19, các đồng minh đã tiếp tục việc tiến hành các cuộc tập trận quy mô lớn. Theo tuyên bố của Bộ Quốc Phòng Nam Hàn, Hoa Kỳ và Nam Hàn sẽ đạt được "hòa bình thông qua sức mạnh," bằng cách đẩy mạnh các cuộc tập trận chung.

*** Hoa Kỳ và Nam Hàn tổ chức cuộc tập trận chung lớn nhất trong nhiều năm:**

Giới chức Hoa Kỳ và Nam Hàn vào hôm 3/3, cho biết của hai nước sẽ tiến hành các cuộc tập trận quân sự quy mô lớn kéo dài hơn 10 ngày vào tháng 3, bao gồm cả các cuộc đổ bộ. Trong tuyên bố được đưa ra tại cuộc họp báo ở Seoul, quân đội hai nước nêu rõ cuộc tập trận mang tên "Freedom Shield" sẽ được tổ chức từ ngày 13 đến ngày 23 tháng 3 để tăng cường khả năng phòng thủ chung của các đồng minh. Hãng tin Reuters cho hay các cuộc tập trận trước đây đã vấp phải những phản ứng gay gắt từ Bắc Hàn, bao gồm các vụ phóng hỏa tiễn và đe dọa nguyên tử. Bình Nhưỡng cho rằng các hoạt động quân sự chung này là bằng chứng cho thấy Washington và các đồng minh có ý định thù địch. Khi được hỏi về phản ứng của Bắc Hàn, Đại tá Isaac Taylor, phát ngôn viên của Lực lượng Hoa Kỳ tại Nam Hàn (USFK), khẳng định cuộc tập trận này diễn ra thường kỳ và hoàn toàn mang tính phòng thủ. Giới chức Nam Hàn đã lưu ý rằng Bắc Hàn cũng đang tiến hành các cuộc tập trận mùa đông hàng năm. Freedom Shield sẽ có các cuộc tập trận trên thực địa với quy mô chưa từng thấy có từ khoảng năm 2017, trước khi ông Donald Trump, cựu Tổng Thống Hoa Kỳ, giảm quy mô các cuộc tập trận công khai để tạo điều kiện ngoại giao với Bắc Hàn.

*** Tòa án Hồng Kông kết án 3 thành viên của nhóm tưởng niệm Thiên An Môn:**

Ba cựu thành viên của một nhóm Hồng Kông chuyên tổ chức các buổi cầu nguyện hàng năm để đánh dấu cuộc đàn áp Quảng trường Thiên An Môn năm 1989 của Trung Cộng đã bị kết tội vào hôm 4/3, vì không tuân thủ yêu cầu cung cấp thông tin của cảnh sát an ninh quốc gia. Bà Chow Hang Tung 38 tuổi, nhà hoạt động dân chủ nổi tiếng kiêm Luật sư Hồng Kông, đã nằm trong số những người bị Tòa sơ thẩm kết án. Bà Chow là cựu Phó chủ tịch của Liên minh Hồng Kông Hỗ trợ các Phong trào Dân chủ Yêu nước ở Trung Cộng. Hai cựu Ủy viên Ban thường vụ khác của liên minh, Tang Ngok Kwan và Tsui Hon Kwong, cũng đã bị kết tội. Liên minh hiện đã tan rã này là nhà tổ chức chính của buổi thắp nến tưởng niệm các nạn nhân trong cuộc đàn áp Thiên An Môn ở Trung Cộng vào ngày 4 tháng 6. Hàng năm, buổi cầu nguyện này đã thu hút hàng chục nghìn người tham gia lễ tưởng niệm công khai lớn nhất trên lãnh thổ Trung Cộng. Kể từ các cuộc biểu tình ủng hộ dân chủ rầm rộ ở Hồng Kông vào năm 2019, chính quyền đã không cho phép các buổi cầu nguyện diễn ra, trích dẫn những lý do liên quan đến Covid-19. Liên minh đã tan rã vào tháng 9 năm 2021 sau khi chính quyền bắt giữ một số thành viên cao cấp của nhóm, bao gồm cả bà Chow. Trong phiên tòa chỉ bắt đầu vào cuối năm ngoái, hơn một năm sau khi các bị cáo bị bắt, liên minh này đã bị công tố viên chính phủ Ivan Cheung cáo buộc là "đặc vụ ngoại quốc" cho một nhóm ẩn danh, sau khi bị cáo buộc nhận 20.000 Hồng Kông kim từ nhóm đó.

*** Thủ Tướng Đức kêu gọi Trung cộng không cung cấp vũ khí cho Nga:**

Ông Olaf Scholz, Thủ Tướng Đức, vào hôm 2/3, vừa kêu gọi Trung Cộng không gửi vũ khí để hỗ trợ cuộc chiến của Nga ở Ukraine, và thay vào đó yêu cầu Bắc Kinh gây áp lực để Moscow rút quân. Hãng tin Reuters cho hay trong bài phát biểu trước nghị viện Đức, ông Scholz đã bày tỏ sự thất vọng khi Bắc Kinh không lên án cuộc xâm lăng của Nga, nhưng ông cũng hoan nghênh những nỗ lực của họ trong việc xoa dịu căng thẳng nguyên tử. Trung Cộng đã phủ nhận mọi ý định trang bị vũ khí cho Nga, và một trong những nhà ngoại giao cao cấp của nước này đã thông báo với Liên Hiệp Quốc vào ngày 23/2 rằng "việc gửi vũ khí sẽ không mang lại hòa bình" mà còn "đổ thêm dầu vào lửa". Bình luận của ông Scholz đã cho thấy phản ứng quốc tế đối với cuộc chiến ở Ukraine làm nổi bật sự chia rẽ toàn cầu như thế nào, khi Trung Cộng và Ấn

Độ từ chối lên án cuộc xâm lăng của Nga hoặc tham gia cùng phương Tây trong việc áp đặt các biện pháp trừng phạt. Sự chia rẽ này cũng đã xuất hiện tại một loạt các cuộc họp G20 ở Ấn Độ, dẫn đến tranh cãi về cuộc chiến. Đức tuyên bố họ đã lên kế hoạch chống lại "sự tuyên truyền" của Nga tại các cuộc đàm phán trong tuần này, trong khi Nga vào hôm 2/3, cáo buộc các nước phương Tây về việc biến sự kiện này thành "trò hề".

*** Hoa Kỳ phê duyệt thương vụ bán vũ khí cho Đài Loan để chống lại áp lực ngày càng tăng từ Trung cộng:**

Hoa Kỳ vừa phê duyệt thương vụ bán vũ khí mới trị giá 619 triệu Mỹ kim cho Đài Loan, bao gồm cả hỏa tiễn cho phi đội F-16, trước tình hình Trung Cộng tiến hành tăng cường áp lực đối với hòn đảo này. Theo Reuters, thương vụ có khả năng làm xấu thêm mối quan hệ vốn đã căng thẳng giữa Washington và Bắc Kinh. Trung Cộng đã nhiều lần yêu cầu Hoa Kỳ chấm dứt các thỏa thuận như vậy, coi chúng là sự hỗ trợ không chính đáng cho Đài Loan, một hòn đảo mà Trung Quốc tuyên bố là lãnh thổ của họ. Ngũ Giác Đài hôm 1/3 cho biết Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ đã phê duyệt khả năng bán vũ khí và thiết bị cho Đài Loan, bao gồm 200 hỏa tiễn phòng không tầm trung tiên tiến (AMRAAM) và 100 hỏa tiễn AGM-88B HARM có thể phá hủy các trạm radar. Bộ Quốc phòng Đài Loan cho biết lượng vũ khí trên sẽ giúp họ bảo vệ không phận để đối phó với các mối đe dọa và khiêu khích từ quân đội Cộng sản, đồng thời củng cố các kho dự trữ quốc phòng. Raytheon Technologies và Lockheed Martin là những nhà thầu chính của thương vụ. Trung Cộng đã áp đặt lệnh trừng phạt chống lại cả hai công ty, và Bộ Ngoại giao nước này cho biết họ "kiên quyết" phản đối những kế hoạch mua bán vũ khí cho Đài Loan, đồng thời nói thêm rằng Hoa Kỳ nên ngừng bán vũ khí và liên lạc quân sự với Đài Loan.

*** Thái Lan và Hoa Kỳ nối lại cuộc tập trận quân sự Cobra Gold quy mô lớn:**

Hoa Kỳ và Thái Lan vừa khai mạc cuộc tập trận quân sự thường niên Cobra Gold với quy mô toàn diện vào hôm 28/2, với lực lượng lớn nhất của Hoa Kỳ trong một thập niên tập luyện với các lực lượng từ 30 quốc gia để tăng cường khả năng tương tác trong khu vực. Cobra Gold năm nay sẽ là cuộc tập trận đầu tiên đào tạo binh sĩ về các thảm họa không gian có thể ảnh hưởng đến hệ thống liên lạc vệ tinh. Hơn 6.000 binh sĩ Hoa Kỳ sẽ tham gia, bao gồm 3.800 quân nhân

trên bộ, và Thái Lan sẽ có 3.000 binh sĩ tham dự. Cuộc tập trận quân sự lâu đời nhất ở Đông Nam Á là cơ hội để Hoa Kỳ, Thái Lan và các quốc gia luân phiên tham gia chia sẻ các chiến thuật chiến trường cũng như huấn luyện về kỹ thuật và thiết bị mới kể từ năm 1982. Quy mô của cuộc tập trận này đã được giữ ở mức nhỏ trong hai năm qua vì đại dịch COVID-19. Bài tập trận chính có sự tham gia của hàng trăm binh sĩ đến từ Nam Dương, Nhật Bản, Mã Lai, Tân Gia Ba và Nam Hàn. Mười quốc gia khác – Bangladesh, Brunei, Gia Nã Đại, Fiji, Pháp, Mông Cổ, Nepal, Tân Tây Lan, Phi Luật Tân và Anh Quốc – sẽ tham gia các hội thảo về việc lập kế hoạch hoạt động đa quốc gia. Trong số 10 quan sát viên khác còn có Cambodia, Đức và Việt Nam. Miến Điện đã không tham gia kể từ cuộc đoạt quyền quân sự tại nước này vào năm 2021.

*** Thổ Nhĩ Kỳ tăng cường điều tra các vụ sập nhà khi số người thiệt mạng trong động đất vượt mức 50.000**

Bộ trưởng Tư Pháp Thổ Nhĩ Kỳ vào hôm 25/2, cho biết Thổ Nhĩ Kỳ đã bắt giữ 184 người bị tình nghi chịu trách nhiệm về việc các tòa nhà sụp đổ trong trận động đất vào tháng này và các cuộc điều tra đang được mở rộng, khi người dân phần nộ về tình trạng tham nhũng trong ngành xây dựng. Hãng tin Reuters cho hay qua một đêm, số người thiệt mạng vì các trận động đất đã tăng lên 44.128 ở Thổ Nhĩ Kỳ. Trận động đất mạnh nhất đã xảy ra vào đêm khuya ngày 6/2/2023. Con số này đã nâng tổng số người thiệt mạng ở Thổ Nhĩ Kỳ và nước láng giềng Syria lên hơn 50.000. Hơn 160.000 tòa chung cư, bao gồm khoảng 520.000 căn nhà, đã bị sập hoặc hư hại nặng nề ở Thổ Nhĩ Kỳ vì thảm họa trầm trọng nhất trong lịch sử hiện đại của nước này. Khi phát biểu trong cuộc họp báo ở thành phố Diyarbakir phía đông nam, nằm trong số 10 tỉnh bị thảm họa, ông Bekir Bozdog, Bộ trưởng Bộ Tư pháp, nói hơn 600 người đã bị điều tra liên quan đến các tòa nhà bị sập. Ông xác nhận những người chính thức bị bắt và tạm giam bao gồm 79 nhà thầu xây dựng, 74 người chịu trách nhiệm pháp lý đối với các tòa nhà, 13 chủ sở hữu tài sản và 18 người đã chỉnh sửa các tòa nhà. Nhiều người Thổ Nhĩ Kỳ đã bày tỏ sự phần nộ đối với hành vi tham nhũng trong ngành xây dựng và việc phát triển đô thị thiếu sót.

*** Tổng Thống Ukraine đưa ra bài phát biểu bất khuất nhân kỷ niệm một năm chiến tranh**

Ông Volodymyr Zelenskiy, Tổng Thống Ukraine, vừa tuyên bố chiến thắng là điều không thể tránh khỏi khi đất nước của ông tưởng niệm 1 năm, khoảnh khắc xe tăng xâm lăng của Nga tràn qua biên giới và hòa tiễn dội xuống các thành phố của họ, một sự kiện mà ông mô tả là "ngày dài nhất trong cuộc đời". Phát biểu tại cuộc họp báo ở Kiev vào cuối hôm thứ Sáu 24/2, ông Zelenskiy nói: "Nếu các đối tác tôn trọng tất cả các lời hứa, chiến thắng chắc chắn đang chờ đợi chúng ta". Trong bài phát biểu toàn quốc vào đầu ngày, Tổng thống Zelenskiy thông báo với người dân Ukraine rằng họ đã được chứng minh là bất khả chiến bại trong "một năm của sự đau đớn, u sầu, niềm tin và sự đoàn kết". Ông đã vinh danh các thành phố được dùng để đề cập đến các tội ác chiến tranh của Nga, chẳng hạn như Bucha, Irpin và Mariupol, mô tả những nơi này là "thủ đô của sự bất bại". Lễ tưởng niệm cuộc xâm lăng đã diễn ra trong một làn sóng đoàn kết toàn cầu đối với những người Ukraine đang gặp khó khăn, cả về mặt tình cảm lẫn những lời đề nghị hỗ trợ mới cho nỗ lực chiến tranh của Kyiv, ngay cả khi Nga tiếp tục kiên quyết yêu cầu công nhận các vùng lãnh thổ bị sát nhập bất hợp pháp. Trong chuyến thăm Kyiv, ông Mateusz Morawiecki, Thủ tướng Ba Lan, đã thông báo về việc chuyển giao bốn trong số 14 xe tăng Leopard 2 như đã hứa, đồng thời bổ sung rằng 60 xe tăng khác sẽ được chuyển đến trong những ngày tới. Ông Morawiecki khẳng định Ba Lan cũng sẽ sẵn sàng huấn luyện các phi công Ukraine lái máy bay phản lực F-16.

*** Diễn tập chiến tranh mô phỏng của Hoa Kỳ và Nhật Bản có thể đẩy lùi cuộc xâm lăng của Trung Cộng, nhưng với chi phí khổng lồ**

Hoa Kỳ và Nhật Bản sẽ có thể đẩy lùi cuộc xâm lăng của Trung Cộng vào Đài Loan nhưng phải chịu tổn thất nặng nề chỉ trong hai tuần giao tranh. Hãng tin Straits Times cho hay, một cuộc diễn tập chiến tranh giả lập do Tổ chức Hòa bình Sasakawa của Nhật Bản thực hiện cho thấy Hoa Kỳ mất tới 19 chiến hạm và khoảng 400 chiến đấu cơ, đồng thời chứng kiến gần 11.000 binh sĩ thiệt mạng hoặc bị thương. Mặt khác, Trung Cộng phải trả giá cho nỗ lực chiếm Đài Loan bằng 156 chiến hạm, bao gồm 2 hàng không mẫu hạm, cùng với 168 chiến đấu cơ và hơn 40.000 binh sĩ thiệt mạng hoặc bị thương. Trong khi đó, Nhật Bản và Đài Loan cũng sẽ chứng kiến tổn thất không nhỏ nếu chiến tranh xảy ra. Theo báo Nikkei của Nhật Bản, cuộc tập

trận được tổ chức vào tháng Giêng, mô phỏng nỗ lực của Trung Cộng nhằm xâm lăng Đài Loan vào năm 2026. Sau hai tuần, Trung Cộng sẽ bị áp đảo bởi phản ứng chung của Hoa Kỳ cũng như Nhật Bản ở Đài Loan. Kết quả của cuộc diễn tập giả lập này tương tự với một cuộc diễn tập khác được thực hiện vào năm 2022 bởi Trung tâm Nghiên cứu Chiến lược và Quốc tế (CSIS), cho thấy Trung Cộng thua trong hầu hết 24 kịch bản đã thử nghiệm. Cả 2 mô phỏng của Sasakawa và CSIS đều dựa trên kho vũ khí quân sự mà cả bốn bên liên quan hiện có, nhưng không tính đến việc sử dụng vũ khí nguyên tử cũng như sự tham gia của Philippines và các nước ASEAN khác.

*** G20 tranh chấp về cuộc chiến Ukraine khi Phương Tây tăng cường trừng phạt Nga**

Các nhà lãnh đạo tài chính của các nền kinh tế hàng đầu thế giới vào hôm 24/2, vừa tìm cách thu hẹp những khác biệt về cách đối phó với Nga sau cuộc xâm lăng Ukraine, khi phương Tây tăng cường trừng phạt Moscow. Bà Janet Yellen, Bộ trưởng Bộ Tài chính Hoa Kỳ, đã cáo buộc giới chức Nga tại cuộc họp hai ngày của G20 tại thành phố Bengaluru là “đồng lõa” trong các tội ác chiến tranh. Tuy nhiên, nước chủ nhà Ấn Độ đã tránh đề cập đến cuộc chiến kéo dài một năm trong bài phát biểu khai mạc và tuyên bố nền kinh tế toàn cầu phải đối mặt với một loạt các thách thức khác. Thủ Tướng Narendra Modi đã kêu gọi “các cuộc thảo luận nên tập trung vào những công dân dễ bị tổn thương nhất trên thế giới”, đồng thời bổ sung rằng sự ổn định, niềm tin và sức tăng trưởng phải được vực dậy trong nền kinh tế thế giới. Ông Modi đã gọi hậu quả của đại dịch COVID, mức nợ gia tăng, tình trạng gián đoạn chuỗi cung ứng và các mối đe dọa đối với an ninh lương thực và năng lượng là những mối quan tâm chính trong các cuộc đàm phán. Giới chức G20 thông báo với Reuters rằng Ấn Độ không muốn khối này thảo luận về các biện pháp trừng phạt đối với Nga, và cũng đang kêu gọi tránh sử dụng từ “chiến tranh” trong bất kỳ thông cáo chung nào của G20 để mô tả cuộc xung đột này. Tuy nhiên, ông Bruno Le Maire, Bộ trưởng Bộ Tài chính Pháp, nêu rõ nhóm này không thể lùi bước trước một tuyên bố chung đã được thống nhất tại hội nghị thượng đỉnh G20 ở Bali, Nam Dương vào tháng 11 năm ngoái.

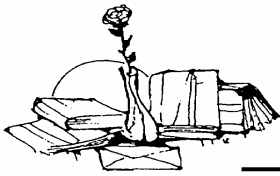
*** Liên Hiệp Quốc bỏ phiếu kêu gọi Nga chấm dứt chiến tranh Ukraine**

Đại hội đồng Liên Hiệp Quốc đã bỏ phiếu với kết quả áp đảo vào hôm 23/2/2023, kêu gọi chấm dứt chiến sự ở Ukraine và yêu cầu Nga rút quân ngay lập tức. Được thông qua với kết quả 141 thuận, 7 chống và 32 phiếu trắng vào ngày trước khi cuộc chiến Ukraine tròn một năm, nghị quyết này đang kêu gọi Nga “chấm dứt ngay lập tức các cuộc tấn công vào cơ sở hạ tầng quan trọng của Ukraine và bất kỳ cuộc tấn công có chủ ý nào vào các mục tiêu dân sự, bao gồm cả nhà ở, trường học và bệnh viện”, đồng thời vận động các quốc gia và tổ chức quốc tế “tăng cường hỗ trợ cho các nỗ lực ngoại giao để đạt được một nền hòa bình toàn diện, công bằng và lâu dài ở Ukraine”. Sau cuộc bỏ phiếu, ông Volodymyr Zelenskyy, Tổng Thống Ukraine, đã gọi đây là “tín hiệu mạnh mẽ về sự ủng hộ toàn cầu không ngừng”. Mặc dù không thể thực thi theo luật pháp quốc tế, biện pháp này cũng đang nhấn mạnh sự cần thiết của trách nhiệm cho những tội ác mà Nga đã phạm phải ở Ukraine thông qua các cuộc điều tra và truy tố. Thông qua năm nghị quyết trước đây về Ukraine, Đại hội đồng gồm 193 quốc gia đang đóng vai trò quan trọng tại Liên Hiệp Quốc vì Nga có thể dùng quyền phủ quyết để bác bỏ bất kỳ nghị quyết quan trọng nào trong Hội đồng Bảo an gồm 15 quốc gia. Một năm sau khi Nga xâm lăng Ukraine, tác động của cuộc xung đột đã được cảm nhận trên khắp thế giới.

*** Hạm đội Trung Cộng và Nga đến Nam Phi chuẩn bị diễn tập quân sự chung**

Chiến hạm từ Trung Cộng và Nga đã cập cảng ở Vịnh Richards vào hôm 20/2 tại Nam Phi, chuẩn bị tổ chức các cuộc tập trận hải quân chung. Các cường quốc thế giới hiện đang tranh giành sức ảnh hưởng ở châu Phi khi căng thẳng toàn cầu ngày càng trở nên nghiêm trọng, do cuộc chiến ở Ukraine và thái độ ngày càng hung hăng của Trung Cộng đối với hòn đảo tự trị Đài Loan. Phía Nam Phi mô tả các cuộc tập trận này là “thường lệ”. Nhưng sáu nhà ngoại giao của các nước NATO và EU tại Nam Phi đều lên án các cuộc tập trận này. Nam Phi, quốc gia duy trì lập trường trung lập đối với cuộc chiến ở Ukraine, đã bỏ phiếu trắng về nghị quyết của Liên Hiệp Quốc vào năm ngoái để lên án Nga. Các nhà phân tích cho rằng việc tổ chức cuộc tập trận kéo dài 10 ngày, trùng với dịp kỷ niệm một năm ngày Moscow xâm lăng Ukraine, là một chiến lược mạo hiểm.

Quảng Trục
Tháng 2 & 3.2023

HỘP THƯ VIÊN GIÁC

Trong thời gian qua VIÊN GIÁC đã nhận được những thư từ, tin tức, tài liệu, bài vở, kinh sách, báo chí của các Tổ Chức, Hội Đoàn, Tôn Giáo và các Văn Thi Hữu khắp các nơi gửi đến.

• THƯ TÍN

- **Đức:** HT Thích Như Điển, Thích Cốc Ngô Văn Phát, Đỗ Trường, Phù Vân, Tùy Anh, Nguyễn Quý Đại, Nguyễn Song Anh, Từ Hùng Trần Phong Lưu, Lương Nguyên Hiền, Trần Thế Thi.

- **Pháp:** Hoang Phong, Chúc Thanh, Vũ Thị Trúc Giang Lúa 9.

- **Bỉ:** Nguyễn Trí Hồ Thanh Trước.

- **Ý:** Elena Pucillo Truong, Trương Văn Dân, Huỳnh Ngọc Nga.

- **Thụy Sĩ:** Trần Thị Nhật Hưng.

- **Hoa Kỳ:** Tuệ Nga, Diễm Châu, Nguyễn Giác, Lâm Minh Anh, Trần Văn Giang, Nguyễn Thị Thanh Dương, Tưởng Năng Tiến, Sue Phan, Kim Thanh, Sói Ngọc, Bella, Lâm Chương, Thu Hoài Phan Ngọc Doan.

- **Canada:** Nguyễn Thượng Chánh.

- **Úc Châu:** Võ Đại Tôn, Huệ Hương, Quảng Trực Trần Viết Dung.

- **Việt Nam:** Tôn Nữ Mỹ Hạnh, Nguyễn An Bình, TS Lê Hiền Dương, Vũ Thế Thành.

* THƯ & SÁCH BÁO

- **Đức:** D & C + E & Z Nr. 01&02/2023.

- **Thụy Sĩ:** Mục Vụ số 412 & 413.

- **Úc Châu:** Pháp Bảo số 108.

PHƯƠNG DANH CÚNG DƯỜNG

(Tính đến ngày 28. 02. 2023)

Trong thời gian gần đây, Chùa Viên Giác có nhận được tiền của quý Đạo Hữu gửi bằng cách chuyển qua Ngân Hàng hay bằng Bưu Phiếu, nhưng không ghi rõ mục đích. Thí dụ như Cúng Dường, Tu Bồ Chùa, Ấn Tống Kinh, Pháp Bảo v.v...

Ngoài ra có Đạo Hữu nhờ người khác đứng tên chuyển tiền nhưng không rõ chuyển tiền giùm cho ai để Cúng Dường hoặc thanh toán vấn đề gì. Do đó khi nhận được tiền, Chùa không thể nào ghi vào sổ sách được.

Để tránh những trở ngại nêu trên, kính xin quý Đạo Hữu khi chuyển tiền hoặc gửi tiền về Chùa nhớ ghi rõ Họ & Tên, địa chỉ đầy đủ và mục đích để Chùa tiện ghi vào sổ sách.

Ngoài ra khi quý vị xem Phương Danh Cúng Dường xin đọc phần trên cùng là tính đến ngày?... tháng?... để biết rằng tiền đã chuyển đi ngày nào và tại sao chưa có tên trong danh sách.

Chùa có sổ Konto mới và Tu Viện Viên Đức cũng đã có sổ Konto (xin xem phía sau). Kính xin quý vị thông cảm cho.

Thành thật cảm ơn quý Đạo Hữu.

Danh sách PDCD của quý Đạo Hữu & Phật Tử, chúng tôi xin phép chỉ đánh máy một lần chữ ĐH (Đạo Hữu) ở bên trên.

* Tam Bảo

ĐH. Adriana, Galina, Amira, Rahel & Iris 35€. Alan Wong, Truc Wong, Kenneth Wong & Sara Ann Wong 40€. Ấn danh 589,75€. Ấn danh (người Hoa) 400€. Anna Vũ 50€. Bà Thái Lập 100€. Blumenthal 60€. Bùi Đức Trọng 50€. Bùi Quang Thịnh 20€. Bùi Thị Hồng 50€. Bùi Thị Kim Chi 10€. Bùi Thị Kim Tuyền 50€. Bùi Thị Phương Trang 10€. Bùi Thị Thảo 20€. Bùi Thị Thu Giang 20€. Bùi Thị Thủy Mộng 20€. Bùi Thúy Hà 20€. Bùi Văn Khai 50€. Bùi Văn Tuấn 100€. Cao Bích Ngân 30€. Cao Phan Dũng 20€. Cao Thị Cúc 10€. Cao Thị Hương 30€. Cao Thị Tố Hoa 20€. Châu Kim Nga, Châu Stanley & Jin Sen 100€. Châu Ngọc Diệp 10€. Châu Ngọc Tam 10€. Châu Thanh Sơn 20€. Châu Thiếu Nhi 20€. Cheng Sui Cú 50€. Chu Thị Bích Thủy 20€. Chu Thị Hoa 20€. Chu Thị Thành 20€. Đặng Khai Hai 100€. Đặng Kim Thu 30€. Đặng Minh Hương 50€. Đặng Minh Quang 50€. Đặng Ngọc Hiếu 40€. Đặng Thị Bích Ngọc 50€. Đặng Thị Hà 20€. Đặng Thị Hồng Phúc 40€. Đặng Thị Kim Loan 120€. Đặng Thị Mỹ Hạnh 10€. Đặng Thị Thuận 10€. Đặng Tiến Lương 10€. Đặng Tứ Bình 70€. Đặng Văn Chiến 30€. Đặng Xuân Trường 30€. Dao 20€. Đào Diệu Linh 10€. Đào Duy Trường 50€. Đào Ngọc Ly 10€. Đào Ngọc Sơn 40€. Đào Thị Hà 40€. Đào Thu Thoa 20€. Đậu Tuấn Phong 50€. Diệu Hà Vũ Thị Tố Nga 50€. Diệu Huệ Nguyễn Thị Lài 20€. Diệu Khai Phạm Thị Quyên 40€. Diệu Khai, Diệu Ngọc & Quảng Tâm 50€. Đình Minh Quách Hoa Anh 200€. HHHH Mẹ Lâm Thị Hương Pd Diệu Quý, Diệu Nhẫn Nguyễn Thị Hậu 30€. Diệu Tịnh Nguyễn Thị Hoa 20€. HHHH Lê Thị Lưu Ly, Đình Chương 50€. Đình Hoài Thu 20€. Đình Hùng Minh 20€. Đình Phương Thanh 10€. Đình Thị Vân 15€. Đình Văn Hiền 50€. Đỗ Công Minh 30€. Đỗ Đình Bình 2.288,28€. Đỗ Duy Phương (Phạm Ngọc Nhung) 100€. Đỗ Phương Thảo 10€. Đỗ Thị Diễm Huyền 20€. Đỗ Thị Hoàng Yến 30€. Đỗ Thị Lệ Minh 20€. Đỗ Thị Luyện 30€. Đỗ Thị Thanh Tâm 20€. Đỗ Thị Thu Hương 20€. Đỗ Thị Tươi 20€. Đỗ Thị Tuyết Mai 20€. Đỗ Thu Thủy 20€. Đỗ Thúy Quỳnh 10€. Đỗ Tiến Anh 20€. Đỗ Toni Pat & Mân Vũ Đan Đức 20€. Đỗ Trần Mỹ 40€. Đoàn Bích Ngọc 20€. Đoàn Thanh Tùng 50€. Đoàn Thị Diễm Hương 20€. Đoàn Thị Hương Giang 30€. Đoàn Thị Phước 20€. Đoàn Thị Phước & Đoàn Thị Hoa 50€. Domicic Bothe & Bùi Thị Huệ 50€. Đông Bạch Nguyễn Thị Liên 100€. Đông Đăng Nguyễn Vũ Bằng 50€. Đông Giới Nguyễn Lan Hương 20€. Đông Hạnh Trần Thị Đào 20€. Đông Hoa Nguyễn Ngọc Tony Thanh 20€. Đông Huệ 10€. Đông Lực Phạm Văn Hiếu, Đông Thuận Lê Thị Lành, Đông Bảo Phạm Đức Anh & Đông Pháp Phạm Tonny 50€. Đông Tinh Nguyễn Thị Minh Hạnh 70€. Dr. Thoai-Dào Trang 108€ HHHH Đông Sanh Trang Tong & Đông Sanh Trần Liên. Dr. Thoai-Dào Trang 200€ HHHH Herrn Loi. Nguyễn Đức Anh 20€. Dương Đức Long 20€. Dương Phụng Hào 10€. Dương Thị Nga 10€. Fam David 30€. Fam. Chong Y.K & Chong S.P 20€. Fam. Đặng 50€. Fam. Do 40€. Fam. Đoàn 100€. Fam. Đông Đạt Lê Ngọc Thành 50€. Fam. Hà & Nguyễn 50€. Fam. La 20€. Fam. Lê & Nguyễn 20€. Fam. Lê Đình Thắng & Trần Thị Kim Cúc, Lê Văn Khoa, Lê Thủy Trang & Lê Minh Châu 10€. Fam. Nguy & Feldmann 10€. Fam. Nguyen 50€. Fam. Nguyễn Liên & Nguyễn Văn Thanh 50€. Fam. Patrick Karschuck, Dung, Calvin, Caden & Clair 50€. Fam. Thái 5€. Fam. Trần 30€. Fam. Trương Thu Thảo 100€. Fam. Vương Lê Châu, Ta Steven & Ta Kevin 10€. Francisco Struzynski & Sina Struzynski 50€. Friedrich Thị Hồng 20€. Gđ. Bảo Nga 10€. Gđ. Bình & Thơm 20€. Gđ. Bùi Đức Dũng 30€. Gđ. Cường & Oanh, Laura, Alexander 100€. Gđ. Đặng Bích Ngọc 50€. Gđ. Đặng Đình Thoa & Dương Thị Thúy Hằng, Đặng Thị Thúy Linh, Đặng Thị Thúy Nga và Thái Tiến Trung 20€. Gđ. Diệu Hòa Trần Thị Hiền 120€ HHHH Ông Bà Cha mẹ nội ngoại tôn thân... Gđ. Dương Xuân Trường 50€. Gđ. HL Bà Thọ Hoa Huỳnh Thị Liên 50€. Gđ. HL Đông Thọ Lương Thị Xuân Ly

50€. Gđ. HL Hồng Thị Hóa (Chị Phương) 150€. Gđ. HL Hướng Thiện Nguyễn Thị Hợi 50€. Gđ. HL Lỗi Vinh Hoa Pd Đông Tâm 300€. Gđ. HL Nguyễn Thị Quý 20€. Gđ. HL Phan Bé Ái 500€. Gđ. HL Lý Minh Lang Pd Đông Sanh 300€. Gđ. họ La & Võ 100€. Gđ. Họ Lê 20€. Gđ. Hoàng Thị Kim Xuân 50€. Gđ. Kim Thị Thủy Huế 50€. Gđ. La Long 50€. Gđ. Lê Quang Phi & Võ Thị Thu Hương 100€. Gđ. Mộc Đức Việt 40€. Gđ. Nguyễn Quốc Ninh 50€. Gđ. Nguyễn Thành & Diệu Nguyễn 100€. Gđ. Nguyễn Thị Thủy Linh & Nguyễn Thị Hà Phương 70€. Gđ. Phạm Quang Khai 20€. Gđ. Phạm Thị Diệu, Nguyễn Minh Anh & Chioe Lê Bảo Anh Nguyễn 100€. Gđ. Phương Anh Nguyễn, Hanna Thủy Đỗ & Bella Linh Nhi Đỗ 50€. Gđ. Pt Diệu Hòa Vũ Thị Hợp 20€. Gđ. Pt Diệu Hồng 30€. Gđ. Pt Đông Tình, Quang Hiếu & Đông Chánh 50€. Gđ. Pt Lê Thành Tâm 20€. Gđ. Pt Wittkowsky 15€. Gđ. Quắc Hải Hà 50€. Gđ. Thiên Học 100€. Gđ. Thiên Sắc & Thị Thiên 50€. Gđ. Thịnh Trà 20€. Gđ. Tô Vinh Xuân & Hà Thị Minh Thu, Tô Quốc Khoa, Tô Quốc Thành, Tô Quốc Bảo và Nguyễn Văn Thắng 50€. Gđ. Trần Thanh Hương & Lê Phi Trường 50€. Gđ. Trần Văn Thiện & Nguyễn Thị Kim Anh và Trần Jasmin Thủy An 50€. Gđ. Trương Hương (Trương Thủy Linh) 300€. Gđ. Vạn Tinh Phạm Thị Thu Thủy & Vạn Giao Deibler Thị Thoa 70€. Gđ. Viên Trung Nguyễn Trung Thảo 10€. Gđ. Vũ & Nguyễn 50€. Gđ. Vũ Minh Huyền 50€. Gđ. Đông Phước Phạm Thị Lanh, Thiên Đức Huỳnh Lê Diệu Huỳnh & Đông Hạnh Lư Mỹ Phương 100€. Hà Mỹ Lê 10€. Hà Thị Hồng Hạnh 20€. Hà Thị Thanh Bình & Vũ Hoài Hương 40€. Hải Ly Roggenbuer 5€. Hằng Thủy-Kraft 60€. Hanh Nhi Sam 50€. HHHH Nguyễn Hữu Van Pd Đông Sinh 50€. Hồ Đỗ Ngọc Thanh 10€. Hồ Mỹ Linh 50€. Hồ Thị Dung 5€. Hồ Văn Long 20€. Hoa Dàneka 40€. Hoàng Diệu Thủy 50€. Hoàng Hữu Long & Đỗ Thị Thủy Hà 40€. Hoàng Lê 20€. Hoàng Ngọc Hải 20€. Hoàng Ngọc Minh 40€. Hoàng Thanh Thu 20€. Hoàng Thị Ánh Diệu 50€. Hoàng Thị Hiền 20€. Hoàng Thị Hương 20€. Hoàng Thị Kim Xuân 40€. Hoàng Thị Lan Phương 40€. Hoàng Thị Liu 50€. Hoàng Thị Lua 20€. Hoàng Thị Mơ 50€. Hoàng Thị Quyên 20€. Hoàng Thị Tân 20€. Hoàng Thị Thủy 40€. Hoàng Thu Hà 20€. Hoàng Trọng Vinh 10€. Hồng & Hương 20€. Hong Lôi 20€. Hồng Lôi & Thủy Cho 50€. Hồng Lôi & Thủy Chôi 20€. Hòa Thiện Thanh 100€. Huan Huang, Maxilian Yanzhen Yang, Charloe Shulin Yang & Yitan Yang 20€. Hui-Ping Erning-Lo 20€. Hung Tan Mach 50€. Huỳnh Sân Hoa & Huỳnh Phước Lai Berholt 50€. Huỳnh Julia 20€. Huỳnh Kim Thủy 35€. Huỳnh Phi Phi 50€. Huỳnh Tấn Tài 20€. Huỳnh Thị Hà Hưng 20€. Huỳnh Thị Mỹ Hạnh 50€. Huỳnh Thị Thủy 20€. Jan Phillip Nguyen 10€. Jasmin Habert 5€. Jeren Van Kempen, Tri Quan Lang & Alwin Van Kempen 30€. Kalada 50€. Kiều Việt Hưng 50€. Kim Anh Schulz 50€. Kim Chi - Kaspar Nguyen 25€. Kim Loan Blumenthal 30€. Klaus Brinkop, Wen Kuan Yang, Marina Ya Wen Yang & Yasemin Jie Yi Yang 20€. Lê Thị Hạnh 40€. Lâm Thuận Hi 20€. Lâm Thủy Hồng 10€. Lan Weber 20€. Lê Anh, Tường Thu Thảo 5€. Lê Công Việt 100€. Lê Đình Thuận 20€. Lê Hải Thủy 50€. Lê Hải Vân 20€. Lê Hoàng Oanh 20€. Lê Hồng Nhung 50€. Lê Minh Hà 25€. Lê Minh Hằng 50€. Lê Như Đông 10€. Lê Thanh Thủy 10€. Lê Thị Anh Đào 50€. Lê Thị Cẩm Linh 100€. Lê Thị Dung & Đỗ Mạnh Hoàng 50€ HHHH Đỗ Tường Khản. Lê Thị Hà Nhung 50€. Lê Thị Hải 50€. Lê Thị Hải Yến 50€. Lê Thị Huyền 50€. Lê Thị Kim Dung 20€. Lê Thị Kim Oanh 50€. Lê Thị Lan Hương 20€. Lê Thị Loan 50€. Lê Thị Nam 50€. Lê Thị Ngọc 30€. Lê Thị Nhung 20€. Lê Thị Thanh Hồng 10€. Lê Thị Thoa 5€. Lê Thị Tuyết 50€. Lê Thị Xuyên, Uwe Manfred Eitner, Phi Tom Eitner & Ida Eitner 100€. Lê Thị Anh 4€. Lê Thủy Diệp 20€. Li Xiao Li 20€. Liễu Ngọc Trân 50€. Linh 50€. Liu Yuen Sinh 10€. Low Kee Keong 100€. Lương Thị Hải Yến 20€. Lương Thị Hồng Khánh 20€. Lương Thị Phước 50€. Lương Thị Phương 20€. Lương Văn Tuấn 10€. Lường: Kerstin, Simon, Vivian & Phức 30€. Lưu Danny 50€. Lưu Kim Châu 50€. Lưu Kim Châu & Lưu Hương 50€. Lưu Nguyệt Thinh 100€. Lưu Thị Huyền Anh 10€. Lưu Xuân Anh 70€. Lý Khánh Minh (Thích Hạnh Bội) 2.288,03€. Lý Quốc Kiên & Cheung Si Chi 10€. Ly Sau Ngọc 28€. Lý Thị Quỳnh Như 20€. Lý Vinh Va 28€. Mai Anh Phương 5€. Mai Diễm Hồng 10€. Mai Diệu Hồng 40€. Mai Thanh Hà 20€. Mai Thị Oanh 20€. Maximilian Yanzhen Yang 20€. Mlle Quach Hoa 150€ (Mây niêm Phật). N.H. Hoeso 50€. Nga Bùi 50€. Nghiêmi Phú Tiến 100€. Ngô Hán Siêu 10€. Ngô Lan Hương 10€. Ngô Lý Du 20€. Ngô Nguyễn khôi 10€. Ngô Thị Ẽn 50€. Ngô Thị Hoàng Lan 20€. Ngô Thị Huyền 40€. Ngô Thiên Lai 50€. Ngô Thuận Lân 60€. Ngô Văn Thuận & Nguyễn Thị Thanh Hồng 50€. Ngọc Dung (Đông Nhan & Đông Lạc) 50€. Ngọc Húa 20€. Ngọc Vui Lay Zhan & Wie Ming Zhan 50€. Nguyễn 25€. Nguyễn Anh Huy 5€. Nguyễn Anh Tuấn 20€. Nguyễn Anh Tùng 30€. Nguyễn Anh Vy 5€. Nguyễn Bích Liên 45€. Nguyễn Đắc Thủy Vinh 10€. Nguyễn Đình An & Nguyễn Hoài Nam 10€. Nguyễn Đoàn Huỳnh Trang 20€. Nguyễn Đức Thành 100€. Nguyễn Đức Tiến & Nguyễn Thị Văn Anh 50€. Nguyễn Đức Thăng 10€. Nguyễn Duy Tiến 30€. Nguyễn Giang Anh 8€. Nguyễn Hà Phương 10€. Nguyễn Hải Yến 10€. Nguyễn Hoàn Phương 20€. Nguyễn Hoàng Giang 5€. Nguyễn Hồng Anh 10€. Nguyễn Hồng Ngọc 50€. Nguyễn Hồng Nhung 20€. Nguyễn Hữu Minh 20€. Nguyễn Hữu Thắng 20€. Nguyễn Hữu Tĩnh & Nguyễn Cúc Mai 10€. Nguyễn Hữu Trần 1€. Nguyễn Hữu Trí Quan 40€. Nguyễn Kenny Thịnh 10€. Nguyễn Kha 20€. Nguyễn Khánh Huyền 10€. Nguyễn Kim Loan 30€. Nguyễn Lan Phương 30€. Nguyễn Loreiz Hải 50€. Nguyễn Mai Anh 20€. Nguyễn Mạnh Hiếu 5€. Nguyễn Mạnh Hùng 30€. Nguyễn Mạnh Thủy 50€. Nguyễn Mạnh Tuấn 20€. Nguyễn Mậu Hạnh 30€. Nguyễn Minh Hưng 20€. Nguyễn Minh Hùng & Dương Thị Nguyệt Anh 20€. Nguyễn Minh Nga 10€. Nguyễn Minh Tân 10€. Nguyễn Minh Tương 50€. Nguyễn Ngọc Anh 30€. Nguyễn Ngọc Khanh 10€. Nguyễn Ngọc Lucky Thuận 20€. Nguyễn Ngọc Thông 30€. Nguyễn Ngọc Vũ 10€. Nguyễn Nhật Hoàng 10€. Nguyễn Phước Hà Uyên 80€. Nguyễn Phước Hải 10€. Nguyễn Phương Anh 50€. Nguyễn Phương Bắc 30€. Nguyễn Phương Mai 20€. Nguyễn Phương Nhung 50€. Nguyễn Quang Hưng 15€. Nguyễn Quốc Thành 20€. Nguyễn Quý Hạnh 30€. Nguyễn T. Thinh 150€. Nguyễn Tấn Nam 20€. Nguyễn Thanh Châm 100€. Nguyễn Thanh Hằng 50€. Nguyễn Thanh Quang 10€. Nguyễn Thanh Tâm 50€. Nguyễn Thanh Vân 20€. Nguyễn Thị An Châu 20€. Nguyễn Thị Anh Thơ 50€. Nguyễn Thị Ban 10€. Nguyễn Thị Bảo Ngọc 40€. Nguyễn Thị Bích Thủy 20€. Nguyễn Thị Bích Tuyền 20€. Nguyễn Thị Cẩm 20€. Nguyễn Thị Cẩm Anh 30€. Nguyễn Thị Đoàn 10€. Nguyễn Thị Duyên 50€. Nguyễn Thị Hải Yến 60€. Nguyễn Thị Hằng 100€. Nguyễn Thị He 100€. Nguyễn Thị Hinh 20€. Nguyễn Thị Hoa 70€. Nguyễn Thị Hôn 30€. Nguyễn Thị Hồng Liên 20€. Nguyễn Thị Hồng Tinh 30€. Nguyễn Thị Hưng 50€. Nguyễn Thị Hương 30€. Nguyễn Thị Kim 20€. Nguyễn Thị Kim Anh 10€. Nguyễn Thị Kim Chi 30€. Nguyễn Thị Kim Liên 20€. Nguyễn Thị Kim Loan 20€. Nguyễn Thị Kim Phụng 20€. Nguyễn Thị Lan Anh 20€. Nguyễn Thị Liên 20€. Nguyễn Thị Ly 50€. Nguyễn Thị Mai Hương 20€. Nguyễn Thị Mai Thủy 20€. Nguyễn Thị Minh Hạnh 150€. Nguyễn Thị Mơ 5€. Nguyễn Thị Nga 20€. Nguyễn Thị Ngọc Hiền 5€. Nguyễn Thị Nguyệt 100€. Nguyễn Thị Thu Hương 20€. Nguyễn Thị Phương 100€. Nguyễn Thị Phương Lan 10€. Nguyễn Thị Phương Lê 5€. Nguyễn Thị Phương Loan 20€. Nguyễn Thị Phương Uyên 5€. Nguyễn Thị Quyên 20€. Nguyễn Thị Quỳnh 20€. Nguyễn Thị Tam 20€. Nguyễn Thị Tâm 20€. Nguyễn Thị Thanh 50€. Nguyễn Thị Thành 110€. Nguyễn Thị Thanh Hà 5€. Nguyễn Thị Thanh Hiếu 10€. Nguyễn Thị Thanh Hương 20€. Nguyễn Thị Thanh Huyền 10€. Nguyễn Thị Thanh Nga 20€. Nguyễn Thị Thanh Thảo 20€. Nguyễn Thị Thập 20€. Nguyễn Thị Thu 20€. Nguyễn Thị Thu Hà 100€. Nguyễn Thị Thu Thanh 50€. Nguyễn Thị Thu Thủy 20€. Nguyễn Thị Thủy 10€. Nguyễn Thị Thủy Chung 20€. Nguyễn Thị Thủy Oanh 10€. Nguyễn Thị Trang 20€. Nguyễn Thị Tuyết Mai 10€. Nguyễn Thị Tuyết Nhung 20€. Nguyễn Thị Văn Anh 50€ HHHH Diệu Phương Nguyễn Thị Thủy Linh. Nguyễn Thị Văn Quỳnh 50€. Nguyễn Thị Viên 10€. Nguyễn Thị Vinh 20€. Nguyễn Thị Xuân 30€. Nguyễn Thị Xuân Minh 20€. Nguyễn Thị Yên 25€. Nguyễn Thu Hoài 20€. Nguyễn Thu Lê 50€. Nguyễn Tiến Dũng 30€. Nguyễn Tiến Phong 20€. Nguyễn Tiến Trọng 50€. Nguyễn Trần 10€. Nguyễn Trọng Đoàn 40€. Nguyễn Trọng Hiếu 100€. Nguyễn Trọng Nghĩa 50€. Nguyễn Trung Tín 50€. Nguyễn Trương Giang 80€. Nguyễn Tuyết Minh, Tạ Việt Tiên, Tạ Kiều Anh & Tạ Mỹ Linh 50€. Nguyễn V. Nguyễn 50€. Nguyễn Văn Chiến 50€. Nguyễn Văn Cấn 200€. Nguyễn Văn Hùng

40€. Nguyễn Văn Phúc 20€. Nguyễn Văn Quyết 50€. Nguyễn Văn Thành 20€. Nguyễn Việt Hoàng 10€. Nguyễn Vương Tuyết Bằng 10€. Nguyễn Xuân Ba 20€. Nguyễn Xuân Trang 50€. Nguyễn Thị Bày 20€. Nguyễn Thị Thanh Mai 20€. Nhung & Schastian Harbach 20€. Niederland 20€. Olges 11€. Quang Tran Tam 50€. Pähler Ingo 30€. Phạm Thị Huyền 10€. Phạm Đức Thọ 100€. Phạm Đức Tùng 50€. Phạm Hằng Vy 10€. Phạm Hương Quỳnh 10€. Phạm Lan Hương 50€. Phạm Minh Hoàng 20€. Phạm Phú Đức 50€. Phạm Quốc Mai 20€. Phạm Quỳnh Nga 20€. Phạm Thanh Lê 20€. Phạm Thị Bích Liên 50€. Phạm Thị Bích Ngọc 30€. Phạm Thị Liên 30€. Phạm Thị Nhan 20€. Phạm Thị Phương 50€. Phạm Thị Sen 50€. Phạm Thị Thơ 6€. Phạm Thị Thu 20€. Phạm Thị Thu Hiền 60€. Phạm Thị Thu Thủy 30€. Phạm Thị Trang 20€. Phạm Thị Tuyết Mai 50€. Phạm Thị Tuyết Mai 50€ HHHH Lê Văn Mạch Pd Minh Lực. Phạm Thủy Hiền 50€. Phạm Tiến Hanh 50€. Phạm Văn Đại 50€. Phạm Văn Hùng 20€. Phạm Văn Việt 20€. Phan Đ. Đạo 20€. Phan Đức Trí 20€. Phan Phương Đông 50€. Phan Thị Bích Thủy 10€. Phan Thị Hào 20€. Phan Thị Hòa 20€. Phan Thị Mỹ Linh 10€. Phan Thị Thu Liễu 20€. Phan Thị Yến 50€. Phan Trọng Thủy 100€ HHHH Phan Duy Dinh, Quảng Mỹ Huỳnh Thị Xuân Hương & Viên Tánh Phan Thị Diệu Linh. Phật Tử ở Rastede 50€. Philip Thai 5€. Phùng Chí An 50€. Phùng Mạnh Cường 20€. Phùng Ngọc Tuấn 20€. Phùng Thị Kim Dung 50€. Phùng Thị Thanh Bình 50€. Phương Schmcu 20€. PT chùa Viên Âm 100€. Pt. Diệu Nghĩa 150€. Pt. Diệu Phương 30€. Pt. Diệu Vi 20€. Pt. Nguyễn Văn Chiếu 50€. Quan Huy Tin 5€. Sai Thị Bích Hợp 20€. Sap Jasin & Manfred Kuhn 20€. Sebastian & Nhung 10€. Sơn Nguyễn 1.579,63€. Sư Cô Giác Mãn 50€. Sư Cô Huệ Tĩnh 100€. Tạ Kevin 20€. Tạ Phương Anh 50€. Tạ Thế Lan, Lê Thị Thanh Hương, mẹ Nguyễn Thị Thanh & Tạ Tiên Minh Leo 20€. Tạ Thị Hằng 100€. Tạ Thị Nguyệt 20€. Tạ Thị Thanh Huyền 50€. Tạ Thị Thiên 30€. Tạ Việt Tiên & Nguyễn Tuyết Minh 20€. Tâm Huệ Hứa Ngọc Cúc 10€. Tan Yang Xi 50€. Thái 100€. Thái Huệ Kiều 20€. Tâm 20€. Tân Thị Hồng Thắm 100€. Thân Thị Nhân 30€. Thanh Reuker 20€. Thị Tim Rudloff 15€. Thiện An Trần Thanh Quy 20€. Thiên Bạch 30€. Thiên Thảo 50€. Thiên Trúc Nguyễn Thị Hạnh Thủy 30€. Thilylũke 20€. Thuận Lê 20€. Thụy Spitzner 50€. Thủy Tiên Vũ 20€. Tô Ha Phan, Tô Ha Dam & Tô Trac Đàm 30€. Tô Quang Vinh 20€. Tô Quốc Tuấn 20€. Tô Thị Nhung 20€. Trần Đại Phong & Đỗ Mai Linh 10€. Trần Đức Khoa 20€. Trần Hải Yến 20€. Trần Kim Tiên 40€. Trần Kinh Hưng 50€. Trần Minh Sơn 20€. Trần Nga 20€. Trần Ngọc Thủy 100€. Trần Quốc Sĩ 10€. Trần Te Muoi 20€. Trần Thái Xương 50€. Trần Thị Anh Hồng 50€. Trần Thị Bích Nga 50€. Trần Thị Hiền Lương 30€. Trần Thị Huyền 20€. Trần Thị Kiều Nga 20€. Trần Thị Kim Thoa 50€. Trần Thị Lan Anh 100€. Trần Thị Lanh 10€. Trần Thị Lê Thủy 20€. Trần Thị Liên Hương 50€. Trần Thị Nga 50€. Trần Thị Phương 20€. Trần Thị Sinh 20€. Trần Thị Thanh Hương 20€. Trần Thị Thảo 50€. Trần Thị Thao Ly 30€. Trần Thị Thu 50€. Trần Thị Thủy Mai 50€. Trần Thị Tuy Anh 10€. Trần Thị Tuyết 10€. Trần Thị Hằng 10€. Trần Thủy Tiên 10€. Trần Tử Bình 50€. Trần Văn 10€. Trần Văn Ngọc 20€. Trần Vi Hùng 20€. Trần Xuân Hoàng 10€. Triệu Quốc Nam & Huỳnh Thị Thu Thủy 50€. Triệu Thanh 50€. Trịnh Văn Hi 60€. Trịnh Quốc Tiến 25€. Trịnh Thị Huệ 20€. Trương Châu Sơn 50€. Trương Thị Thu Trang 10€. Từ Khai Ty 10€. Tuấn & Vy 10€. Ute Tatge-Riechers & Cord Heinrich Tatge 2.700€. Văn Kim Loan 40€. Văn Thị Hương 3.220,82€. Vanessa Kennig 5€. Viên Hồng Nguyễn Thái Bạch 20€. Võ Công Tâm 10€. Võ Hồng Sơn 50€. Võ Kiều Oanh 100€. Võ Ngọc Hiền 20€. Võ Quang Châu 50€. Võ Quốc Khánh 70. Võ Thị Hồng Hạnh 30€. Võ Thị Lâm Vân & Nguyễn Thanh Hà 20€. Vũ Diệu Huyền 70€. Vũ Diệu Linh 3€. Vũ Hà Thu 60€. Vũ Hoàng Hải 6€. Vũ Hồng Minh 60€. Vũ Ngọc Quang 10€. Vũ Như Hằng 50€. Vũ Quốc Thịnh 20€. Vũ Thanh Hằng 30€. Vũ Thị Bích Phương 20€. Vũ Thị Chí 30€. Vũ Thị Chính 10€. Vũ Thị Chung 20€. Vũ Thị Hà 50€. Vũ Thị Huệ 50€. Vũ Thị Huyền Trang 50€. Vũ Thị Kim Nga 10€. Vũ Thị Ly 10€. Vũ Thị Minh Hương 15€. Vũ Thị Nhân 5€. Vũ Thị Phương 20€. Vũ Thị Phương Liên 20€. Vũ Thị Thảo 20€. Vũ Thị Thiên Hải 50€. Vũ Thị Thu Hương 20€. Vũ Thị Xuân 10€. Vũ Vivian Thiên Xuân 15€. Vương Bạch Hoa 100€. Vy Thị Lạc 20€. Wauberg Wanl Heins 10€. William Thai 300€. Yang Hong Mei 50€. Yem Y Lin & Fen Yan 200€. Zeng Qiang Hui 20€. Nguyễn T. Thanh (Aachen) 20€. Mỹ Linh (Achim) 20€. Lạc Chấn Hưng 10€. Hoàng Lan & Thị Nữ Nguyễn (Alfeld) 20€. Nguyễn Hoàng Lan & Nguyễn Thị Nu, Nguyễn Phương Thảo và Nguyễn Thu Hiền (Alfeld/Leine) 20€. Phạm Phương Anh (Aschenleben) 20€. Loan (Aurich) 20€. Phạm Thị Lê 20€. Phương & Anh Hậu 50€. Trần Đức Trung & Vũ Thị Hà Mỹ 20€. Christian Hübner (Bad Bodenteich) 50€. Lê Văn Xuân (Bad Essen) 100€. Nguyễn Toàn Thắng 10€. Phạm Duy Hiền (Bad Homburg) 10€. Phạm Trần Bảo Vy 10€. Phạm An Thanh (Bad Iburg) 20€. Fam. Trần Giang (Bad Lauterberg) 40€. Hoàng Thị Thu Hương 50€. Nguyễn Thị Thủy 30€. Đặng Thị Tuyết (Bad Oeynhausen) 20€. Nguyễn Thị Thanh Thủy 20€. Nguyễn Thị Tuyết Hồng 50€. Nữ Thị Nguyệt 70€. Trần Quốc Khanh 50€. Nguyễn Thị Tinh (Bad Pyrmont) 20€. Nguyễn Tuấn Du & Vũ Thu Trang 20€. Vương Tuấn Phong 10€. Lê Thị Hải Yến (Bad Salzdettfurth) 30€. Gđ. Đông Mai Đặng Hoài Phương (Bad Salzuflen) 20€. Vương Thị Hạnh (Bad Soden) 50€. Lê Thị Niên (Bad Zwishech) 50€. Phạm Ngọc Hân (Garbsen) 200€. Vũ Mạnh Tru (Barsinghausen) 50€. An Hồng (Bauental) 30€. Nguyễn Đức Mạnh 50€. Gđ. Vũ Hoàng Lê & Nguyễn Tiến Thành (Bayern) 20€. Gđ. Pt. Quảng Tín & Diệu Âm (Berlin) 50€. Nguyễn Bích Phương 50€. Nguyễn Đình Tâm & Trần Thị Hồng Strong 200€. Nguyễn Thị Thảo 30€. Nguyễn Văn Sơn 10€. Nhuận Tú Phan Quốc Tuấn 20€. Quan Long Thanh 100€. Vũ Trọng Huy 40€. Vũ Văn Cường 20€. Becker Phương Lan (Bielefeld) 20€. Đoàn Tường Khánh 30€. Kit Moore 20€. Lê Thị Xuân 50€. Lý Nguyệt Anh 50€. Nguyễn Thị Đan 20€. Phùng Chí An 100€. Trần Kim Anh & Trần Huy Anh & Trần Trường Anh 30€. Vũ Mạnh Cường 50€. Gđ. Cao Tiến Thân & Nguyễn Thị Thủy Linh (Bispinger) 100€. Huỳnh Hải Phát (Bochum) 20€. Nguyễn Thị Diễm Ly (Bovenden) 50€. Thái Văn Mạnh & Trần Thị Duyên & Thái Louis (Braunlage) 20€. Nguyễn Việt Anh & Lê Thị Trang Nhung (Braunschweig) 50€. Đặng Văn Định (BS) 20€. Đặng Văn Liêm 20€. Đông Liên Lê Thị Kim Hoa 50€. Fam. Cường Nguyễn 30€. Nguyễn Thị Minh Trang 20€. Phan Ngọc Dương 10€. Trần Thanh Thoa 10€. Vũ Minh Thoa 20€. Vũ Thị Hiền 20€. Nguyễn Thị Phụng (Bredetenberg) 20€. Bùi Văn Song & Trần Thị Thủy (Bremen) 200€. Đỗ Huy Đức 60€. Đỗ Minh Đức 40€. Đỗ Minh Hạnh 20€. Gđ. Kiên Nhung 50€. Gđ. Thân Văn Thành 50€. Hieu Han Kha 20€. Lương Bá Truyền 200€. Mạch Minh Tân 50€. Nguyễn Thanh Hằng 50€. Nguyễn Thị Phương Ly 100€. Trần Thị Bích Nga 10€. Vũ Thị Huyền Trang 50€. Nguyễn Minh Trường (Bremerhaven) 50€. Trần Anh Diệp & Nguyễn Thị Phương Thanh & Trần Mỹ Anh 30€. An (Buchholz) 10€. Anh Vy 10€. Trương Công Thuận 30€. Cao Văn Phương (Burg) 20€. Nguyễn Thị Minh 100€. Pahke Thị Hưng (Burgdorf) 40€. Thiện Đức Trần Thị Kim Phúc 100€ HHHH Ông Bà, Cha Mẹ 2 bên nội ngoại... Vũ Hồng Ngọc & Trịnh Tô Điểm 10€. Fam. Dương Hua (Celle) 190€. Fam. Sảng Lâm 40€. Hong Loi Trucky Choi 50€. Leon Phạm 100€. Nguyễn Thị Lâm 50€. Phùng Mạnh Cường 20€. Toni Trachenbrot 30€. Trần Văn Hoàn 20€. Vũ Thị Hào 40€. Hoàng Thị Huệ (Chemnitz) 20€. Pt. Diệu Như 1.000€. Stefan Bittner 100€ + n. Lê Thị Tiên (Coesfeld) 50€. Allain & Kerstin Quách (Damme) 20€. Đoàn Thị Ngọc (Darmstadt) 20€. Fam. Lê Văn Danh 50€ HL YT Lê Hoàng Dương. Fam. Huỳnh (Delmenhorst) 20€. Nguyễn Thanh Quý (Dessau Roßlau) 50€. Gđ. Nguyễn Thị Tuyết & Lưu Hữu Phước (Detmold) 100€. Gđ. Trương Minh Dũng & Đoàn Thị Thủy Nga 30€. Mai Thanh Hương & Trương Thị Tuyết (Detmolt) 40€. Lê Chí Dũng (Diepholz) 20€. Nguyễn Thị Thuận (Dissem) 100€. Nguyễn Thị Thu Hồng (Donauschigen) 30€. Wang Li Juon (Dorsten) 20€. Nguyễn Thị Vinh (Dortmund) 30€. Đặng Thị Nga & Stefan Groß (Dreieich) 50€. Đỗ Bá Sự & Nguyễn Thị Kim Thanh (Dresden) 20€. Gđ. Dương Thu Hương 200€. Vũ Minh Đức (Dudenhofen) 50€. Trần Thị Bích Hiền (Duderstadt) 20€. Gđ. Lê Minh Hoàng (Duisburg) 50€. Nguyễn Thị Liễu 10€. Fam. Deng (Dülmen) 50€. Đào Diệu Linh & Nguyễn Thành Trung (Düsseldorf) 50€. Ngô Đức Quý, Nguyễn Thị Thủy Hải, Phan Minh Đức, Ngô Mỹ Linh, Ngô Minh Tâm & Jummy 100€. Đào Thị Hồng Nguyễn (Edewecht) 54€.

Nguyễn Văn Hiệp & Nguyễn Thị Viên (Eilsleben) 50€. Fam Vũ (Einbeck) 50€. Gđ. Hiếu Phương 20€. Vũ Ngọc Lưu 20€. Gđ. Nguyễn Hữu Khương & Nguyễn Thị Thành (Eisenach) 30€. Gđ. Phương Nhi 20€. Nguyễn Văn Phung 20€. Jenny Tran & Martin Tran (Eimshorn) 20€. Nguyễn Chí Cường (Elsfleth) 20€. Ngô Thị Hải (Emden) 100€. Nguyễn Kiên Trung 20€. Phạm Chí Huy (Erfstadt-Liblar) 80€. Gđ. Thành Xuân Hải & Phạm Thị Thanh Tân, Thành Philipp Bảo Nam & Thành Xuân Nhật Minh (Esens) 20€. Lê Văn Thanh, Lương Thị Huệ & Lương Văn Huyền 20€. Nguyễn Thị Hoa 20€. Nguyễn Văn Thủy (Essen) 50€. VC. Văn Mạnh (Faßberg) 20€. Phạm Việt Anh (Flensburg) 70€. Quảng Quê Lê Châu Anh (Fokbek) 150€. Nguyễn Năng Cường & Hứa Thị Phước (France) 50€. Nhân Phương Dương Thị Tam 50€. Trương Khánh Quang 82,50€. Huỳnh Hoai-Van Lina (Frankfurt) 20€. Ngô Thị Thăng 100€. Nguyễn Thanh Mai 50€. Quách Kha Han Jenny 10€. Lê Chi Gruber (Frankfurt/M) 3.000€. Nguyễn Duy Mạnh 50€. Nguyễn Thủy Đoan 20€. Nguyễn Thị Ngọc Huệ 50€. Nguyễn Thị Cẩm (Freiberg-Sachsen) 20€. Nguyễn Thị Hoài 20€. Nguyễn Thị Ngọc Diệp 20€. Frau Ngô Anh (Freiburg) 50€. Nguyễn Ban 50€. Trần Vĩnh Phước (Freising) 50€. Cao Thủy Dung (Fulda) 50€. Đoàn Văn Đức & Đặng Thị Chung, Đoàn Bảo Trân & Đoàn Anh Minh 50€. Nguyễn Thị Khánh Chi & Nguyễn Minh Anh 50€. Fam. Nguyễn Minh Tuấn (Garbsen) 50€. Gđ. Anh Dũng 10€. Han Hữu Trang & Trần Thị Minh Anh, Han Ngọc Hải Chi & Han Ngọc Anh Thư 10€. Phan Thị Bé (Gifhorn) 10€. Hà Thị Thu (Gilte) 20€. Trương Quang Phu & Đinh Thu Hằng (Giphorn) 20€. Lê Thu Giang (GM. Hütte) 50€. Trần Văn Thái (Goslar) 50€. Lê Thị Oanh & Lê Minh (Göttingen) 30€. Đặng Quỳnh Anh 5€. Gđ. Giác Độ Dương Thành Nghiệp 20€. Gđ. HL Trần Thị Tuyết Mai 375€. Gđ. Nguyễn Mạnh Tuấn 50€. Lê Việt Hải 25€. Mai Hoàng Anh 50€. Nguyễn Chung Toàn 50€. Nguyễn Hữu Sanh & Vũ Hoàng Hà 20€. Nguyễn Thủy Hà 300€. Phạm Tuấn Anh 5€. Phật Tử Göttingen 335€ HHHH Trần Thị Tuyết Mai. Thiện Giáo Nguyễn Xuân Nghiêmi & Thiện Sanh Đỗ Thị Lịch 50€. Trần Minh Hoa 20€. Trần Tường Phương 20€. Nguyễn Thị Thơm (Großwechungen) 20€. Bùi Thị Ngọc Thủy (Hà Nội/Việt Nam) 10€. Vũ Thanh Trâm (Halberstadt) 10€. Vũ Thị Loan 50€. Ân danh (Hamburg) 50€. Asia Tung 100€. Bùi Phương Thảo 60€. Chu Thị Thu Trang 30€. David Bảo Long 10€. Fam. Lo Hing Tai, Alice Kou & Michelle Kou 20€. Hòa Nguyễn 30€. Lý Quốc Đống 200€. Lý Thị Bạch Tuyết 30€. Nguyễn Hạnh Nhung & Vũ Quốc Thịnh 30€. Nguyễn Kha 50€. Nguyễn Thị Nhân 20€. Pt. Như Lộc 20€. Tạ Thanh Bình 100€. Tô Thọ Huyền 20€. Trần Phan Hương Thảo & Lê Việt Anh 50€. Vương Đăng Đức 50€. Đàm Thanh Tú (Hamel) 10€. Đồng Phúc Đình Thị Hạnh 150€. Gđ. Nguyễn Thanh Bình 20€. Gđ. Phạm Ngọc Nam 50€. Nguyễn Thủy Phương 10€. Trịnh Xuân Phong 20€. Vũ Hồng Thanh 40€. Vũ Thị Hồng 50€. Kha Bào Như & Kha Ngọc Mỹ (Hamel & Bremen) 50€. Nguyễn Văn Hùng (Hanau) 20€. Lana Do & Alexander Do Tran (Hamburg) 100€. Bannakan Kanhachan (Hannover) 10€. Bùi Quang Tạo 20€. Bùi Thị Mỹ Hạnh 20€. Cindy Nguyễn 20€. Đặng Thanh Thủy 100€. Đặng Thị Hồng Phúc 20€. Đặng Thị Minh 20€. Đặng Thị Tuyết 20€. Danny Nguyen 30€. Đào Khánh Linh 50€. Đào Khánh Linh & Nguyễn Anh Hoàng 50€. Đào Minh Thu 30€. Đào Ngọc Anh 20€. Đào Tuấn Ngọc 20€. Diệu Hạnh Nguyễn Thị Gon 20€. Diệu Hương Lưu Phương Lan 30€. Diệu Phạm Ngọc Nhật Thư 50€. Đinh Hải Nam 20€. Đỗ Ngọc Trọng 20€. Đỗ Thị Thủy Hà 50€. Đoàn Thị Thanh Huyền 50€. Đồng Bình Bùi Thị Thái 30€. Đồng Huệ Lê Thị Hải Yến & Đồng Mỹ Phạm Hoàng Bảo Mỹ 25€. Đồng Liên Hoàng Minh Đức 150€. Đồng Liên Liên Tô Linh 50€. Đồng Quang Phạm Hoàng Minh & Đồng Hà Phạm Hoàng Hải 25€. Đồng Thành Hoàng Thị Mơ 30€. Đồng Tịnh Trịnh Thanh Vân 20€. Dương Ngọc Minh 20€. Dương Văn Cẩm 20€. Fam. Güssler 10€. Fam. Pham 10€. Fam. Trần 50€. Fam. Trần Chí Thanh 50€. Gđ. Đồng Phôi 20€. Gđ. Huỳnh Nhung 20€. Gđ. Kim Anh 20€. Gđ. Kỳ Hiền Cẩm 20€. Gđ. Nguyễn Ngọc Thanh, Hòa Thị Mai Phương, Nguyễn Ngọc Minh Tommy & Nguyễn Johnny 20€. Gđ. Như Thân (Hannover) 50€. Gđ. Phan Lê Trung Quốc & Bà Thị Kim Loan & Phan Michelle Bào Hân 30€. Gđ. Thiên Dũng 200€. Gđ. Thiên Học 100€. Gđ. Vũ Thị Hoa 20€. Hà Bảo Linh 20€. Hoàng Hữu Long 50€. Hoàng Vinh Thăng 20€. Hoàng Thị Bích Lê 20€. Huỳnh Trường & Thu Trang 20€. Jolie Kỳ 20€. Kamolwan Winkhe 10€. Lâm Cẩm Bình 5€. Lê Minh Tuyền 10€. Lê Thị Kim Sa 20 HHHH Lê Thị Liễu. Lê Thị Lan 30€. Liên Hạnh 20€. Lương Tô Tử 80€. Lưu Thị Phương Lan 30€. Ngô Văn Xuân 50€. Nguyễn Ánh Tuyết 40€. Nguyễn Duy Hùng 20€. Nguyễn Thanh Nga & Trần Đoàn Duy Hải 20€. Nguyễn Thị Hương 100€. Nguyễn Thị Minh Hồng 40€. Nguyễn Thị Thu 50€. Nguyễn Thị Thư 50€. Nguyễn Thị Thu Hằng 50€. Nguyễn Thị Vân Anh 50€. Nguyễn Thủy Hồng 50€. Nguyễn Xuân Hạnh 20€. Nhan Ngọc Yến 30€. Phạm Thị Bích Ngọc 10€. Phạm Thị Thu 30€. Phan Bích Vân 30€. Phùng Gia Cường & Đồng Ngọc Phạm Trinh 50€. Phùng Văn Anh 30€. Thiện Hằng & Trung Đạo 50€. Trần Bích Thuận 20€. Trần Đặng Nhật Minh 50€. Trần Đức Việt 50€. Trần Hải Vân & Phạm Công Diễm 30€. Trần Hoài Thanh 40€. Trần Nguyễn Thanh Hiền 50€. Trần Thị Lan 100€. Trần Thị Thu 20€. Trần Thị Tuyết 15€. Trương Bích Hân 50€. Varanot Kumtre 10€. Viviane Nguy 20€. Vũ Bình Minh 200€. Vũ Như Hằng 30€. Vũ Thị Hoa 20€. Vũ Thị Thu Hiền 20€. Tuyết Mai Bùi-Kluess (Hardeggen) 30€. Cao Hữu Đức (Haren/Ems) 20€. Nguyễn Phúc Hưng & Nguyễn Thị Thanh Hằng, Nguyễn Thùy Linh & Nguyễn Hùng Cường (Harpstedt) 30€. Trang Văn Hy (Heilbronn) 50€. Gđ. Quách Tuấn (Helmstedt) 50€. Huỳnh Tú Dung 50€. Lê Đình Thuận 50€. Lưu Thu Hương, Lưu Khai Tĩnh, Lưu Khai Thuận, Văn Trí Tài & Văn Huệ Trần (Helmstedt) 100€. Lâm Văn Hoàng (Hemmingen) 35€ HHHH Lâm Văn Tôt & Trần Thị Phụng. Gđ. Nguyễn Quang Chánh & Nguyễn Thanh Thủy (Heustedt Ulzburg) 50€. Nguyễn Thanh Thủy 50€. Ngọc Phương Antony-Trần (Hilden) 50€. Gđ. Sỹ Dung (Hildesheim) 30€. Hồng Minh Kiệt 50€. Lý 10€. Nguyễn Hương Thùy 50€. Nguyễn Thị Bình 20€. Nguyễn Thị Chi 30€. Nguyễn Thị Kim Nhung 20€. Nguyễn Văn Hùng 5€. Phạm Văn Tuấn 100€. Trần Thị Lý 20€. Trương Quang 10€. Ngô Thị Ngọc Oanh (Hildesheim) 20€. Phạm Văn Phụng 50€. Bùi Vi Dân (Hof) 50€. Nguyễn Thị Hương & Nguyễn Lê Minh 10€. Ngô Thị Dương (Hofgeismar) 50€. Phạm Đình Hải (Hohenstein Ernstthal) 30€. Phạm Thị Hoa 40€. Phạm Văn Trường (Holzminden) 50€. Phan Thị Kim Ngân 20€. Dương Thị Mộng Mai (Horban Nekar) 20€. Fam. Tang & Se (Hürth) 50€. Phạm Thị Vân Anh (Ingolstadt) 50€. Trần Kim Phượng 30€. Hà Phước Mai (Isselburg) 80€ HHHH ÔB: Trần Văn Tuấn, Trần Thị Lu, Hà Văn Tư & Triệu Thị Sanh. Fam. Đỗ Tuyết Phương (Italia) 20€. Bùi Thị Thiết (Jaderberg) 50€. Thị Bình Nguyễn-Drebelow (Jesteburg) 30€. Trần Thị Chung (Kamen) 50€. Vũ-Nguyễn Thị Ngọc Dung 70€. Trần Ngọc Linh (Karlsruhe) 20€. An Dũng & Huệ Kiệt & Thiện Bảo (Kassel) 100€. Đào Nguyệt Ánh 50€. Fam. Trần & Võ 50€. Fam. Võ Anh Duy 10€. Gđ. Tạ Tấn & Nguyễn Thị Hải Yến 120€. Ngô Thị Hợp 50€. Nguyễn Linh 50€. Nguyễn Minh Tuyền 50€. Ngu Anh Vinh (Kaufbeuren) 50€. Phùng Anh Tuấn (Kiel) 10€. Phùng Tấn Vinh 10€. Nguyễn Bá Mỹ (Kleinostheim) 30€. Diên Kim Đình (Köln) 250€ HHHH Điền Văn An Pd Minh Thông. Fam. Phạm-Trương 10€. Bùi Văn Tựa, Bùi Xuân Thọ, Vũ Thị Thu Hà, Bùi Xuân Phúc & Bùi Việt Hưng (Krefeld) 10€. Hứa Yến Huy (Hứa Lệ Nga) 200€ + 100 đèn cây. Ngô Thị Huệ & Trần Duy Bình, Vũ Linh Giang & Ngô Trần Kim Ngọc 50€. Nguyễn Thị Thu Hương 50€. Cao Thị Thanh Liên (Kulmbach) 40€. Phan Thị Kim Lan (Laatzten) 200€. Gđ. Thị Chơn & Thiện Liên 100€. Tăng Quốc Cơ 50€. Trương Mỹ Phương 50€. Phan Thị Hồng Vinh (Lachendorf) 30€. Tiểu Thanh Long & Trần Diễm Hà 40€. Nguyễn Thị Kim Chi (Landhut) 20€. Lương Kim Chung (Langen) 10€. Mai Hùng (Langenhagen) 20€. Nguyễn Duy Thuận 20€. Nguyễn Đức Hoàn & Đặng Thủy Hà 100€. Đặng Thanh Nga (Leer) 20€. Đỗ Thị Nghi Duyên 50€. Nguyễn Thị Thu Giang 50€. Phạm Hồng Phong 50€. Gđ. Nguyễn Thanh Tinh (Lehrte) 20€. Gđ. Pt Phạm Văn Sơn (Hải) & Đồng Hoa Nguyễn Thị Thu Hương 20€. Nam Hằng 30€. Nguyễn Đình Thăng 20€. Nguyễn Thị Hằng 30€. Nguyễn Thị Loan 20€. Nguyễn Thị Thịnh 25€. Trần Thị Thủy Hà 50€. Nguyễn Thị Mậu (Lehrte Ahlten) 20€. Nguyễn Thu Hằng (Leinfelden Echterdingen) 20€. Phạm Văn Hùng (Leipzig) 20€. Vũ Thị Vân 50€. Phạm Thị Thanh Hiền (Löhne) 50€. Võ Công Khanh 50€. Đặng Thị Vân Anh (Lübeck) 50€. Hùng & Linh Quách 50€. Nguyễn

Ngọc Toàn 10€. Phạm Thị Thanh Thủy 50€. Lý Quốc Thái (Lüdenscheid) 300€. Manh Tran, Nguyễn Khắc Tiên, Leo Nguyễn & Trần Hải Yến (Lüneburg) 30€. Gđ. Pt Đông Ý (Magdeburg) 50€. Huỳnh Thị Tuyết 20€. Trần Thị Thanh Hương 20€. Thủy & Nghĩa (Meppen) 50€. Đan (Minden) 20€. Phạm Đức Hiếu 20€. Quách Huệ Linh 20€. Trần Thị Thu 50€. Hứa Hiền (Mönchengladbach) 50€. Trần Hải Hòa & Hứa Dục Tú (Müllheim) 50€. Đạo Tâm & Đạo Hạnh Vũ Thị Đức (München) 100€. Nguyễn Mạnh Tuấn 50€. Nguyễn Thọ Trâm 50€. Nguyễn Văn Thành 50€. Ta Quốc Giáp 10€. Van Anh Nguyễn Thị Ngọc Trâm 20€. Lý Kim Phương (Münster) 50€. PT. Diệu Hương 50€. Trương Mỹ Anh 50€. Từ Ngọc Hạnh 50€. Trần Thị Quang (Neu Anspach) 100€. Nguyễn Thị Thanh Hải (Neudietendorf) 50€. Tạ Hồng Sinh (Neu-Isenburg) 20€. Hồ Thị Phái (Neuss) 25€. Thái Văn Đài 100€. Fam. Trương Túy Thanh & Trương Thị Anh Hoa (Neustadt) 10€. Bùi Ngọc Thọ (Nghệ An/Việt Nam) 10€. Gđ. Lục Tô Hà (Nienburg) 20€. Nguyễn Thị Hoàng Anh 20€. Đỗ Thị Mai Hương (Norderney) 20€. Dương Anh Tuấn 50€. Mai Thị Oanh 50€. Nguyễn Hiếu Nghĩa 40€. Nguyễn Thị Lệ Hằng 20€. Nguyễn Thị Thanh Hải 19€. Nguyễn Anh Sơn (Norderstedt) 20€. Quán An 20€. Hồ Thị Nghi (Nordhausen) 50€. Mai Ruppelt (Nordstemmen) 20€. Lê Bạch Yến (Northen) 20€. Gđ. Diệu Sáu Can Thị Năm (Nürnberg) 50€. Trần Thị Thu Trang 50€. Võ Thị Mỹ 200€. Yamo Ruzri & Vn Anh Tran 20€. Fam. Lư Vương (Oberhausen) 20€. Sầm Chí Vinh (Oberhausen) 50€. Nguyễn Thị Mai Lan (Oelsniz) 50€. Lý Lê Hồng (Oldenburg) 50€. Bùi Thị Kim Chi (Oldenburg) 70€. Đặng Thị Vân Hà 10€. Đỗ Công Minh 10€. Fam. Seyb 20€. Nguyễn Văn Nghĩa 20€. Phùng Thị Kim Dung 20€. Trần Tuấn Hưng 10€. Võ Công Tâm 10€. Vũ Thủy Dương 10€. Chou Cheng (Osnabrück) 20€. Đỗ Thị Nhung 20€. Đồng Nghiêmi Nguyễn Thị Thu Trang 50€. Lê Trung Hà 28€. Nguyễn Văn Trâm 50€. Vũ Mai Trang 50€. Fam. Đặng (Ostfildern) 10€. Thiên Trung Nguyễn Thị Tuyết Nga (Paderborn) 100€. Trần Trung Hải (Peine) 20€. Kiên Koummarasy (Pforzheim) 40€. Trần Thị Ba 20€. Nguyễn Văn Sơn 30€. Trịnh Thị Huệ (Potsdam) 20€. Đặng Ban Mai (Rastede) 30€. Gđ. Bùi Văn Lập (Rinteln) 100€. Nguyễn Trần Thị Lương (Rodgau) 20€. Pt. Nguyễn Thị Kim Thanh (Ronnenberg) 10€. Triet Vu Luu & Triet Duy Luu (Rüsselsheim) 100€. Gđ. Nguyễn Văn Diệu (Saalfeld) 50€. Bùi Thủy Hằng (Salzgitter) 10€. Đào Thị Thu Huyền 50€. Gripiensi Hoàng Thanh Hiền 20€. Tống Tiến (Salzwedel) 100€. Huyền Ta (Sande) 50€. Phan Thị Hạnh (Schmölln) 20€. Nguyễn Thị Diệp Thanh (Schorndorf) 30€. Lý Thị Dân (Schwebheim) 20€. HHHH Bà Cao Thị Hải Pd Diệu Trí (Schweden) 50€. Tô Khải Đức (Schweinfurt) 30€. Phạm Thị Thu Hồng (Schwieri) 50€. Đàm Thị Bích Nhuan (Schwetzigen) 30€. Nail Long Trần Tuấn Anh (Seelze) 100€. Nguyễn Văn Dũng (Seelze) 20€. Phạm Văn Phương (Soltau) 20€. Thủy Nguyễn Wedell (Spaichingen) 50€. Phan Hồng Sơn (Stadthagen) 20€. Phan Thị Hà 50€. Tạ Thu Hiền 100€. Nguyễn Thị Thái Lan (Stauffurt) 30€. Quách Văn Chia & Trần Thị Hương Giang (Steinbach) 20€. Nguyễn Minh Nguyệt (Steinhude) 50€. Trương Thị Bình (Stuhr-Brinkum) 30€. Gđ. Lao Giang, Lao Hồng Hạnh, Lao Quốc Vĩ Michael & Lao Quốc Vinh (Stuttgart) 20€. Nguyễn Thị Phúc Lợi 20€. Bùi Thị Thu Hiền (Suhl) 50€. Hoàng Văn Chiến 500€. Hoàng Văn Vững 50€. Trần Công Trúc 40€. Lương Man Long (Syke) 20€. Hoàng Thị Tuyết Nhung (Tostedt) 10€. Hoàng Văn Hải (Uchte) 10€. Ngọc Văn Tú (Ukraina) 20€. Gđ. Thảo & Hữu Anh (Ukraine) 20€. Nguyễn Văn Tru (Unkel) 30€. Alan Ly An (Vechta) 50€. Anthony Ly 20€. Au Nhung 20€. Lý Tùng Phu 20€. Nguyễn Thị Vân Anh 50€. Frau Lưu Anh (Velber) 100€. Phạm Thị Hà (Verden) 100€. Bùi Ngọc Thọ (Việt Nam) 50€. Bùi Thị Ngọc Thủy 50€. Trần Thị Bích Hương 45€. Bùi Xuân Giang (Waghäusel Kirrlach) 100€. Nguyễn Khánh Anh (Waiblingen) 30€. Vũ Thị Thu Hương (Weißenfels) 50€. Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 10€. Lê Thành Tâm (Wildeshausen) 50€. Vũ Thị Thanh Minh 10€. Dương Thị Thủy Thủy (Wilhelmshaven) 20€. Fam. Nguyễn 20€. Đặng Xuân Trường & Schneider Văn (Wilhelmshaven) 100€. Nguyễn Ngọc Anh (Wilhelmshaven) 50€. Andreas Jesinghayson (Wolfenbüttel) 10€. Đỗ Thị Nhân (Wolfenbüttel) 20€. Bích Liên Kadages (Wolfsburg) 20€. Đặng Hoài Phương & Phạm Đức Tùng 100€. Đỗ Thu Thủy & Nguyễn Thị Phương Lan 30€. Fam. Võ Ngô 30€. Hoàng Thị Kim Thu 60€. Hoàng Thị Kim Xuân 20€. Liễu Vĩnh Đạt 50€. Nguyễn Duy Hưng 40€. Nguyễn Minh Phương 30€. Nguyễn Thị Anh & Đào Xuân Hồng 100€. Phạm Anh Đức & Bùi Thị Thanh 40€. Phan Linda Trinh 10€. Trần Thị Mỹ Dung & Nguyễn Hồng Khanh 100€. Vũ Thị Sáo 20€. Trần Thị Thanh Thủy (Wolmirstedt) 30€. Fam. Nguyễn (Wunstorf) 20€. Trần Sỹ Quốc 90€. Tsui Mun Quàng 20€. Vũ Đức Khánh (Zingst) 90€. Đào Tú Uyên & Lê Văn Thạch (Zwickau) 40€. Gđ. Pt Quảng Tiến & Diệu Âm (Berlin) 150€ cúng vong. Đàm Thị Bích Nhuan (Schwetzigen) 10€ cúng cô hồn. Quý Đạo Hữu & Phật Tử ân danh 762€.

* Báo Viên Giác

Đào Minh Sang 20€. Đỗ Văn Đại 20€. Hồ Minh Đa 50€. Hồ Văn Minh & Triệu Thị Huyền 20€. Huỳnh Thị Thủy 50€. Lê Văn 30€. Ngô Văn Ba 20€. Nguyễn Hữu Huân 25€. Nguyễn Ngọc Hào 20€. Nguyễn Phước Hải 20€. Nguyễn Phước Danh & Phạm Ngọc Sơn 20€. Nguyễn Văn Bình 50€. Nguyễn Văn Hùng 40€. Nhut Hòa Vũ Văn Thăng (France) 50€. Peter Le 30€. Phạm Minh Hoàng 20€. Phạm Thị Ngọc Thủy 30€. Phan Thanh & Ngô Thị Lê 20€. Quách Thị Anh Hoa 20€. Tô Quốc Tuấn 30€. Trần Thị Thanh Thủy 50€. Trần Thị Thu 20€. Vũ Thị Mai 50€. Châu Lý Mùi (Aidlingen) 50€. Hoàng Lan Nguyễn (Alfeld) 10€. Nguyễn Thị Tuyết Hồng (Bad Oeynhausen) 30€. Trịnh Minh Tân (Bad Pyrmont) 20€. Nguyễn Thị Tinh (Bad Pyrmont) 20€. Lê Khả Vinh (Belgique) 40€. Huỳnh Thanh Yên (Berlin) 30€. Lê Tam 30€. Dương Văn Hào (Bielefeld) 30€. Lương Thị Hương 30€. Lương Bá Truyền (Bremen) 100€. Nguyễn Thị Mai Xuân 20€. Nguyễn Ung Thị Mỹ Hằng (Bremerhaven) 200€. Lý Ngọc Sang (Canada) 200€. Trần Thị Mậu Đơn (Danmark) 40,32€. Hoàng Quốc Hữu (Darmstadt) 25€. Nguyễn Thị Thu Hồng (Donauschigen) 20€. Lê Bình (Dorsten) 25€. Nguyễn Hoàng Nhà (Dortmund) 40€. Đỗ Thị Phương (Duisburg) 20€. Đỗ Văn Nghiêmi 20€. Lê Minh Hoàng 20€. Tạ Thị Thảo 20€. Đào Thị Hồng Nguyễn (Edewecht) 30€. Huỳnh Văn Dân (Emmendingen) 20€. Phạm Chí Huy (Erfstadt-Liblar) 20€. Nguyễn Thị Huệ (Eschenburg) 25€. Đỗ Thị Liên (Essen) 20€. Trần Minh Quang 50€. Đặng Eric (France) 100€. Đặng Thị Liên 50€. Đoàn Thị Lang 100€. Lê Chàng 30€. Lê Ngọc Yến 57,50€. Mme Lê Anh Nguyễn 50€. Nguyễn Năng Cường & Hứa Thị Phước 50€. Nhân Phương Dương Thị Tam 20€. Trần Thị Kiều Văn 32,50€. Lê Chi Gruber (Frankfurt/M) 30€. Quách Thị Ngọc Huệ 50€. Nguyễn Ban (Freiburg) 50€. Hồ Thanh (Fürth) 20€. Trương Hoàng Thủy Tiên (Göttingen) 20€. Phan Thị Thuận (Grenzach-Wyhlen) 25€. Đinh Anh Dũng (Hamburg) 25€. Huỳnh Thoàng 25€. Lý Thị Bạch Tuyết 20€. Nguyễn Thị Nhân 30€. Trịnh Quang Khánh 10€. Bùi Kim Huệ (Hamel) 20€. Nguyễn Văn Hùng (Hanau) 20€. SC TN Thông Chàn (Hannover) 100€. Võ Victoria 50€. Vũ Đình Hải 20€. Tuyết Mai Bùi-Kluess (Hardeggen) 30€. Cao Hữu Đức (Haren/Ems) 40€. Nguyễn Kiều Long (Heilbronn) 30€. Trang Văn Hy 50€. Ngọc Phương Antony-Trần (Hilden) 50€. Phạm Thị Tuyết Mai (Hildesheim) 20€. Phạm Văn Dũng 30€. Lâm Thị Trĩ (Ibbenbüren) 20€. Hà Phước Mai (Isselburg) 30€. Báo Chí (Italia) 30€. Đồng Giỏi Trần Thị Thiên Hương (Italia) 50€. Phạm Minh Đức 30€. Trương Văn Dân 50€. Thị Bình Nguyễn-Drebelow (Jesteburg) 20€. Đỗ Thị Lê Châu (Jülich) 20€. Huỳnh-Kiefer Chi Pd Diệu Tuyết (Kalsruhe) 60€. Vũ-Nguyễn Thị Ngọc Dung (Kamen) 30€. Lê Pháp Mai (Kempten) 25€. Nguyễn Bá Mỹ (Kleinostheim) 20€. Điền Kim Đình (Köln) 20€. Fam. Phạm-Trương 20€. Diệu Khai Phạm Thị Quyên (Krefeld) 30€. Hứa Tích Chương 50€. Phạm Xuân Thiệp 40€. Quách Thị Mùi 20€. Thị Mỹ Hiệp Erling 30€. Cao Thị Thanh Liên (Kulmbach) 20€. Lê Văn Dũng (Lampertheim) 20€. Trần Kiệt (Dương Siêu) (Lüneburg) 50€. Bùi Thị Thủy (Mainz) 40€. Trần Hải Hòa & Hứa Dục Tú (Müllheim) 25€. Đạo Tâm & Đạo Hạnh Vũ Thị Đức (München) 20€. Trần Minh An

30€. Trương Ngọc Huệ 100€. Nguyễn Anh Trâm (Münster) 40€. Nguyễn Quỳnh 50€. Nguyễn Văn Hoa 40€. Trần Thị Quang (Neu Anspach) 50€. Thông Giác Trần Tú Anh (Neuss) 30€ + 100€ (đăng Phân Ưu). Lê Thừa Nghiệp (Nürnberg) 20€. Nguyễn Thái Nam 20€. Vũ Thị Tường Nhân 20€. Sầm Chí Vinh (Oberhausen) 50€. Trần Quý Ninh 20€. Kiên Thị Kim Liên (Obrigheim) 50€. Nguyễn Văn Tu (Oldenburg) 25€. Nguyễn Thị Tuyết Nga (Paderborn) 20€. Lê Thị Hồng (Parsberg) 25€. Kiên Koummarasy (Pforzheim) 60€. Mã Tú Huyền (Reutlingen) 50€. Thân Thị Bích Ngọc (Salzgitter) 20€. Bùi Trần (Schramberg) 30€. Nguyễn Trần Minh Nhật (Schwabach) 50€. Nguyễn Thị Lan (Schweden) 30€. Tô Khải Đức (Schweinfurt) 20€. Diệu Sinh Vũ Ngọc Hoat (Schweiz) 95€. Huệ Nhà Lan Morat-Nguyen 50€. Huỳnh Sang 300€. Pt. Như Minh 30€. Trần Bích Nhung 50€. Đàm Thị Bích Nhuan (Schwetzigen) 30€. Herm, Thị Lan Chi (St. Leon-Rot) 40€. Nguyễn Thị Thái Lan (Stäbfurt) 20€. Lương Man Long (Syke) 30€. Phạm Công Hoàng (Tostedt) 50€. Trương Đắc (Trier) 20€. Nguyễn Hữu Hậu (Troisringen) 50€. Nguyễn Văn Trụ (Unkel) 20€. Phạm Văn Lâm (Unna) 30€. Chu Bá Tước (USA) 88,94€. Huệ An Trần Thị Hồng Châu 100€. Lê Kim Oanh 90€. Lan Phương Braure (Waghäusel) 50€. Nguyễn Khánh Anh (Waiblingen) 30€. Võ Thị Mỹ (Wiesbaden) 50€. Huỳnh Thị Bạch Tuyết (Würzburg) 20€. Ấn danh 50€.

* Ấn Tổng

Fam. Hartmang (Wolfsburg) 50€. Đàm Thị Bích Nhuan (Schwetzigen) 10€. Phi Sai Nguơn (Sweden) 10€.

-Đại Tạng Kinh: Đồng Giới Trần Thị Thiên Hương (Italia) 100€.

-Kinh Pháp Hoa: Chỉ Yến 70€.

-Kinh Địa Tạng: Nguyễn Phương Danh & Phạm Ngọc Sơn 100€. Thích Nữ Chân Tâm (France) 30€.

-Sách Đặc San: Huỳnh Khương Ninh (Hamburg) 25€. Nguyễn Thị Nhị Em (Witten) 25€.

* Tượng Phật

-Được Sư: Gđ. Nguyễn Đình Tâm (Berlin) 105€.

-Quan Âm: Đàm Thị Bích Nhuan (Schwetzigen) 20€. Fam. Lư Vương (Oberhausen) 10€.

-Thiên Thủ Thiên Nhãn: Thiện Hà Đặng Thị Hằng-Teickner (Langenhagen) 60€.

* Tết & Rằm Tháng Giêng

Ấn danh 20€ HHHH Minh Thông Điền Văn An. Bùi Hải Bằng 20€. Bùi Thanh Hòa 30€. Bùi Thị Thu Hà, Nguyễn Mạnh Thủy, Nguyễn Hải Ly & Nguyễn Hà Nhi 200€. Bùi Thị Trang 20€. Bùi Thị Yến 20€. Bùi Văn Tùng 20€. Cao Thị Nam 30€. Cao Thị Tố Hoa 20€. Đặng Đang 30€. Đặng Đình Nam 40€. Đặng Thanh Nga 20€. Đặng Thanh Thu 100€. Đặng Thu Huyền 50€. Đào Thu Hương 20€. Diệu Huệ Phạm Hồng Mai 50€. Diệu Liên Nguyễn Thị Lý 20€. Diệu Ngọc & Quảng Tâm 50€. Đỗ Nhật Linh 25€. Đỗ Thị Thu Hằng 20€. Đỗ Thị Thu Hoài 100€. Đoàn Mạnh 50€. Đồng Thuận Ngô Thị Chinh 40€. Đồng Thuận Vũ Như Hằng 50€. Fam. Do 20€. Fam. Vũ Đình Anh 20€. Friedrich Thị Hồng 10€. Gđ. Bùi Hoài Nam & Đồng Thành Nguyễn Thị Phương 30€. Gđ. HL Văn & Huỳnh 100€. Gđ. Tạ Ngọc Hoa 200€. Gđ. Trung & Thủy 50€. Gđ. Vũ Thị Khánh Ngọc 50€. Hải Lý 5€. Hoàng Hải Yến 20€. Hoàng Lê 20€. Hoàng Thị Hạnh 100€. Hoàng Văn Ngọc 20€. Hoàng Trọng Phu 30€. Kevin Adamy 50€. Lâm Anh Văn 10€. Lâm Thanh Vũ 20€. Lê Hồng Sơn 50€. Lê Nguyễn Bảo Văn 10€. Lê Thị Lưu Ly 50€. Lê Thị Thanh Nga 50€. Lê Thị Tinh 30€. Lê Thị Văn 5€. Loh Kok Min, Thị Hai Nguyễn & Nguyễn David Việt Đức 20€. Long & Hà 20€. Lý Thị Hoa 30€. Mai Thị Nhãn 20€. Martina Đinh 10€. Ngô Thanh Lan 5€. Ngô Thị Nho 25€. Nguyễn Anh Tùng 10€. Nguyễn Ánh Tuyết 20€. Nguyễn Chí Cường 20€. Nguyễn Hoàng Hà 40€. Nguyễn Kim Loan 30€. Nguyễn Lan Phương 30€. Nguyễn Mạnh Chiến 10€. Nguyễn Minh Đức 10€. Nguyễn Minh Tâm 20€. Nguyễn Phương Danh & Phạm Ngọc Sơn 20€. Nguyễn Phương Liên 20€. Nguyễn Quốc Đạt 20€. Nguyễn Quốc Hà 20€. Nguyễn Tấn Hải Nam 100€. Nguyễn Thị Bảo Khuyên 100€. Nguyễn Thị Bích Liên 20€. Nguyễn Thị Bích Thủy 20€. Nguyễn Thị Cẩm Anh 30€. Nguyễn Thị Châu 30€. Nguyễn Thị Hà 20€. Nguyễn Thị Hương 10€. Nguyễn Thị Hương Thu 20€. Nguyễn Thị Lan Hương 30€. Nguyễn Thị Lộc 20€. Nguyễn Thị Ngân 10€. Nguyễn Thị Nhân 50€. Nguyễn Thị Phương Lan 20€. Nguyễn Thị Thanh Hải 50€. Nguyễn Thị Thu Giang 50€. Nguyễn Thị Thủy 50€. Nguyễn Thị Tuyết Nhung 20€. Nguyễn Thị Văn 70€. Nguyễn Thị Văn Anh 40€. Nguyễn Thị Văn Quỳnh 50€. Nguyễn Thị Xuân Minh 20€. Nguyễn Thu Hà 20€. Nguyễn Thu Trang 50€. Nguyễn Văn Bình 50€. Nguyễn Văn Phúc 10€. Nguyễn Thị Hồng Uyên 20€. Nguyễn Thị Nhật 20€. Nhan Ngọc Yên 50€. Nhứt Hòa Vũ Văn Thăng (France) 100€. Nils Kampherstein 10€. Phạm Mạnh Hoàn 50€. Phạm Ngọc Anh & Lê Bạch Yến 20€. Phạm Ngọc Hạnh 100€. Phạm Quang Sáng 20€. Phạm Thị Chung 10€. Phạm Thị Hồng 10€. Phạm Thị Kim Tuyết 20€. Phạm Thị Thủy 10€. Phạm Văn Biên 50€. Phạm Văn Hùng 20€. Phan Hoan 100€. Phan Thị Hòa 20€. Phan Thị Ngoan 50€. Phan Văn Hòa 40€. PT Đồng Phước Nguyễn Công Tịnh 50€. Pt. Đồng Hoa 50€. Pt. Lê Bá Khôi 30€. Quan Thị Nhuan 30€. Quảng Minh 100€. Sehr Thị Hạnh 50€. Than Thị Bích Ngọc 50€. Thanh Otte 20€. Thiên Giác 20€. Thiên Thọ 50€. Tô Kim Phương 20€. Trần Bích Thuận 10€. Trần Đức Minh 10€. Trần Ngọc Dũng 100€. Trần Nguyệt Sanh 30€. Trần Thanh Thủy 50€. Trần Thảo My 10€. Trần Thị Hạnh 10€. Trần Thị Phương 130€. Trần Thị Thu Trang 50€. Trần Thị Tuyết Mai 50€. Trần Tuấn Anh 10€. Trần Văn Diệc 20€. Triệu Cẩm Nguyễn 40€. Trịnh Quốc Tiến 20€. Trương Tuấn Nghĩa 50€. Từ Thị Nga 10€. Từ Khèo Ni Chân Đức 50€. Vũ Thị Duyên 30€. Vũ Thị Thu 10€. Vũ Thị Thu Hương 30€. Vũ Tiên Tú 30€. Vũ Văn Tiến 20€. William 100€. Gđ. Bùi Sĩ Nghĩa & Vũ Hương Giang (Aschersleben) 100€. Phạm Phương Anh 20€. Diệu Hạnh (Aurich) 50€. Đinh Ngọc Anh, Đinh Ngọc Long & Chu Thị Minh Trang 30€. Fam. Trần Giang (Bad Lauterberg) 50€. Bùi Ngọc Huệ (Bayreuth) 20€. Nguyễn Văn Tuấn (Bergheim) 20€. Thiện Giới Hoa Lan (Berlin) 50€. David Nam Phan & Mai Đỗ Quỳnh Nguyễn (Berlin/Bremen) 11,50€. Lương Thị Kim Khánh (Bielefeld) 50€. Phúc Quang Marco Siegmund & Diệu Thiện Tanja Siegmund (Birkenhard) 15€. Trần Thị Hoa (Bochum) 20€. Lê Văn Dũng (Bonn) 50€. Gđ. Dung & Hạnh (Braunschweig) 200€. Gđ. Tâm Mỹ Trần Thị Mỹ Châu 20€. Gđ. viên Hồng Nguyễn Thái Bạch Hồng 20€. Bùi Quỳnh Trang (Bremen) 20€. Diệu Sơn Trần Ngọc Thủy 50€. Đồng Liên Nguyễn Thị Kim Hoa 50€. Hoàng Thị Tươi 10€. Nghi Thơm 20€. Nguyễn Văn Đức 50€. Nguyễn Thị Thủy Hằng (Burg) 20€. Đặng Thị Liên, Đặng Thị Kim Hoa & Nguyễn Mạnh Hiển (Burgdorf) 100€. Beiche Huyền Trang & Vũ Thị Huyền Trang (Calbe/Saale)

20€. Sarah Lương (Celle) 30€. Sarah Luong Kalha & Boris Kalha 30€. Trần Thanh Huệ (Coesfeld) 40€. Trần Vinh Cam 50€. Trần Bảo An (Dessen-Roßlau) 40€. Trịnh Hòa An (Donaueschingen) 30€. Nguyễn Thị Vinh (Dortmund) 70€. Helene Antony-Do (Düsseldorf) 100€. Đỗ Thị Linh Thơ (Emden) (Đường Quang Thảo & Tạ Thị Thu Trang 20€. Gđ. Nguyễn Kiên Trung 30€. Hoàng Văn Nguyệt & Ngô Thị Thùy & Hoàng Thị Duyên 20€. Nguyễn Diệu Huyền 30€. Trần Võ Tuấn 100€. Phạm Chí Huy (Erfstadt-Liblar) 35€. Nguyễn Thị Hương (Eschwege) 30€. Trịnh Văn Thinh & Nguyễn Thị Tâm (Essen) 70€. Hoàng Ngọc Minh (France) 100€. Nguyễn Thị Cam (Freiberg/Sachsen) 20€. Nguyễn Thị Đức Thái (Freising) 20€. Phạm Thị Tiết Hồng (Friedrichshaven) 20€. Đỗ Thị Minh Hằng (Garbsen) 10€. Nguyễn Phương Trà My 5€. Nguyễn Thị Hạnh 50€. Phạm Thị Tuất 10€. Pt. Nguyễn Thu Hằng (Garrel) 20€. Võ Thị Kim Oanh (Glauchau) 50€. Trần Thị Huệ (Göttingen) 50€. Huy Anh, Huy Dương, Đức Anh & Phương Linh (Hà Nội/Việt Nam) 50€. Nguyễn Minh Tuấn (Halberstadt) 20€. An Thoát Dương Thị Minh Hằng (Hamburg) 60€. Diệu Mỹ Tracy Huỳnh 20€. Diệu Nguyệt Nguyễn Thị Hồng 30€. Đồng Ngọc Phạm Ngọc Hương 50€. Gđ. Vũ & Nguyễn 50€. Phạm Thị Bích Ngọc 50€. Bùi Kim Huệ (Hameln) 30€. Vũ Hồng Thanh 20€. Diệu Căn Nguyễn Thị Tiến (Hannover) 60€. Diệu Phúc Lữ Thị Mỹ Hạnh 20€. Đỗ Thị Thanh Tâm 20€. Đồng Hạnh Bùi Thị Thu Dung 100€. Đồng Hội Nguyễn Hải 20€. Đồng Hương Nguyễn Lan Phương 30€. Đồng Kim Ngụy Minh Thủy 50€. Đồng Tịnh Trịnh Thanh Văn 60€. Hoàng Thị Lợi 20€. Minh Thảo Hà Phước 100€. Mỹ Hiền Đặng Hải Lâm 20€. Gđ. Pt Ngọc Căn Trần Thị Lan 255€. Ngọc Nguyệt Trần Thị Ngọc Thủy 70€. Nguyễn Công Minh 40€. Nguyễn Hồng Trần Lệ Hoa 20€. Nguyễn Ngọc Khanh 20€. Nguyễn Thị Thu Hằng 30€. Quỳnh Lan 20€. Thiện Thời Nguyễn Văn Trường 100€. Trần Hoàng Việt 30€. Huỳnh Thị Bé (Helmstedt) 50€. Đồng Tánh & Diệu Loan Hiền & Xoan (Hildesheim) 30€. Gđ. Ngô Thị Ngọc Oanh 20€. Lê Thị Lưu (Hof) 50€. Hiền (Holland) 50€. Nguyễn Hạnh Đoàn Thị Len 100€. Lê Thị Tuyết (Karlsruhe) 30€. Nguyễn Minh Diệu 20€. Thiện Mỹ Lưu Hạnh Dung 100€. Lý Phách Mai (Kempten) 25€. Fam. Phạm-Trương (Köln) 10€. Chi Ma & Quách Tân (Krefeld) 20€. Diệu Khai Phạm Thị Quyên 20€. Phạm Xuân Thiệp 60€. Quách Thị Mùi 31€. Thụy Wick (Krostitz) 10€. Nguyễn Thị Kim Chi (Laatzten) 50€. Thiện Pháp Nguyễn Văn Luận & Thiện Huệ Nguyễn Cẩm Lan 16€. Đồng Hoa Nguyễn Thị Thu Hương (Lehrte) 50€. Nguyễn Thị Ngân 20€. Nguyễn Thị Thanh Lan (Leipzig) 100€. Vũ Kim Chi 20€. Vũ Thị Văn 20€. Lý Mỹ Linh (Lingen/Ems) 20€. Nguyễn Thị Thanh Mai (Löbau) 100€. Vũ Thị Kiên (Lüneburg) 20€. Gđ. An Phước Ngô Xuân Duyên (Magdeburg) 50€. Hoàng Thanh Hải 40€. Hoàng Thị Mát (Trà) 50€. Đồng Thanh Hoài Anh Topcic (Mannheim) 50€. Hoàng Thị Thủy (Marburg) 25€. Nguyễn Lan Anh 20€. Gđ. Hoàng Trọng Hải (Mönchengladbach) 10€. Đạo Tâm & Diệu Hạnh (München) 50€. Tạ Hồng Sinh (Neu-Isenburg) 20€. Lee Luc Nhan Khanh (Nienburg) 30€. Đào Minh Thăng (Norden) 30€. Vũ Thị Tường Nhân (Nürnberg) 20€. Fam. Lư Vương (Oberhausen) 20€. Gđ. Thiện Hỷ Lê Thị Ngọc Hân (Obernkirchen) 50€. Fam. Huỳnh (Osnabrück) 30€. Đồng Diệp Trần Thị Chi (Potsdam) 50€. Gđ. Phạm Thị Nhung (Quedlinburg) 50€. Quách Thị Ánh Hoa (Rastatt) 30€. Cao Lê Sương (Ronnensberg) 20€. Phạm Văn Anh (Rosdorf) 300€. Phạm Thị Minh Hòa (Roßleben Wiehe) 40€. Lê Văn Anh (Salzgitter) 50€. Thân Thị Bích Ngọc 80€. Ngô Nhật Thành (Schleiz) 20€. Meier Hậu (Hoàng Thị Hậu) (Schwerin) 50€. Phạm Thị Thu Hồng 50€. Đàm Thị Bích Nhuan (Schwetzigen) 10€. Đỗ Thị Đăng Chinh (Schwerin) 50€. Thiện Hữu Đỗ Thái Bằng (Seelze) 50€. Thiện Tấn 50€. Gripienski Thanh Hiền (Salzgitter) 20€. Đặng Thị Huyền (Soltau) 20€. Gđ. Nguyễn Quang Vinh 20€. Nghiêm Thu Bình (Sömmerda) 30€. Xuân Richter 30€. Nguyễn Thị Thu Hằng (Spremeberg) 50€. Thiện Phước Nguyễn Phú Đức (Springe) 50€. Phạm Thị Ngọc (Stadthagen) 20€. Phạm Thị Nhung 50€. Đỗ Thị Dung (Stäbfurt) 10€. Nguyễn Thị Thái Lan 50€. Nguyễn Văn Cúc (Steinbach) 50€. Hoàng Văn Chiến (Suhl) 500€. Đỗ Thị (Tostedt) 10€. Gđ. Lê Hồ Nam (Lüneburg) 20€. Diệu Hải Bùi Thị Thu Hà (Việt Nam) 40€. Nguyễn Văn Vui & Phạm Thị Lưu 10€. Su Ywer (Waiblingen) 50€. Gđ. Nguyễn Duy Khánh (Wedel) 100€. Phạm Thị Phiến (Werda) 20€. Nguyễn Thị Liễu (Wernigerode) 20€. Phạm Thị Ngọc Thảo 50€. Trần Văn Điệp (West Verledingen) 100€. Ngọc Tâm Tạ Thị Hường & Ngọc Cẩm Huỳnh Lê Văn (Westerstedt) 50€. Nguyễn Tuệ & Nguyễn Trí (Wilhelmshaven) 30€. Đồng Nguyệt Vũ Thị Chuốt (Wolfsburg) 20€. Đồng Phúc Bùi Thị Phương 20€. Nguyễn Thị Quý 50€. Phan Đình Đạo 20€. Thiện Đăng Nguyễn Thị Bình 10€. Thủy Pd Đồng Liên 20€. Trần Thị Hoài 20€. Nguyễn Bích Hằng (Worms) 50€. Võ Thị Thảo (Zwickau) 20€.

* Đền Đồng Sư

Đồng Hạnh & Đồng Tuệ 20€. Đồng Ngọc (Lê Xuân Vương) 10€. Gđ. Hoàng & Vũ 30€. Gđ. Tạ Ngọc Hoa 50€. Huỳnh Kim Thủy 15€. Kundi Maie Noele 20€. Lý Thị Kim Ánh 10€. Marie Noelle Kunde và gia đình 10€. Ngọc Tâm Tạ Thị Hường (Westerstedt) 10€. Nguyễn Thị Thu Hương 20€. Nhứt Hòa Vũ Văn Thăng (France) 10€. Phạm Minh Hoàng 10€. Thiện An Trần Thanh Quy 10€. Nguyễn Phi Hùng (Bad Iburg) 10€. Trịnh Minh Tân (Bad Pyrmont) 20€. Nguyễn Thị Tĩnh (Bad Pyrmont) 10€. Huỳnh Thanh Việt (Berlin) 20€. Lương Thị Hường (Bielefeld) 20€. Kim Trương (Bremen) 50€. Nguyễn Thị Liễu (Duisburg) 10€. Phạm Chí Huy (Erfstadt-Liblar) 5€. Quảng Quý Lê Châu Anh (Fokbek) 50€. Ngô Thị Thắng (Frankfurt) 50€. Staron, Jennifer Ngọc Phương Pd Thiện Tiên (Hamburg) 108€. Diệu Phạm Ngụy Nhật Thử (Hannover) 50€. Lương Tô Tử 20€. Phan Thị Kim Lan 10€. Thiện Phú Lê Thị Bích Lan 20€. Trần Hoàng Việt 50€. Tuyết Mai Bùi-Klueus (Hardeggen) 20€. Dương Thị Mộng Mai (Horbam Nekar) 5€. Thị Bình Nguyễn-Drebelow (Jesteburg) 10€. Nguyễn Thị Hoàng Liên (Köln) 10€. Quách Thị Mùi (Krefeld) 49€. Nguyễn Laetitia (Laatzten) 16€. Nguyễn Laurentius 18€. Hứa Hiền (Mönchengladbach) 150€. Trần Hải Hòa & Hứa Dục Tú (Müllheim) 25€. Đạo Tâm & Đạo Hạnh Vũ Thị Đức (München) 15€. Hồ Thị Phái (Neuss) 5€. Võ Ngọc Khai 20€. Mã Tú Phấn (Pforzheim) 20€. Nguyễn Thị Minh Huệ (Regensburg) 20€. Đàm Thị Bích Nhuan (Schwetzigen) 10€. Nguyễn Thị Thái Lan (Stäbfurt) 20€. Nguyễn Văn Cúc (Steinbach) 50€. Trương Đắc (Trier) 20€.

* Trai Tăng

Đỗ Trí Khang 20€. Đỗ Văn Đại 20€. Đồng Nhã Bùi Thị Trang 30€. Nga Bùi 50€. Sư Cô Thông Chân 50€. Trần Mạnh Thăng 1.300€. Nguyễn Việt Linh (Berlin) 50€. Lương Thị Kim Khánh (Bielefeld) 30€. Helene Antony-Do (Düsseldorf) 50€. Thiện Phú Lê Thị Bích Lan (Hannover) 20€. Trương Thành Tín 20€. Đồng Giới Trần Thị Thiên Hương (Italia) 100€. Thị Bình Nguyễn-Drebelow (Jesteburg) 50€. Thiện Hà Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 20€. Hứa Phú Kiều (Mönchengladbach) 30€.

* Sửa chùa

Nguyễn Phi Hùng (Bad Iburg) 50€. Hồng Thị Hòn (Frankenthal) 500€. Đồng Giới Trần Thị Thiên Hương (Italia) 100€. Bùi Thủy Hằng (Salzgitter) 10€. Đàm Thị Bích Nhuan (Schwetzigen) 10€.

* Từ Thiện & Xã Hội

-Cô nhi, Cùi, Mù & Dưỡng lão: Hoàng Cương Nguyễn & Nguyễn Thị Minh Ngọc 50€. Lê Thị Hoe 40€. Kha Ngọc My (Bremen) 10€. Hoàng Thị Ngọc Bích (Dillingen) 100€. Đào Thị Hồng Nguyễn (Edewecht) 50€. Võ Victoria (Hamburg) 50€. Đặng Thị Thủy (Hessen) 5€. Đồng Giới Trần Thị Thiên Hương (Italia) 100€. Phi Quang

(Karlsruhe) 30€. Ngô Thị Huệ & Trần Duy Bình (Krefeld) 50€. Thiện Hà Đặng Thị Hằng-Teickner (Langenhagen) 40€. Diệu Sơn Nguyễn Thị Gia Tuyết (München) 50€. Fam. Lu Vương (Oberhausen) 20€. Đàm Thị Bích Nhuận (Schwetzingen) 10€. Nguyễn Thị Thái Lan (Stäbfurt) 30€. Phan Đình Tao (Wolfsburg) 100€.

-Giúp người nghèo: Quách Thị Ngọc Huệ (Frankfurt/M) 50€

-Nôi cháo tình thương: Phạm-Nguyễn Thị Thu Thủy (Belgique) 50€. Fam. Phạm-Trương (Köln) 10€. Phi Sai Nguơn (Sweden) 10€. Trương Đắc (Trier) 10€.

-Xe lăn: Đồng Giới Trần Thị Thiên Hương (Italia) 50€. Thiện Hà Đặng Thị Hằng Teickner (Langenhagen) 10€.

-Mổ mắt: Đồng Giới Trần Thị Thiên Hương (Italia) 50€. Phi Nam (Karlsruhe) 30€. Thiện Hà Đặng Thị Hằng-Teickner (Langenhagen) 10€.

-Phóng sanh: Thị Bình Nguyễn-Drebelow (Jesteburg) 10€.

-Động đất Thổ Nhĩ-Kỳ & Syrien

Phạm Văn Thanh 50€. Đồng Giới Trần Thị Thiên Hương (Italia) 50€.

* Học viện Phật Giáo Viên Giác

Ấn danh 20€. Đặng Thị Vân Hà 50€. Diệu Chơn Đỗ Thị Kim Chi 50€. Đỗ Thị Hoàng Yến 30€. Đồng Hạnh Nguyễn Phương Anh Lotus 50€. Gđ. Pt Thiện Dũng 100€. Gđ. Tô Vinh Xuân 50€. Jennifer Nhật Anh Nghiêm 10€. Lê Minh Tân & Helen Ngọc, Thảo Trinh (Hội Từ Tâm Na-Uy) 2.000€. Lê Thị Bích Nguyệt 50€. Lê Thị Huyền 50€. Nguyễn Tiến Phong 50€. Phạm Thị Thanh Hằng & Hoàng Việt Long 20€. Phạm Thị Thanh Hiền 100€. Thiện Hữu Trần Hữu Lộc 100€. Trần Minh Quyền 20€. Trần Thị Ngọc Thủy 100€. Vũ Minh Hằng 20€. Đồng Ngân Nguyễn Thanh Thủy (Barssel) 30€. Đàm Thị Hồng Oanh (Baunatal) 50€. Nguyễn Đức Mạnh 50€. Nguyễn Bích Phương (Berlin) 50€. Nguyễn Anh Tùng (Bielefeld) 50€. Nguyễn Thị Ngọc Anh 50€. Lê Hải Vân & Lê Hộ (Branderbisdorf) 20€. Phương Schnitt (Braunschweig) 10€. Mạch Minh Tân (Bremen) 50€. Bùi Thủy Hà (Freiberg/Sachsen) 20€. Đỗ Tuyết Mai 20€. Nguyễn Thị Cầm 20€. Nguyễn Thị Hoài 20€. Nguyễn Thị Ngọc Diệp 20€. Đỗ Ngọc Trọng (Hannover) 20€. Đồng Liên Hoàng Minh Đức 40€. Gđ. Nguyễn Hữu Hoàng 20€. Hồng Anh & Trung Kiên 50€. Trương Văn Khoa 100€. Nguyễn Thanh Thủy (Heustedt Ulzburg) 50€. Tường Quang (Hildesheim) 10€. Đào Nguyệt Ánh (Kassel) 50€. Nguyễn Linh 50€. Nguyễn Minh Tuyền & Lê Thị Hoàng Nga 50€. Gđ. Phạm Văn Hiệu (Köln) 50€. Nguyễn Văn Trường (Langenhagen) 100€. Nguyễn Thị Thu Thảo (Lehrte) 50€. Nguyễn Thị Tuyết Chinh (Lehrte) 50€. Deibler Thị Thoa Pd Vạn Giao (Marktobendorf) 20€. Vạn Tịnh Phạm Thị Thu Thủy 10€. Thanh Hương Heise (Moehrendorf) 700€. Vạn Trí Nguyễn Phúc Anh (München) 50€. Gđ. Pt Tô Đình Thượng & Nguyễn Thực Anh (Neudietendorf) 800€ (tiền nuôi heo 3 năm). Lưu Thị Do (Norway) 1.300,18€. Thiện Hạnh (Nürnberg) 500€. Lê Thị Thủy Mai (Stuttgart) 100€. Nguyễn Thị

Vân Anh (Vechta) 50€. Patrick Buch & Hai Linh Buch (Weyhe) 30€. Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 20€. Vũ Thị Sáo (Wolfsburg) 20€.

* Học bổng Tăng Ni Việt Nam

Ấn danh 20€. Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 20€.

* Ký tự

HL Diệu Luyện Đỗ Thị Rịa 50€. HL Đỗ An 50€. HL Lê Vinh Thiện 20€. Vân Anh 20€. Đồng Chi (Bremen) 20€. Trần Thị Mầu Đơn (Danmark) 27€. Bùi Thủy Hằng (Salzgitter) 10€. Đàm Thị Bích Nhuận (Schwetzingen) 10€. Nguyễn Thị Ngọc Hương, Nguyễn Thanh Nhàn, Nguyễn Phương Thanh Sandra & Nguyễn Sophia (Wilhelmshaven) 20€.

* Quảng Cáo

Hoa Lê 530€. Nguyễn Danh Hội (Lê Nguyễn) 150€. Ngô Phú Hải (Berlin) 280€.

* Định Kỳ (tháng 01 & 02/2023)

Chöling 600€. Quốc Minh 20€. Diệu Khai, Diệu Ngọc & Quảng Tâm 50€. Đỗ Thái Bằng 60€. Đỗ Thị Hồng Hạnh 10€. Đoàn Thanh Vũ Phước 20€ HHHH Đồng Phước Vũ Thị Hai. Đồng Giới Nguyễn Thị Thu 20€. Gđ. Thị Thiện Phạm Công Hoàng 50€. Gđ. Thiện Nam & Thiện H. 100€. Gđ. Viên Tú Nguyễn Thị Anh 10€. Hà Ngọc Kim 50€ HHHH Diệu Hạnh Đình Thị Hội. Hà-Đoàn Thực Như 1.000€. Hồ Thị Nguyệt 50€. Hoàng Thị Nhung 10€ HHHH Hoàng Văn Lịch. Hoàng Thị Phúc 20€. Hoàng Thị Tân 120€. Hồng Nghiệp Phan Quỳnh Trâm 100€. Hứa Thiện Cao 10€. Hue Wollenberg 20€. Kim Loan Lâm Thị Maier 20€. Lâm Đức Toàn 10€. Lâm Thị San 20€. Lê Minh Sang 40€. Lê Thị Hồng 200€ (Định kỳ trọn năm). Lê Thị Na 15€. Lê Thị Ngọc Hân 100€. Lê Thị Tiên 40€. Lê Thủy Dương 20€. Lê Văn Đức 20€. Lý Kiến Cường 30€. Manuela Horn 20€. Minh Lâm & Diễm Yến Văn 15€. Ngô Thị Thăng 20,46€. Nguyễn Hòa 30€. Nguyễn Hoàng Vũ & Nguyễn Thị Thanh Phương 20€. Nguyễn Hữu Mừng Chi 20€. Nguyễn Liên Hương 40€. Nguyễn Ngọc Đường 10€. Nguyễn Phương Danh & Phạm Ngọc Sơn 120€. Nguyễn Quang Hùng 15€. Nguyễn Quốc Định 30€. Nguyễn Thị Diệu Hạnh 40€. Nguyễn Thị Hồng Quyền 20€. Nguyễn Thị Kim Lê 20€. Nguyễn Thị Minh Sáu 40€. Nguyễn Thị Ngọc Lan 40€ HHHH Mẹ Nguyễn Thị Phụng Pd Đồng Phước. Nguyễn Thị Ngọc Thảo (Straubenhardt) 25€. Nguyễn Thị Thu Nguyệt 20€. Nguyễn Thiện Đức 90€. Nguyễn Thị Hiền 10€. Nguyễn Thị Ngọc Thảo (Straubenhardt) 25€. Nguyễn Việt Châu 20€. Phạm Thị Mai & Minh Trường 40€. Phạm Văn Dũng & Đỗ Thị Cúc 12€. Phan Đình Du 100€. Phan Thị Lan 14€. Phùng Văn Thành 10€. Pt. Thiện Phước & Quang Thảo 20€. Quách-Lê Thị Kim Thu 50€. Sabine & Phan Trương Trần Vũ 100€. Tạ Thị Ngọc Dung 60€. Thái Kim Sơn 80€. Thái Quang Minh 200€. Thị Bích Lan Nguyễn & Erhart 30€. Thiên Chơn Ngô Quang Vinh 20€. Thiên Độ Ngô Quang Đức 100€. Thiện Phước & Quang Thảo 20€. Thiện Thọ 60€. Thiện Thủy Vũ Thị Xuyên 30€. Tôn Thủy 40€. Trần Mạnh Thăng 165€. Trần Tân Tiếng 22€. Trần Thị Kim Lê 10€. Trần Thị Ngọc Anh (Trần Lăng Hía) 20€. Trần Thị Thu Thủy 10,22€. Trần Văn Dân 15€. Trần Văn Lục 30,68€. Trương Ngọc 100€. Tu Bình Spyra 20€. Uông Minh Trung 20€. Viên Tú Nguyễn Thị Anh 10€. Vũ Thị Mỹ 20,46€. Vũ Văn Hùng 30€. Vũ Đình Đức 30€. Vũ Quang Tu 100€. Vũ Thị Tường Nhân 20,46€. Young Thị Thanh 30€.

*

* *

Khi chuyển tịnh tài cúng Chùa, xin quý vị vui lòng ghi vào nơi (Verwendungszweck = mục đích cho việc gì) để văn phòng dễ làm việc. Quý vị ở xa ngoài nước Đức cũng có thể gửi tiền mặt hoặc Check trong thư, có thể gửi thường hoặc bảo đảm về chùa. Xin thành thật cảm ơn quý vị.

Tất cả mọi sự Cúng Dường định kỳ hoặc những lễ lạc khác cho Chùa, quý vị đều có thể lấy Giấy Khai Thuế lại (bằng tiếng Đức) để cuối năm quý vị có thể khai khấu trừ thuế với Chính Phủ. Quý vị nào cần, xin liên lạc về Chùa qua Email: **buero@viengiac.de** bằng thư hoặc điện thoại, cho đến cuối tháng 4 mỗi năm; chúng tôi sẽ gửi giấy đến quý vị.

Quý vị chuyển tịnh tài về Chùa, xin chuyển vào Konto mới như sau:

Congr.d.Verein Vietn.Buddh.Kirche

Abteilung i.d

Sparkasse Hannover

Konto Nr. 910 403 066

BIC: SPKHDE2HXXX

IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

Ngoài ra Tu Viện Viên Đức ở Ravensburg có số Konto như sau:

Kloster Vien Đức

BIC: SOLADES1RVB

IBAN: DE53 6505 0110 0111 3020 68

Kreissparkasse Ravensburg

Ngày..... tháng ..... năm 20 ....

PHIẾU ỦNG HỘ BẢO VIÊN GIÁC

Số hiệu độc giả (SH) .....

Họ và tên : .....

Địa chỉ : .....

Tel./Email : .....

Số tiền : .....

Giấy chứng nhận khai thuế : Có Không

Độc giả mới Độc giả cũ

Nếu thay đổi địa chỉ nhận báo, xin ghi rõ địa chỉ cũ dưới đây :

.....

Congr.d.Verein Vietn.Buddh.Kirche

Abteilung i.d

Sparkasse Hannover

Konto Nr. 910 403 066

BIC: SPKHDE2HXXX

IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

VIÊN GIÁC

TẠP CHÍ CỦA KIỀU BÀO
VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM TỶ NẠN
TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC

Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnam-
Flüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland

CHỦ TRƯỞNG (HERAUSGEBER)

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche e. V.
Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover - Deutschland

SÁNG LẬP CHỦ NHIỆM

Hòa Thượng Thích Như Điển

CHỦ BÚT

Phù Vân Nguyễn Hòa

QUẢN LÝ TÒA SOẠN

Thị Tâm Ngô Văn Phát

BAN BIÊN TẬP & CỘNG TÁC VIÊN

HT. Thích Như Điển - Phù Vân - Lê Ngọc Châu - Quảng Trực
Trần Viết Dung — Đại Nguyên

✳ và Các Văn - Thi Hữu ✳

- * **Đức:** Tích Cốc Ngô Văn Phát – Nguyễn Đạo Văn Công Tuấn - Tử Hùng Trần Phong Lưu - Tùy Anh - Dr. Trương Ngọc Thanh - Phan Ngọc - Trần Đan Hà - Đỗ Trường - Lương Nguyên Hiền - Nguyễn Quý Đại - Nguyễn Hạnh HTD - Trần Thị Hương Cau - Hoa Lan Thiện Giới - Thi Thị Hồng Ngọc - Phương Quỳnh - Dr. Văn Công Trâm - Quỳnh Hoa - Trần Thế Thi - Hoàng Quân.
- * **Pháp:** Dr. Hoang Phong Nguyễn Đức Tiến.
- * **Thụy Sĩ:** Trần Thị Nhật Hưng - Song Thư LTH - Lưu An Vũ Ngọc Ruần.
- * **Hòa Lan:** Nguyễn Trí-Hồ Thanh Trương.
- * **Ý Đại Lợi:** Huỳnh Ngọc Nga - TS. Elena Pucillo Trương & Trương Văn Dân.
- * **Hoa Kỳ:** Tuệ Nga - Họa Sĩ Vi Vi Võ Hùng Kiệt & Cát Đơn Sa - Diễm Châu - Lâm Minh Anh - thylanthao.11^^
- * **Canada:** Dr. Thái Công Tung - GS. Trần Gia Phụng - DVM Nguyễn Thượng Chánh,
- * **Úc Châu:** TT. Thích Nguyễn Tạng - TS. Lâm Như Tạng.

KỸ THUẬT AN LOÁT (Layout)

Chùa - Pagode Viên Giác - Hannover CHLB Đức

CÙNG SỰ CỘNG TÁC CỦA (Mitwirkung von)

Hội Phật Tử VNTN tại Cộng Hòa Liên Bang Đức
Vereinigung der Buddhistische-Vietnamflüchtlinge i. d. BRD

TÒA SOẠN

Chùa – Pagode Viên Giác
Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover
Tel. 0511 - 87 96 30 - Fax : 0511 - 87 941 200
Homepage: <https://www.viengiac.info>
E-mail : info@viengiac.de
Email : buro@viengiac.de
E-mail : baoviengiac@viengiac.de
E-mail : vongatuong@yahoo.de

- Viên Giác phát hành mỗi 2 tháng vào những tháng chẵn. Nhằm mục đích phục vụ lợi ích cộng đồng người Việt tỵ nạn tại Đức Quốc trên mọi mặt.
- Viên Giác bảo tồn và phát huy truyền thống Văn Hóa Phật Giáo và Dân Tộc Việt bên cạnh những sinh hoạt Tôn Giáo, Xã Hội hoàn toàn không có tính cách thương mại, tuy nhiên mọi ủng hộ qua hình thức cúng dường. Viên Giác xin chân thành cảm tạ.
- Ủng hộ hiện kim cho Viên Giác. Quý vị sẽ nhận được biên nhận theo sự yêu cầu để làm đơn xin quân bình thuế lương bổng hoặc lợi tức hằng năm.
- Những bài viết được đăng hay trích đăng, cũng như Quảng Cáo thuê đăng trên báo Viên Giác không nhất thiết là tư tưởng, lập trường hay chủ trương của Ban Biên Tập. Tác giả những bài viết, hay những người thuê đăng quảng cáo chịu hoàn toàn trách nhiệm về việc này.

Ủng hộ tịnh tài xin gửi qua trương mục:

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche
Abteilung i.d.

Sparkasse Hannover

Konto Nr. 910 4030 66

BIC: SPKHDE2HXXX.

IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

MỤC LỤC

• Tôn Giáo

2. Thư Tòa Soạn
4. Ăn quả nhớ kẻ trồng cây... (HT Thích Như Điển)
7. Thích Tuệ Sỹ (Tuồng Năng Tiến)
9. Lý tưởng của người Bồ Tát (Hoang Phong)
13. Khai tâm, mở trí (Nguyễn Thượng Chánh, DVM)
17. Sự khác nhau giữa tiếng chuông nhà thờ & chuông chùa (Bella)

• Chủ đề : Tưởng niệm 30 tháng 4

20. 48 năm nhìn lại (30.4.1975 – 30.4.2023) (Ngô Văn Phát)
24. Gần nửa thế kỷ « cây cầu Hiền Lương »... (Song Chi)
26. Sài Gòn xưa : Trăm nghìn nhánh khổ... (Vũ Thế Thành)
28. Những đoàn văn rời (Lâm Chương)
32. Đá nát vàng phai (Kim Thanh)
35. Ở một nơi không phải là... (Sói Ngọc)
42. Từ Bắc vào Nam (Nguyễn Thị Thanh Dương)
47. Kẻ trốn học (Võ Thị Trúc Giang Lúa 9)
49. Đi thăm chồng (Trần Văn Giang)
51. Con ơi tiếp giữ Cờ Vàng (Thơ Nguyễn Song Anh)

• Văn Học Nghệ Thuật:

52. Sắc Tứ Khải Đoan Tự (Trần-Phong-Lưu)
56. Nhớ cây Lộc Vũng (Lâm Minh Anh)
58. Chuyện Bé Vui (Diễm Châu CDS)
62. Bức tranh vân cẩu... (Chúc Thanh) (14-254)
65. Về già nói chuyện già (Lương Nguyên Hiền)
68. Văn tế tưởng niệm Hai bà Trưng (Thơ Võ Đại Tôn)
69. Cơn gió bên bờ vực (Trương Văn Dân)
72. Đảng Cộng sản VN sẽ tranh ăn (Trần Thế Thi)

• Tin Tức

74. Tin Phật Sự (Phù Vân phụ trách).
76. Tin Sinh Hoạt Cộng Đồng (Đại Nguyên phụ trách).
81. Tin Việt Nam (Quảng Trực phụ trách).
86. Tin Thế Giới (Quảng Trực phụ trách)

• 31. Chúc Mừng – 61. Phân Ưu

90. Hộp Thư Viên Giác – Phương Danh Cúng Dường

95. Mục Lục

• Thơ:

6. Thơ Đường (Thích Như Điển dịch Thơ của Vua Trần Nhân Tông)
19. Áo ảnh (Thu Hoài)
27. Giữa mây khói mệnh mộng (Huệ Hương)
41. Sài Gòn thấp sáng niềm đau (Tùy Anh)
55. Huyền Không (Tuệ Nga)

• Hình bìa: 30 tháng 4 Tan tác (Tranh: P.C.S.)

• **Cáo lỗi:** Vì số trang báo có giới hạn nên bài viết của Quý Văn Thi Hữu gửi đến, cũng như Phương Danh Cúng Dường không thể đăng hết trong kỳ này. Chúng tôi sẽ lần lượt đăng trong các số báo tới. Xin thành thật cáo lỗi cùng Quý Phật Tử và Độc Giả.

• Báo Viên Giác

Trung Tâm Du Lịch ĐÔNG NAM REISEN

Tận Tâm, Tin Nhiệm, Nhanh Chóng, Bảo đảm Giá Rẻ

Hãy liên lạc cho bằng được Đông Nam trước khi quyết định du lịch.
Chắc chắn quý vị sẽ được hài lòng với Đông Nam, nơi rất đáng tin cậy,
đã phục vụ cộng đồng nhiều năm qua.

Ab **820€**

Emirates

ab FRA.DUS.HAM.MUC

Ab **760€**

Turkish Airlines

Ab **775€**

Vietnam Airlines

ab FRA

Vé Cho Thân Nhân từ VN
Sang Đức/Âu Châu
ab **890,- EURO**

Chúng Tôi có bán vé cho các Hãng bay khác:

Nhận lo Visa và Miễn thị
thực, Hộ Chiếu và các thủ
tục Sứ Quán

Đông Nam Reisen
Stickgraser Damm 72A - 27751 Delmenhorst
Tel. 04221/680224
Handy 0178-2691708 und 0172-1454497

DONG NAM REISEN
IBAN: DE77 2805 0100 0000 8369 40
BIC : SLZODE22XXX
Internet: www.dongnam.eu

Giờ làm việc:
Thứ hai đến thứ sáu 08:00 đến 19:00 giờ
Thứ bảy 08:00 đến 16:00 giờ
E-mail: info@dongnam.eu

Xin cảm ơn quý khách đã tin tưởng chúng tôi

PHÒNG VÉ Á CHÂU

Flug Reisen
Asien Agentur

BẠN MUỐN BAY, CHỈ CẦN GỌI ĐIỆN

08638 / 888 754

- * Dịch vụ mới: đặt hotel khắp thế giới
- * Taxi giá rẻ chở khách ra sân bay München (5 chỗ, 8 chỗ)
- * Thường xuyên cập nhật chương trình khuyến mãi phục vụ quý khách
- * Dịch vụ VISUM GẤP 24 GIỜ

**BÁN VÉ MÁY BAY TRẢ GÓP
KHÔNG CẦN BẢNG LƯƠNG**

Grüner Weg 81, 84478 Waldkraiburg
Tel. 08638 888 754, Fax. 03212 888 7540
Email: truong@flug-reisen-agentur.de

7032-250255 OK

Ching Thao - Reise

Reuter Str. 17a - 49377 Vechta
Tel. 04441/918573/ 72. Tel. 04441/911559 - Fax: 04441/918571
Handy: **0172 725 66 03**

**BÁN VÉ MÁY BAY ĐI KHẮP THẾ GIỚI
CỦA TẤT CẢ CÁC HÃNG HÀNG KHÔNG**

3163-250255 OK

- * Vé thăm thân - đoàn tụ (Từ Việt Nam sang Đức/ Châu Âu)
- * Thủ tục Lãnh sự (Miễn Thị thực, Visa, đổi Hộ chiếu,...)
- * Chuyển tiền: Nhận tại VN bằng EUR, US Dollar hoặc Đồng VN
- * Bảo hiểm, Y tế, Thăm thân, Du lịch * Dịch thuật giấy tờ

Chúng Tôi Làm Việc Tận Tâm, Nhiệt Tình, Vui Dè Và Uy Tín

www.chingthao-reise.de *Email: lehai-reise@t-online.de *Email: info@chingthao-reise.de

Giờ làm việc: Thứ 2 - Thứ 6 : 9:00 - 12:30 và 14:00-18:00
Thứ 7: 9:00 - 14:00

Bankverbindung: Volksbank Vechta eG
DE: 83 2806 4179 0143 4632 00 IBAN: GENODEF1VEC